

รายงานฉบับสมบูรณ์
(Final Report)

เสนอต่อ

สำนักเอเชียตะวันออกเฉียง
กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
กระทรวงพาณิชย์

จัดทำโดย

สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษา
แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

โครงสร้างทางเศรษฐกิจของเกาหลีในปัจจุบันมีส่วนของผลผลิตจากภาคอุตสาหกรรมและบริการเป็นหลัก ในขณะที่ภาคเกษตรมีขนาดเล็กและมีแนวโน้มลดลงไปเรื่อยๆ เมื่อพิจารณาจากสัดส่วนใน GDP หรือ จำนวนแรงงาน การปกป้องตลาดและการให้การอุดหนุนในภาคเกษตรจึงเป็นคุณลักษณะที่สำคัญ ในขณะที่ภาคอุตสาหกรรมเป็นภาคที่พัฒนาก้าวหน้าและไม่ต้องพึ่งพาการปกป้องตลาดและให้การอุดหนุน เช่น ในภาคเกษตร

ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างอาเซียนและเกาหลีในด้านการค้าสินค้าอุตสาหกรรมจะเป็นไปในลักษณะของ intra-industry trade ในขณะที่ด้านสินค้าเกษตรจะเป็นไปในลักษณะของ inter-industry trade ส่วนการเคลื่อนย้ายทุนจะเป็นไปในลักษณะของการลงทุนจากเกาหลีมาสู่อาเซียนเป็นสำคัญ โดยมุ่งเน้นไปที่อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น ซึ่งไม่แตกต่างจากความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างไทยและเกาหลี แม้ว่าไทยจะเสียเปรียบดุลบัญชีเดินสะพัดมาตลอดในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ทั้งนี้ อาจจะเนื่องมาจากมาตรการด้านการค้าทั้งในด้านภาษีและมิใช่ภาษี แต่ไทยก็มีได้เป็นคู่ค้าที่สำคัญ กับเกาหลีเหมือนเช่นกับสิงคโปร์หรือมาเลเซีย

ในปัจจุบันอาเซียนได้ดำเนินการจัดหรือลดอุปสรรคทางการค้าลงอย่างต่อเนื่อง ภายใต้กรอบ AFTA โดยมีหลักการที่สำคัญคือ ความตกลงว่าด้วยอัตราภาษีพิเศษที่เท่ากันสำหรับเขตการค้าเสรีอาเซียน (Agreement on the Common Effective Preferential Tariff - CEPT) ซึ่งครอบคลุมสินค้าทั้งเกษตรและอุตสาหกรรม และความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมของอาเซียน (ASEAN Industrial Cooperation – AICO) อย่างไรก็ตามในส่วนของการค้าบริการและการลงทุนนั้นยังมีความก้าวหน้าน้อยกว่าในเรื่องของการค้าสินค้า เพราะความตกลงในเรื่องการค้าบริการของอาเซียน (AFAS) มีได้อยู่ในกรอบ AFTA และยังไม่ได้มีข้อสรุป/ข้อตกลงที่ชัดเจน มีแต่เพียงกรอบให้เจรจา ฉะนั้นหากอาเซียนและเกาหลีจะทำข้อตกลงในเรื่องบริการก็อาจมีผลในเชิงลบต่อ AFAS เพราะเป็นการไปวางเงื่อนไขไว้ล่วงหน้า

การจัดทำ FTA ของเกาหลีที่ผ่านมา มีเพียง ซิลี และสิงคโปร์ เท่านั้นที่สามารถบรรลุข้อตกลงได้ ในขณะที่มีการชงกันในการเจรจากับญี่ปุ่น ข้อตกลงที่ทำกับซิลีที่สำคัญก็คือ มีการยกเว้นสินค้าอุตสาหกรรมบางตัว เช่น ตู้เย็น เครื่องซักผ้า ออกจากการเจรจาเพื่อแลกกับสินค้าเกษตร เช่น ข้าว แอปเปิ้ล เป็นต้น จึงทำให้เกาหลีบรรลุข้อตกลงกับซิลีได้ หลังจากที่ประสบปัญหาชงกันเป็นเวลานาน ส่วนข้อตกลงกับสิงคโปร์ยังไม่มีการเปิดเผยเนื่องจากอยู่ในระหว่างการให้ความเห็นชอบจากแบบจำลอง GTAP

ผลจากการศึกษา ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากแบบจำลอง GTAP พบว่า ภายใต้สถานการณ์ที่ 1 ที่มีการลดภาษีขาเข้าเป็นศูนย์ในทุกสินค้า ข้าวจะเป็นสินค้าหลักที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์ที่วัด โดยการ

ขยายตัวของ GDP หรือ gain from trade จากข้อตกลงการเปิดการค้าเสรีกับเกาหลี โดยที่ไม่มีสินค้าอื่นใดสามารถทดแทนประโยชน์นี้ได้ ดังแสดงในสถานการณ์ที่ 2 เปรียบเทียบกัน

ข้อเสนอเชิงนโยบายในภาพรวมจึงอาศัยข้อค้นพบจากการศึกษาผลกระทบข้างต้น และได้เสนอให้จัดทำกรอบการเจรจาที่นำเอาเข้ามาเป็นตัวตั้งในการเจรจา โดยอาจยอมแลกกับรถยนต์สำเร็จรูปนำเข้าที่มีความจุกระบอกสูบเกินกว่า 3,000 c.c. เป็นต้น หากสินค้าข้าวถูกตัดออกจากการเจรจา ผลประโยชน์ของไทยที่จะได้รับจะมีเพียงการลดความเสียหายจากการขาดดุลการค้าแต่เพียงอย่างเดียวเนื่องจากความโดดเด่นในผลประโยชน์ของข้าวที่ไม่มีสินค้าอื่นทดแทนได้

(Framework Agreement)

1

1. ความตกลงแม่บทมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะจะเป็นกรอบของการเจรจาทั้งหมด จึงควรระบุในความตกลงนี้โดยแจ้งชัดว่าข้อตกลงใดๆ ในความตกลงนี้ เช่นการใช้เกณฑ์ tariff line เป็นต้นจะตีความมิได้ให้มีผลเป็นการจำกัดสินค้าใดที่ไทยต้องการผลัก ดันให้อยู่ในขอบข่ายการใช้บังคับของความตกลงนี้เช่น rice and rice products(ซึ่งจะรวม ถึงบะหมี่สำเร็จรูปด้วย) โดยใช้ wordings ว่า shall not be construed to exclude rice and rice products from the coverage of this agreement และใช้ข้อความทำนองเดียวกันสำหรับสินค้าอื่นใดที่ต้องการให้อยู่ได้บังคับของความตกลงนี้ด้วย

ถึงสำคัญที่ต้องเจรจากำหนดให้เป็นหลักการอีกประการคือ Mutual Recognition Agreement-MRA ให้มีการยอมรับและรับรองความสมบูรณ์ของหนังสือรับรองคุณภาพและมาตรฐานสินค้าของกันและกัน เพื่อมิให้สินค้าที่ผ่านการตรวจรับรองคุณภาพของรัฐบาลอีกฝ่ายหนึ่งส่งออกแล้วต้องถูกตรวจโดยรัฐบาลอีกฝ่ายหนึ่งอีกครั้งตอนนำเข้า โดยให้มีการตรวจสอบได้ในลักษณะการสุ่มตัวอย่าง (sampling) เท่านั้นซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความ สำคัญมากในเรื่อง Trade Facilitation สำหรับสินค้าที่เน่าเสียได้ง่าย (perishable goods)

2. สำหรับเรื่องคู่ภาคีของความตกลงแม่บท ร่างความตกลงแม่บทแสดงให้เห็นว่าเป็นความตกลงทวิภาคีระหว่างเกาหลีกับอาเซียนซึ่งมีฐานะเป็นองค์การระหว่างประเทศที่เป็นบุคคลระหว่างประเทศแยกต่างหากจากรัฐสมาชิกของอาเซียนและมีความสามารถที่จะทำสนธิสัญญาในนามตนเอง (ในนามอาเซียน) ได้ ซึ่งในทางปฏิบัติประเทศอาเซียนจะต้องมีการประชุมกำหนดทำที่ร่วมกันเพื่อใช้ต่อรองกับคู่เจรจาก่อน แล้วให้เลขาธิการอาเซียนเป็นหัวหน้าคณะในการเจรจาดังกล่าวในนามของอาเซียน โดยประเทศอาเซียนร่วมเจรจาอยู่ด้วย

อย่างไรก็ตามหากเป็นเจตนารมณ์และนโยบายที่จะทำความตกลงในนามของประเทศสมาชิกของอาเซียน ไม่ว่าจะ เป็นในรูปแบบของความตกลงทวิภาคีระหว่างเกาหลีกับแต่ละประเทศสมาชิกของ

อาเซียนหรือในรูปความตกลงพหุภาคีระหว่างประเทศอาเซียนทั้ง 10 ประเทศร่วมกับเกาหลี (เป็น 11 ประเทศ) ซึ่งมีใช้ในนามขององค์การอาเซียน ก็ควรแยกกันเจรจาเสียเลย ไม่ควรจะเจรจาทำความตกลงร่วมกันโดยให้ประเทศสมาชิกอาเซียนใดประเทศหนึ่งเป็นประธานหรือหัวหน้าคณะ เว้นแต่จะกำหนดทำที่ร่วมกันเสียก่อนว่าประเทศใดจะยอมสละผลประโยชน์ใด เพื่อให้ได้รับผลประโยชน์อะไรจากเกาหลีได้เป็นการตอบแทนเพื่อให้ประเทศสมาชิกทุกประเทศได้รับประโยชน์จากความตกลงนี้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรมซึ่งในกรณีเช่นนี้นั้นก็น่าจะทำในนามขององค์การอาเซียนเสียเลยเพื่อให้มีอำนาจต่อรองสูงขึ้น

ในทางตรงกันข้ามการทำความตกลงในนามของประเทศสมาชิกอาเซียนแบบพหุภาคีจะเป็นช่องทางให้ประเทศอาเซียนอื่นๆสามารถเอาผลประโยชน์ของไทยไปแลกกับเกาหลีเพื่อให้ได้ผลประโยชน์ที่ตนต้องการจากเกาหลีก็ได้ และโดยที่ผลประโยชน์ของประเทศอาเซียนมิได้สอดคล้องกันทั้งหมด เมื่อเห็นว่าไทยเสนอสิ่งจูงใจที่อาจทำให้ไทยได้ประโยชน์ที่ประเทศอื่นก็ต้องการ ประเทศนั้นก็อาจเสนอสิ่งจูงใจที่ดีกว่านั้นเพื่อแย่งชิงผลประโยชน์ดังกล่าวจากไทยได้

นอกจากนั้นผลเสียที่ตามมาคือ ความยุ่งยากในการเจรจาเรื่องอื่นๆ โดยเฉพาะเรื่องกลไกในการระงับข้อพิพาทซึ่งในทางปฏิบัติระหว่างรัฐสมาชิกอาเซียนเองไม่ยอมรับการระงับข้อพิพาทภาคบังคับ เช่นอนุญาโตตุลาการ แต่ในร่างภาคผนวกของความตกลงกับเกาหลีในเรื่องนี้มีกำหนดไว้ให้รัฐภาคีทุกฝ่ายต้องใช้ระบบดังกล่าวระหว่างกัน(ดูรายละเอียดในข้อสังเกตเกี่ยวกับร่างความตกลงว่าด้วยระบบการระงับข้อพิพาทภายใต้ความตกลงกรอบว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจในลักษณะเบ็ดเสร็จระหว่างสาธารณรัฐเกาหลีและสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้)

3. ในประเด็นเกี่ยวกับขอบเขตการบังคับใช้ของความตกลงฯ ความตกลงนี้อาจครอบคลุมถึงเขตเศรษฐกิจพิเศษของเกาหลีใต้ที่ตั้งอยู่ในเกาหลีเหนือตามสัญญาเช่าในบริเวณที่เรียกว่า"เก็ช็อง"เมื่อพิจารณาเทียบเคียงได้กับสถานะของฮ่องกงในสมัยที่ยังอยู่ภายใต้สัญญาเช่าระหว่างอังกฤษกับจีน จึงถือได้ว่าเพื่อวัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจ เขตเศรษฐกิจดังกล่าวเป็นดินแดนของเกาหลีและอยู่ภายใต้บังคับของความตกลงฯ แต่เพื่อมิให้เกิดข้อพิพาทใดจึงควรระบุไว้อย่างชัดเจนในความตกลงฯ เสียเลยว่าจะให้ครอบคลุมถึงเขตเศรษฐกิจพิเศษดังกล่าวด้วยหรือไม่

4. เรื่องการค้าภาคบริการและการลงทุน ประโยชน์ที่ทั้งสองฝ่ายอาจได้รับมีไม่มากนักและที่สำคัญ กระบวนการเจรจาทำข้อตกลงในรายละเอียดเพื่อเสริมความตกลงแม่บทของอาเซียนว่าด้วยภาคบริการ (AFAS) มิได้อยู่ภายใต้กรอบความตกลงจัดตั้งเขตการค้าเสรีของอาเซียนหรือ AFTA และยังไม่บรรลุข้อตกลงที่เป็นรูปธรรมในเรื่องนี้ ดังนั้นการทำข้อตกลงใดในเรื่องเหล่านี้กับเกาหลีโดยปราศจากการกำหนดทำที่ชัดเจนในระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนด้วยกันเองย่อมจะส่งผลกระทบต่อสร้างข้อจำกัดให้กับประเทศอาเซียนในการเจรจาความตกลงเรื่องเปิดเสรีการค้าบริการในอาเซียนในอนาคต

5. ในร่างภาคผนวก 1 เกี่ยวกับ Rules of Origin ต้องเจรจากำหนดเกณฑ์ที่ชัดเจนเรื่อง Local Content ซึ่งควรยึดตามหลักการของ AFTA เป็นเกณฑ์เพื่อเปิดโอกาสให้ส่งออกสินค้าได้สะดวกและไม่

ขัดกับที่ประเทศอาเซียนใช้ระหว่างกันนอกจากนั้นต้องจำกัดให้ใช้เกณฑ์ชั้นเดียว มิใช่สืบย้อนหลังไปถึงแหล่งกำเนิดของส่วนประกอบและวัตถุดิบที่ใช้ผลิตสินค้าด้วย มิฉะนั้นอาจมีผลเป็นการจำกัดมิให้สินค้าจากไทยได้รับสิทธิประโยชน์จากความตกลงฯ นี้ได้ เช่น กำหนดให้มีเกณฑ์เสริมจาก Local Content เรื่องแหล่งกำเนิดของส่วนประกอบ(component parts) หรือของวัตถุดิบที่ใช้ผลิตสินค้า เป็นต้น

6. เรื่องทรัพย์สินทางปัญญา เนื่องจากประเทศอาเซียนบางประเทศรวมทั้งไทยยังมีปัญหาเรื่องการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาเพราะให้ความคุ้มครองได้ไม่ครบถ้วนทุกประเภท ดังนั้นเพื่อป้องกันข้อพิพาทในภายหลัง จึงควรระบุในความตกลงฯว่าให้เป็นไปตาม TRIPs Agreement ซึ่งเป็นผลจากการเจรจาพหุภาคีภายใต้แอกต์ซึ่งประเทศกำลังพัฒนามีอำนาจต่อรองสูงกว่าการเจรจาพหุภาคีและถือได้ว่าเป็นมาตรฐานสากลอยู่แล้วจึงไม่ควรรับหลักการในรูปของ TRIPs Plus ดังเช่นที่สหรัฐอเมริกาต้องการ

7. ไทยควรเตรียมกำหนดทำที่เรื่อง denial of benefits ซึ่งเป็นหลักการที่ให้รัฐมีสิทธิไม่ให้วิสาหกิจของรัฐภาคีอีกฝ่ายหนึ่งได้รับสิทธิประโยชน์จากความตกลงฯในกรณีที่วิสาหกิจของรัฐภาคีอีกฝ่ายหนึ่งโดยนิตินัยอาจมีสัญชาติของรัฐนั้น แต่โดยพฤตินัย อยู่ภายใต้การควบคุมและบริหารของชนชาติของรัฐอื่นที่มีได้ร่วมเป็นภาคีในความตกลงนี้ด้วย การกำหนดทำที่ในเรื่องนี้ย่อมขึ้นอยู่กับผลประโยชน์ของชาติ โดยหากต้องการเน้นการส่งเสริมการลงทุนก็อาจควรมิใช่สิทธิในเรื่องนี้ก็ได้

8. ในประเด็นเกี่ยวกับการขอความเห็นชอบจากรัฐสภาตามมาตรา 224 ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน พ.ศ.2540 ในการที่ไทยดำเนินการเพื่อเข้าเป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลก (WTO) ก็ได้ขอความเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติ(ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ) แล้ว ทำให้หลักการต่างๆรวมทั้งของแอกต์(ซึ่งไทยก็เป็นสมาชิกอยู่ด้วย)มีผลใช้บังคับต่อประเทศไทยทั้งหมด ซึ่งรวมถึงเรื่องการก่อตั้งเขตการค้าเสรีตามมาตรา 24 ของแอกต์ด้วย ดังนั้น การทำความตกลงก่อตั้งเขตการค้าเสรีซึ่งกระทำภายใต้กรอบขององค์การการค้าโลก (WTO) จึงไม่ต้องขอความเห็นชอบจากรัฐสภาอีก ในทำนองเดียวกับการยอมรับผลการเจรจาการค้าพหุภาคีระหว่างประเทศในการประชุม WTO ซึ่งเป็นความตกลงเพิ่มเติมจากพันธกรณีที่มีอยู่ในขณะที่เข้าเป็นสมาชิกของ WTO ที่รัฐสมาชิกทั้งหลายต้องปฏิบัติตาม เช่นการค้าภาคบริการ เป็นต้น

แต่หากมีข้อตกลงใดในความตกลงก่อตั้งเขตการค้าเสรี ที่ยังไม่มิกฎหมายรองรับ เช่นเรื่องการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งปัจจุบันกฎหมายไทยยังคุ้มครองไม่หมดทุกเรื่อง เมื่อสภานิติบัญญัติให้ความเห็นชอบต่อการเข้าเป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลกแล้ว หากจำเป็นต้องคุ้มครองเพิ่มเติมในเรื่องอื่นใด รัฐสภาก็ต้องออกกฎหมายอนุวัติการหรือแก้ไขกฎหมายให้รองรับข้อผูกพันนั้นๆให้ มิฉะนั้นประเทศไทยก็จะตกอยู่ในฐานะผู้ละเมิดสนธิสัญญาระหว่างประเทศซึ่งจะทำให้ต้องรับผิดชอบต่อภาคีอีกฝ่ายหนึ่งตามหลักState responsibility

9. ควรมีข้อบทสุดท้าย หรือข้อบทภาคบริหาร (final clauses หรือ administrative clauses) เอาไว้ด้วยว่าหลังจากที่ใช้ความตกลงนี้แล้วทุกๆ 4 หรือ 5 ปี (แล้วแต่จะตกลงกัน) รัฐบาลก็จะพิจารณาทบทวนความตกลงนี้เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับสถานการณ์และปัญหาใหม่ๆ ได้

(Rules of Origin)

ในร่างความตกลงว่าด้วยการค้าสินค้าแห่งความตกลงแม่บทว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจในลักษณะเบ็ดเสร็จระหว่างสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และสาธารณรัฐเกาหลี และในร่างภาคผนวก เกี่ยวกับ Rules of Origin and Operational Certification Procedures for the ASEAN-Korea Free Trade Area ควรจะต้องกำหนดเกณฑ์ให้ชัดเจนในประเด็นต่างๆดังต่อไปนี้

1. เรื่อง local content และแหล่งกำเนิดของชิ้นส่วนและส่วนประกอบโดยสมควรให้จำกัดอยู่เพียงชั้นเดียว มิใช่ให้สับซ้อนหลังไปด้วยว่าก่อนหน้าแหล่งกำเนิดนั้น ส่วนประกอบนั้น มีที่มาจากที่ใด แต่ถ้าให้มีการสับซ้อนเรื่องต้นกำเนิดของสินค้าขึ้นไป 2 ชั้น ก็จะทำให้มีโอกาสเกิดข้อพิพาทกันได้มากและจะสร้างปัญหาให้ประเทศอาเซียน

2. ฝ่ายไทยไม่ควรยอมรับเงื่อนไขและข้อจำกัดในลักษณะเดียวกับที่จีนเรียกร้อง เพราะจะเป็นช่องทางที่จำกัดขอบเขตของการเปิดการค้าเสรีในลักษณะเป็น NTB แฝงได้ในภายหลัง

3. ร่างตัวบทว่าด้วย rules of origin and operational certification procedures for AKFTA ข้อเสนอของอาเซียนในข้อ 2 (a) ส่วนที่ขยายความว่า wholly obtained/produced or จะเป็นผลให้ประเทศไทยได้รับประโยชน์จากความตกลงนี้น้อยมากเพราะสินค้าของไทยส่วนใหญ่มักจะผลิตโดยใช้วัตถุดิบตลอดจนชิ้นส่วนและส่วนประกอบที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ

4. มาตรา 5 ของร่างความตกลงว่าด้วยการค้าสินค้าฯ ในส่วนที่เกี่ยวกับ rules of origin โดยหลักการแล้วจะต้องใช้สำหรับความตกลงนี้ทั้งหมดทุกเรื่อง ดังนั้นหาก rules of origin and the operational certification procedures ตาม annex 3 ที่กล่าวถึงในมาตรา 5 คือ ร่างตัวบทว่าด้วยเรื่องนี้มาตรานี้ควรตัดออกทั้งหมด เพราะถ้าคงไว้จะมีผลว่านอกจาก products หรือ goods แล้วแต่จะเลือกใช้คำไหน เรื่องอื่นๆ ในความตกลงจะนำเกณฑ์นี้มาใช้ไม่ได้

5. ประเด็น Cumulative Rule of Origin การจำกัดปริมาณของ local content ให้มีต้นกำเนิดในเขตการค้าเสรีเพียง 40 % จะมีประโยชน์แก่ประเทศอาเซียนมากกว่าเกาหลี เพราะเกาหลีผลิตสินค้าทุกอย่างได้ในลักษณะเบ็ดเสร็จ ในขณะที่ประเทศอาเซียนจะมี local content 100% ได้เฉพาะสินค้าเกษตรเท่านั้น ส่วนสินค้าแปรรูปและอุตสาหกรรมต้องมีบางส่วนนำเข้ามาจากต่างประเทศ ถ้าจำกัดให้ต้องนำเข้ามาจากเขตการค้าเสรีก็จะไม่สามารถใช้วัตถุดิบและส่วนประกอบที่นำเข้ามาจากต่างประเทศและมีราคาต่ำกว่าได้

6. Fish & Fishery Products ในส่วนที่เกี่ยวกับความในข้อ 3 เรื่อง Wholly Obtained Products ของร่าง Rules of Origin and Operational Certification Procedures for the ASEAN-Korea Free Trade Area จะมีผลกระทบต่อ การส่งออกสินค้าที่เกี่ยวข้องประเภทนี้ของไทยเป็นอย่างมาก เพราะทรัพยากรประมงในน่านน้ำไทยมีเหลืออยู่น้อยมาก สินค้าประมงสำเร็จรูปส่วนใหญ่ของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลิตภัณฑ์ปลาทูน่าเกือบทั้งหมดของไทยอาศัยวัตถุดิบจากการจับของเรือประมงชาติอื่น

7. คำว่า customs control or customs surveillance ในข้อ 8 อาจมีผลให้รัฐนั้นมีสิทธิตรวจสินค้าที่ผ่านแดนได้ซึ่งไม่น่าจะชอบด้วยเหตุผลและหลักการตามกฎหมายเพราะสินค้านั้น กล่าวมิได้เป็นสินค้านำเข้า

ประเทศอาเซียนสมควรที่จะดำเนินความสัมพันธ์จากกันฉันมิตร ดังนั้นกลไกการระงับข้อพิพาทใดที่จะมีผลและรูปแบบในทำนองเดียวกับการวินิจฉัยชี้ขาดโดยอนุญาโตตุลาการเป็นสิ่งที่พึงจะหลีกเลี่ยง ทั้งนี้เมื่อพิจารณาในทางปฏิบัติที่ผ่านมา รัฐสมาชิกของอาเซียนเองจะใช้อนุญาโตตุลาการเฉพาะในเรื่องข้อพิพาทระดับภาคเอกชนเท่านั้น โดยไม่ใช้ในภาครัฐบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการตีความสนธิสัญญา หากมีการวินิจฉัยชี้ขาดโดยอนุญาโตตุลาการก็จะเกิดความรับผิดชอบระหว่างประเทศซึ่งรัฐต้องรับผิดชอบเป็นสิ่งไม่พึงปรารถนาและไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการนี้ซึ่งเน้นที่ความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการค้า มิใช่ที่การระงับปัญหาพิพาท อันขัดต่อสปริตและหลักการของความตกลงเพื่อความร่วมมือประเภนี้ เพราะแม้แต่กลไกในการระงับข้อพิพาทภายใต้กรอบของแอกตต์และองค์การการค้าโลกก็ยังไม่ถึงขั้นการระงับข้อพิพาทภาคบังคับโดยอนุญาโตตุลาการ

โดยสรุปแล้ว ส่วนใดที่เป็นการระงับข้อพิพาทที่มีลักษณะรวมหมอกันควรจะได้รับได้ โดยเฉพาะเรื่องการปรึกษาหารือในมาตรา๑ และการระงับข้อพิพาททางการทูตหรือทางการเมืองอื่นๆ เนื่องจากปราศจากผลผูกพันและบังคับทางกฎหมายซึ่งแม้จะทำให้การระงับข้อพิพาทต้องใช้เวลาบ้าง แต่ก็ให้หลักประกันและความมั่นใจแก่รัฐภาคีในความตกลงว่าสามารถร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในโครงการนี้ โดยที่อำนาจอธิปไตยของตนไม่ถูกจำกัดลงจากกลไกการระงับข้อพิพาทภาคบังคับ

ข้อสังเกตอาจกล่าวโดยสังเขปได้ดังนี้คือ (1)การที่กรอบเจรจาได้เปลี่ยนแปลงไปจากทวิภาคีระหว่างอาเซียนกับเกาหลีมาเป็นพหุภาคีระหว่างรัฐสมาชิกอาเซียนกับเกาหลี ทำให้เกิดมีผลกระทบอย่างมากทั้งในด้านสินค้าและบริการ (2)ผลที่ติดตามมาที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ ขอบเขตการศึกษาได้เปลี่ยนไปจาก TOR จากผลการศึกษาพบว่า ไม่มีcommon position ของ AFASปรากฏเป็นทางการที่จะเป็นข้อผูกพัน และ/หรือ พันธกรณีที่แสดงถึงท่าทีร่วมกันของอาเซียนดังเช่นในAFTAที่สามารถเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์เพื่อที่จะนำเสนอสาขาบริการใดที่ให้คุณ/โทษกับประเทศไทย และ (3)ข้ออ้างด้านภาษีและที่มีใช้ภาษีที่พรมแดนว่าจะเป็นการอุปสรรคต่อการลงทุน(จากต่างประเทศ)เพื่อขยายฐานการผลิต และเป็นเหตุจำเป็นต้องเจรจาเปิดการค้าเสรีเพื่อแลกกับการลงทุนดังกล่าวนั้น ไม่สมเหตุผล เพราะเป็นการให้ผลประโยชน์ที่ซ้ำซ้อนกันกับการส่งเสริมการลงทุนที่มีอยู่แล้วและไม่ควรทำทั้งสองอย่างทั้งการลดภาษีสินค้านำเข้าเพื่อไม่ต้องขยายฐานการผลิต และการส่งเสริมการลงทุนเพื่อขยายฐานการผลิตไปพร้อมๆกัน

จุดยืนในการเจรจา หากมิได้เป็นไปในกรอบทวิภาคีระหว่างอาเซียนกับเกาหลี แต่เป็นการเจรจาพหุภาคีระหว่างรัฐสมาชิกอาเซียนกับเกาหลีแล้ว เป็นการยากที่ไทยจะไม่เสียเปรียบในการเจรจา เพราะโดยเปรียบเทียบ ไทย ในฐานะรัฐสมาชิกอาเซียนจะอยู่ในสถานะที่ด้อยกว่าอาเซียน และเป็นจุดยืนในการเจรจาที่ไม่แนะนำมาตั้งแต่ต้น ดังจะเห็นได้จากสถานะของการเปิดเสรีการค้าบริการตาม GATS ที่ระดับการเปิดเสรียังคงมีช่องว่างให้ผู้ผูกพันอีกมาก แต่โดยเปรียบเทียบแล้วไทยและสมาชิกอาเซียนยังมีระดับการเปิดเสรีบริการที่ต่ำกว่า

นอกจากข้อผูกพันตาม GATS แล้ว ข้อผูกพันตาม RTA ที่มีอยู่ระหว่างอาเซียนกับเกาหลี เช่น AFAS หรือ APEC ก็มีส่วนอยู่บ้างในการเอื้ออำนวยความสะดวก การเคลื่อนย้าย natural person ตาม mode 4 ไปตามการลงทุน หรือ mode 3 ของ GATS ที่เน้นในผู้บริหาร / ผู้ชำนาญการมากกว่าที่จะเป็นการเปิดเสรีโดยทั่วไปทุกระดับ ในขณะที่การลงทุนในเกาหลีมีข้อห้าม / ข้อจำกัดน้อยกว่าทางอาเซียน

ข้อเสนอเชิงนโยบายจึงได้แนะนำให้กระบวนการจัดทำข้อตกลงแม่บทการเจรจาเสรีจลีนก่อนที่จะเจรจาเรื่องบริการ เพราะผลประโยชน์ด้านการค้าสินค้ามีน้ำหนักมากกว่า โดยไม่แนะนำให้ผูกพันหรือทำให้มีพันธกรณีมากกว่าที่มีอยู่กับWTO หรือ อาเซียน(หากมี) ซึ่งอาจกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าไม่ควรใช้ GATS plusเป็นพื้นฐานในการจัดทำข้อตกลงด้านบริการ

ประเด็นสำคัญในการเจรจาอาจมี 2 ประเด็นหลักคือ (1) การเคลื่อนย้ายแรงงานตาม mode 4 ของ GATS ที่มีความก้าวหน้าในการเปิดเสรีน้อยกว่า mode อื่นๆ ที่จะมีผลต่อสาขาบริการที่ไทยให้ความสนใจ เช่น สปา หรือ ร้านอาหารไทย ในเรื่องต่างๆ เช่น คำจำกัดความต่างๆ การจำแนกระดับความสามารถและอาชีพ ระยะเวลาในการพำพักอาศัย และ (2) การใช้ cluster approach เป็นกรอบใน

การเจรจาเพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นและครอบคลุมสาขาบริการที่จำเป็น โดยอาจไม่จำเป็นต้องเปิดทุกสาขา
บริการหรือเปิดเสรีเป็นบางส่วนในบางสาขาก็ได้

2.1	สถานการณ์ที่ 2.....	89
4.	ลักษณะการค้าระหว่างเกาหลีและอาเซียน.....	95
4	99
1.	ผลจากการวิเคราะห์ด้วยแบบจำลอง GTAP.....	99
2.	การวิเคราะห์รายสาขา.....	102
2.1	HS 02 สินค้าหมวดเนื้อสัตว์ใช้ในการบริโภค.....	102
2.2	HS 03 สินค้าหมวดปลาและสัตว์น้ำ.....	103
2.3	HS 06 สินค้าหมวดต้นไม้และพืชอื่นๆ มีชีวิต.....	106
2.4	HS 07 สินค้าหมวดพืชผักใช้บริโภค.....	107
2.5	HS 08 สินค้าหมวดผลไม้.....	110
2.6	HS 09 สินค้าหมวดกาแฟ ชา และ เครื่องเทศ.....	112
2.7	HS 10 สินค้าหมวดธัญพืช.....	113
2.8	HS 11 สินค้าหมวดผลิตภัณฑ์จากเมล็ดธัญพืช มอลต์ สตาร์ช.....	114
2.9	HS 12 สินค้าหมวดเมล็ดพืชและผลไม้ที่มีน้ำมัน เมล็ดธัญพืช.....	116
2.10	HS 13 สินค้าหมวดครึ่ง และสิ่งสกัดจากพืช.....	117
2.11	HS 15 สินค้าหมวดไขมันและน้ำมันที่ได้จากสัตว์หรือพืช.....	118
2.12	HS 16 สินค้าหมวดของปรุงแต่งจากเนื้อสัตว์ ปลา.....	119
2.13	HS 17 สินค้าหมวดน้ำตาลและขนมทำจากน้ำตาล.....	120
2.14	HS 18 สินค้าหมวดโกโก้ และของปรุงแต่งที่ทำจากโกโก้.....	122
2.15	HS 19 สินค้าหมวดของปรุงแต่งจากธัญพืช แป้ง สตาร์ช หรือ นม.....	123
2.16	HS 20 สินค้าหมวดของปรุงแต่งทำจากพืชผัก ผลไม้.....	124
2.17	HS 21 สินค้าหมวดของปรุงแต่งเบ็ดเตล็ดที่บริโภคได้.....	126
2.18	HS 23 สินค้าหมวดและเศษที่เหลือจากอุตสาหกรรมผลิตอาหารสำหรับสัตว์ เลี้ยง.....	126
3.	ภาคผนวก.....	128
3.1	ภาคผนวก(1)สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง.....	128
3.2	ภาคผนวก(2)แบบสอบถามสถาบัน.....	149
3.3	ภาคผนวก(3)แบบสอบถามผู้ประกอบการส่งออก.....	151
3.4	ภาคผนวก(4)แบบสอบถามผู้ประกอบการนำเข้า.....	154

5	157
1.	การค้าบริการ และการลงทุน : เรื่องนอกกรอบ AFTA.....	157
2.	สถานะของการเปิดเสรี บริการ และการลงทุน.....	158
3.	การวิเคราะห์รายสาขา.....	161
4.	ประเด็นที่สำคัญในการเจรจา.....	164
5.	ข้อสังเกต จุดยืนในการเจรจา และ ข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับบริการและการลงทุน.....	169
6.	ภาคผนวก.....	174
	6.1 ภาคผนวก (1) Services Sectoral Classification List.....	174
	6.2 ภาคผนวก (2) GNS/W/120 – CPC, Version 1.0 – EBOPS correspondence	182
	6.3 ภาคผนวก (3) STRUCTURE OF ISCO-88.....	205
6	206
1.	ข้อเสนอเชิงนโยบายในภาพรวม.....	206
	1.1 Max. Gain from Trade + Advantage Sectors (First Best).....	206
	1.2 Min. Loss from Trade + Cooperative Sectors (Second Best).....	207
	1.3 เสนอให้ทำ Positive List.....	209
	1.4 ข้อสังเกตบางประการ.....	209
	1.5 จุดยืนในการเจรจา.....	210
2.	ข้อสังเกตทั่วไปเกี่ยวกับร่างความตกลงแม่บท(Framework Agreement) ว่าด้วยความ ร่วมมือทางเศรษฐกิจในลักษณะเบ็ดเสร็จเสรีภาพการค้าและสมาคมประชาชาติ แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และภาคผนวก 1.....	211
3.	ข้อสังเกตและจุดยืนเกี่ยวกับเกณฑ์สำหรับพิจารณาแหล่งกำเนิดของสินค้า (Rules of Origin).....	219
4.	ข้อสังเกตเกี่ยวกับร่างความตกลงว่าด้วยระบบการระงับข้อพิพาทภายใต้ความตกลง กรอบว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจในลักษณะเบ็ดเสร็จระหว่างสาธารณรัฐเกาหลี และสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้.....	222
5.	ภาคผนวก.....	225
	5.1 ภาคผนวก (1) ข้อเสนอสินค้าในแต่ละสาขา.....	225
	5.2 ภาคผนวก (2) การศึกษาเบื้องต้นศักยภาพสินค้าไทยและตลาดส่งออก เป้าหมายสำหรับ SMEs “SMESta11”.....	230

1	233
2	238

.....	243
-------	-----

1.

1.1 เศรษฐกิจและการค้าโลกในปัจจุบัน มีทิศทางการเปลี่ยนแปลงไปสู่การเปิดเสรีทางการค้ามากขึ้น ประเทศสมาชิกอาเซียนต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและการค้าโลก ตลอดจนมีนโยบายที่จะเปิดเสรีทางการค้ากับประเทศคู่ค้าสำคัญ ๆ การเปิดเสรีทางการค้านั้น อาเซียนจะดำเนินการให้มีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและการค้าภายในประเทศสมาชิกให้น้อยที่สุด

1.2 โครงสร้างทางเศรษฐกิจของอาเซียนและสาธารณรัฐเกาหลี ในเบื้องต้นพบว่าภาคเกษตรและการค้าระหว่างประเทศ มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของทั้งอาเซียนและสาธารณรัฐเกาหลี เมื่อรวมตลาดของอาเซียนและสาธารณรัฐเกาหลีเข้าด้วยกันแล้วจะได้ตลาดมีขนาดใหญ่มาก สินค้าเกษตรมีความสำคัญต่อการส่งออกของอาเซียนมากกว่าสาธารณรัฐเกาหลี มาตรการที่มีโชงาชิโดยเฉพาะมาตรการที่ใช้กับสินค้าเกษตรและประมงเป็นอุปสรรคต่อการส่งออกของอาเซียนไปยังสาธารณรัฐเกาหลี

1.3 การค้าระหว่างอาเซียนกับสาธารณรัฐเกาหลี ในปี 2545 การค้ารวมมีมูลค่า 30,533.19 ล้านดอลลาร์ การส่งออกมีมูลค่า 15,702.54 ล้านดอลลาร์ และการนำเข้ามีมูลค่า 14,830.65 ล้านดอลลาร์ อาเซียนได้ดุลการค้ามูลค่า 871.89 ล้านดอลลาร์

1.4 การค้าทวิภาคีระหว่างไทยกับสาธารณรัฐเกาหลี ในปี 2545 การค้ารวมมีมูลค่า 3,810.27 ล้านดอลลาร์ คิดเป็นร้อยละ 12.48 ของมูลค่าการค้ารวมของอาเซียน การส่งออกมีมูลค่า 1,357.09 ล้านดอลลาร์ และการนำเข้ามีมูลค่า 2,453.17 ล้านดอลลาร์

สินค้าส่งออกสำคัญ ได้แก่ แผงวงจรไฟฟ้า ยางพารา เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์และส่วนประกอบ ข้าวโพด น้ำมันสำเร็จรูป น้ำตาลทราย กุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง ด้าย และเส้นใยประดิษฐ์

สินค้านำเข้าสำคัญ ได้แก่ เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ เคมีภัณฑ์ เครื่องจักรใช้ในอุตสาหกรรม แผงวงจรไฟฟ้า เหล็กและเหล็กกล้า เครื่องใช้ไฟฟ้า หลอดภาพโทรทัศน์ สินแร่โลหะอื่น ๆ และเศษโลหะ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ และผ้าฝ้าย

ในส่วนของประเทศไทย ไทยได้ศึกษาความเป็นไปได้และได้เจรจาจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรี (Free Trade Area : FTA หรือ Closer Economic Partnership: CEP) กับประเทศต่าง ๆ อาทิ จีน บาหลีเรน ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ อินเดีย สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เปรู และเม็กซิโก เป็นต้น

หากจะจัดทำเขตการค้าเสรีระหว่างกันแล้ว ควรเริ่มด้วยการศึกษาวิเคราะห์ถึงโอกาสและผลกระทบจากการจัดทำเขตการค้าเสรีระหว่างกันก่อน

2.

2.1 ศึกษาโดยใช้วิธีการทางด้านเศรษฐมิติ (Econometric Model) เพื่อประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจ และประโยชน์ที่ไทยจะได้รับจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีระหว่างอาเซียนกับสาธารณรัฐเกาหลี

2.2 ศึกษาสู่ทางและความเป็นไปได้ ในการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างอาเซียนกับสาธารณรัฐเกาหลี ในด้านการเปิดเสรีและการอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุน (Possible ways to enhance closer economic relations between ASEAN and Republic of Korea: Liberalisation and Facilitation)

2.3 ศึกษาสู่ทางและความเป็นไปได้ ในการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างอาเซียนกับสาธารณรัฐเกาหลีในด้านความร่วมมือต่าง ๆ (Possible ways to enhance closer economic relations between ASEAN and Republic of Korea : Cooperations)

2.4 เพื่อวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการจัดตั้งเขตการค้าเสรี ระหว่างอาเซียนกับสาธารณรัฐเกาหลี ปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นต่อไทยและอาเซียน ตลอดจนแนวทางแก้ไข

2.5 เพื่อให้ทราบถึงประโยชน์ที่จะได้รับ ผู้ที่จะได้รับประโยชน์ และทางเลือกต่าง ๆ หากได้ตัดสินใจเลือกประโยชน์ที่จะได้รับทางใดทางหนึ่ง ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อทางเลือกอื่น ๆ ที่ไม่ได้รับเลือก

2.6 เสนอแนะรูปแบบของการเจรจา สาระของกรอบความตกลง และท่าทีของไทยที่จะใช้ในการเจรจาจัดทำเขตการค้าเสรีระหว่างอาเซียนกับสาธารณรัฐเกาหลี

2.7 เผยแพร่ความรู้ และทำความเข้าใจกับภาครัฐและภาคเอกชนทั่วไปที่เกี่ยวข้อง โดยตรงและโดยอ้อม

3.

3.1 ศึกษาโดยใช้วิธีการทางด้านเศรษฐมิติ (Econometric Model) เพื่อประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจ และประโยชน์ที่ไทยจะได้รับจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรี ระหว่างอาเซียนกับสาธารณรัฐเกาหลี โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปด้านเศรษฐมิติ อาทิ แบบจำลองการค้าระหว่างประเทศ ที่เรียกว่า Global Trade Analysis Project (GTAP) หรือโปรแกรมสำเร็จรูปอื่นที่เหมาะสม

3.2 ศึกษาสู่ทางและความเป็นไปได้ ในการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างอาเซียนกับสาธารณรัฐเกาหลี ในด้านการเปิดเสรีและการอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุน (Possible ways to enhance closer economic relations between ASEAN and Republic of Korea : Liberalisation and Facilitation) โดยศึกษาในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

3.2.1 การเปิดเสรีและการอำนวยความสะดวกทางการค้าสินค้า อาทิ รายการสินค้าที่จะเสนอลด/เลิกภาษี (Offer list) รายการสินค้าที่จะเรียกร้องขอลด/เลิกภาษี (Request list) มาตรการด้านภาษีและไม่ใช่ภาษี (Tariffs and Non-Tariffs Barriers) กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า (Rules of Origin : ROO) พิธีการทางศุลกากร (Customs Procedure) มาตรการด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (Sanitary and Phytosanitary Measures : SPS) เป็นต้น เพื่อให้ทราบถึงประโยชน์ที่จะได้รับ ผู้ที่จะได้รับประโยชน์และทางเลือกต่าง ๆ หากได้ตัดสินใจเลือกประโยชน์ที่จะได้รับทางใดทางหนึ่ง ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อทางเลือกอื่น ๆ ที่ไม่ได้รับเลือก

3.2.2 การเปิดเสรีและการอำนวยความสะดวกทางการค้าบริการ อาทิ การบริการธุรกิจ การสื่อสาร การก่อสร้าง การจัดจำหน่าย การศึกษา สิ่งแวดล้อม การเงิน สุขภาพและบริการสังคม การท่องเที่ยวและเดินทาง นันทนาการ วัฒนธรรมและกีฬา การขนส่ง และบริการอื่น ๆ เป็นต้น เพื่อให้ทราบถึงประโยชน์ที่จะได้รับ ผู้ที่จะได้รับประโยชน์ และทางเลือกต่าง ๆ หากได้ตัดสินใจเลือกประโยชน์ที่จะได้รับทางใดทางหนึ่ง ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อทางเลือกอื่น ๆ ที่ไม่ได้รับเลือก

3.2.3 การเปิดเสรีและการอำนวยความสะดวกทางการลงทุน อาทิ กฎหมายการลงทุน นโยบายสนับสนุนการลงทุนด้านอุตสาหกรรมและการบริการ สภาพธุรกิจการลงทุนและสภาพการจ้างงาน โอกาสในการลงทุน การอนุญาตให้เข้าเมือง การอำนวยความสะดวกแก่นักลงทุน อุปสรรคในการเข้าสู่ตลาด การลงทุน นำเสนอทักษะและคุณสมบัติของบุคลากรประเภทต่าง ๆ ที่จะเป็นต้องมีในการปฏิบัติงานในธุรกิจที่เกาหลีเปิดตลาดให้คนไทย เป็นต้น เพื่อให้ทราบถึงประโยชน์ที่จะได้รับ ผู้ที่จะได้รับประโยชน์ และทางเลือกต่าง ๆ หากได้ตัดสินใจเลือกประโยชน์ที่จะได้รับทางใดทางหนึ่ง ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อทางเลือกอื่น ๆ ที่ไม่ได้รับเลือก

3.2.4 เรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)

3.3 ศึกษาหาช่องทางและความเป็นไปได้ ในการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างอาเซียนกับสาธารณรัฐเกาหลีในด้านความร่วมมือต่าง ๆ (Possible ways to enhance closer economic relations between ASEAN and Republic of Korea : Cooperations) โดยศึกษาในเรื่องต่าง ๆ อาทิ ความร่วมมือในด้านพิธีการทางศุลกากร (Customs Procedure) การส่งเสริมการค้าและการลงทุน (Trade and Investment Promotion) การสนับสนุนธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME Collaboration) การจัดการและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ชาติ (Human Resource Management and Development) การเคลื่อนย้ายไปมาของนักธุรกิจ (Mobility of Business Persons) การเสริมสร้างศักยภาพ (Capacity Building) เกษตรประมงและป่าไม้ (Agriculture/Fisheries/Forestry) วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Science and Technology) การเงินและธนาคาร (Financial and Banking Cooperation) เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Info-Communications Technology : ICT) พลังงาน (Energy) สิทธิทางทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property Rights : IPRs) และอื่น ๆ เป็นต้น

3.4 สรุปและวิเคราะห์ผลกระทบในการจัดตั้งเขตการค้าเสรี ตลอดจนการเพิ่มขีดสมรรถนะในการแข่งขันระหว่างอาเซียนกับสาธารณรัฐเกาหลี โดยนำเสนอในรูปแบบของรายงานการศึกษา พร้อมบันทึกแผ่น CD-ROM

3.5 เสนอแนะรูปแบบของการเจรจา สาระของกรอบความตกลง และท่าทีของไทยที่จะใช้ในการเจรจาจัดทำเขตการค้าเสรีระหว่างอาเซียนกับสาธารณรัฐเกาหลี ตลอดจนเสนอแนะแนวทางในการปรับตัวให้แก่ภาครัฐและภาคเอกชนของไทยเมื่อมีการจัดตั้งเขตการค้าเสรี

3.6 เผยแพร่ความรู้และทำความเข้าใจกับภาครัฐและภาคเอกชนทั่วไปที่เกี่ยวข้อง ทั้งทางตรงและทางอ้อมด้วยการจัดประชุมและสัมมนา

4.

4.1 ศึกษาและทบทวน โครงสร้าง และความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ ของอาเซียนกับสาธารณรัฐเกาหลีและกับจีนและญี่ปุ่น เพื่อเป็นการประมวลภาพรวมของสถานะในปัจจุบันและพัฒนาการในอนาคต ในประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

- (1) โครงสร้างการผลิต การค้า การลงทุน ทั้งด้านสินค้าและบริการ
- (2) การเปิดเสรีและการอำนวยความสะดวกทางด้านการค้าสินค้า บริการ และการลงทุนใน key sector ที่สำคัญ
- (3) มาตรการทางภาษีและที่มิใช่ภาษี รวมถึงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง
- (4) การจัดทำ FTA ของเกาหลีที่ได้ทำไปแล้วกับซิดีและที่กำลังเจรจาอยู่ อาทิ สิงคโปร์ และญี่ปุ่น เป็นต้น

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการค้าสินค้า ตามที่ปรากฏในขอบเขตการศึกษา ข้อ 3.2.1 และการค้าบริการ และการลงทุน ตามข้อ 3.2.2 และ 3.2.3 จะได้ถูกรวบรวมจากทั้งอาเซียนและสาธารณรัฐเกาหลี เพื่อจัดเป็นฐานข้อมูลการค้าเชิงรุกสำหรับฝ่ายไทย เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ข้อ 2.2 และ 2.3 ต่อไป

4.2 เพื่อให้สามารถประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจ และประโยชน์ที่ไทยจะได้รับจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีระหว่างอาเซียนและสาธารณรัฐเกาหลี ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อ 2.1 การสร้างแบบจำลองทางเศรษฐมิติ เพื่อประเมินผลกระทบในด้านมหภาคที่สำคัญที่อาจเปลี่ยนแปลงไป เช่น การส่งออก/นำเข้า การออม การลงทุน ดุลการค้า การเบี่ยงเบนทางการค้า และ welfare gain/loss ของประเทศไทยและคู่ค้า อันเป็นผลมาจากการลดลงในราคาสินค้านำเข้าเนื่องจากภาษีที่ลดลง โดยอาศัยตัวแบบ CGE-GTAP มาเป็นเครื่องมือในการจำลองสถานการณ์ (simulation) เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในตัวเงินนโยบาย เช่น การลดภาษี (tariff) จากอัตราที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

การวิเคราะห์โดยอาศัยตัวแบบ CGE-GTAP ข้างต้น ในระดับ HS Code 4 digits จะช่วย
 กู้คืนร่อง sector/commodity ที่จะนำมาวิเคราะห์ในรายละเอียดต่อไปได้ว่าไทยจะได้เปรียบหรือเสียเปรียบใน
 sector/commodity ใด

4.3 เนื่องจากการเปิดการค้าเสรีทั้งในด้านสินค้าและบริการของสาธารณรัฐเกาหลี มักจะประสบ
 ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญก็คือ มีการต่อต้านจากผู้เสียผลประโยชน์ภายในประเทศเกาหลีเองเป็นสำคัญ เหตุผล
 หลักของผู้ต่อต้าน/คัดค้านก็คือ มีต้นทุนของการปรับตัวสูง (costly structural adjustments) หากมีการเปิด
 ตลาดให้กับคู่แข่งจากภายนอกประเทศเข้ามา ซึ่งต้นทุนของการปรับตัวดังกล่าวมักจะหมายถึง welfare loss
 จากการค้าที่เกิดขึ้นจากปัจจัยการผลิต เช่นแรงงานที่ต้องมีการว่างงาน (แม้จะเป็นการชั่วคราว) หรือจากการ
 โยกย้ายสถานที่ของปัจจัยการผลิตที่นอกเหนือจากแรงงาน เช่น เครื่องจักร อันเป็นผลมาจาก แบบแผน
 ทางการค้า หรือลักษณะการค้าที่เปลี่ยนไป

intra-industry trade (IIT) ที่ทำให้มีการค้าในสินค้าชนิดเดียวกันหรือต่างชนิดภายใน
 อุตสาหกรรมเดียวกัน จะมีต้นทุนการปรับตัวที่ต่ำกว่าโดยเปรียบเทียบ inter-industry trade ฉะนั้น การ
 สร้าง IIT index จะเป็นเครื่องมือในการระบุถึง trade partner (คู่ค้า) ในระดับระหว่างประเทศ เนื่องจากมีค่า
 IIT สูง และอาจใช้ประยุกต์ในระดับ สินค้า/อุตสาหกรรม หากค่า IIT index แสดงถึง intra-industry trade
 สูง (มีค่าใกล้ 1) โอกาสในการขยายการค้าหรือความร่วมมือระหว่างกันก็มีมาก เนื่องจากต้นทุนในการปรับตัว
 มีต่ำและจะมีโอกาสในการขยายการค้าต่ำ หาก IIT index มีค่าใกล้ 0

การใช้ IIT index เพื่อวิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้ในการจัดตั้งเขตการค้าเสรี จึงอาจเป็นวิธีที่
 ทำให้สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ข้อ 2.4 และทราบถึงประโยชน์ที่จะได้รับตามวัตถุประสงค์ข้อ 2.5
 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่อง cooperation ตามขอบเขตข้อ 3.3

ในการศึกษานี้จะใช้ Grubel-Lloyd index (GL) ซึ่งเป็นการวัด intra-industry trade ในเชิง
 static และ marginal IIT (MIIT) ที่พัฒนาโดย Brühlhart ที่วัดในเชิง dynamic ดังปรากฏข้างล่างนี้

$$GL_i = 1 - \frac{|X_i - M_i|}{(X_i + M_i)}$$

และ

$$MIIT_i = 1 - \frac{|\Delta X_i - \Delta M_i|}{|\Delta X_i| + |\Delta M_i|}$$

โดยที่ X_i และ M_i จะหมายถึง การส่งออกและนำเข้าของสินค้าในอุตสาหกรรม i ใน
 ระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง

4.4 Sectoral Analysis

เนื่องจากการวิเคราะห์ที่อาศัยเครื่องมือ GTAP จะเป็นการวิเคราะห์ในระดับ aggregate ที่อาจให้ภาพกว้างได้ดี สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในข้อ 2.1 - 2.3 แต่ในการเสนอแนะรายการ สินค้าของไทยที่มีศักยภาพในการแข่งขัน และมีความอ่อนไหวต่อการจัดทำเขตการค้าเสรีระหว่างอาเซียน กับสาธารณรัฐเกาหลี ในลักษณะของ offer list และ / หรือ request list อาจจำเป็นต้องศึกษาลงในระดับที่เล็กลง เช่น HS Code 6 หลัก ในแต่ละ sector การวิเคราะห์ในที่นี้จึงอาศัยพื้นฐานของ GTAP เพื่อวิเคราะห์ในประเด็นดังต่อไปนี้ ในแต่ละ sector คือ

(1) ผลกระทบด้านบวก

- จากการเข้าถึงตลาดได้เพิ่มขึ้น คู่ค้ามีการนำเข้าสินค้ามากขึ้น
- จากราคา input ที่ลดต่ำลง ทำให้ต้นทุนการผลิตลดลง สามารถส่งออกได้มากขึ้น

(2) ผลกระทบด้านลบ

- จากการมี import competition มากขึ้นในตลาดภายในประเทศ

ผลจากการวิเคราะห์เชิงปริมาณในระดับภาพกว้างที่ HS code 4 digits จะช่วยถ่วงถ่วง sector/commodity ที่จะนำมาวิเคราะห์ในรายละเอียดที่แยกย่อยออกไป เช่น HS code 6/10 digits ตามแต่ความเหมาะสมของข้อมูลในแต่ละประเทศที่จะนำมาเปรียบเทียบกัน โดยอาศัยความยืดหยุ่นที่คำนวณได้ในภาพกว้าง มาปรับใช้ในแต่ละสินค้า/บริการ เพื่อวิเคราะห์ถึงการนำเข้าสินค้า/บริการดังกล่าวที่จะเปลี่ยนไปจากการทำ FTA ซึ่งจะทำได้กลยุทธ์และท่าทีของไทยตามวัตถุประสงค์ข้อ 2.6

4.5 เพื่อให้การวิเคราะห์ครอบคลุมไปถึง sector/commodity ที่มีศักยภาพ แต่อาจจะไม่มีข้อมูลในอดีตที่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ การเลือก sector/commodity ที่นอกเหนือจากการวิเคราะห์ข้างต้น แต่คาดว่า จะมีศักยภาพโดยการกำหนดเกณฑ์คัดเลือก ภายใต้เงื่อนไขการลดภาษีที่ต่ำลงจากภาวะปัจจุบันตามขอบเขตในข้อ 3.2 และ 3.3 โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) กับผู้ที่เกี่ยวข้อง ที่ปรึกษา/ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งในและนอกประเทศ และทำการสัมภาษณ์ต่อเนื่องไป (snow-ball) และนำมาประมวลผล/และจัดทำข้อเสนอแนะ จะเป็นการช่วยให้สามารถ บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ เช่น ข้อ 2.6 ได้ครบถ้วนมากขึ้น ทั้งในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพควบคู่กัน

4.6 การศึกษาประเด็นข้อกฎหมายประกอบด้วย การวิเคราะห์ใน 2 ระดับ กล่าวคือ

(1) ในระดับระหว่างประเทศ ในกรอบขององค์การการค้าโลก (WTO) โครงการเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) โดยเปรียบเทียบกับโครงการเขตการค้าเสรีระดับทวิภาคีที่ประเทศไทยได้ทำขึ้นแล้ว กับประเทศอื่นตามที่เปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินการในขอบเขตที่จะไม่ขัดกับพันธกรณีระหว่างประเทศของไทย

(2) ในระดับประเทศ สำหรับประเทศไทยมุ่งเน้นที่ขอบเขตของการดำเนินการเพื่อที่จะไม่ต้องออกกฎหมายอนุวัติการตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และสำหรับกฎหมายภายในของประเทศคู่เจรจา วิเคราะห์กฎหมายและระเบียบข้อบังคับตามข้อมูลที่ได้รับโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากทางราชการ เพื่อระบุอุปสรรคต่าง ๆ ทางการลงทุนและการค้าทั้งสินค้าและบริการที่อยู่ในรูปต่าง ๆ โดยเฉพาะที่มีใช้ภายในสินค้า/บริการที่ได้ถูกคัดเลือกขึ้นมาทำการวิเคราะห์

4.7 เสนอแนะรูปแบบของการเจรจา สาระของกรอบความตกลง และท่าทีของไทยที่จะใช้ในการเจรจาจัดทำเขตการค้าเสรีระหว่างอาเซียนกับสาธารณรัฐเกาหลี ตลอดจนเสนอแนะแนวทางในการปรับตัวให้แก่ภาครัฐและเอกชนของไทย เมื่อมีการจัดตั้งเขตการค้าเสรี

4.8 เพื่อเผยแพร่ ความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดทำเขตการค้าเสรีตะวันออกกับภาครัฐและภาคเอกชนทั่วไปที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม ตามวัตถุประสงค์ข้อ 2.7 คณะผู้วิจัยจะได้ดำเนินการจัดสัมมนาเพื่อรับฟังและระดมความเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับกลุ่มย่อยเฉพาะสาขาของสินค้า / บริการ และในกลุ่มใหญ่เพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจต่อบทบาทของภาครัฐในการเปิดเสรีทางค้า

5.

5.1 ทำให้ทราบผลประโยชน์ และผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศไทย และแนวทางการแก้ไขอันเกิดจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีระหว่างอาเซียนกับสาธารณรัฐเกาหลี

5.2 เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าและบริการของไทย เพื่อให้ได้รับประโยชน์สูงสุดจากการเปิดเสรี

5.3 ทำให้ทราบคู่ทางการขยายการค้าและการลงทุนระหว่างกัน

5.4 ทำให้ได้ข้อเสนอแนะรูปแบบของการเจรจา สาระของกรอบความตกลง และท่าทีของไทยที่จะใช้ในการเจรจาจัดทำเขตการค้าเสรีระหว่างอาเซียนกับสาธารณรัฐเกาหลี ตลอดจนแนะแนวทางในการปรับตัวให้แก่ภาครัฐและภาคเอกชนของไทยเมื่อมีการจัดตั้งเขตการค้าเสรี

5.5 สามารถเผยแพร่ความรู้และทำความเข้าใจกับภาครัฐและภาคเอกชนทั่วไป ที่เกี่ยวข้องโดยตรงและโดยอ้อมกับการจัดตั้งเขตการค้าเสรี

:

1.

1.1

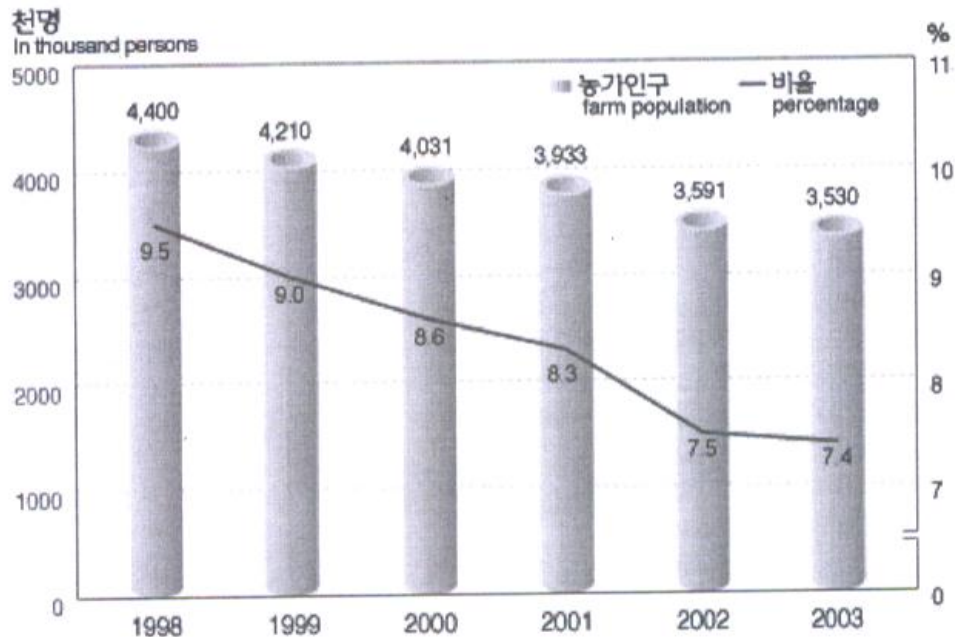
ในภาพรวมผลผลิตหลักของเกาหลีหกวัดโดยสัดส่วนใน GDP จะพบว่าการผลิตในภาคอุตสาหกรรมมีสัดส่วนประมาณหนึ่งในสาม ในขณะที่ในภาคอสังหาริมทรัพย์และภาคการค้าปลีกและส่ง จะมีสัดส่วนเป็นอันดับสองและสาม โดยมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 12 และ 10 ตามลำดับ ส่วนในภาคเกษตรเมื่อเปรียบเทียบกับภาคการผลิตอื่น ๆ แล้ว มีขนาดเล็ก คือมีสัดส่วนใน GDP ประมาณร้อยละ 4 (ตารางที่ 2.1) และมีแนวโน้มที่จะหดตัวลงไปเรื่อย ๆ ทั้งในแง่ของมูลค่าและสัดส่วนของกำลังแรงงานลง (รูปที่ 2.1) อาจเป็นผลเนื่องมาจากระดับการพัฒนาของประเทศที่มีมากขึ้น ทำให้โครงสร้างการผลิตมีการขยายตัวในภาคอุตสาหกรรมและบริการเป็นหลัก

2.1

GDP At 2000 Constant Prices (bil.won)

	Composition (%) (base: Gross value added at basic prices) Term (Year: 1970 ~ 2003 Quarter: 1970 1/4 ~ 2004 3-4)			
	2003	2002	2001	2000
+Gross value added at basic prices	100.0	100.0	100.0	100.0
Agriculture, forestry & fishing	3.9	4.3	4.7	4.9
Mining and quarrying	0.3	0.3	0.4	0.4
Manufacturing	29.7	29.1	28.9	29.4
Electricity, gas & water supply	2.7	2.7	2.7	2.6
Construction	8.6	8.2	8.5	8.4
Wholesale & retail trade, restaurant & hotel	10.2	10.7	10.9	10.8
Transport, storage & communication	8.0	7.9	7.8	7.0
Financial intermediation	8.2	8.2	7.2	6.9
Real estate. Renting and business activities	12.5	12.6	12.8	13.2
Public administration & defence; compulsory social security	5.3	5.3	5.5	5.7
Education	5.0	4.9	5.0	5.0
Health and social work	2.3	2.2	2.2	2.4
Other service activities	3.4	3.5	3.4	3.3

2.1 Farm Population and Percentage of Total Population

อัตราการเจริญเติบโตอยู่ในระดับปานกลางประมาณร้อยละ 4.0 (ตารางที่ 2.2) โดยมีแรงกระตุ้นให้เกิดการเจริญเติบโตมาจากการส่งออก โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ไปสู่สาธารณรัฐประชาชนจีน อุปสงค์ภายในประเทศยังคงอยู่ในระดับการขยายตัวที่ไม่มากนัก อันเป็นผลมาจากการบริโภคและวิกฤตเศรษฐกิจที่ผ่านพ้นไป เสถียรภาพทางเศรษฐกิจยังคงอยู่ในระดับปานกลาง อันเป็นผลมาจากการรักษาวินัยทางการคลังและการเกินดุลบัญชีเดินสะพัด แต่การขยายตัวที่ชะงักของปริมาณการค้าโลก ซึ่งเกาหลีพึ่งพาการค้าระหว่างประเทศเป็นสำคัญ จะเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของเกาหลีได้ในระยะต่อไป¹

¹ OECD Economic Outlook

2.2 Korea : Demand, output and prices

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
	Current prices trillion KRW	Percentage changes, volume (2000 prices)				
Private consumption	343.4	7.9	-1.4	-0.5	2.0	3.2
Government consumption	80.3	6.0	3.7	3.7	3.5	3.4
Gross fixed capital formation	183.8	6.6	3.6	3.5	4.3	3.8
Final domestic demand	607.5	7.3	0.8	1.3	2.9	3.4
Stockbuilding ^a	-1.3	-0.2	-0.6	0.0	0.0	0.0
Total domestic demand	606.2	7.0	0.1	1.3	2.9	3.4
Exports of goods and services	235.2	13.3	15.7	21.1	13.3	15.3
Import of goods and services	220.9	15.2	9.7	14.0	12.8	14.5
Net exports ^a	14.3	-0.2	2.8	4.0	1.5	1.9
Statistical discrepancy ^a	1.7	0.4	0.2	-0.3	0.4	0.0
GDP at market prices	622.1	7.0	3.1	5.0	4.5	5.0
GDP deflator	-	2.8	2.3	1.1	0.2	1.0
<u>Memorandum items</u>						
Consumer price index	-	2.8	3.5	3.7	3.5	3.0
Private consumption deflator	-	2.8	3.4	3.6	3.4	3.0
Unemployment rate	-	3.1	3.4	3.5	3.5	3.4
Household saving ratio ^b	-	1.5	2.5	3.4	3.7	5.1
Consolidated central government balance ^c	-	3.3	1.1	0.4	0.7	1.3
Current account balance ^c	-	1.0	2.0	3.7	2.7	2.7

a) Contributions to changes in real GDP (percentage of real GDP in previous year), actual amount in the first column.

b) As a percentage of disposable income.

c) As a percentage of GDP.

Source: OECD Economic Outlook 76 database

1.2 :

1)

การลดลงในสัดส่วนและจำนวนของประชากรและแรงงานในภาคเกษตร อาจมาจากปัจจัย 3 ประการ คือ การเปลี่ยนงาน การตายและเกษียณอายุ และเกษตรกรรายใหม่

จากตารางที่ 2.3 แสดงให้เห็นว่า การเปลี่ยนงานจากภาคเกษตรกรไปสู่ภาคการผลิตอื่นจะมีมากกว่าผู้ที่เข้ามาเป็นเกษตรกร ในประเทศที่พัฒนาแล้วส่วนใหญ่จะมีลักษณะคล้ายคลึงกัน ในขณะที่ age profile ของแรงงานในภาคเกษตร (ตารางที่ 2.4) จะเป็นผู้สูงอายุ เนื่องจาก อัตราการเปลี่ยนงานอยู่ในระดับต่ำ เมื่อเทียบกับผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ฉะนั้นการเปลี่ยนงานจากภาคเกษตรไปสู่ภาคการผลิตอื่น ๆ ที่มีใช้เกษตร และมีผู้มาทดแทน (เกษตรกรรายใหม่) ต่ำจึงทำให้สัดส่วนและจำนวนแรงงานในภาคเกษตรมีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ ตามการตายและเกษียณอายุ (ตารางที่ 2.5) หากเปรียบเทียบกับประเทศพัฒนาอื่น ๆ แล้วจะพบว่า age profile ของแรงงานเกษตรเกาหลีมีแต่เพียงผู้สูงอายุเป็นส่วนใหญ่ (รูปที่ 2.2) ซึ่งหมายความว่า หากร้อยละ 50 ของเกษตรกรทั้งหมดมีอายุเกิน 49 ปี แสดงว่าเกษตรกรกว่าครึ่งเริ่มทำงานตั้งแต่ช่วงปีทศวรรษที่ 1960 เป็นต้นมา การปรับตัวเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในภาคเกษตรจึงทำได้ลำบาก ส่งผลให้รายได้โดยเปรียบเทียบกับภาคการผลิตอื่น ๆ ไม่ดึงดูดใจให้มีผู้เข้ามาใหม่

2.3 Rates of Job Change from Agriculture to Non-Agriculture Unit : % per annum

Country	Move-Out	Move-In	Net-Out
Germany*	4.21	3.86	0.35
France*	3.48	2.38	1.10
The Netherlands*	2.23	0.26	1.97
Britain*	4.29	3.25	1.04
Denmark*	5.70	4.35	1.35
Japan**	0.64	0.78	-0.14
Korea***	2.10	0.89	1.21

Note : * denotes the average of 1972/1973, 1974/1975, and 1976/1977.

** denotes the average of 1959, 1962, 1965, 1968, 1971, 1974, 1977, 1979, 1982, and 1987.

*** denotes the average of 1982/1983, 1985/1986, and 1988/1989.

Source : Lee (1998,72)

2.4 Rates of Job Change in Agricultural Labor Force by Age Unit : % per annum

Age	Japan			Korea		
	1962	1974	1987	1982	1986	1988
15 - 19	5.26	3.87	3.96	3.96	4.55	6.77
20 - 24	3.50	3.06		3.25	4.78	5.71
25 - 29	1.87	1.14	1.63	4.27	6.28	4.34
30 - 34	1.18	0.90	1.43	3.24	3.58	3.42
35 - 39	0.98	0.65				
40 - 54		0.61	0.43	1.60	1.01	1.73
55 and older	0.19	0.17	0.20	0.68	0.57	0.61

Source : Korea-EPB, Report on Employment Structure Survey.

Japan-Prime Minister's Office, Labor Mobility Survey.

2.5 Sources of Decrease in the Agricultural Labor Force Unit : %

Country	Job Change	Retirement and Death			Total
		Retirement	Death	Sum	
Korea	32.2	27.7	40.2	67.9	100
Japan	-5.2	73.0	32.2	105.2	100
Britain	21.0	n.a.	n.a.	79.0	100
Netherlands	45.2	n.a.	n.a.	54.8	100
Denmark	14.4	n.a.	n.a.	85.6	100
Germany	2.6	n.a.	n.a.	97.4	100
France	10.1	n.a.	n.a.	89.9	100

Note : 1. Job change denotes net job change.

2. Retirement includes joblessness.

3. Retirement and death for European countries was estimated combining the survey data on job changes and statistics on agricultural employment.

4. Korea : the average of 1982, 1986, and 1988.

Japan : the average of 1959 •• 1987.

European countries : the average of 1973, 1975, and 1977.

Source : Lee (1998, 76).

2.2 Comparison of the Age Profile Curves (n.a.)

Source : Lim and Kim (2003)

2.6 Scenarios for Policy Simulations

Fast Reduction Scenario				Slow Reduction Scenario			
Current Tariff (%)	Reduction Rates (%)		Period (year)	Current Tariff (%)	Reduction Rates (%)		Period (year)
	Average	Minimum			Average	Minimum	
> 90	60	45	5	> 120	40	30	10
15 - 90	50	35		60 - 120	35	25	
				20 - 60	30	20	
< 15	40	25		< 20	25	15	
				Special Products	10	5	

Source : WTO <http://www.wto.org>

2.7 Deficient Amounts of Farm Income in 2010

Unit : 100 m. KRW (m.USD)

Product	Farm Income (2000~02)	Fast Reduction Scenario		Slow Reduction Scenario	
		Farm Income (2010)	Deficient Amount	Farm Income (2010)	Deficient Amount
Rice	82,059 (6,838)	50,784 (4,232)	31,275 (2,606)	76,339 (6,362)	5,720 (477)
Red Pepper	10,260 (855)	6,988 (582)	3,273 (273)	9,266 (772)	995 (83)
Garlic	5,163 (430)	4,596 (383)	567 (47)	5,038 (420)	125 (10)
Apple	5,405 (450)	4,163 (347)	1,243 (104)	4,525 (377)	880 (73)
Total	102,888 (8,574)	66,530 (5,544)	36,358 (3,030)	95,168 (7,931)	7,720 (643)

- Note : 1. The exchange rate is assumed as 1,200 won per US dollar.
2. Figures are calculated by the fixed areas and yields in the period 2000~2002.

2)

การเปิดเสรีด้านเกษตรรอบอุรุกวัย ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างในภาคเกษตรที่สำคัญ คือการปกป้องตลาดสินค้าเกษตรจากที่พรมแดนตน และจากการให้การอุดหนุนในสินค้าเกษตรกรรมในประเทศต้องเปลี่ยนไป เป็นมาตรการต่าง ๆ ที่เพิ่มรายได้โดยตรงกับเกษตรกรแทน ซึ่งก็เป็นไปตามนโยบายเกษตรของกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น OECD ที่มีเป้าหมายด้านเกษตรใน 2 ลักษณะ คือ (ก) ด้านรายได้ของเกษตรกร และ (ข) ด้านความมั่นคงและปลอดภัย ด้านอาหารและสิ่งแวดล้อม การแยก การพยุง หรือรักษารายได้ออกจากการผลิต อันเป็นเงื่อนไขที่สำคัญที่ควรได้รับการพิจารณาเพราะจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพได้มากกว่านโยบายการพยุงราคาสินค้า ที่จะเป็นภาระกับผู้บริโภค และ/หรือผู้เสียภาษี

ผลจากการศึกษาของ Lee and Lim (2004) พบว่า หากมีการลดกำแพงภาษีสำหรับสินค้าเกษตร 4 ชนิดหลักของเกาหลี จะมีผลทำให้รายได้ของเกษตรกรในสินค้านี้ดังกล่าวลดลง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในสินค้าข้าวที่ต้องการเงินชดเชย หากมีนโยบายชดเชยรายได้ในสัดส่วนและจำนวนที่มากกว่าสินค้าเกษตรอื่น ๆ โดยเปรียบเทียบ (ตารางที่ 2.6 และ 2.7)

3)

นอกเหนือจากบทบาทด้านการผลิตสินค้า และการเป็นแหล่งรายได้ของเกษตรกรในภาคเกษตรแล้ว บทบาทอีกประการหนึ่งที่อาจอยู่เหนือขอบเขตการพิจารณาด้านเศรษฐกิจก็คือ บทบาทในด้านความมั่นคง (ด้านอาหาร) วัฒนธรรม คุณค่าทางประวัติศาสตร์ สิ่งแวดล้อม และ ฯลฯ

เกษตรกรในเกาหลีร้อยละ 77 ของทั้งหมด ปลูกข้าวและมีรายรับจากข้าวเกือบร้อยละ 40 ของรายรับจากฟาร์ม¹ การปลูกข้าวจึงเป็นเสมือนกระดูกสันหลังของเกษตรกรเกาหลี ในขณะที่การเปิดเสรีนำเข้าข้าวจึงอาจก่อให้เกิดผลทางด้านความรู้สึก (sentiment) กับประชาชน และมีผลต่อการเมืองในที่สุด มีรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบทบาทของภาคเกษตรที่มีต่อประชาชนที่นอกเหนือจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (เช่น ราคา) อยู่มาก² และอาจสรุปได้ว่า ประชาชนยังคงให้ความสำคัญกับปัจจัยอื่น ๆ ที่มีไคราคามากกว่า นโยบายเกี่ยวกับการเปิดเสรีสินค้าเกษตรจึงเกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของคนในสังคมในบทบาทของภาคเกษตรอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

2.

2.1 ด้านการค้า

จากตัวเลขปริมาณการค้าพบว่า ในปี 2003 อาเซียนได้เป็นคู่ค้าที่สำคัญของเกาหลี โดยมีปริมาณการค้ารวมเกือบ 5 หมื่นล้านUSD (ตารางที่ 2.8) อยู่ในลำดับ 4 ของคู่ค้าที่สำคัญรองจาก สหรัฐ จีน ญี่ปุ่น โดยฝ่ายเกาหลีเป็นฝ่ายเกินดุลการค้ามาโดยตลอด แต่หากพิจารณาปริมาณการค้าเป็นรายประเทศ คู่ค้าที่เป็นสมาชิกของอาเซียนจะได้แก่ สิงคโปร์ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และไทย ตามลำดับ (ตารางที่ 2.9)

¹ MAF (2003)

² เช่น OECD (2001) ในเรื่องบทบาทที่หลากหลายของภาคเกษตร Park and Lim (1999) ในเรื่องผลการสำรวจความเห็นของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทของภาคเกษตร และ Kang and Lim (2002) และ Lim (2002) ในเรื่องความมั่นคงด้านอาหารที่เป็นเป้าหมายหลักของภาคเกษตร เป็นต้น

2.8 Korean Exports to and Imports from ASEAN

	Total Exports	Export to ASEAN	Share (%)	Total Imports	Imports from ASEAN	Share (%)
1996	129,715	20,311	15.7	150,339	12,074	8.0
1997	136,164	20,365	15.0	144,616	12,549	8.7
1998	132,313	15,328	11.6	93,282	9,135	9.8
1999	143,685	17,708	12.3	119,752	12,250	10.2
2000	172,268	20,134	11.7	160,481	18,173	11.3
2001	150,439	16,459	10.9	141,098	15,916	11.3
2002	162,471	18,400	11.3	152,126	16,757	11.0
2003	193,817	20,253	10.4	178,827	18,459	10.3
2004	207,591	19,800	9.5	183,058	18,220	10.0

Note: 2004 data includes January – October

Source: KOTIS, Korea International Trade Association.

2.9 Korea's Top 10 Trading Partner (As of 2003, US\$ million)

Ranking	Country	Exports	Imports	Trading volume	Ratio total trading (%)
1	U.S.A.	34,219	24,814	59,033	20.9
2	China	35,110	21,909	57,019	20.2
3	Japan	17,276	36,313	53,589	19.0
4	Hong Kong	14,654	2,735	17,389	6.2
5	Taiwan	7,045	5,880	12,925	4.6
6	Germany	5,603	6,822	12,425	4.4
7	Saudi Arabia	1,409	9,268	10,677	3.8
8	Australia	3,272	5,916	9,188	3.3
9	Singapore	4,636	4,090	8,726	3.1
10	Indonesia	3,378	5,212	8,590	3.0
11	Malaysia	3,852	4,249	8,101	2.9
12	U.A.E.	2,208	5,756	7,964	2.8
13	U.K.	4,094	2,703	6,797	2.4
14	Italy	2,561	2,382	4,943	1.8
15	Philippines	2,975	1,964	4,939	1.7
	Total	142,292	140,013	282,305	100

Source: KOTIS, Korea International Trade Association

2.2 โครงสร้างและรูปแบบทางการค้า

การค้าระหว่างอาเซียนและเกาหลีในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมา แสดงให้เห็นว่าเป็นความสัมพันธ์ในเชิงเอื้ออำนวย (complementary) มากกว่าในเชิงที่จะเป็นคู่แข่งระหว่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะโครงสร้างการค้าเป็นไปในลักษณะของ intra-industry trade มากกว่า inter-industry trade ดังจะเห็นได้จาก แม้ว่าปริมาณการค้าที่เพิ่มขึ้นจากประมาณ 17 หมื่นล้านUSD ในปี 1993 มาเป็น 48 หมื่นล้านUSD ในปี 2003 (ตารางที่ 2.10 และ 2.11) แต่ชนิดของสินค้าที่ส่งออกและนำเข้าโดยรวมจะอยู่ในกลุ่มสินค้า/อุตสาหกรรมที่ใกล้เคียงกัน ตัวอย่างเช่น การส่งออกจากอาเซียนไปเกาหลี สินค้าอันดับแรกจะอยู่ในหมวด HS 84-85 (ส่วนแบ่งร้อยละ 43.2) ในขณะที่การส่งออกจากเกาหลีมาอาเซียนก็อยู่ในหมวดดังกล่าวเป็นลำดับแรกเช่นเดียวกัน (ส่วนแบ่งร้อยละ 51.9) และสินค้า / อุตสาหกรรมอื่นที่มีการค้าก็เป็นไปในลักษณะเดียวกัน โครงสร้างและรูปแบบทางการค้าดังกล่าวจึงชี้ให้เห็นถึงการแบ่งงานกันทำ (division of labor) ในระหว่างอุตสาหกรรม (intra-industry) ระหว่างอาเซียนและเกาหลีนั่นเอง

2.10 ASEAN's Export to Korea by Product (Unit: US\$ thousand)

1993				2003			
HS Chapter	Commodity Item	Export	Share (%)	HS Chapter	Commodity Item	Export	Share (%)
24-27	Mineral Products	2,944,718	40.3	84-85	Machinery and Electrical Appliances	7,979,970	43.2
84-85	Machinery and Electrical Appliances	1,331,110	18.2	24-27	Mineral Products	5,312,059	28.8
44-46	Wood and Wood articles	1,252,117	17.1	28-38	Chemicals	841,028	4.6
16-24	Prepared Foodstuffs	232,771	3.2	39-40	Plastics	597,091	3.2
28-38	Chemicals	208,763	2.9	72-83	Base metal and Metal articles	592,216	3.2
Total		7,309,763	100.0	Total		18,458,465	100.0

Source: KOTIS, Korea International Trade Association.

2.11 ASEAN's Import from Korea by Product (Unit: US\$ thousand)

1993				2003			
HS Chapter	Commodity Item	Export	Share (%)	HS Chapter	Commodity Item	Export	Share (%)
84-85	Machinery and Electrical Appliances	4,083,012	40.4	84-85	Machinery and Electrical Appliances	10,501,464	51.9
72-83	Base metal and metal articles	1,268,490	12.5	72-83	Base metal and Metal articles	1,908,313	9.4
50-63	Base metal and metal articles	1,365,216	13.5	24-27	Mineral Products	1,837,489	9.1
39-40	Plastics	603,375	6.0	28-38	Chemicals	1,159,079	5.7
24-27	Mineral Products	603,139	6.0	50-63	Textile and apparel	1,111,735	5.5
Total		10,109,387	100.0	Total		20,253,388	100.0

Source: KOTIS, Korea International Trade Association.

2.3 ด้านการลงทุน

ความสัมพันธ์ด้านการเคลื่อนย้ายทุนระหว่าง อาเซียน-เกาหลี จะเป็นในลักษณะการลงทุนจาก เกาหลีสู่อาเซียนเป็นสำคัญจากตัวเลขที่ปรากฏของการลงทุนจากรัฐสมาชิกอาเซียน 2 ประเทศคือ สิงคโปร์และ มาเลเซียโดยมีสัดส่วนการลงทุน(ตารางที่ 2.12) ต่ำกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับที่เกาหลีมาลงทุนในอาเซียน(ตารางที่ 2.15) ส่วนสาขาของการลงทุนในเกาหลีและเกาหลีมาลงทุนในอาเซียนจะปรากฏในตารางที่ 2.13 และ 2.14 ตามลำดับโดยมีการขยายตัวของการลงทุน จากเกาหลีที่เพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

2.12 Foreign Direct Investment by Countries of Origin in Korea (Unit : Cases, US\$ million)

	2002		2003		Jan. - Sep. 2004		Cumulative Total (1962~2004.3Q)	
	Case	Value	Case	Value	Case	Value	Case	Value
Int'l Co-op								
Organizations	1	-	-	-	-	-	117	272
The Americas	588	4,859	565	1,841	481	3,627	7,399	38,728
U.S.A	488	4,500	450	1,240	387	3,312	6,372	30,850
Canada	32	261	36	73	37	223	335	3,216
Bermuda	9	6	8	6	9	29	126	1,618
Cayman Islands	9	43	23	301	18	33	120	2,007
Virgin Islands	39	31	27	166	22	24	295	716
Others	11	18	21	55	8	6	13	23
Asian Countries	1,421	2,269	1,484	1,486	1,221	3,066	16,421	29,315
Japan	474	1,404	495	541	382	17,51	8,102	15,006
Singapore	48	146	45	236	54	322	508	3,052
Hong Kong	86	234	62	55	56	60	731	1,873
Malaysia	70	210	36	417	30	123	597	6,618
China	442	249	522	50	427	584	4,051	1,107
Taiwan	28	9	35	15	26	17	329	736
Others	273	17	289	172	246	209	13	8
Eu (25 countries)	266	1,680	283	3,062	249	1,642	3,683	29,319
Germany	68	284	68	370	62	321	987	5,897
U.K.	36	115	55	871	45	607	619	3,439
France	39	111	43	150	41	131	513	3,401
Belgium	9	73	13	1,347	8	31	111	2,353
Netherlands	43	451	40	161	38	389	677	10,910
Ireland	10	23	14	15	13	28	152	1,418
Others	61	624	50	149	42	136	624	1,901
Other countries	189	293	262	78	236	79	1,666	1,899
Total	2,435	9,101	2,594	6,468	2,187	8,415	29,286	99,533

Note: In case more than one country invested for a business, one case was added to all country's no. of investment, thus the number of investment cases are different from other relevant tables.

Source: Trend of Foreign Direct Investment in 3rd Quarter, 2004, Ministry of Commerce, Industry and Energy

2.13 Foreign Direct Investment by Industries in Korea (Unit: Cases, US\$ million)

	2002		2003		Jan. - Sep. 2004		Cumulative Total (1962~2004.3/4)	
	Case	Value	Case	Value	Case	Value	Case	Value
Agriculture, Livestock, Fisheries, Mining	7	16	18	6	2	-	212	416
Manufacturing	581	2,336	586	1,697	475	3,154	11,043	42,886
Food	32	48	31	42	20	50	620	3,715
Fiber, fabrics, Garments	32	56	24	14	13	5	619	872
Paper, lumber	15	52	9	36	6	20	221	2,536
Pyrotechnic articles	72	141	76	689	45	725	1,712	7,677
Medicine	9	45	6	16	8	13	241	811
Non-ferrous metal	14	65	22	41	9	8	417	1,923
Metal	26	507	32	150	28	90	688	2,290
Machine & Equipment	73	220	88	242	82	209	1,604	4,222
Electricity Electronics	188	517	193	298	192	1,784	3,060	13,853
Transportation Machinery	71	588	62	121	46	172	870	4,200
Other manufacturing	48	96	43	47	26	78	991	789
Service	1,772	5,131	1,915	4,132	1,654	5,036	16,685	51,074
Whole sale, retail sale (distribution)	1,109	587	1,224	947	1,104	958	10,647	15,515
Restaurants & Accommodations	90	815	91	211	70	46	785	5,358
Transport, Storage (Logistics)	54	417	63	116	49	202	573	1,587
Communications	16	68	16	505	9	22	196	1,367
Finance & Insurance	166	1,023	157	1,650	100	2,793	1,204	14,134
Real estate and Rental service	41	566	69	336	54	240	345	3,137
Business Service	207	273	223	279	207	234	2,331	3,049
Culture, Entertainment	32	361	22	24	26	458	249	5,243
Public Other Services	57	1,021	50	64	35	83	355	1,685
Utilities & Construction	42	1,618	42	633	33	225	465	5,156
Utilities	6	1,099	3	91	12	196	64	2,794
Construction	36	519	39	542	21	28	401	2363
Total	2,402	9,101	2,561	6,468	2,164	8,415	28,405	99,533

Source: Trend of Foreign Direct Investment in 3rd Quarter, 2004, Ministry of Commerce, Industry and Energy (2004)

วัตถุประสงค์หลักของการลงทุนในอาเซียนของเกาหลี นอกจากจะหวังใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เป็นอย่างมากในราคาที่ไม่แพงแล้ว การอาศัยสิทธิประโยชน์จากแหล่งกำเนิดของสินค้า เพื่อส่งออกไปประเทศที่สาม เพื่อหลีกเลี่ยงการกีดกันทางการค้าก็เป็นวัตถุประสงค์ที่สำคัญประการหนึ่งที่ดึงดูด/ผลักดัน ให้มีการไหลเข้าของเงินลงทุนสู่ภูมิภาคอาเซียน การลงทุนของเกาหลีในอาเซียนจึงมุ่งเน้นไปที่อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานอย่างเข้มข้น (labor-intensive industries) เช่น รองเท้า สิ่งทอ หรือ อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ดังจะเห็นได้จากปริมาณเงินลงทุนทั้งในแง่ flow และ stock ยังคงมุ่งเน้นในภาคอุตสาหกรรมกว่าร้อยละ 50 ขึ้นไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสินค้าที่เกี่ยวข้องกับภาคโทรคมนาคม เหมือนแร่ การค้าปลีก/ส่ง ในช่วงตั้งแต่ปี 2002 เป็นต้นมา (ตารางที่ 2.14) ถึงแม้ว่าเงินในช่วงหลังจะเป็นแหล่งลงทุนที่สำคัญอีกแหล่งหนึ่งก็ตาม

ในแง่ประเทศที่รับเงินทุนไหลเข้า (ตารางที่ 2.15) อินโดนีเซียยังคงเป็นลำดับแรกของจำนวนเงินลงทุนในเชิง stock ที่สะสมไว้ทั้งหมด (ร้อยละ 31) รองลงมาคือเวียดนาม (ร้อยละ 22.1) และไทย (ร้อยละ 13.3) ตามลำดับ โดยที่สมาชิกอาเซียนเดิม 5 ประเทศ และเวียดนาม จะได้รับเงินลงทุนจากเกาหลีประมาณร้อยละ 98 ของเงินลงทุนทั้งหมด ในขณะที่สมาชิกอีก 4 ประเทศ คือ พม่า กัมพูชา ลาว และบรูไน ได้รับเงินลงทุนน้อยมากเพียงร้อยละ 2 เท่านั้น

2.14 Korea's Investment to ASEN by Industry (Unit: US\$ thousand)

	2001	2002	2002	Total (Total Investment)	Total (Net Investment)
Agriculture*	772	592	1,247	72,018(1.2%)	46,294(1.1%)
Mining	11,013	23,334	114,130	584,507 9.7%)	531,046(13.1%)
Manufacturing	267,681	205,752	132,944	3,687,594(61.5%)	2,404,675(59.5%)
Construction	33,032	11,519	10,833	231,644(3.9%)	160,208(4.0%)
Whole / Retail sales	27,774	14,789	200,581	657,416(10.9)	228,614(5.7%)
Storage	954	2,573	1,594	21,744(0.4%)	18,724(0.5%)
Telecommunication	274	11,328	37,283	247,051(4.1%)	229,161(5.7%)
Finance / Insurance	5	0	0	455(0%)	455(0%)
Hotels / Restaurants	1,135	719	640	72,716(6.9%)	45,513(1.1%)
Real estate / service	30,143	46,621	8,752	415,716(6.9%)	378,778(9.4%)
Other	0	54	0	54(0%)	54(0%)

Note: Forest and Fishery are included to the sector of agriculture.

Source: The Export-Import Bank of Korea Database, and Korea-ASEAN FTA Expert Group, The Report of the Joint Study on Comprehensive Closer Economic Relations between ASEAN and Korea(2004), p.8.

2.15 Korea's FDI Inflows to ASEN by Country (Unit: US\$ thousand)

	2001	2002	2002	Total (remaining amount)
Malaysia	19,872	6,189	6,428	334,284(8.4%)
Thailand	30,777	31,480	26,496	528,458(13.3%)
Indonesia	169,480	64,728	78,528	1,237,984(31.1%)
Singapore	40,918	48,166	234,343	422,798(10.6%)
Philippines	569,333	26,732	16,363	500,374(12.6%)
Vietnam	46,280	135,403	136,512	880,822(22.1%)
Cambodia	5,540	3,877	9,219	34,618(0.9%)
Myanmar	2,948	660	0	29,678(0.7%)
Laos	35	50	115	7,090(0.2%)
Brunei	0	0	0	1,937(0%)

Source : The ExportImport Bank for Korea Database and Korea ASEAN FTA Export Group, op.cit., p.8

2.4 ความสัมพันธ์ทางการค้ากับประเทศไทย

1)

โครงสร้างสินค้าส่งออกและนำเข้าของไทยไปยังเกาหลี ก็มีได้แตกต่างจากกรณี ASEAN โดยที่สินค้าที่ส่งออกไปยังเกาหลียังอยู่ในหมวด 84-85 เป็นหลัก ยกเว้นแต่เพียงยางพาราเท่านั้นที่อาจแตกต่างออกไป ในขณะที่การนำเข้าก็ยังอยู่ในหมวด 84-85 เป็นหลักเช่นกัน (ดูตารางที่ 2.16 และ 2.17 เทียบกับตารางที่ 2.10 และ 2.11)

2.16

หน่วย : 1,000 USD, %

Rank	Commodity Code	Commodity	2003		2004(1~12)	
			Value	Inc. Rate	Value	Inc. Rate
		Total	2,523,846	8.1	3,248,957	28.7
1	8525207031	OPERATING ON FREQUENCIES FROM 800MHZ TO 999MHZ	219,565	14.5	288,353	31.3
2	8540110000	CATHODE-RAY TELEVISION PICTURE TUBES(COLOUR)	81,119	56.6	135,796	67.4
3	8471602023	LCD(LIQUID CRYSTAL DISPLAY)MONITOR	140,679	-11.9	132,718	-5.7
4	8529909640	OTHER PARTS FOR COLOR OF TELEVISION RECEIVERS	48,147	64.5	91,485	90
5	8540601000	OTHER CATHODE-RAY TUBES OFCOLOUR	82,425	-25	73,356	-11
6	7219130000	FLAT-ROLLED PRODUCTS, IN COILS, HOT-ROLLED, THICKNESS 3-4.75MM	1,837	-56	58,426	3,081.40
7	3105590000	OTHER MINERAL OR CHEMICAL FERTILIZERS CONTAINING NITROGEN, PHOSPHATES	50,986	108.4	57,457	12.7
8	8708999000	OTHER PARTS AND ACCESSORIES OF THE MOTOR VERHICLES	44,051	662.3	44,691	1.5
9	7210120000	FLAT-ROLLED PRODUCTS, PLATED OR COATED WITH TIN, LESS 0.5MMTHICKNESS	22,208	-21.1	44,382	99.9

2.17

หน่วย : 1,000 USD, %

Rank	Commodity Code	Commodity	2003		2004(1~12)	
			Value	Inc. Rate	Value	Inc. Rate
		Total	1,897,731	11.5	2,350,817	23.9
1	4001220000	TECHNICALLY SPECIFIED NATURAL RUBBER(TSNR)	115,482	75.2	160,272	38.8
2	8542219000	Other	149,484	36.9	153,115	2.4
3	8471702020	HARD DISK DRIVE	149,795	102.5	120,572	-19.5
4	8542299000	Other	63,960	-9.9	107,322	67.8
5	2709001010	CRUDE PETROLEUM OILS(OF A SPECIFIC GRAVITY 0.796-0.841 AT 15 C)	29,034	13.4	79,018	172.2
6	1005901000	MAIZE FOR FEEDING	0	-	58,268	-
7	8517509000	Other	28,314	286.7	55,645	96.5
8	4011101000	PNEUMATIC TYRES OF A KIND USED ON MOTOR CARS(OF RADIAL CARCASS)	28,714	4.4	41,309	43.9
9	8501101000	DC MOTORS	37,723	-16.7	40,404	7.1

เกาหลีได้เปรียบดุลการค้ากับไทยมาโดยตลอดในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากมาตรการกีดกันทางการค้า ทั้งในด้านภาษีและมิใช่ภาษีของเกาหลี ทำให้สินค้าหลักของไทย (ยกเว้นยางพารา) เช่น ข้าว มันสำปะหลัง พืชผักผลไม้ รวมถึงสินค้าปศุสัตว์ ไม่สามารถเข้าไปขายในตลาดเกาหลีได้เท่ากับสินค้าอุตสาหกรรมจากเกาหลีที่เข้ามาสู่ตลาดไทย ตัวอย่างเช่น

- มาตรการทางภาษี

นอกจากจะถูกเก็บภาษีนำเข้าปกติในอัตราที่ค่อนข้างสูง ยังต้องเสียภาษีปรับปรุง (adjustment duty) เพื่อปกป้องตลาดสินค้านั้น ๆ ภายในประเทศอีกต่างหาก รวมถึงมีอัตราภาษีหลายรูปแบบกับสินค้าบางประเภท เช่น อัญมณี ทำให้โอกาสขยายตลาดมีน้อยเพราะต้นทุนจากภาษีสูง

- มาตรการที่มิใช่ภาษี

มีการใช้อย่างแพร่หลายในหลายลักษณะ เช่น (Minimum Market Access) ที่ผูกพันกับ WTO และ end user requirement ทั้งในแง่ (ก) วัตถุประสงค์การใช้งานเฉพาะเจาะจง เช่น นำเข้าแป้งมันสำปะหลัง ที่ต้องนำเข้าตามปริมาณขั้นต่ำที่กำหนด (SPS) ที่มีกับสินค้าเกษตร/ปศุสัตว์ของไทย

เพื่ออุตสาหกรรม โดยห้ามใช้เพื่อการบริโภค และ (ข) อนุญาตให้มีการผูกขาดการนำเข้า ซึ่งผู้ที่รับอนุญาตมักจะเป็นผู้ที่มีส่วนได้เสียในสินค้าชนิดดังกล่าว เช่น ข้าว หรือพืชไร่ต่าง ๆ ให้ Agriculture and Fishery Marketing Cooperation เป็นผู้นำเข้าแต่เพียงผู้เดียว เป็นต้น

2)

ในภาพรวมเกาหลีในปัจจุบันมีดุลบริการที่ขาดดุลเพิ่มขึ้นมาโดยตลอด(ดูตารางที่ 2.18) โดยมีสาขาที่ทำให้เกิดการขาดดุลที่สำคัญได้แก่ การท่องเที่ยว บริการธุรกิจและ Royalties & licence fees (รูปที่ 2.3) ขณะที่สาขาขนส่งมีการเกินดุลในระดับที่มากพอสมควรและมีระดับของธุรกรรมประมาณร้อยละ 40 ของธุรกรรมด้านบริการทั้งหมด

การพิจารณาถึงความสัมพันธ์ในด้านบริการระหว่างไทยกับเกาหลียังถูกจำกัดด้วยข้อมูลที่ไม่ได้มีการรวบรวมไว้อย่างเป็นระบบแต่กระจัดกระจายอยู่ทั่วไป แต่หากจะพิจารณาได้จากสาขาบริการที่คาดว่าจะมีความสำคัญสินค้าบริการหลักน่าจะเป็นการท่องเที่ยว ดังจะเห็นได้จากจำนวนผู้เดินทางเข้าประเทศไทยที่มีสัญชาติเกาหลี มีจำนวนมากกว่าผู้เดินทางเข้าประเทศเกาหลีสัญชาติไทยอยู่เป็นจำนวนมาก

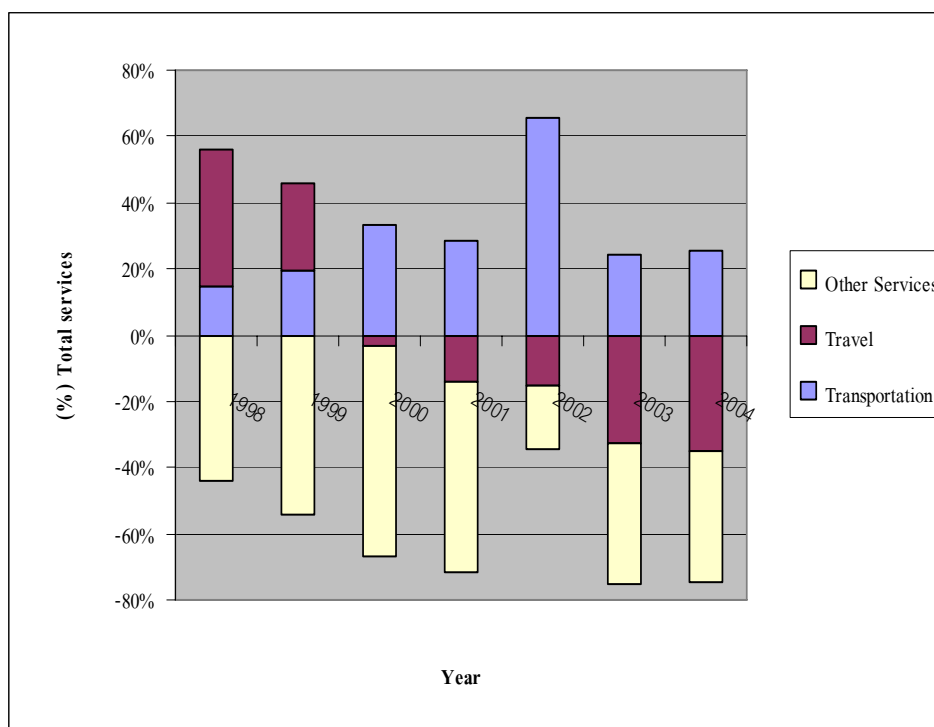
2.18 Korea's Total Trade in services

(Unit : US \$ Million)

Year	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998
Total services	-8768.8	-7424.2	-8197.5	-3827.5	-2889.2	-651	1024.1
Credit	41429	32956.5	28387.7	29055	30533.6	26528.8	25564.6
Debit	50197.8	40380.7	36585.2	32882.5	33422.8	27179.8	34540.5
1.Transportation	4535.1	3566.8	19145.5	2472	2808	1486.3	1221.1
Credit	22439.7	17179.8	13215.5	13180.2	13687.3	11466.1	10204
Debit	17904.6	13613	11301	10708.2	10879.3	9979.8	8982.9
2.Travel	-6273.1	-4744.6	-4528.8	-1232.9	-297.6	1959.7	3438.2
Credit	5712.9	5358.2	5935.7	6384.1	6834.3	6840.6	6908.2
Debit	11986	10102.8	10464.5	7617	7131.9	4880.9	3470
3.Other Services	-7030.8	-6246.4	-5583.2	-5066.6	-5399.6	-4097	-3635.2
Credit	13276.4	10418.5	9236.5	9490.7	10012	8222.1	8452.4
Debit	20307.2	16664.9	14819.7	14557.3	15411.6	12319.1	12987.6
3.1Communication Services	-319.3	-351.7	-307.6	-344.3	-235.2	-276.8	-477.5

Credit	400.7	341.2	377.7	397.5	387.4	400.2	655.6
Debit	720.2	692.9	685.3	741.8	622.6	677	1133.1
3.2 Insurance Services	-327.3	-356.3	-533.7	-313.8	-77.8	162.6	-91.3
Credit	63.4	34	36.9	60.1	68.2	48.4	51.5
Debit	390.7	390.3	570.6	373.9	146	-114.2	142.8
3.3 Royalties and License Fees	-2659.8	-2258.8	-2166.9	-2129.4	-2533	-2205.9	-2109.2
Credit	1790.5	1311.2	835.3	923.5	688.1	455.1	260.1
Debit	4450.3	3570	3002.2	3052.9	3221.1	2661	2369.3
3.4 Business Services	-5080.9	-4362.1	-3601.8	-3124.7	-3338.8	-2240.4	-1136.5
Credit	8367.2	6687.3	6005.5	6388.4	7199.8	6034.7	6579.5
Debit	13448.1	11049.4	9607.3	9513.1	10538.6	8275.1	7716
3.5 Gov't Services	826.2	750.7	589	498.6	362.8	355.9	307.7
Credit	1382.5	1203.2	1042.6	952.4	787.4	762.8	736.6
Debit	556.3	452.5	453.6	453.8	424.6	406.9	428.9
3.6 Others	530.3	331.8	437.8	361	422.4	107	-128.4
Credit	1271.9	841.6	938.5	768.8	881.1	520.9	169.1
Debit	741.6	509.8	500.7	407.8	458.7	413.3	297.5
Total Income	724.9	326.3	432.3	-1198.1	-2421.3	-5159	-5638.3
Credit	8722.3	7175.8	6899.7	6649.6	6375.4	3244.6	2674.9
Debit	7997.4	6849.5	6467.4	7847.7	8796.7	8403.6	8313.2
1. Compensation of Employees	610.4	634.8	526.6	496.8	531.1	484.7	404.1
Credit	744.1	732.1	590.4	566	581.7	527	446.3
Debit	133.7	97.3	63.8	69.2	50.6	42.3	42.2
2. Investment Income	114.5	-308.5	-94.3	-1694.9	-2952.4	-5643.7	-6042.4
Credit	7978.2	6443.7	6309.3	6038.6	5793.7	2717.6	2228.6
Debit	7863.7	6752.2	6403.6	7778.5	8746.1	8361.3	8271
Current Transfers	-2504	-2904.6	-1618.3	-227.3	680.1	1915.8	3352.3
Credit	9179.4	7859.3	7313.9	6686.7	6500.1	6421.3	6736.6
Debit	11683.4	10763.9	8932.2	6914	5820	4595.5	3384.3

2.3 Korea's Total Trade in services

2.19() OUTGOING THAI NATIONALS TO KOREA

Year	Number	% Share
2004	68,402	2.53
2003	55,075	2.56
2002	54,027	2.40
2001	44,964	2.24
2000	61,465	3.22

Source : Immigration Bureau, Police Department.

2.19() KOREAN TOURIST ARRIVALS TO THAILAND

Year	Number	% Share
2004	910,891	7.76
2003	695,034	6.89
2002	717,361	6.60
2001	553,441	5.46
2000	448,207	4.68

Source : Immigration Bureau, Police Department.

ส่วนของการขนส่งทางน้ำน่าจะขาดดุลเนื่องจากมีจำนวนเรือไทยที่บริการขนส่งน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับสายการเดินเรือของเกาหลี

ธุรกิจบริการ(Business Services) แม้จะมีระดับธุรกรรมสูงและเกาหลีเป็นฝ่ายขาดดุลการค้าแต่ก็อาจอนุมานได้ว่ามิได้เกิดจากฝ่ายไทยเนื่องจากการประกอบกิจการของธุรกิจบริการไทยในเกาหลีมีน้อยรูปแบบของบริการใน Mode 3 การตั้งสำนักงานและ 4 การเคลื่อนย้ายบุคลากรจึงมีอยู่อย่างจำกัด

ธุรกิจด้านการเงิน(Investment income) ยังมีข้อจำกัดในด้านการเคลื่อนย้ายทุนอยู่อย่างมากในทั้ง 2 ประเทศ

อุปสรรคหรือข้อกีดกันขวางด้านการค้าบริการ เช่น การเข้าสู่ตลาด(Market access) การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ(National treatment) และกฎระเบียบภายใน(Domestic regulation) จึงยังคงมีปรากฏอยู่ค่อนข้างมากในด้านการค้าบริการของทั้ง 2 ฝ่าย

3.

3.1 สถานะการแข่งขันในเกาหลี

โดยทั่วไปสถานะการแข่งขันจะสะท้อนให้เห็นถึงอุปสรรคทางการค้า (trade barriers) ได้โดยง่ายไม่ว่าจะเนื่องมาจาก ขนาดของกิจการ การเข้าถึงตลาด ใบอนุญาต หรืออื่น ๆ ซึ่งแม้ว่าจะมีการลดภาษีนำเข้าลงก็มิได้หมายความว่าสินค้านำเข้าจากต่างประเทศจะเข้ามาแข่งขันในตลาดภายในประเทศได้ หากไม่ได้มีการพิจารณาถึงสถานะการแข่งขันที่เป็นอยู่ในขณะนั้นว่าเอื้ออำนวย หรืออยู่ในสถานะที่มีการแข่งขันมากน้อยเพียงใด ความสามารถในการกำหนดราคาจึงมีความ สัมพันธ์กับ market concentration

ในภาพรวมในตารางที่ 2.20 พบว่าสถานะของการแข่งขันเมื่อวัดโดย concentration ratio หรือ HHI ในปัจจุบันดีขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับในอดีตที่ผ่านมา เนื่องจากมีค่าของเครื่องชี้วัดทั้ง 2 ตัวมีแนวโน้มลดลงแต่อย่างไรก็ตามยังคงมีสถานะของการแข่งขันในระดับที่ต่ำกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ญี่ปุ่น EU หรือ สหรัฐอเมริกา (ตารางที่ 2.21)

2.20 Concentration ratios

A. Industry concentration ratios								
	1980	1990	1997	1998	1999	2000	2001	
Share of top 3 firms (per cent)								
Simple average	62.4	52.8	48.6	50.0	45.4	44.0	43.4	
Weighted average	55.1	52.6	51.7	53.6	54.2	52.5	51.5	
HHI x 1000 ¹								
Simple average	263.8	221.3	179.4	190.5	158.6	152.5	153.1	
Weighted average	180.6	187.8	177.8	188.0	194.5	183.5	182.1	
B. Market concentration ratios								
Share of top 3 firms (per cent)								
Simple average	81.7	73.9	73.1	73.0	72.5	69.9	68.0	
Weighted average	67.1	62.6	65.4	67.3	67.1	65.6	64.0	
HHI x 1000 ¹								
Simple average	473	393	388	388	389	357	331	
Weighted average	288	262	283	289	295	285	267	
C. General concentration ratio (per cent)								
Turnover :								
50 largest enterprises	30.0	30.0	37.1	38.4	38.0	38.1	36.8	
100 largest enterprises	39.0	37.3	44.2	45.9	45.1	44.8	43.7	
Employment :								
50 largest enterprises	13.3	13.6	16.5	16.6	14.7	13.9	13.2	
100 largest enterprises	18.6	18.4	20.1	20.1	18.1	17.2	16.0	
D. Industry concentration ratio by market size								
Size (billion won)	Less Than 1	1-10	10-50	50-100	100-500	500 - 1000	1000 - 5000	Higher Than 5000
Number of Industries	2	18	42	34	179	92	96	21
Total turnover(billion won)	10	926	11,354	26,021	470,057	646,040	2,055,946	2,640,110
Share of top 3 firms(per cent)	100	80	52	49	37	37	39	68
HHI x 1000 ¹	674	483	182	155	121	105	127	255

E. International Comparisons		
Market Concentration	Japan (2000)	Korea (2001)
Top 3 firms (per cent, simple average)	72.0	68.0
HHI x 1000 (simple average)	269.3	331.0
Industry concentration	US (1997)	Korea (2001)
Top 4 firms (per cent, simple average)	42.8	48.6
HHI x 1000 (simple average)	75.8	149.3

Note :

1. The Hirschman-Herfindahl Index combines elements of both firm numbers and inequality.

For an industry with N firms, it can be defined as :

$$HHI = \sum_{i=1}^N \left[\frac{X_i}{\sum_i X_i} \right]^2$$

Where i indexes firms 1,2,...N and X is an appropriate measure of firm size (e.g. gross output.) When an industry is occupied by only one firm (a pure monopolist), the index attains its maximum value of 1 (1000 in this table since the index is multiplied by 1000)

Source: Korea Fair Trade Commission and Korea Development Institute.

2.21 International comparison of concentration ratios¹

	Korea 1997	Japan 1999	United States 1997
Manufacturing			
Fragmented, low R&D			
Food products	18.8	1.5	3.3
Textiles	12.0	3.3	6.5
Wearing apparel	73.0	45.6	65.1
Leather products	86.2	45.6	65.1
Footwear	72.2	32.1	n.a.
Wood products	109.2	5.0	3.7
Paper and pulp products	76.1	23.0	14.4
Publishing and printing	60.9	17.9	3.0
Plastic products	50.7	6.8	5.0
Non-metallic products	29.3	8.8	6.6
Fabricated metal products	232.7	9.9	1.6
Furniture	70.6	13.2	7.6
<i>Unweighted average</i>	74.3	14.3	11.4
Segmented, low T&D			
Beverages	177.8	39.8	191.5
Tabacco products	1,225.5	386.4	n.a.
Refined petroleum products	1,988.9	236.9	n.a.
Rubber products	490.3	75.3	n.a.
Glass products	377.3	105.2	n.a.
Basic metals	195.5	46.4	29.0
Iron and steel	344.5	71.8	n.a.
Nonferrous metals	293.0	64.9	n.a.
Shipbuilding and repairs	1,096.9	178.4	n.a.
<i>Unweighted average</i>	687.7	133.9	110.3
Fragmented, high R&D			
Machinery and equipment	42.5	7.5	7.5
Medical appliances	112.4	47.7	n.a.
Other manufacturing	45.7	34.2	11.1
<i>Unweighted average</i>	66.9	29.8	9.3
Segmented, high R&D			
Coke and petroleum products	1,919.1	220.1	76.4
Chemicals products	54.3	14.9	14.4
Drugs and medicines	91.8	50.9	n.a.

2.21 International comparison of concentration ratios¹ ()

	Korea	Japan	United States
	1997	1999	1997
Office & computing machinery	1,301.8	84.2	17.9
Electrical machinery	51.6	21.6	13.9
Radio, TV and communication equipment	144.6	18.6	n.a.
Optical and photographic equipment	1,919.5	137.9	n.a.
Watches and clocks	762.9	1,173.9	n.a.
Motor vehicles	226.7	49.4	23.9
Other transport equipment	585.3	109.2	n.a.
Railroad equipment	3,305.3	805	0n.a.
Aircraft	2,675.8	593.1	n.a.
<i>Unweighted average</i>	1,086.6	273.2	12.2

1. The Hirschman-Herfindahl Index* 10000

2. No data is available for Korea for the non-manufacturing sector.

Source: OECD.

3.2 กฎหมายการแข่งขันและการบังคับใช้

Korea Fair Trade Commission (KFTC) เป็นองค์กรอิสระที่เกิดจาก Monopoly Regulation and Fair Trade Act (MRFTA) ที่มุ่งเน้นที่จะขจัด unfair practices และการรวมกลุ่มเพื่อผูกขาดในลักษณะต่าง ๆ โดยมีระบบติดตามเฟืององ “เป้าหมาย” ตามที่ระบุไว้ใน Clean Market Project (ตารางที่ 2.18) ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นสินค้า/อุตสาหกรรมที่อยู่ในภาคบริการเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากมีผลกระทบโดยตรงและเห็นได้ชัดเจนกับผู้บริโภค อำนาจเหนือตลาดโดยทั่วไปได้ถูกกำหนดไว้ โดยใช้เกณฑ์ concentration ratio ของกิจการ 3 ลำดับแรกรวมกันมากกว่าร้อยละ 75

Clean Market Project

Telecoms and broadband internet services
Medical services and pharmaceuticals
Wedding and funeral services
Construction materials
Apartment and office rents
Media
School uniforms
Private instructional institutions
Liquid natural gas
Credit cards and insurance
Internet shopping
Real estate agents and services
Home maintenance services
Job referral
Electric power
Instatement finance and banking
Advertising and professional certification

เนื่องจากนโยบายของรัฐบาลในการผลักดันให้เกิดการขยายตัวของเศรษฐกิจ การแทรกแซงของรัฐบาลจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ทำให้เกิดอุปสรรคทางการค้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคนอกอุตสาหกรรมที่มีระดับของอุปสรรคทางการค้าสูง ดังแสดงโดยร้อยละของอุตสาหกรรมที่อยู่นอกภาคอุตสาหกรรมจะยังมีอุปสรรคทางการค้าอยู่ในระดับสูง แม้ว่าเวลาจะผ่านไปกว่า 10 ปีก็ตาม (ตารางที่ 2.23) อุปสรรคทางการค้าไม่ว่าจะเป็นอุปสรรคด้านการเข้าถึงตลาด (entry barriers) ในอุตสาหกรรมบริการที่สำคัญ เช่น ค้าปลีก บริการทางวิชาชีพ (professional services) หรืออุตสาหกรรมที่อาศัยเครือข่าย (net work industries) เช่น ก๊าซ ไฟฟ้า โทรคมนาคม ที่บางส่วนมีอุปสรรคทางการค้าจากการผูกขาดโดยธรรมชาติ (natural monopoly) ยังคงเป็นประเด็นปัญหาในด้านการแข่งขัน

2.23 Entry barriers in Korea

Number of industries

	Total in industries	Strong barriers	Weak barriers	Total Industries with barriers	Per cent of all industries
1992					
Manufacturing	585	103	85	188	32.1
Non-manufacturing	610	249	104	353	57.9
Total	1,195	352	189	541	45.3
2001					
Manufacturing	585	42	73	115	19.7
Non-manufacturing	610	147	165	312	51.1
Total	1195	189	238	427	35.7

Source: Jaehong Kim (2002).

อย่างไรก็ตามการบังคับใช้กฎหมายแข่งขันทางการค้า หลังวิกฤตเศรษฐกิจก็ทำได้ในขอบเขตที่กว้างขวางมากขึ้น ข้อยกเว้นในกฎหมายแข่งขันทางการค้าเริ่มลดน้อยลง จากกฎหมาย Omnibus Cartel Repeal Act ในปี 1999 หรือการไม่มีข้อยกเว้นสำหรับหน่วยงานของรัฐบาล (government entities) ทำให้หน่วยงานดังกล่าวมีสถานะเดียวกับของภาคเอกชน ภายใต้กฎหมายแข่งขันทางการค้า หรือ การยกเลิกสิทธิพิเศษในการจัดซื้อจัดจ้างของรัฐบาลกับ SMEs ที่รวมตัวเป็น cartel แต่ข้อยกเว้นในเรื่องบริการขนส่งทางทะเล ที่มีการรวมตัว (cartel) ในลักษณะของ liner shipping conference ยังคงมีอยู่เนื่องจากเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ (internationally recognized) กับการกระทำดังกล่าว

4. AFTA

การจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน เป็นโครงการที่เกิดจากความตกลงในเรื่องนี้ ซึ่งอยู่ในกรอบงานของสมาคมอาเซียน โครงการนี้มีภูมิหลังและหลักการที่สำคัญ ดังจะได้นำเสนอต่อไปตามลำดับ ก่อนที่จะพิจารณาเรื่องที่มีได้อยู่ในกรอบของความตกลง ซึ่งมีผลต่อการค้าเช่นกัน กล่าวคือ เรื่องการค้าภาคบริการและการลงทุน

4.1

เขตการค้าเสรีอาเซียนมีภูมิหลัง วัตถุประสงค์และพื้นฐานทางกฎหมายดังนี้

1)

เขตการค้าเสรีอาเซียนได้ถูกจัดตั้งขึ้นเมื่อ ค.ศ.1992 โดยอาเซียนหรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations- ASEAN) ซึ่งในขณะที่เริ่มจัดตั้งมีสมาชิกอยู่ 6 ประเทศ กล่าวคือ บรูไน คารุสซาลาม อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ส่วนประเทศสมาชิกอื่นได้เข้าร่วมสมทบในสมาคมฯและโครงการเขตการค้าเสรีในภายหลัง อันได้แก่ เวียดนาม กัมพูชา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและเมียนมาทั้งหมดปัจจุบันมีสมาชิกรวม 10 ประเทศ

2)

วัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนคือ การเปิดเสรีการค้าภายในรัฐสมาชิกของสมาคมอาเซียน โดยการขจัดอุปสรรคทางการค้าในรูปของภาษีศุลกากรและที่มิใช่ ในรูปของภาษีศุลกากร อันจะทำให้เกิดตลาดการค้าในภูมิภาคที่มีประชากรรวมกันกว่า 500 ล้านคน อีกทั้งเพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศเข้าสู่ภูมิภาคอาเซียน เพราะมีฉะนั้นผู้ลงทุนต่างชาติอาจเบนเข็มไปลงทุนในภูมิภาคอื่นที่มีการจัดตั้งเขตการค้าเสรีขึ้นก่อนหน้า เช่น ในทวีปยุโรปและอเมริกาเหนือในโครงการนาฟต้า เป็นต้น และวัตถุประสงค์ที่สำคัญอีกประการคือ การเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันทางการค้าของกลุ่มประเทศสมาชิกของอาเซียน เพื่อให้สามารถรับมือกับสถานการณ์เศรษฐกิจโลกที่มุ่งเน้นการเปิดเสรีทางการค้าในระดับสากล อันเป็นผลสืบเนื่องจากข้อตกลงทั่วไปทางการค้าและภาษีศุลกากรหรือแกตต์ (GATT) และการจัดตั้งองค์การการค้าโลก (World Trade Organization – WTO)

3)

กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนได้ทำข้อตกลงขึ้น 2 ฉบับ หลังจากการประชุมสุดยอดของสมาคมฯ ที่สิงคโปร์เพื่อใช้เป็นหลักการพื้นฐานในการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน เมื่อวันที่ 28 มกราคม ค.ศ. 1992 กล่าวคือความตกลงแม่บทว่าด้วยการขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจของอาเซียน (Framework Agreement on Enhancing ASEAN Economic Cooperation) ซึ่งใช้เป็นกรอบสำหรับความร่วมมือทางเศรษฐกิจด้านต่างๆ และความตกลงว่าด้วยอัตราภาษีพิเศษที่เท่ากันสำหรับเขตการค้าเสรีอาเซียน (Agreement on the Common Effective Preferential Tariff – CEPT) อันเป็นหลักการสำคัญในการดำเนินการลดภาษีศุลกากรในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน

นอกจากนี้ประเทศสมาชิกอาเซียนยังได้จัดทำความตกลงเพิ่มเติมในเรื่องต่างๆเพื่อให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้นในการดำเนินการตามโครงการนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

- บันทึกตีความข้อตกลง CEPT (Interpretative Note on the CEPT Agreement) เมื่อเดือนตุลาคม ค.ศ. 1992

- พิธีสารเพื่อแก้ไขความตกลง CEPT ซึ่งทำที่กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม ค.ศ.1995
- พิธีสารว่าด้วยข้อตกลงพิเศษสำหรับผลิตภัณฑ์อ่อนไหว และอ่อนไหวอย่างมาก (Protocol on the Special Arrangement for Sensitive and Highly Sensitive Products) ซึ่งทำขึ้นที่สิงคโปร์ เมื่อวันที่ 30 กันยายน ค.ศ.1999
- พิธีสารเกี่ยวกับการอนุวัติการรายการสินค้าที่ถูกตัดออกเป็นการชั่วคราว จากแผนของ CEPT (Protocol regarding the Implementation of the CEPT Scheme Temporary Exclusion List) ซึ่งทำขึ้นเมื่อการประชุมสุดยอดอย่างไม่เป็นทางการของสมาคมอาเซียน ณ ประเทศสิงคโปร์ เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน ค.ศ.2000
- พิธีสารเพื่อแก้ไขข้อตกลงว่าด้วยแผน CEPT ของอาเซียนสำหรับการจัดภาษีนำเข้าต่างๆ (Protocol to amend the Agreement on the Common Effective Preferential Tariff (CEPT) Scheme for the ASEAN Free Trade Area (AFTA) for the Elimination of Import Duties) ซึ่งทำขึ้นเมื่อวันที่ 31 มกราคม ค.ศ.2003

4.2

ในหัวข้อนี้จะกล่าวถึง เรื่องสิทธิและพันธกรณีของรัฐสมาชิกของสมาคมอาเซียน ตามข้อตกลงต่าง ๆ ซึ่งจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนและอนุวัติการตามแผนการเปิดเสรี เพื่ออำนวยความสะดวกด้านการค้าสินค้า บริการ และการลงทุน

4.2.1

รัฐสมาชิกของสมาคมมีหน้าที่ในการขจัดอุปสรรคทางการค้า ตามข้อตกลงเพื่อจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน โดยได้กำหนดประเภทสินค้าของสินค้าที่จะอยู่ภายใต้การลดภาษีศุลกากรไว้ ทั้งนี้ต้องเป็นสินค้าที่มีต้นกำเนิดภายในประเทศสมาชิกของสมาคมเท่านั้น ตามเกณฑ์ของสมาคมเรื่องต้นกำเนิดสินค้า กล่าวคือ

1)

ก) ภาษีศุลกากรสำหรับสินค้า ประเทศสมาชิกของสมาคมอาเซียนมีพันธกรณีที่ จะต้องลดภาษีศุลกากรระหว่างกันอย่างต่อเนื่องให้เหลือร้อยละ 0-5 โดยในช่วงแรกได้กำหนดไว้ภายในเวลา 15 ปี คือจนถึง พ.ศ.2551 แต่ต่อมาเมื่อ พ.ศ.2537 ได้มีมติร่วมกันให้เร่งรัดการอนุวัติการตามแผนให้แล้วเสร็จภายใน 10 ปี กล่าวคือภายในวันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2546 ส่วนประเทศสมาชิกใหม่ซึ่งเพิ่งเข้าร่วมเป็นสมาชิกภายหลังจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีเมื่อ พ.ศ.2535 มีหน้าที่ต้องดำเนินการให้ลุล่วงไปภายในปี พ.ศ.2549-2551 และยังมีเป้าหมายที่จะลดอัตราภาษีทั้งหมดให้เหลือร้อยละ 0

นอกจากนี้ตามมติของที่ประชุมสุดยอดอย่างไม่เป็นทางการ ของสมาคมอาเซียน ครั้งที่ 3 ณ กรุงมะนิลาประเทศฟิลิปปินส์ เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน ค.ศ.1999 ซึ่งได้รับการยืนยันต่อมาในพิธีสาร เพื่อแก้ไขข้อตกลงว่าด้วยแผน CEPT ของอาเซียนสำหรับการขจัดภยานำเข้าต่าง ๆ (Protocol to amend the Agreement on the Common Effective Preferential Tariff (CEPT) Scheme for the ASEAN Free Trade Area (AFTA) for the Elimination of Import Duties) ซึ่งทำขึ้นเมื่อวันที่ 31 มกราคม ค.ศ.2003 รัฐสมาชิกของอาเซียน ก็ได้ตกลงที่จะขจัดภยานำเข้าสินค้าโดยเร่งให้สิ้นสุดเร็วขึ้นกว่าที่เคยกำหนดไว้ กล่าวคือ ภายใน ค.ศ.2010 สำหรับรัฐสมาชิกเริ่มแรกของโครงการ ส่วนรัฐสมาชิกใหม่นั้น ได้กำหนดให้ดำเนินการให้สิ้นสุดภายใน ค.ศ. 2015

ข) อุปสรรคทางการค้าสินค้าที่มีใช้ภาษีศุลกากร มาตรการที่มีใช้ภาษีศุลกากรที่เป็นอุปสรรคทางการค้าภายในรัฐสมาชิกของสมาคมอาเซียน มีบทบาทและความสำคัญเพิ่มขึ้นอันทำให้ตามมาตรา 5 ของข้อตกลง CEPT ได้กำหนดให้รัฐสมาชิกของสมาคมฯ ขจัดมาตรการเหล่านี้ในลักษณะต่อเนื่องภายในระยะเวลา 5 ปี หลังจากที่สินค้าได้รับสิทธิประโยชน์จากการลดภาษีศุลกากร นอกจากนี้ ยังให้ยกเลิกมาตรการจำกัดปริมาณของสินค้าทันทีที่สินค้านั้นได้รับสิทธิประโยชน์ทางศุลกากรจากประเทศสมาชิกอื่นแล้ว

สมาคมอาเซียนได้พยายามหาวิธี การลดเลิกมาตรการที่มีใช้ภาษีศุลกากรอย่างต่อเนื่อง โดยให้รัฐสมาชิกแจ้งรายการมาตรการต่อสำนักเลขาธิการอาเซียน ซึ่งจะเป็นผู้ทำหน้าที่ติดตามและตรวจสอบการยกเลิกมาตรการดังกล่าวต่อไป

มาตรการทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีศุลกากรที่ปรากฏ ได้แก่ มาตรการต่าง ๆ ที่สมาคมอาเซียนแบ่งประเภทโดยอ้างอิงพื้นฐานของเกณฑ์ที่พำขึ้น โดยที่ประชุมของสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา (UNCTAD) ดังนี้

ค) มาตรการกึ่งภาษีศุลกากร (Para-Tariff Measures) เป็นมาตรการที่ส่งผลให้ต้นทุนการนำเข้าสูงขึ้น โดยอาศัยหลักเกณฑ์คล้ายกับมาตรการทางภาษี เช่น การระบุหน่วยเป็นร้อยละหรือระบุปริมาณนำเข้า อันได้แก่ customs surcharge, additional charges, internal taxes and charges levied on imports, decreed customs valuation ตัวอย่างเช่น การกำหนดเงื่อนไขเรื่องใบอนุญาตและการชำระค่าธรรมเนียมในการส่งมอบ

ง) มาตรการควบคุมราคา (price control measures) เป็นมาตรการเพื่อควบคุมการนำเข้า โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะรักษาระดับราคาผลผลิตในประเทศให้มีเสถียรภาพ รวมถึงเพื่อแก้ไขปัญหาความเสียหายที่เกิดจากมาตรการทางการค้าของต่างประเทศซึ่งรัฐผู้นำเข้าเห็นว่าไม่เป็นธรรม เช่น การทุ่มตลาดของสินค้านำเข้า เช่น การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษ หรือการใช้ภาษีตอบโต้การทุ่มตลาด เป็นต้น

จ) มาตรการทางการคลัง (finance measures) เป็นมาตรการที่กำหนดข้อบังคับทางการเงินเพื่อควบคุมการนำเข้าสินค้าในตลาดในประเทศ อันมีผลทำให้ต้นทุนสินค้าต้องสูงขึ้น เช่น ข้อบังคับให้ชำระเงินล่วงหน้า ตามมูลค่าสินค้านำเข้าข้อกำหนดเกี่ยวกับเงินค้ำประกัน รวมถึงข้อ บังคับในการชำระภาษีล่วงหน้า เป็นต้น

ฉ) มาตรการควบคุมปริมาณสินค้า (quantity control measures) เป็นมาตรการที่ใช้เพื่อลดปริมาณนำเข้าสินค้าจากแหล่งนำเข้าทั้งหมดหรือเฉพาะบางแห่ง โดยการงดออกใบอนุญาต กำหนดโควตานำเข้าหรือกำหนดข้อห้ามต่าง ๆ เช่น การเพิ่มขึ้นขั้นตอนการนำเข้าโดยการขอความเห็นชอบจากหน่วยงานในประเทศล่วงหน้า

ช) มาตรการผูกขาด (monopolistic measures) เป็นมาตรการที่นำไปสู่การผูกขาดทางการค้า โดยให้สิทธิในการนำเข้าเป็นการเฉพาะรายหรือกลุ่ม เช่น การกำหนดให้หน่วยงานเฉพาะของรัฐเป็นผู้มีอำนาจนำเข้าแต่เพียงผู้เดียว

ซ) มาตรการทางเทคนิค (technical measures) เป็นมาตรการที่มุ่งควบคุมลักษณะและคุณสมบัติของสินค้า เช่น คุณภาพ ความปลอดภัย ขนาด ฯลฯ โดยมีเงื่อนไขเฉพาะเช่น การติดฉลาก สัญลักษณ์ การผ่านการตรวจสอบ รวมถึงข้อบังคับและกฎเกณฑ์พิเศษสำหรับสินค้าพิเศษบางชนิด โดยเฉพาะสินค้าที่ถือว่าอ่อนไหว หรือเกี่ยวกับสุขอนามัยของคนและสัตว์ เช่น การกำหนดให้ติดฉลากข้อมูลเป็นภาษาอังกฤษ การบังคับให้ผู้นำเข้าต้องได้รับใบอนุญาตนำเข้าและใบรับรองมาตรฐานสินค้าจากหน่วยงานในประเทศ เป็นต้น

ในปัจจุบันอาเซียนได้ดำเนินการยกเลิกมาตรการเหล่านี้อย่างต่อเนื่อง กล่าวคือคณะมนตรีเขตการค้าเสรีอาเซียน ครั้งที่ 8 มีมติให้ยกเลิกการเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษ ภายใน ค.ศ.1996 และให้ประสานมาตรฐานของสินค้า นอกจากนี้สมาคมอาเซียนยังมีมติให้เปิดให้มีการพิจารณาคำร้องจากภาคเอกชน และให้มีการหารือและแก้ไขปัญหาระหว่างรัฐสมาชิก และสนับสนุนให้ใช้ระบบการระงับข้อพิพาทหากไม่สามารถตกลงกันได้

นอกจากนี้รัฐสมาชิกของสมาคมยังได้ทำความตกลงสองฉบับ เพื่อลดอุปสรรคทางการค้าเมื่อเดือนธันวาคม ค.ศ.1998 โดยฉบับแรกเป็นความตกลงที่ใช้เป็นกรอบว่าด้วยการจัดการให้การรับรองซึ่งกันและกัน (Framework Agreement on Mutual Recognition Arrangements – MRAs) เพื่อให้รัฐสมาชิกสามารถให้การรับรองมาตรฐานสินค้าซึ่งกันและกัน ได้เพื่ออำนวยความสะดวกในการค้าภายในอาเซียน และยังทำความตกลงที่ใช้เป็นกรอบว่าด้วยการอำนวยความสะดวกให้แก่สินค้าที่ผ่านแดน (Framework Agreement on the Facilitation of Goods in Transit)

2)

)

เมื่อเริ่มจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน สินค้าที่อยู่ภายใต้แผน CEPT ครอบคลุมเฉพาะสินค้าอุตสาหกรรม และเกษตรแปรรูปซึ่งอยู่ในรายการที่กำหนดขึ้น ซึ่งเรียกว่า **“Inclusion List - IL”** เท่านั้น โดยแบ่งประเภทออกเป็นสินค้าที่จะเร่งรัดลดอัตราภาษี (Fast Track Program) และที่จะดำเนินการตามแผนปกติ (Normal Track Program)

แต่หากรัฐสมาชิกใดเห็นว่า สินค้าที่เกี่ยวข้องมีลักษณะอ่อนไหว ก็สามารถตัดออกจากรายการดังกล่าว เป็นการชั่วคราว ทำให้อยู่ในรายการที่เรียกว่า **“Temporary Exclusion List - TEL”** ทั้งนี้รัฐสมาชิกดั้งเดิมต้องโอนรายการสินค้านี้กลับเข้าสู่ IL ภายใน ค.ศ.2000 ตามรายละเอียดในพิธีสารเกี่ยวกับการอนุวัติการรายการสินค้าที่ถูกตัดออกเป็นการชั่วคราวจากแผนของCEPT (Protocol regarding the Implementation of the CEPT Scheme Temporary Exclusion List) ซึ่งทำขึ้นเมื่อการประชุมสุดยอดอย่างไม่เป็นทางการของสมาคมอาเซียน ณ ประเทศสิงคโปร์ เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน ค.ศ.2000

ต่อมาเมื่อ ค.ศ.1994 ที่ประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจของสมาคมอาเซียน ได้มีมติให้นำสินค้าเกษตรที่ยังไม่แปรรูปเข้ามารวมอยู่ในรายการสินค้าของ CEPT ด้วย อย่างไรก็ตามหากรัฐสมาชิกเริ่มแรกของโครงการเขตการค้าของสมาคมอาเซียนพิจารณาว่า **(sensitive)**

(highly sensitive) เนื่องจากเห็นว่ามีความจำเป็นต้องคุ้มครองผู้ผลิตภายในประเทศ ก็สามารถขยายเวลาการลดภาษีได้จนถึง ค.ศ.2010 โดยข้อแตกต่างที่สำคัญระหว่างสินค้าอ่อนไหวกับอ่อนไหวอย่างสูงคืออัตราภาษีที่ประเภทหลังไม่จำเป็นต้องอยู่ในกรอบร้อยละ 0-5 เมื่อสิ้น ปี 2010 ส่วนกรอบเวลาของรัฐสมาชิกใหม่ก็แตกต่างกันออกไปตามเวลาที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกของสมาคม ตามที่ระบุไว้ในพิธีสารว่าด้วยข้อตกลงพิเศษสำหรับผลิตภัณฑ์อ่อนไหวและอ่อนไหวอย่างมาก (Protocol on the Special Arrangement for Sensitive and Highly Sensitive Products) ซึ่งทำขึ้นที่สิงคโปร์ เมื่อวันที่ 30 กันยายน ค.ศ.1999 ดังอาจสรุปได้ดังนี้

ประเทศ	สินค้าอุตสาหกรรมและเกษตรแปรรูป		สินค้าเกษตรไม่แปรรูป		Sensitive
	IL	TEL	IL	TEL	
สมาชิกเดิม	1993-2003	1996-2002	1996-2003	1997-2003	2003-2010
เวียดนาม	1996-2006	1999-2006	1999-2009	2000-2006	2004-2013
ลาวและเมียนมา	1998-2008	2001-2008	2001-2001	2002-2008	2006-2015
กัมพูชา	2000-2010	2003-2010	2003-2010	2004-2010	2005-2017

อนึ่ง ตาม

(ASEAN Industrial

Cooperation : AICO) ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามข้อตกลงที่ทำขึ้นที่สิงคโปร์ ในการประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน เมื่อวันที่ 27 เมษายน พ.ศ.2539 โดยมีวัตถุประสงค์ในการลดต้นทุนการผลิตโดยอาศัยการลดภาษีนำเข้าสินค้าสำเร็จรูป กึ่งสำเร็จรูปและวัตถุดิบ อีกทั้งเพื่อเพิ่มการลงทุนระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียนและการลงทุนจากภายนอกกลุ่ม รวมทั้งสนับสนุนการแบ่งการผลิตในอาเซียน ตลอดจนเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของภาคอุตสาหกรรมในอาเซียน เพราะฉะนั้นสินค้าในโครงการนี้อาจได้รับสิทธิประโยชน์ได้เช่นเดียวกับสินค้าในรายการลดภาษีของCEPTด้วย กล่าวคือ

- สินค้าที่อยู่ในโครงการ AICO ไม่ว่าจะเป็น สินค้าสำเร็จรูป กึ่งสำเร็จรูปและวัตถุดิบที่อยู่ในบัญชี **(General Exclusion List – GEL)** ตามข้อตกลงจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน จะเสียภาษีนำเข้าในอัตราร้อยละ 0-5
- สินค้าจะไม่ถูกจำกัดด้วยระบบการจำกัดด้านปริมาณหรือโควต้า (quantitative restrictions) หรือมาตรการกีดกันทางการค้าอื่นๆที่มีใช้ภายใต้ศุลกากร

-

:

(Rules of Origin)

เกณฑ์ในเรื่องนี้ถูกกำหนดขึ้นในความตกลง CEPT และบันทึกตีความความตกลง CEPT ได้ระบุรายละเอียดเพิ่มเติม รวมทั้งความตกลง เรื่องกฎเกณฑ์แห่งต้นกำเนิดสินค้าสำหรับแผน CEPT เพื่อเขตการค้าเสรีแห่งอาเซียน (Rules of Origin for the CEPT Scheme for AFTA) พร้อมทั้งภาคผนวก A และ B ซึ่งทำขึ้นเพื่อแก้ไขกฎเกณฑ์เดิมเมื่อวันที่ 1 กันยายน ค.ศ.2003 ณ กรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา โดยระบบของอาเซียนใช้แนวคิดเรื่องมูลค่าเพิ่ม มาตรา 2 (4) ของCEPT บัญญัติให้ใช้ส่วนประกอบภายในอาเซียนอย่างน้อยร้อยละ 40 โดยคำนวณจากรัฐสมาชิกเดียวของสมาคมอาเซียนหรือจากการนับรวมกันระหว่างส่วนประกอบที่ได้จากรัฐสมาชิกต่างๆของอาเซียนก็ได้

4.2.2)

การอนุวัติการตามแผน CEPT เพื่อจัดตั้งเขตการค้าเสรีต้องอาศัยหน่วยงานของสมาคมอาเซียนในการดำเนินการ และหากมีการขัดแย้งหรือข้อพิพาทเกิดขึ้นในการใช้หรือตีความข้อตกลงต่างๆ สมาคมอาเซียนได้จัดตั้งระบบในการระงับข้อพิพาทขึ้นตาม ดังจะได้อธิบายต่อไปตามลำดับ

1)

การดำเนินโครงการเขตการค้าเสรีของอาเซียน ต้องอาศัยหน่วยงานของสมาคมอาเซียนและหน่วยงานภายในรัฐสมาชิก กล่าวคือ ในระดับสมาคมอาเซียน ตามลำดับอาวุโส เริ่มจากที่ประชุมประมุขของรัฐบาลของประเทศสมาชิกของสมาคมอาเซียน(ASEAN Summit) คณะรัฐมนตรี เศรษฐกิจของอาเซียน (ASEAN Economic Ministers – AEM) คณะมนตรีแห่งเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA Council) ที่

ประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสทางเศรษฐกิจ (Senior Economic Officials Meeting) สำนักเลขาธิการอาเซียน (ASEAN Secretariat) และคณะกรรมการประสานงานว่าด้วยการอนุวัติการแผน CEPT สำหรับเขตการค้าเสรีอาเซียน (Coordinating Committee on the Implementation of the CEPT Scheme for AFTA- CCCA)

สำหรับในระดับภายในรัฐสมาชิกของอาเซียน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย คณะกรรมการอนุวัติการเขตการค้าเสรี (AFTA Implementation Committee-AIC) และหน่วยงานภายใน ที่ดูแลโครงการเขตการค้าเสรีแห่งอาเซียน (AFTA Unit)

องค์กรระดับภูมิภาคจะกำหนดนโยบายซึ่งจะถูกรองกั้นระดับชาติอนุวัติการ โดยองค์กรระดับชาติอาจมีบทบาทในด้านการริเริ่มได้ ส่วนคณะมนตรีแห่งเขตการค้าเสรีอาเซียนเป็นองค์กรบริหาร ที่ดูแลและกำกับความสอดคล้องของมาตรการของรัฐสมาชิก กับนโยบายและหลักการของความตกลงเพื่อจัดตั้งเขตการค้าเสรี

2)

มาตรา 8 ของความตกลง CEPT กำหนดให้รัฐสมาชิกเลือกใช้การระงับข้อพิพาท โดยการปรึกษาหารือกัน หากไม่สำเร็จก็อาจเสนอให้คณะมนตรีแห่งเขตการค้าเสรีอาเซียนเป็นผู้พิจารณา ซึ่งอาจเรียกร่องแนวทาง หรือโอนข้อพิพาทให้กับที่ประชุมรัฐมนตรีทางเศรษฐกิจเป็นผู้พิจารณา อย่างไรก็ตาม เพื่อความชัดเจนในการดำเนินงาน ที่ประชุมรัฐมนตรีทางเศรษฐกิจได้จัดตั้งระบบการระงับข้อพิพาทไว้ตาม พิธีสารว่าด้วยกลไกการระงับข้อพิพาท (Protocol on Dispute Settlement Mechanism) เมื่อ ค.ศ.1996 โดยเน้นระบบการระงับข้อพิพาททางการทูต แต่มีทางเลือกให้รัฐสมาชิกที่เกี่ยวข้องเลือกใช้วิธีซึ่งมีผลผูกพันได้ รวมทั้งได้กำหนดกรอบเวลาในกระบวนการระงับข้อพิพาทดังกล่าวมิให้เกินกว่า 290 วัน

5. FTA

5.1 The Korea-Japan FTA (KJFTA)

1.

หากพิจารณาเฉพาะด้านเศรษฐกิจ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้ง 2 ถือได้ว่าเป็น ideal trade partner เนื่องจากเกาหลีมีศักยภาพเป็นผู้รับ (absorb) ในเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ญี่ปุ่นมี ทำให้การเคลื่อนฐานการผลิตเป็นไปได้โดยง่าย ในขณะที่เกาหลีก็สามารถที่จะลดความซ้ำซ้อนในการลงทุนพัฒนา productivity ของตนเอง และทำให้ญี่ปุ่นไม่เป็นผู้แข่งขันโดยตรง แต่อุปสรรคสำคัญที่ขัดขวางการเจรจา ก็คือ ปัจจัยด้านสังคมและการเมือง ที่มีสาเหตุมาจากอดีตสมัยสงครามโลก เช่น ประเด็นเรื่องการขอโทษอย่างเป็นทางการจากญี่ปุ่นต่อการกระทำที่มีต่อประชาชนเกาหลี ข้อพิพาทด้านดินแดน หรือข้อเท็จจริงในตำราเรียนในญี่ปุ่นเกี่ยวกับเกาหลีที่ฝ่ายเกาหลีอ้างว่าถูกเบี่ยงเบน เป็นต้น

จุดเริ่มต้นของการเจรจา FTA อาจมาจากคำกล่าวของ Ogura Kazuo ทูตญี่ปุ่นในการประชุม Federation of Korean Industries เมื่อ 16 กันยายน 1998 ว่า มีความจำเป็นต้องมี bilateral free trade เพื่อลดความขัดแย้งในประเด็นต่าง ๆ และได้มีการเสนอให้มีการศึกษาร่วมเพื่อประเมินความเป็นไปได้ของ KJFTA ระหว่างที่ประธานาธิบดี Kim Dae-Jung เยือนญี่ปุ่นอย่างเป็นทางการในเดือน ตุลาคม 1998 การเจรจาได้มีขึ้นนับแต่นั้นมาจนถึงปัจจุบัน ก็ยังมีได้ข้อสรุปที่สามารถร่างเป็นข้อตกลงร่วมกันได้

2. FTA

1)

(1) ต้นทุนในการไม่ทำการค้ากับญี่ปุ่นสำหรับเกาหลีมีสูง เนื่องจากสินค้าญี่ปุ่นในตลาดโลกมีความสามารถในการแข่งขันมากกว่าสินค้าจากเกาหลี ความซ้ำซ้อนในการลงทุนและการแข่งขันด้านราคามักจะเกิดในตลาดเดียวกันในสินค้า / อุตสาหกรรมใกล้เคียงกัน การแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการทำ FTA จะเป็นการเปิดโอกาสให้มีการร่วมทุน / ค่า ของธุรกิจทั้ง 2 ประเทศ และลดต้นทุนดังกล่าวได้

(2) KJFTA อาจเป็นตัวเร่งให้เกิดข้อตกลงที่คล้ายกันกับประเทศคู่ค้าสำคัญ เช่น สหรัฐอเมริกา หรือ จีน ได้ง่ายขึ้น เพื่อมิให้ประเทศตนเองสูญเสียส่วนแบ่งทางการตลาด

(3) แม้ว่าผลการศึกษาส่วนใหญ่จะให้ข้อค้นพบว่า KJFTA จะก่อให้เกิดการส่งออกจากญี่ปุ่นมาเกาหลีมากกว่า หรืออีกนัยหนึ่งคือมีการขาดดุลการค้าในฝ่ายเกาหลีดังแสดงใน ตารางที่ 2.24 แต่โครงสร้างอุตสาหกรรมของเกาหลี อาจไม่ได้ผลกระทบในทางลบอย่างที่ทั่วไปได้คาดการณ์ไว้หากมี KTA เกิดขึ้น เนื่องจาก FTA จะทำให้ NTB ต่าง ๆ ลดน้อยหรือหายไป และหากมีการลงทุนไหลเข้าเกาหลีจากญี่ปุ่น อันเนื่องมาจากข้อตกลงดังกล่าว productivity ที่เพิ่มขึ้นจากการ absorb เทคโนโลยีจะทำให้ดุลการค้าโดยรวมดีขึ้น พร้อม ๆ กับ welfare และ GDP growth แม้ว่าขาดดุลการค้ากับญี่ปุ่นก็ตาม (ตารางที่ 2.25)

2.24 Economic Impact of Korea-Japan Tariff Elimination (static model)

	KIEP	KIET	IDE	BDS	
Korea	Welfare level (%)	-0.19	0.48	0.34	-
	GDP (%)	-0.07	-0.07	0.06	-0.23
	Trade balance with Japan (US\$ billion)	-6.009	-3.360	-3.885	-
	Total trade balance (US\$ billion)	-1.543	-0.690	-0.27	-
Japan	Welfare level (%)	0.14	-	0.03	-
	GDP (%)	0.04	-	0.00	0.18
	Trade balance with Korea (US\$ billion)	6.090	-	3.885	-
	Total trade balance (US\$ billion)	-	-	5.479	-

2.25 Economic Impact of Korea-Japan Tariff Elimination (effect of increased productivity)

	KIEP	IDE	Notes	
Korea	Welfare level (%)	11.43	7.09	
	GDP (%)	2.88	8.67	- increased manufacturing productivity of an annual 1% during a 10-year period
	Trade balance with Japan (US\$ billion)	-0.440	-2.460	
	World trade balance (US\$ billion)	3.014	40.800	
Japan	Welfare level (%)	-	9.29	- 10% increased productivity : textiles, manufacturing, services
	GDP (%)	-	10.44	
	Trade balance with Korea (US\$ billion)	-	2.460	- 30% increased productivity : metals, transportation equipment, electronics, machinery
	World trade balance (US\$ billion)	-	18.200	

2)

(1) เนื่องจาก tariff rate ของฝ่ายเกาหลีมีสูงกว่าญี่ปุ่น KJFTA จะก่อให้เกิดผลประโยชน์กับฝ่ายญี่ปุ่นมากกว่า (ตารางที่ 2.26) นอกเหนือจากการประหยัดต่อขนาด ที่ทั้งธุรกิจในประเทศทั้ง 2 มีอยู่ ดังแสดงโดยตารางที่....

(2) ในระยะยาวญี่ปุ่นจะเป็นสังคมผู้สูงอายุ และจำเป็นต้องโยกย้ายการผลิตไปยังแหล่งที่มีวัตถุดิบและแรงงานที่มีศักยภาพที่จะรองรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีได้โดยง่าย เกาหลีจึงเป็น ideal partner ในด้านนี้ นอกจากสภาพทางภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม และสังคม ที่ใกล้เคียงกันแล้ว การเป็น knowledge-based economy ของเกาหลีก็เป็นปัจจัยบวกประการสำคัญที่ ASEAN จีน หรือ NIEs อื่น ๆ ไม่สามารถที่จะทดแทนได้

(3) การเป็นคู่แข่งระหว่างเกาหลีและญี่ปุ่นในสินค้า/อุตสาหกรรมเดียวกัน อาจชี้ให้เห็นได้จาก Reveal Comparative Advantage (RCA) index ที่วัดความสามารถในการแข่งระหว่างประเทศในสินค้า/อุตสาหกรรม โดยพิจารณาจากสัดส่วนมูลค่าการส่งออกกับการส่งออกรวมของโลกในสินค้า/อุตสาหกรรมเดียวกัน หาก index มีค่ามากกว่า 1 แสดงว่ามีมูลค่าการส่งออกของประเทศดังกล่าวมากกว่าของทั้งโลก ประเทศนั้นจึงมีความสามารถในการแข่งขันในสินค้า/อุตสาหกรรมดังกล่าว

จากตารางที่ 2.26 และ 2.27 แม้ว่า RCA index ในปี 2000 ทั้งเกาหลีและญี่ปุ่นจะเพิ่มขึ้น และมีค่ามากกว่า 1 ในหลายสินค้า/อุตสาหกรรม จากปี 1995 ก็ตามแต่ก็มีความซ้ำซ้อนเพราะมี RCA index ที่มากกว่า 1 ในสินค้า/อุตสาหกรรมเดียวกันหลายตัว แม้ว่าเกาหลีจะได้รับผลกระทบ จากการแข่งขันมากกว่า โดยเปรียบเทียบกับญี่ปุ่น เนื่องจากโครงสร้างการส่งออกที่พึ่งพาสินค้า/อุตสาหกรรมน้อยชนิดกว่า แต่การเป็นคู่แข่งโดยตรง จะไม่ก่อให้เกิดผลดีแก่ฝ่ายใดทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากแข่งขันในตลาดส่งออกเดียวกันด้วย

2.26 International comparison of trade protection

Tariff rate in 2001 (pre cent)

	Simple average			Weighted average		
	Total	Agriculture	Manufacturing	Total	Agriculture	Manufacturing
Korea	12.7	44.2	7.3	7.9	64.1	4.5
United States	5.4	9.7	4.4	3.1	2.7	3.1
European Union	4.8	9.4	3.9	3.1	6.0	2.9
Japan	5.0	10.5	3.6	2.5	7.1	1.7

2.27 Changes in Korea's RCA by Commodity

Heavy and Chemical Industry	Electric / Electronic	(semi conductors)	(computers)	Transportation Equipment	(automobiles)	Machinery	Precision Machinery	Chemicals	Steel
1995	2.55	5.57	2.10	0.52	0.79	0.37	0.37	0.21	1.36
2000	2.45	4.73	2.66	0.89	1.33	0.63oi	0.31	0.24	1.58
Light Industry	Textiles	(apparel)	(fabrics)	Leather	Musical Instrument	Plastic	Rubber	Footwear	Toys
1995	1.59	1.41	3.12	1.77	4.91	0.87	1.06	1.31	0.52
2000	1.32	1.15	3.17	0.82	3.41	0.77	1.31	0.28	0.37

Source: KOTIS Korea Trade Statistics, US Trade Statistics

2.28 Changes in Japan's RCA by Commodity

Heavy and Chemical Industry	Electric / Electronic	(semi conductors)	(computers)	Transportation Equipment	(automobiles)	Machinery	Precision Machinery	Chemicals	Steel
1995	1.55	1.63	1.58	1.77	2.03	1.68	2.07	0.86	0.77
2000	1.39	1.47	1.36	1.98	2.44	1.86	1.95	0.88	0.66
Light Industry	Textiles	(Apparel)	(Fabrics)	Leather	Musical Instrument	Plastic	Rubber	Footwear	Toys
1995	0.08	0.01	0.40	0.01	1.89	0.74	1.08	0.00	0.64
2000	0.08	0.01	0.40	0.01	2.30	0.75	1.44	0.00	1.03

Source: KOTIS Trade Statistics, US Trade Statistics

5.2 The Korea-Singapore FTA (KSFTA)

1.

จุดเริ่มต้นของ KSFTA น่าจะมาจากการให้สัมภาษณ์ทางโทรทัศน์สิงคโปร์ของรัฐมนตรีการค้า Hwang Doo – yun เมื่อ 6 พฤศจิกายน 2002 โดยกล่าวว่า “Singapore was a candidate for FTA negotiations after Chile” และยังสามารถให้ความเห็นเกี่ยวกับ Korea – ASEAN FTA ไว้ว่า “...it was difficult to conclude an FTA with 10 nations of ASEAN altogether due to their different conditions, First we will map out an FTA with Singapore.” และต่อมาได้มีการจัดตั้ง Joint Study Group (JSG) เพื่อเป็นกรอบในการเจรจาต่อไป

JSG ได้มีการประชุม 3 รอบ และส่งรายงานการศึกษาความเป็นไปได้ของ KSFTA ในเดือนตุลาคม 2003 และมีการเจรจาด้านพื้นฐานของกรอบที่ JSP ได้ศึกษามาก่อนอีก 3 ครั้ง จนกระทั่งบรรลุข้อตกลง และมีแถลงการณ์ร่วมเมื่อ 7 ตุลาคม 2004 สถานะในปัจจุบันจึงอยู่ในช่วงของการจัดทำ final text agreement เพื่อให้ฝ่ายนิติบัญญัติรับรองต่อไป

2.

เนื่องจาก KSFTA ยังมีได้ผ่านการรับรองจากฝ่ายนิติบัญญัติ สาธารณรัฐสิงคโปร์จึงอยู่บนพื้นฐานของกรอบการศึกษาที่กระทำโดย JSG และจากข้อมูลล่าสุดที่ประมวลมาได้

โดยภาพรวมขอบเขตของ KSFTA จะครอบคลุมใน 3 ประเด็นหลักที่สำคัญ คือ (1) Liberalisation and Facilitation (2) Bilateral Cooperation และ (3) Consultation and Dispute Settlement ทั้ง 2 ฝ่ายเห็นด้วยที่ทำให้ KSFTA สอดคล้องกับ GATT Article XXIV และ GATS Article V

2.1) Liberalisation and Facilitation

(1) Tariffs and Non-tariffs Barriers (NTBs)

ในประเด็นของ tariffs ทั้ง 2 ฝ่ายตกลงที่จะลดภาษีในลักษณะของ phased approach และเป็น positive listed

ในส่วนของ NTBs ทั้ง 2 ฝ่ายตกลงที่จะระบุและยกเลิก หรือริเริ่ม disciplines เพื่อมิให้ NTBs เป็นอุปสรรคทางการค้าต่อไป

(2) Rules of Origin (ROO)

ทั้ง 2 ฝ่ายมีความต้องการที่จะพัฒนา ROO สำหรับ KSFTA เป็นการเฉพาะบนพื้นฐานของแต่ละสินค้าหรือ ROO ที่แตกต่างกันในแต่ละสินค้า เพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบการผลิต และความอ่อนไหว (sensitive) ของแต่ละประเทศ โดยเสนอเกณฑ์พิจารณา ROO ใน 3 ลักษณะ คือ ก) change in tariff classification (CTC) ข) value – added และ ค) manufacturing or processing operation

(3) Customs Procedures

ทั้ง 2 ฝ่ายได้เสนอให้มีการลดพิธีการศุลกากรให้ง่าย (simplify) โดยการใช้ ICT เป็นเครื่องมือ เช่น การใช้ Electronic Data Interchange (EDI) ในการนำเข้าและส่งออกระหว่างกัน

(4) Sanitary and Phyto - Sanitary Measures / Technical Barriers to Trade (SPS / TBT)

เนื่องจากทั้ง 2 ฝ่ายได้ลงนามในข้อตกลง SPS และ TBT ในกรอบของ WTO ฉะนั้น ทั้ง 2 ฝ่ายควรจะใช้มาตรฐานตามหลักสากล เช่น International Organisation for Standardisation (ISO), International Electro-technical Commission (IEC) , Office International des Epizooties (OIE) หรือ International Plant Protection Convention (IPPC) เป็นเกณฑ์ในการปฏิบัติตาม SPS / TBT

(5) Mutual Recognition

เนื่องจากทั้ง 2 ฝ่าย เป็นสมาชิกหรือลงนามในองค์กร/ข้อตกลงระหว่างประเทศ ในเรื่องมาตรฐาน เช่น Metre Convention, ASIA Pacific Metrology Programme (APMP) Metrology Standards ใน Global Mutual Recognition Agreement (MRA) ASIA Pacific Laboratory Accreditation Cooperation (APLAC) ในลักษณะเดียวกัน APEC Electrical MRA (part I) หรือมี Electrical r Electronic (ErE) regime ที่ใกล้เคียงกัน และเปรียบเทียบกันได้ การจัดตั้ง MRAs ร่วมกันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ทั้งด้าน trade facilitation และ investment ไปพร้อม ๆ กัน

(6) Services

เนื่องจากทั้ง 2 ฝ่ายมีภาคบริการที่มีขนาดใหญ่ เมื่อคิดเป็นสัดส่วนกับ GDP และมีความก้าวหน้า ขอบเขตในข้อตกลงควรจะ

- กว้างขวาง และครอบคลุม ภาคบริการที่สำคัญ
- ดำเนินการบนพื้นฐานของ GATS – plus และสอดคล้องกับ GATS Article V
- Liberalization schedule ควรเป็น negative-listing, หรือ GATS hybrid-listing approach
- มีข้อตกลงแยกต่างหากเป็นการเฉพาะในเรื่องของ natural persons, financial services, telecommunication services และ e-commerce

(7) Investment

เนื่องจากในปัจจุบันยังไม่มียุทธศาสตร์/สถาบันที่จะปกป้องผู้ลงทุนต่างประเทศ หรือกำหนดเกณฑ์การเปิดเสรีระหว่างประเทศ ทั้ง 2 ฝ่าย จึงเสนอให้มีข้อตกลงเฉพาะในเรื่องการลงทุน (investment chapter in FTA)

(8) Government Procurement

ทั้ง 2 ฝ่าย เห็นชอบในหลักการที่จะให้ Government Procurement Agreement (GPA) ที่มากกว่าที่ตกลงใน WTO (GPP-plus)

คุณสมบัติของการเป็นผู้รับเหมาในโครงการของรัฐ การยอมรับวิชาชีพ เช่น วิศวกรรม การศึกษาและทบทวนระบบ electronic procurement system ที่มีอยู่ในแต่ละประเทศ ในรายละเอียดจะเป็นประเด็นที่จะเจรจาต่อไป

(9) Intellectual Property Rights (IPR)

ทั้ง 2 ฝ่าย เสนอให้มีข้อตกลงเฉพาะสำหรับ IPR ใน KSFTA ในลักษณะของ TRIPS-plus

(10) Info-Communications Technology (ICT)

JSG ได้เสนอให้มีการยกเลิกภาษีทั้งหมดในสินค้าที่เกี่ยวข้องกับ ICT โดยใช้ phased approach โดยใช้ GATS telecom Annex และ GATS Telecom Reference Paper เป็นพื้นฐานในการทำข้อตกลง WTO-plus

(11) Trade Remedies

JSG ได้เห็นในปรัชญาร่วมกันใน arbitrary unilateral trade remedies ในการค้าระหว่างกัน ฉะนั้น การใช้มาตรการในการปกป้องตลาดภายใน เช่น มาตรการ Anti-Dumping Countervailing Duty หรือ Emergency Safeguards ต่อการส่งออกของอีกฝ่ายหนึ่งเป็นสิ่งที่ไม่พึงกระทำ หรือ หากจะกระทำเช่นในกรณี มาตรการ Safeguards ก็ควรใช้อย่างไม่เลือกปฏิบัติ (indiscriminate) กับประเทศใดประเทศหนึ่งตามข้อตกลง WTO

2.2) Bilateral Cooperation

(1) Customs Procedures

จุดมุ่งหมายหลักอยู่ที่ความสมดุลระหว่าง เป้าหมายของการอำนวยความสะดวกทางการค้า และการควบคุมการค้าที่ผิดกฎหมาย ความร่วมมือทวิภาคีจึงควรจัดทำเป็น chapter ต่างหากใน FTA

ความร่วมมือในด้านมาตรฐานและความง่ายในพิธีการศุลกากร จะเป็นสิ่งสำคัญในการอำนวยความสะดวกทางการค้า ขณะที่การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันที่เกี่ยวกับ การลักลอบค้ายาเสพติด อุปกรณ์ที่ใช้ในการก่อการร้าย การปกป้อง IPR การริเริ่มใช้ Advanced Passenger Information (API) เพื่อแยกแยะผู้โดยสารล่วงหน้า หรือการริเริ่มใช้ Container Security Initiative (CSI) เพื่อแยกแยะตู้บรรจุสินค้า (container) ที่มีความเสี่ยงสูงล่วงหน้าก่อนที่จะมาถึงจุดหมายปลายทาง จะเป็นสิ่งที่ใช้ควบคุมการค้าที่ผิดกฎหมาย

นอกจากนี้การจัดตั้งกลไกความร่วมมือ ภายใต้กรอบ FTA เช่น Joint Customs Committee และ / หรือ Customs Expert Group ก็จะเป็นอีกหนทางหนึ่งของความร่วมมือ

(2) Trade and Investment Promotion / SME collaboration

เนื่องจากทั้ง 2 ฝ่าย มีหน่วยงานด้านการส่งเสริมการค้า (ระหว่างประเทศ) และได้มีข้อสรุปข้อตกลงที่สามารถใช้เป็นกรอบในความร่วมมือในด้านนี้ได้คือ ก) บันทึกความเข้าใจ (MOU) ในความร่วมมือระหว่าง SME ซึ่งจัดทำโดย Singapore's Ministry of Trade and Industry และ Korea's Ministry of Commerce, Industry and Energy เมื่อ 27 พฤศจิกายน 2000 และ ข) จดหมายแสดงความจำนง (LOI) ในกรอบความร่วมมือระหว่างวิสาหกิจเกาหลี-สิงคโปร์ (Cooperative Framework for Korea-Singapore Enterprises) ซึ่งจัดทำระหว่าง Korea Small Business Corporation และ I E Singapore เมื่อ 17 ตุลาคม 2002

กิจกรรมความร่วมมือในการส่งเสริมการค้าและ SME

- การจัดตั้ง Korean Centre ในสิงคโปร์
- Export Insurance Agencies Tie-up
- Business Match-Making through Databases Link-up
- จัดทำช่องทางการติดต่อของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ SME ในทั้ง 2 ประเทศในระดับปฏิบัติการ

(3) Broadcasting

ความร่วมมือในด้านนี้จะเป็นหนทาง (avenue) ในการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศ และมีความสำคัญต่อภาคเศรษฐกิจในฐานะ digital economy โดย JSG เล็งเห็นผลประโยชน์ร่วมกันของทั้ง 2 ประเทศที่เกิดจาก FTA ที่จะก่อให้เกิดช่องทางที่เป็นทางการในการแลกเปลี่ยนข่าวสาร ข้อมูล และนโยบายของผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น Korean Broadcasting Commission และ Singapore's Media Development Authority

(4) Environment

ความร่วมมือในด้านนี้ถูกจำกัดอยู่เพียงความร่วมมือด้านเทคนิค เช่น eco-labelling ชนิดของสินค้าที่บรรจุใน MRA หรือการส่งเสริมสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นต้น โดยฝ่ายสิงคโปร์เห็นว่า EIA ใน KSFTA ไม่มีความจำเป็นเนื่องจากมีกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องอยู่มากพอแล้ว

(5) Human Resources Management and Development

ความร่วมมือในด้านนี้ จะมีความสำคัญในการส่งเสริมความเข้าใจระหว่างประชาชนในทั้ง 2 ประเทศ กระตุ้นให้มินวัตกรรมใหม่เกิดขึ้น หรือก่อให้เกิดการสร้างสรรคของประชาชนในเชิงเศรษฐกิจ เนื่องจากทั้ง 2 ประเทศกำลังเตรียมสังคมให้เข้าสู่ Knowledge-based economy ในศตวรรษที่ 21

สถานะในปัจจุบันในด้านความร่วมมือด้านการศึกษาและวิจัย ยังคงได้รับความสนใจจากทางสิงคโปร์น้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับกรณี ญี่ปุ่น หรือ จีน ด้วยเหตุนี้ช่องว่างในความร่วมมือยังคงมีอยู่อีกมาก เช่น การแลกเปลี่ยนนักศึกษา นักวิจัย เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือในด้านการวิจัยร่วมระหว่างสถาบันวิจัย

(6) Science and Technology

ทั้ง 2 ฝ่าย มีข้อตกลง Science and Technology (SrT) Cooperation Agreement ลงนามเมื่อ กุมภาพันธ์ 1997 JSG เห็นว่าควรส่งเสริมความร่วมมือผ่านช่องทางที่มีอยู่แล้วดังกล่าว เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถที่จะกระตุ้นการค้นคว้าวิจัยร่วมกัน ในด้าน biotechnology nano-technology หรือ IT เป็นต้น และสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลใน sector ต่าง ๆ เช่น medical robotic and mechatronic in surgery bio-nano technology หรือ computer engineering เป็นต้น

(7) Financial Services

เนื่องจากปริมาณการค้าที่มีมากระหว่างทั้ง 2 ฝ่าย ความร่วมมือในด้านบริการทางการเงินจึงมีความสำคัญ ทั้งในแง่การกำกับดูแล การแลกเปลี่ยนข้อมูล และประสบการณ์ในการดำเนินนโยบาย ทั้งในตลาดเงิน ตลาดทุน และระหว่างผู้ลงทุนในด้านต่าง ๆ เช่น

- การจัดสัมมนาแลกเปลี่ยนเทคนิค หรือผู้เชี่ยวชาญ
- การลด / ยกเลิกอุปสรรคในการลงทุนด้านการเงินระหว่างประเทศ
- การแลกเปลี่ยนข้อมูลในการกำกับดูแลสถาบันการเงิน
- การเรียนรู้ประสบการณ์ของความสำเร็จ เช่น จาก Government Investment Corporation (GIC) ของสิงคโปร์

(8) Transport

ทั้ง 2 ฝ่าย เห็นชอบที่จะร่วมมือผ่านข้อตกลงที่มีอยู่แล้วทั้งในด้านการขนส่งทางอากาศ (Air Service Agreement) และทางน้ำ (1980 Maritime Agreement)

(9) Competition Policy

เนื่องจากสิงคโปร์ไม่มีกฎหมายแข่งขันทางการค้าที่ครอบคลุมดังเช่นในเกาหลี จะมีเฉพาะกรอบการแข่งขันในบางสาขาที่มีการเปิดเสรี เช่น โทรคมนาคม และพลังงาน การปฏิบัติที่ไม่ก่อให้เกิดการแข่งขัน (Anti-competitive practices) ในแต่ละประเทศจึงควรได้รับการร่วมมือในการเฝ้ามอง เพื่อมิให้เกิดอุปสรรคทางการค้า

JSG เห็นว่า ควรมี chapter เฉพาะในเรื่องนี้ภายใต้ KSFTA โดยฝ่ายเกาหลีเสนอให้อาศัยพื้นฐานจาก competition chapter จาก Japan-Singapore Economic Partnership Agreement หรือจาก Singapore-Australia FTA

(10) Info- Communications Technology (ICT)

เนื่องจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจของทั้ง 2 ประเทศที่มีสัดส่วนของสินค้า ICT อยู่ในปริมาณที่สูงทั้งในการส่งออกและเศรษฐกิจภายในประเทศ ความร่วมมือในสาขา ICT จะช่วยทำให้เกิด synergy โดยอาศัยช่องทางของความร่วมมือ APEC และ Asia-Pacific Telecommunity

ประเด็นความร่วมมือในกรอบ KSFTA บางประการที่สำคัญ

- จัดอุปสรรคทางเทคนิค และศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำ MRA ในสาขา ICT โดยอาศัยกรอบ APEC TEL MRA
- ส่งเสริม e-commerce ผ่านทางข้อกำหนดใน Public Key Infrastructure

(11) Energy

JSG เห็นควรมีให้มีการแข่งขันประสมการณ์ในนโยบายอุตสาหกรรมไฟฟ้าเพื่อที่จะ ทำให้อุตสาหกรรมดังกล่าวมีประสิทธิภาพและความสามารถในการแข่งขันมากขึ้น

(12) Intellectual Property Rights

ทั้ง 2 ฝ่าย เห็นพ้องว่ายังคงมีช่องว่างในความร่วมมือในด้านนี้อีกมาก ทั้งในด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูลในระดับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการจัดโปรแกรมในการอบรมบุคลากร

การอนุญาตให้ Korea Intellectual Property office เป็นตัวแทนของสิงคโปร์ในด้าน IPR ในเกาหลี เป็นประเด็นหนึ่งที่ JSG เสนอขึ้นมา

3. Consultations and Dispute Settlement

JSG แนะนำให้มี “กลไก” ที่จัดตั้งขึ้นมา เพื่อเป็นที่ปรึกษาและจัดข้อพิพาทภายใต้ KSFTA อย่างไรก็ตาม การเลือกองค์คณะใน “กลไก” ดังกล่าวยังคงเป็นประเด็นปัญหาที่จะต้องเจรจาต่อไป

4. Gaesong Industrial Complex

นิคมอุตสาหกรรม Gaesong เป็นโครงการร่วมที่จัดตั้งขึ้นบนความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างเกาหลีเหนือและใต้ (International Economic Cooperation Promotion Committee) โดยทางการเกาหลีใต้และภาคเอกชนเป็นผู้เข้าพื้นที่จากเกาหลีเหนือ

ในทางกายภาพมีเนื้อที่ประมาณ 66 ตร.กม. ตั้งอยู่ทางเหนือของกรุงโซล ห่างออกไปประมาณ 70 กม. ในปัจจุบันเริ่มมีการประกอบกรของผู้ลงทุนจากเกาหลีใต้บ้างแล้ว มีกำหนดการพัฒนาโครงการให้แล้วเสร็จภายใน ค.ศ.2012 โดยคาดว่าจะมีผู้ประกอบการมากกว่า 1,000 ราย ที่จะมาลงทุน และมีการจ้างงานให้กับแรงงานเกาหลีเหนือกว่า 100,000 คน

เหตุผลหลักของการให้สิทธิพิเศษทางภาษีสำหรับสินค้าที่มาจากเขตนิคมอุตสาหกรรม Gaesong ของสิงคโปร์ อาจจะเป็นเนื่องมาจากการผลักดันของฝ่ายเกาหลีใต้ที่ต้องการให้สถานะของสินค้าที่ผลิตขึ้นภายในเขตนิคมอุตสาหกรรมดังกล่าวมีแหล่งกำเนิดเหมือนเช่นที่ผลิตในเกาหลีใต้ ในขณะเดียวกัน สิงคโปร์ก็สามารถใช้พื้นที่ดังกล่าวให้มีประโยชน์จากแหล่งที่มีแรงงานราคาถูก พร้อมกับเป็นกระดานกระโดด (spring board) สำหรับสินค้าที่ผลิตขึ้นมาเพื่อส่งออกไปสู่ประเทศที่สามในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือ หรือแม้แต่ในตลาดเกาหลีใต้เอง

อย่างไรก็ตาม อุปสรรคที่สำคัญของสินค้าที่ผลิตในพื้นที่เขตอุตสาหกรรมดังกล่าวก็คือ ปัญหาทางการเมืองและความมั่นคง ที่มีโซ่มีเพียงเฉพาะแต่เพียงเกาหลีใต้เท่านั้น แต่หากรวมไปถึงประเทศที่สาม เช่น ญี่ปุ่น เนื่องจากปัญหาเกี่ยวกับอาวุธนิวเคลียร์ภายใต้การครอบครองของเกาหลี หรือการลักพาตัวชาวญี่ปุ่นโดยเกาหลีเหนือ ทำให้ญี่ปุ่นยังไม่สามารถยอมรับแหล่งกำเนิดสินค้าจากเขตนิคมอุตสาหกรรม Gaesong ว่ามีสถานะเดียวกับสินค้าที่ผลิตมาจากเกาหลีใต้

ในปัจจุบัน ยังไม่แน่ชัดว่ามีนักลงทุนจากสิงคโปร์ไปประกอบการ ณ เขตนิคมอุตสาหกรรมดังกล่าวหรือไม่

5.3 The Korea–Chile FTA (KCFTA)

1.

กระแสข้อตกลงการค้าเสรีแบบทวิภาคีได้เพิ่มขึ้นจากในอดีตที่ผ่านมา ดังจะเห็นได้จากจำนวนข้อตกลงที่แจ้งกับ WTO ในลักษณะของ regional trade agreement ซึ่งรวม FTA Customs Unions และข้อตกลงอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกันได้เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดในทุก ๆ ภูมิภาค

ในภูมิภาคเอเชียตะวันออก ก็เผชิญกับกระแสข้อตกลงการค้าแบบทวิภาคีด้วยเช่นกัน สาธารณรัฐเกาหลีภายหลังจากวิกฤตเศรษฐกิจที่ตนเองประสบอยู่ใน ปี 1997 ก็ได้เริ่มต้นแสวงหาผลประโยชน์จากการค้าและการลงทุนตามกระแสข้อตกลงการค้าดังกล่าว โดยเริ่มมองหาประเทศที่จะทำการตกลง FTA ที่เป็นประเทศเล็กที่นอกเหนือจากประเทศคู่ค้าขนาดใหญ่ เช่น ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา เพื่อลดผลกระทบในด้านลบ (หรือบวก) และความเสี่ยงจากการเจรจาทำข้อตกลง FTA กับประเทศคู่ค้าขนาดใหญ่ดังกล่าว เนื่องจากยังขาดประสบการณ์ในการทำข้อตกลง FTA External Economic Coordination Committee ซึ่งเป็นที่ประชุมระหว่างกระทรวงของรัฐมนตรีเกาหลี ได้มีมติที่เลือก ประเทศชิลี และแอฟริกาใต้ เป็นเป้าหมายในการริเริ่มเจรจาข้อตกลง FTA ในปี 1998 และได้ข้อสรุปว่า ชิลี เป็นประเทศที่เหมาะสม การเจรจาสามารถบรรลุข้อตกลงได้ในปี 2002 ข้อตกลง FTA เกาหลี – ชิลี จึงเป็นข้อตกลงการค้าเสรีแบบทวิภาคีอันแรกของเกาหลี

2.

หากใช้แนวคิดของ Frankel (1997) โดยใช้ gravity model จะพบว่า trading bloc ระหว่าง เกาหลี-ชิลี เป็นการรวมตัวที่ไม่เป็นไปตามแนวคิด เนื่องจากประเทศทั้ง 2 ไม่มีพรมแดนที่ใกล้ชิดกันแม้แต่น้อย

ผลประโยชน์จากการลดต้นทุนจากธุรกรรมที่เกิดขึ้น เช่น ค่าขนส่งก็เกิดขึ้นได้น้อย ขณะที่ปริมาณการค้าอยู่ในระดับไม่มากนัก หรือไม่ได้เป็นคู่ค้าที่สำคัญระหว่างกัน จึงอาจกล่าวได้ว่าเขตการค้าเสรีทวิภาคีของประเทศเกาหลี-จีน เป็น unnatural trading bloc ซึ่งไม่ก่อให้เกิดผลประโยชน์ตามแนวคิด gravity model ดังนั้นสาเหตุสำคัญที่ผลักดันให้เกิดการรวมตัวอาจมาจาก

(1) Inter-Industry Trade

เนื่องจากเกาหลี และจีน มีโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกันค่อนข้างมาก โดยที่จีนมีความได้เปรียบในสินค้าขั้นปฐม เช่น แร่ธาตุ (ทองแดง) ไม้ และผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ในขณะที่เกาหลีมีความได้เปรียบในสินค้าอุตสาหกรรม เช่น รถยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า และไม่มีทรัพยากรธรรมชาติมากเท่ากับจีน ทำให้ทั้ง 2 ประเทศสามารถได้ผลประโยชน์จากการค้าในสินค้าที่ตนเองได้เปรียบ หรือในอุตสาหกรรมที่ต่างกัน ในลักษณะของ Inter-Industry Trade

หลักฐานอีกประการหนึ่งที่สนับสนุนก็คือ ผลการศึกษาในเชิงปริมาณของผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการทำ FTA ของเกาหลี-จีน ดังแสดงใน ตารางที่ 2.29 พบว่า ไม่ว่าจะแยกเฉพาะสินค้าเกษตรออกหรือลดภาษีทั้งหมดในทุกสินค้า / อุตสาหกรรม ก็มีได้ทำให้ welfare ของเกาหลีเปลี่ยนแปลงไปแต่อย่างใด ขณะที่การนำเข้า ส่งออก คุณค่าการค้า และอัตราการเจริญเติบโต ก็ไม่เปลี่ยนแปลงเท่าใดนัก แสดงให้เห็นว่าด้วยขนาดเศรษฐกิจของจีนที่เล็กและอยู่ไกลเปรียบเทียบกับเกาหลี ผลของการปรับตัวในอุตสาหกรรมของเกาหลีที่จะเกิดจากการทำ FTA น่าจะมีน้อยและอยู่ในวิสัยที่จะรับมือได้

2.29

FTA

-

(หน่วย Billion USD)

		50	FTA
welfare	0.96	0.96	0.95
GDP (% Δ)	0.01	0.01	0.01
Export	0.66	0.66	0.66
Import	0.26	0.25	0.24
Trade Balance	0.40	0.41	0.42

Source: Cheong (2000)

(2) การรักษาส่วนแบ่งทางการตลาดในภูมิภาคอเมริกาใต้

เนื่องจากชิลีในช่วงทศวรรษที่ 1990 ได้มีการทำข้อตกลง FTA กับ EU เม็กซิโก แคนาดา MERCUSOR เปรู เวเนซุเอลา เอกวาดอร์ และ โคลัมเบีย ในขณะที่ยังมีประเทศที่อยู่ระหว่างการเจรจาอยู่อีก เช่น สหรัฐอเมริกา โบลิเวีย ปานามา คิวบา เป็นต้น ทำให้สินค้าเกาหลีอยู่ในสถานะที่เสียเปรียบ หากไม่มีข้อตกลง FTA กับชิลี เนื่องจากอาจไม่สามารถรักษาส่วนแบ่งทางการตลาดที่ตนเองมีอยู่ได้ เช่น รถยนต์ (ร้อยละ 18) ตู้เย็น (ร้อยละ 31) เต้าไมโครเวฟ (ร้อยละ 69) หรือเครื่องซักผ้า (ร้อยละ 65) หากมีการทำข้อตกลง FTA กับชิลีแล้ว นอกจากจะเป็นการรักษาส่วนแบ่งทางการตลาดแล้ว ยังอาจจะขยายตลาดการค้าดังเช่นในกรณีที่เม็กซิโกทำข้อตกลง FTA กับชิลี ทำให้การส่งออกจากเม็กซิโกไปชิลีเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดจาก 180 ล้านดอลลาร์ ในปี 1992 เป็น 930 ล้านดอลลาร์ ในปี 1996 โดยอาศัยชิลีเป็นตลาดและเป็นกระดานกระโดดไปยังประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคอเมริกาใต้

3. FTA

ผลกระทบในด้านลบจาก FTA เกาหลี-ชิลี ก็คือ ข้อเรียกร้องในการเปิดตลาดสินค้าภาคเกษตรของชิลี เช่น แอปเปิ้ล แพร์ ข้าว กระจับปี่ เครื่องปรุงรส หรือผลิตภัณฑ์นม ที่ชิลีมีความได้เปรียบและเกาหลีมีอัตราภาษีนำเข้าสูงกว่าร้อยละ 100 ในหลาย ๆ รายการในภาคเกษตร เพื่อปกป้องตลาดภายใน ทำให้การเจรจาไม่สามารถดำเนินต่อไปได้ เนื่องจากเกาหลีไม่ต้องการลดภาษีหรือเปิดตลาดผลไม้

ข้อเสนอที่ทำให้การเจรจาสงบลงได้ก็คือ การยินยอมให้สินค้าเกษตรบางตัวออกจากข้อตกลงการเปิดเสรี เช่น แอปเปิ้ล ข้าว หรือแพร์ ขณะที่เสนอให้เครื่องปรุงรส หรือผลิตภัณฑ์นมไปเจรจาในรอบ Doha และยอมให้ชิลียกเว้น ตู้เย็น เครื่องซักผ้า ออกจากข้อตกลงเป็นการแลกเปลี่ยน ในขณะที่รถยนต์ยังคงอยู่ในข้อตกลง ซึ่งทำให้ราคาขายกับผู้บริโภคในชิลีสามารถต่ำลงได้ร้อยละ 8-10 และมีความสามารถในการแข่งขันกับรถยนต์จากญี่ปุ่นในตลาดชิลีได้มากขึ้น หากรวมมูลค่าของ computer และ mobile phone เข้ากับรถยนต์จะทำให้มีมูลค่าถึงร้อยละ 66 ของการส่งออกไปชิลี ในกรณีของสินค้าเกษตรกึ่งแปรรูป เช่น เนื้อสัตว์ วัว หรือไก่ จะอยู่ภายใต้การนำเข้าที่มีโควตาและเสียภาษีหากนำเข้าเกินโควตา

ตารางที่ 2.30 และ 2.31 จะแสดงถึง กำหนดการลดภาษีในแต่ละหมวดสินค้าของแต่ละประเทศ โดยที่ฝ่ายชิลีมีกำหนดลดภาษี 6 แบบ คือ ลดทันที (year 0) ลดภายใน 5 ปี (year 5) ลดภายใน 7 ปี (year 7) ลดภายใน 10 ปี (year 10) ลดภายใน 13 ปี (year 13) และไม่ลดภาษี (E) ในขณะที่ฝ่ายเกาหลีมีกำหนดการลดภาษี 10 แบบ คือ ลดทันที (year 0) ลดภายใน 5, 7, 9, 10, 16 ปี (year 5, 7, 9, 10, 16) seasonal tariff (ลดภายใน 10 ปี เฉพาะสินค้าบางประเภท เช่น องุ่น) เพื่อให้ผู้ผลิตปรับตัวออกจากอุตสาหกรรม ลดภายในโควตาหลังการเจรจารอบ Doha (TRG + DDA) เจรจาล้างรอบ Doha (DDA) และไม่ลดภาษี (E)

2.30 Chile's Tariff Elimination Schedule

(Unit: Based on Chilean 8-digit HS codes, *)

Category	Total	Industrial Products	Farm Products	Forest Products	Marine Products	Main Description
Year 0	2,450 (41.8)	1,478 (30.6)	677 (92.9)	96 (100)	199 (99)	TVs, vehicles, PCs, cellular phones
Year 5	1,994 (34.1)	1,992 (41.3)			2 (1.0)	Polyethylene, vehicle parts
Year 7	14 (0.2)	14 (0.3)				Oil or petrol-filters
Year 10	1,190 (20.3)	1,180 (24.4)	10 (1.4)			Electric accumulators, cleaner
Year 13**	152 (2.6)	152 (3.2)				Textiles, clothing
E***	54 (1)	12 (0.2)	42 (5.7)			Washing machines, refrigerators
Total	5,854	4,828	729	96	201	

* Item categorization. Harmonized System (HS) code modification may lead to a change in the number of item.

** Liberalization over s transitional period of 13 years, with the elimination starting from the sixth years.

*** Customs duty applied shall not be eliminated.

2.31 Korea's Tariff Limitation Schedule

(Unit: Korea's 10-digit HS codes, %)

Category	Total	Industrial Products	Farm Products	Forest Products	Marine Products	Main Description
Year 0	9,740 (87.2)	9,101 (99.9)	224 (15.6)	138 (58.2)	277 (69.5)	Maim feeds, pure-bred breeding animals, silk fabrics, coffee
Year 5	701 (6.3)	-	545 (38.1)	70 (29.5)	86 (21.5)	Bracken, roses, bean curd, wine, almonds
Year 7	41 (0.4)	1 (0.01)	40 (2.8)	-	-	Fruit juice, prepared fruit, meat of poultry or heading, soup, potatoes
Year 9	1 (0.01)	-	1 (0.07)	-	-	Other fruit juices
Year 10	262 (2.3)	-	197 (13.8)	29 (12.3)	36 (9.0)	Tomatoes, pork, cucumbers, kiwis
10S*	1 (0.01)	-	1 (0.07)	-	-	Grapes
Year 16	12 (0.1)	-	12 (0.8)	-	-	Prepared dry milk
TRQ** + DDA***	18 (0.15)	-	18 (1.26)	-	-	Beef, chicken, mandarins
DDA	373 (3.3)	-	373 (26)	-	-	Garlic, onions, red peppers, dairy products
E****	21 (0.2)	-	21 (1.5)	-	-	Rice, apples, pears
Total	11,170	9,102	1,432	237	399	

* Liberalization over a transitional period of 10 years on a seasonal basis

** Liberalization with tariff quota

*** Tariff elimination schedule shall be negotiated after the end of the Doha Development Agendas of the WTO

**** Customs duty applied shall not be eliminated

4. FTA -

4.1 แม้ว่าข้อตกลง FTA ดังกล่าว เกาหลีจะได้เลือกทำกับประเทศที่คาดว่าจะก่อให้เกิดผลกระทบด้านลบกับเกาหลีน้อยแล้วก็ตาม แต่จากกระบวนการเจรจาที่ใช้เวลากว่า 4 ปี แสดงให้เห็นว่าการกำหนดกรอบเวลาในการเจรจาไว้ล่วงหน้า อาจส่งผลที่ไม่พึงปรารถนาต่อการเจรจา (ตารางที่ 2.32)

2.32 Chronology of the Korea-Chile FTA

Period	Main Contents
November 1998	Korea's External Economic Coordination Committee decides to pursue an FTA, selection Chile as the first country with which to negotiate
November 1998	Korea and Chile agree to push forward and FTA at the APEC summit meeting in Malaysia
April and June 1999	High-level talks in Seoul and Santiago
September 1999	At the APEC summit meeting in New Zealand, the two countries agree to begin talks on an FTA
December 1999	First round of talks, Santiago
February 2000	Second round of talks, Seoul
May 2000	Third round of talks, Santiago
November 2000	Both parties agree to work hard for and early settlement of negotiations, the Brunei APEC summit
December 2000	Fourth round of talks, Seoul
June and October 2001	Minister for Trade of Korea and Foreign Minister of Chile agree to resume talks
February 2002	High-level meeting held to resume talks on concessions, Los Angeles
August 2002	Fifth round of talks, Santiago
September and October 2002	Two rounds of separate talks on concession on commodities, Geneva
October 2002	Sixth round of talks, Geneva Agreement reached

4.2 ประเด็นหลักในการเจรจาข้อตกลงการค้าเสรีแบบทวิภาคี ก็คือความต้องการที่จะขจัดข้อขัดแย้งทางการค้า ที่หากไม่เจรจาจะส่งผลร้ายต่อความสัมพันธ์ทางการค้าและผลประโยชน์ของประเทศ ฉะนั้น การเจรจาควรที่จะมุ่งไปในประเด็นที่ขัดแย้งและมีสาระสำคัญ มิใช่ตกลงเฉพาะในประเด็นที่ไม่ขัดแย้งกัน และละเลยประเด็นที่ขัดแย้งกัน

FTA เกาหลี-ชิลี อาจเป็นตัวอย่างที่ดีที่แสดงให้เห็นว่าความขัดแย้งในการเจรจาภาคเกษตร เป็นประเด็นหลัก (Gordian Knot) ของความสำเร็จในข้อตกลงที่ทำการเจรจาการจัดความขัดแย้งจึงเป็นปมปัญหาหลักของการเจรจาการค้าความสำเร็จในการบรรลุข้อตกลง FTA เกาหลี-ชิลี ส่วนหนึ่งก็มาจากการจัดปมปัญหาด้านสินค้าเกษตร โดยการผสมผสานผลประโยชน์ระหว่างคู่เจรจาที่ เรียนเพิ่มเติมอีกประการหนึ่งก็คือ การเจรจาครอบคลุมการค้าในทุกสินค้า/อุตสาหกรรมให้มากที่สุด เพื่อที่จะสามารถผสมผสานผลประโยชน์ระหว่างกันและสอดคล้องกับ GATT Article XXIV

4.3 การสนับสนุนและการรับรู้ของทุกภาคส่วน จะเป็นเครื่องมือในการลดข้อขัดแย้งทั้งในและนอกประเทศ ข้อตกลง FTA เกาหลี-ชิลี ส่วนหนึ่งมีจุดเริ่มต้นจากข้อเรียกร้องของสมาคมผู้ผลิตยานยนต์ของเกาหลี ที่มีต่อทางการในการทำ FTA ระหว่าง เกาหลี-ชิลี โดยเร็ว แม้ว่าจะเป็นผลประโยชน์เฉพาะกลุ่ม แต่ก็แสดงให้เห็นถึงการสนับสนุนและรับรู้ การเผยแพร่และการมีส่วนร่วมจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการบรรลุถึงข้อตกลง เพราะจะเป็นเครื่องมือช่วยลดข้อขัดแย้งและหาแรงสนับสนุน²

4.4 การสร้างระบบบรรเทาความเสียหายของผู้เสียประโยชน์จากข้อตกลง FTA จะเป็นเครื่องมือสำคัญ แม้ว่าสินค้าเกษตรของเกาหลีที่เป็นปมขัดแย้งในการเจรจา จะมีจำนวนและมูลค่าน้อยในสายของตาชิลี แต่หากไม่มีระบบบรรเทาความเสียหายที่ทำให้ลดต้นทุนการปรับตัวของปัจเจกชนลง การเจรจาก็ไม่อาจบรรลุข้อตกลงได้

5. KCFTA

ในส่วนนี้จะเป็นการประเมินผลกระทบเบื้องต้น จากความตกลงเขตการค้าเสรีเกาหลี-ชิลี ภายหลังจากที่ได้มีการเปิดเสรีตามข้อตกลงดังกล่าวเมื่อเกือบ 1 ปีที่ผ่านมา (เม.ย. 2547)

5.1 ในภาพรวมพบว่า ปริมาณการค้าได้เพิ่มขึ้นเป็นอย่างมากทั้งในด้านการส่งออกและนำเข้า ถึงแม้ว่าจะมีปริมาณการค้าดุลการค้าของทางฝ่ายเกาหลีที่เพิ่มขึ้นก็ตาม ดังแสดงโดยตารางที่ 2.33

2.33 Trend of Korea-Chile Trade

(Unit : US\$ million, %)

Category	2003	2004	For 1 year before FTA (April '03 March'04)	For 11 months after FTA (April '04 February'05)
Exports	517 (13.9)	708 (36.9)	525 (9.6)	735 (58.7)
Imports	1,058 (40.3)	1,934 (82.8)	1,327 (63.4)	1,753 (54.3)
Trade balance	-541	-1,225	-802	-1,018

Source : Trade Statistics, KITA (www.kita.net)

5.2 ปัจจัยหลักที่มีผลต่อการเพิ่มขึ้นในปริมาณการค้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งออกของฝ่ายเกาหลีก็คือข้อตกลง FTA ที่ได้ทำขึ้น ที่ส่งผลให้เกาหลีสามารถรักษาส่วนแบ่งทางการตลาดของตนเองเอาไว้ได้ (ตารางที่ 2.34) ซึ่งก็เป็นไปตามที่คาดหมายไว้แล้วว่า ข้อตกลงดังกล่าวน่าจะเอื้ออำนวยให้เกาหลีสามารถรักษาส่วนแบ่งทางการตลาดในสินค้าส่งออกหลัก เช่น โทรศัพท์เคลื่อนที่ โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น ในขณะที่สินค้าที่อยู่นอกเหนือข้อตกลง FTA เช่น เครื่องซักผ้า หรือตู้เย็น แม้ว่าจะส่งออกในปริมาณที่มากขึ้นกว่าเดิม (ตารางที่ 2.35) แต่ก็สูญเสียส่วนแบ่งทางการตลาดให้กับคู่แข่งกันไป

2.34 Market Share Changes of Major Export Items in Chile

(Unit : %)

Item	2002	2003	2004
Automobiles	12.3	11.9	13.9
Mobile Phones	13.4	9.5	18.1
Steel Products	5.8	3.57	3.57
Color TVs	22.4	9.8	15.8
Refrigerators	8.8	7.1	5.8
Washing Machines	71.0	49.1	47.2

Source : WTA

2.35 Trend of Korea's Exports to Chile by Major Item

(Unit : US\$ million, %)

Category	Tariff Concession	2003	2004	For 1 year before FTA in effect	For 11 months after FTA in effect
Automobiles	Immediately abolished	162,362 (28.6)	250,612 (54.4)	181,797 (43.6)	261,665 (59.3)
Synthetic Resins	Immediately abolished	50,312 (41.1)	68,523 (36.2)	50,830 (28.6)	79,526 (75.9)
Wireless Telephone	Immediately abolished	23,140 (-25.4)	57,196 (147.2)	25,849 (2.5)	70,924 (225.7)
Color TVs	Immediately abolished	7,249 (-48.6)	13,142 (81.3)	7,474 (-38.1)	14,596 (110.4)
Steel Plates	Abolished in 2005/2010/2013	8,303 (-18.6)	11,111 (33.8)	8,249 (4.9)	11,130 (51.4)
Washing Machines	Exception	14,219 (-24.3)	17,944 (26.2)	14,620 (-14.5)	16,093 (36.0)
Refrigerators	Exception	5,129 (-30.6)	6,370 (24.2)	6,413 (-3.6)	6,153 (16.2)

Note : 1) Based on four units of MTL.

2) The figures in parentheses are year-on-year changes.

Source : Korea International Trade Association (KITA) (www.kita.net)

5.3 แม้ว่าในด้านการนำเข้าจะส่งผลให้เกิดการขาดดุลการค้าเพิ่มมากกว่าในอดีตที่ผ่านมา แต่หากพิจารณาอยู่ในรายละเอียดจะพบว่า ในสินค้านำเข้าหลัก 4 ประเภท คือแร่ทองแดง และทองแดงแท่ง เนื้อหมู และไวน์ มูลค่านำเข้าที่เพิ่มขึ้นมิได้มาจากความสามารถในการแข่งขันของเกาหลีที่ลดลง (หรือที่เพิ่มขึ้นของชิลี)

มูลค่าการนำเข้าทองแดงที่เพิ่มขึ้นมาจากราคาทองแดงในตลาดโลกที่สูงขึ้น ในขณะที่มีการนำเข้าเนื้อหมูในปริมาณที่มากขึ้น แต่ก็เป็นไปตามสถานการณ์ในขณะนั้นที่มีโรควัวบ้า (mad cow disease) เกิดขึ้น ทำให้มีการทดแทน ส่วนการนำเข้าไวน์ที่เพิ่มขึ้นนั้นก็อาจเนื่องมาจากการรับรู้ (awareness) ของผู้บริโภคเกาหลีที่มีต่อไวน์ที่มาจากชิลีที่มีมากขึ้น แม้ว่าอัตราภาษีจะมีได้ลดลงในทันทีเหมือนสินค้าอื่น ๆ ข้างต้นก็ตาม

5.4 ผลกระทบในภาคเกษตรของเกาหลีอาจยังไม่ชัดเจน แม้ว่ารัฐบาลเกาหลีจะจัดตั้งกองทุนเพื่อบรรเทาผลกระทบในภาคเกษตรของตนเองจำนวน 1.2 trillion won ในขณะที่มีผู้ปลูก peach kiwi และ grape ประมาณ 12,000 ราย ที่ยื่นขอหยุดการเพาะปลูกและขอรับการช่วยเหลือจากกระทรวงเกษตร แต่จากข้อมูลการนำเข้าที่ไม่มีสินค้าเกษตรดังกล่าวนำเข้าเพิ่มขึ้นในปริมาณที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบในวงกว้างได้ จึงทำให้การประเมินผลกระทบเบื้องต้นในภาคเกษตรส่อให้เห็นถึงความสำเร็จจากข้อตกลง FTA เพราะมีผลกระทบต่อภาคเกษตรน้อยกว่าที่คาดหมายไว้ ดังจะเห็นได้จากโครงสร้างสินค้านำเข้าหลักในช่วงก่อนและหลังข้อตกลง FTA ที่มีได้เปลี่ยนไปมากนัก (ตารางที่ 2.36)

2.36 ()

- (

) 2003-2005

หน่วย : 1,000 USD, %

Rank (2005)	Commodity Code	Commodity	2003		2004		2005 (1~03)	
			Value	Inc. Rate	Value	Inc. Rate	Value	Inc. Rate
		Total	1,057,723	40.3	1,933,548	8208	498,484	-3.1
1	7403110000	CATHODES AND SECTIONS OF CATHODES, OF REFINED COPPER	481,334	21.1	881,572	8302	183,610	-18.0
2	2603000000	COPPER ORES AND CONCENTRATES	219,113	81.7	513,102	134.2	136,591	-13.3
3	2905110000	METHANOL (METHYL ALCOHOL)	82,877	64,622.0	86,035	3.8	25,822	-27.7
4	2613100000	MOLYBDENUM ORES AND CONCENTRATES (ROASTED)	-	-	47,744	363.2	24,969	887.5
5	2601111000	RED HAEMATITE (NON- AGGLOMERATED)	15,347	-61.2	37,602	145.0	21,902	100.7

2.36 () - () 2003-2005 ()

หน่วย : 1,000 USD, %

Rank (2005)	Commodity Code	Commodity	2003		2004		2005 (1~03)	
			Value	Inc. Rate	Value	Inc. Rate	Value	Inc. Rate
6	7403192000	INGOTS, REFINED COPPER	29,182	0.3	46,444	59.2	14,561	24.2
7	4703212000	CHEMICAL WOOD PULP, SODA OR SULPHATE (BLEACHED, CONIFEROUS)	44,629	15.8	56,669	27.0	13,852	6.5
8	0203291000	BELLY	23,081	494.0	42,903	85.9	11,384	25.9
9	7402002000	COPPER ANODERS FOR ELECTROLYTIC REFINING	-	-	18,943	-	7,552	-

2.36 () - () 2003-2005

หน่วย : 1,000 USD, %

Rank (2005)	Commodity Code	Commodity	2003		2004		2005 (1~03)	
			Value	Inc. Rate	Value	Inc. Rate	Value	Inc. Rate
		Total	517,187	13.9	708,287	37.0	255,822	87.1
1	8525207031	OPERATING ON FREQUENCIES FROM 800MHZ TO 999MHZ	19,727	2.9	48,096	143.8	26,461	346.7
2	2710193000	Gas oils	81,624	82.6	66,522	-18.5	25,952	108.0
3	8703221000	VEHICLES OF SEDAN TYPE, SPARK-IGNITION ENGINE, 1,000-1,500CC	39,640	24.0	52,152	31.6	18,174	65.8
4.	8703231000	VEHICLES OF SEDAN TYPE, SPARK-IGNITION ENGINE, 1,500-3,000CC	40,741	100.3	54,981	35.0	17,589	42.3
5.	8704211000	GENERAL MOTOR VEHICLES, NOT EXCEEDING 5T, COMPRESSION- IGNITION ENGINE	26,395	4.8				
6	3901209000	OTHER POLYETHYLENE (HAVING A SPECIFIC GRAVITY OF 0.94 OR MORE)	23,548	38.4	35,901	52.5	16,054	136.2
7	8703332000	VEHICLES OF JEEP TYPE, COMPRESSION IGNITION ENGINE, EXCEEDING 2500CC	5,152	10,30 2.4	15,761	205.9	12,250	120.4

2.36 () - () 2003-2005 ()

หน่วย : 1,000 USD, %

Rank (2005)	Commodity Code	Commodity	2003		2004		2005 (1~03)	
			Value	Inc. Rate	Value	Inc. Rate	Value	Inc. Rate
8	8702101000	MICRO-BUS, WITH COMPRESSION IGNITION INTERNAL COMBUSTIONPISTON ENGINE	-	-	16,930	16.5	7,479	331.8
9	8450110000	FULLY-AUTOMATIC WASHING MACHINES, DRY LINEN CAPACITY NOT EXCEEDING 10KG	14,080	-23.3	17,846	26.8	6,862	26.0

5.4

KCFTA

สรุปสาระสำคัญของเอกสารความตกลงก่อตั้งเขตการค้าเสรี ระหว่างประเทศเกาหลีใต้กับ
ประเทศชิลี

1.

ความตกลงก่อตั้งเขตการค้าเสรีระหว่างประเทศเกาหลีใต้กับประเทศชิลีนี้ อาศัย
อำนาจตามมาตรา 24 (XXIV) ของ ความตกลงทั่วไปว่าด้วยพิกัดภาษีและการค้า 1994 ของแกตต์ ซึ่งเปิดช่องให้
รัฐภาคีขององค์การการค้าโลกสามารถทำความตกลงระดับทวิภาคีก่อตั้งเขตการค้าเสรีได้

วัตถุประสงค์หลักของความตกลงนี้คือ ส่งเสริมการขยายตัวการค้าระหว่างประเทศ
ของคู่สัญญาทั้งสองฝ่าย ขจัดอุปสรรคทั้งการค้าและอำนวยความสะดวกในการค้าสินค้าและบริการข้าม
พรมแดน รวมทั้งส่งเสริมให้มีการสร้างโอกาสการลงทุนแก่รัฐคู่ภาคี จะเห็นได้ว่า ความตกลงก่อตั้งเขตการค้า
เสรีระหว่างประเทศเกาหลีใต้กับชิลีนี้ ครอบคลุมหลายด้านทั้งในเรื่องของการค้าสินค้า (trade in goods) การค้า
บริการ (trade in services) และการลงทุน (investment) ด้วย

² จะสังเกตได้ว่า หลังจากการบรรลุข้อตกลงในการเจรจารอบที่ 6 (ตารางที่ 2.23) ยังต้องใช้เวลาอีกกว่า 18 เดือน จนถึง
กุมภาพันธ์ 2004 ข้อตกลงดังกล่าวจึงได้รับการรับรองจากสภานิติบัญญัติให้มีผลบังคับใช้

2. (Trade in goods)

2.1 หลักปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment)

ภายใต้ความตกลงนี้ได้อิงหลักปฏิบัติเยี่ยงคนชาติตาม มาตรา 3 ของแกตต์ด้วย กล่าวคือ รัฐคู่ภาคีจะต้องปฏิบัติต่อสินค้านำเข้าของอีกประเทศหนึ่ง ให้มีความเท่าเทียมหรือไม่น้อยกว่ากับสินค้าภายในที่เป็นชนิดเดียวกัน (like products) หรือเป็นสินค้าที่แข่งขันกัน (competitive goods)

2.2 การลดภาษี

โดยหลักแล้ว หากมิได้ตกลงกันเป็นอย่างอื่นตามความตกลงฉบับนี้ รัฐคู่ภาคีจะต้องไม่เพิ่มภาษีศุลกากรตามที่มีการเรียกเก็บอยู่แล้ว หรือเรียกเก็บภาษีแบบใหม่เพิ่มขึ้นอีก

2.3 การใช้มาตรการที่มีใช่เป็นภาษี

ตามความตกลง FTA ฉบับนี้ โดยหลักแล้วรัฐคู่ภาคีไม่อาจใช้มาตรการจำกัดโควตาการนำเข้าสินค้าได้ หากไม่เข้าข้อยกเว้นตามมาตรา XI ของแกตต์ ซึ่งเป็นเรื่องของการจำกัดโควตาการนำเข้าของสินค้า โดยมีข้อยกเว้นที่สำคัญสองประการคือ การจำกัดการนำเข้านั้นเป็นมาตรการที่จำเป็นเพื่อบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับโครงการทางการเกษตรของรัฐและเป็นไปเพื่อให้เกิดความสมดุลของ balance of payment ของประเทศ

นอกจากนี้แล้ว FTA ฉบับนี้ยังได้ตั้งคณะกรรมการเกี่ยวกับสินค้าที่เรียกว่า Committee on Trade in Goods ซึ่งประกอบไปด้วยผู้แทนจากรัฐคู่ภาคีทั้งสองฝ่าย โดยทำหน้าที่ทบทวนและแนะนำประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเข้าสู่ตลาด และการใช้มาตรการต่าง ๆ ที่มีใช่ภาษี รวมถึงการส่งเสริมการค้าสินค้านระหว่างรัฐคู่ภาคีโดยการปรึกษาหารือและการศึกษาดูด้วย

3.

ตามความตกลง FTA นี้ได้นำมาตรการที่สำคัญสามประการที่ใช้เพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศขององค์การการค้าโลกมาใช้ด้วย กล่าวคือการใช้มาตรการปกป้อง (Safeguard Measures)³ มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด (Anti-Dumping Measures)⁴ และมาตรการตอบโต้การอุดหนุน (Countervailing Duty)⁵

³ Article XIX of GATT

⁴ Article VI of GATT

⁵ Agreement on Subsidies and Countervailing Measures

4. (Sanitary and Phytosanitary Measures)

ภายใต้ความตกลง FTA นี้ได้ยอมรับการให้คำนิยามต่างๆ ที่ใช้ในความตกลงก่อตั้งเขตการค้าเสรีระหว่างเกาหลีใต้กับชิลี ให้เป็นไปตามความตกลงระหว่างประเทศหลายฉบับ เช่น SPS Agreement, Office International des Epizooties (OIE), International Plant Protection Convention (IPPC) และ Codex Alimentarius Commission (CODEX)

ในหมวดว่าด้วยมาตรฐานสุขอนามัยพืชและสัตว์นั้น ได้ยอมรับว่า คู่ภาคีมีสิทธิที่จะใช้มาตรการ SPS ได้ ทั้งนี้ การใช้มาตรการ SPS ต้องเป็นไปเพื่อปกป้องมนุษย์ สัตว์ พืช หรือสุขภาพ ตามเท่าที่สอดคล้องกับความตกลง SPS ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความตกลงก่อตั้งองค์การการค้าโลก อย่างไรก็ตาม การใช้มาตรการ SPS จะต้องไม่มีลักษณะที่จะก่อให้เกิดการกีดกันหรือเป็นอุปสรรคทางการค้าระหว่างประเทศ และการใช้มาตรการ SPS จะต้องอยู่บนพื้นฐานของหลักฐานทางวิทยาศาสตร์รวมทั้งจะต้องไม่ใช่อย่างอำเภอใจหรือเลือกปฏิบัติด้วย

อนึ่ง การใช้มาตรการ SPS ของรัฐภาคีนั้นจะต้องสอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศ (international standards) ด้วย โดยมาตรการที่รัฐภาคีนำมาใช้นั้นจะต้องมีมาตรฐานที่ไม่ต่ำกว่าที่มาตรฐานระหว่างประเทศได้กำหนดไว้ และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักความโปร่งใส (Transparency) ตามที่ความตกลง SPS กำหนด ความตกลง FTA นี้ยังได้กำหนดให้รัฐภาคีต้อง แจ้งให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบล่วงหน้าอย่างน้อย 60 วันในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงหรือการแก้ไขมาตรฐานสุขอนามัยพืชและสัตว์ด้วย

5. (Investment)

ภายใต้ความตกลง FTA การลงทุนนั้นครอบคลุมถึงเรื่องดังต่อไปนี้ การตั้งองค์กรทางธุรกิจ (enterprise) หุ้น พันธบัตร หุ้นกู้ สัญญาต่างๆ เช่น turnkey contract สัญญาสัมปทาน ทรัพย์สินทางปัญญา ฯลฯ

5.1 หลักปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ

ภายใต้หลักปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ รัฐภาคีจะต้องปฏิบัติต่อผู้ลงทุนไม่น้อยไปกว่าที่ปฏิบัติต่อนักลงทุนที่เป็นคนชาติของตน ที่เกี่ยวกับการก่อตั้ง การขยาย การบริหารจัดการ หรือเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการลงทุน

5.2 หลักปฏิบัติอย่างชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง (Most-Favored Nation Treatment: MFN)

5.3 มาตรฐานขั้นต่ำ

5.4 การโอนเงินกลับประเทศ (transfer)

รัฐภาคีจะต้องอนุญาตให้นักลงทุนของตนสามารถโอน กำไร ดอกเบี้ย ค่า รอยแผลดี ฯลฯ ได้อย่างเสรีและไม่ชักช้า โดยสกุลเงินที่รัฐภาคีสามารถโอนกลับประเทศได้นั้น เป็นสกุลเงินที่ สามารถแลกเปลี่ยนเป็นเงินตราต่างประเทศของอัตราแลกเปลี่ยนได้ ณ เวลาที่ทำการโอน

5.5 การโอนกิจการเป็นของรัฐและการจ่ายค่าชดเชย

โดยหลักทั่วไปแล้ว รัฐจะโอนกิจการของนักลงทุนของรัฐภาคี (ไม่ว่าจะโดย ทางตรงหรือทางอ้อม) ไม่ได้ เว้นแต่การ โอนกิจการเป็นของรัฐจะมีลักษณะดังนี้

- 1) ทำไปเพื่อวัตถุประสงค์สาธารณะ (public purpose)
- 2) ไม่เลือกปฏิบัติ (non-discrimination)
- 3) สอดคล้องกับหลัก due process of law
- 4) จ่ายค่าชดเชยให้แก่ผู้ลงทุน

สำหรับประเด็นเรื่องค่าชดเชยนั้น กำหนดให้รัฐต้องจ่ายค่าชดเชยโดยไม่ชักช้า และสามารถเปลี่ยนเป็นเงินตราที่ยอมรับกัน (ในตลาดการเงิน) ได้อย่างเต็มจำนวน (fully realizable)

5.6 การปฏิเสธผลประโยชน์แก่ประเทศที่สาม (Denial of Benefits)

หากนักลงทุนที่เป็น “เจ้าของ” (own) หรือ “ควบคุม” (control) กิจการของการ ลงทุนนั้นมิได้เป็นรัฐภาคีแล้ว อีกฝ่ายหนึ่งสามารถปฏิเสธที่จะให้ผลประโยชน์ได้

5.7 การระงับข้อพิพาท

การระงับข้อพิพาทนั้นได้ยอมรับการระงับข้อพิพาททางการทูต คือ การ ปรึกษาหารือ (consultation) และการเจรจา (negotiation) และโดยทางกฎหมายคืออนุญาโตตุลาการ (arbitration) โดยอนุญาโตตุลาการนั้น คู่กรณีสามารถตกลงเสนอข้อพิพาทให้อนุญาโตตุลาการภายใต้ ICSID Convention ซึ่งคู่กรณีทั้งสองฝ่ายจะต้องเป็นภาคีสัญญา ICSID Convention หรือในกรณีที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เป็นภาคีสัญญา ICSID Convention ก็สามารถใช้ the Additional Facility Rules of ICSID ได้หรือใช้ Arbitration Rules ของ UNCITRAL

สำหรับองค์คณะของอนุญาโตตุลาการนั้น ประกอบไปด้วยอนุญาโตตุลาการ สามท่าน ซึ่งมาจากผู้แทนของกลุ่มพิพาททั้งสองฝ่าย และประธานมาจากการตกลงของกลุ่มพิพาทว่าบุคคลใดจะมาทำ หน้าที่เป็นประธาน ส่วนกฎหมายที่ใช้ในการทำคำชี้ขาดนั้นมาจากความตกลงก่อตั้ง FTA ที่ทำขึ้นระหว่าง ประเทศเกาหลีใต้กับประเทศชิลีและบรรดากฎเกณฑ์ของกฎหมายระหว่างประเทศ อนึ่ง เมื่ออนุญาโตตุลาการ ทำคำชี้ขาดแล้ว คำชี้ขาดมีผลผูกพันเฉพาะคู่พิพาทและเฉพาะคดีนั้นเท่านั้น กล่าวอีกนัยหนึ่ง คำชี้ขาดของ อนุญาโตตุลาการไม่มีก่อให้เกิด precedent ขึ้นมา นอกจากนี้แล้ว คู่พิพาทจะต้องปฏิบัติตามคำชี้ขาด โดยไม่

ชักช้าและรัฐคู่ภาคีจะต้องจัดให้มีการบังคับคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ (the enforcement of an award) ภายในดินแดนของตนด้วย

6. (Cross-Border Trade in Services)

6.1 ขอบเขตของการค้าบริการข้ามพรมแดน ตามความตกลง FTA นี้ การค้าบริการข้ามพรมแดนนั้น มีอยู่ด้วยกันสามรูปแบบ คือ

- 1) การค้าบริการจากดินแดนของภาคีไปยังดินแดนของภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง
- 2) การค้าบริการในดินแดนของภาคี โดยบุคคลธรรมดาของภาคีต่อบุคคลธรรมดาของภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง
- 3) การค้าบริการโดยบุคคลธรรมดาของภาคี ในดินแดนของภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง ทั้งนี้ มีข้อสังเกตว่าการลงทุนไม่ถือว่าเป็นการค้าบริการข้ามพรมแดน

ส่วนการค้าบริการที่ตกอยู่ภายใต้ FTA นี้ มีอยู่ด้วยกันสองประเภทใหญ่ คือ การค้าบริการภาคการเงิน (financial services)⁶ และวิชาชีพ (professional services)⁷

6.2 การออกใบอนุญาตและใบรับรอง (Processing of Application for Licenses and Certification) สำหรับขั้นตอนของการออกใบอนุญาตนั้น ภาคีจะต้องให้หลักประกันว่า เมื่อเจ้าหน้าที่ได้รับคำขอจากคนชาติของภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง เจ้าหน้าที่ที่จะออกใบอนุญาตให้ภายในระยะเวลาอันสมควร หากคำร้องนั้นได้กรอกข้อความอย่างสมบูรณ์ หรือหากคำร้องนั้นไม่สมบูรณ์แล้ว เจ้าหน้าที่จะต้องแจ้งไปยังผู้ร้องโดยไม่ชักช้าเกี่ยวกับเอกสารที่จำเป็นที่ยังขาดอยู่

7. (Government Procurement)

การจัดซื้อโดยรัฐ หมายถึง กระบวนการการจัดซื้อสินค้าหรือจัดจ้างโดยองค์กรของรัฐ ซึ่งผ่านทางสัญญาใดๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในราชการมิใช่เพื่อการค้าพาณิชย์

7.1 หลักปฏิบัติเยี่ยงคนชาติและการไม่เลือกปฏิบัติ

หลักนี้หมายความว่าภาคีต้องให้หลักประกันว่า การจัดซื้อโดยองค์กรของรัฐจะต้องโปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติ โดยภาคีจะต้องปฏิบัติต่อ suppliers อย่างเท่าเทียมกัน และเปิดให้มีโอกาสแข่งขันหรือเสนอราคาอย่างมีประสิทธิภาพ

⁶ สำหรับคำนิยามของการค้าบริการภาคการเงินนั้นอิงตามภาคผนวกของการค้าบริการในแอดด์ (para.5 (a) on Annex of Financial Services of GATS)

⁷ professional services นั้นไม่รวมบริการที่ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ทางเรือหรือทางเครื่องบิน

7.2 หลักความโปร่งใส (Transparency)

รัฐภาคีต้องพิมพ์เผยแพร่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำวินิจฉัยของศาล และคำสั่งทางปกครองที่เกี่ยวกับขั้นตอนของการเสนอราคาโดยเร็ว รวมทั้งข้อสัญญาที่เป็นมาตรฐานที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างในรูปแบบของลายลักษณ์อักษรและทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วย

7.3 การเปิดโอกาสให้ซัพพลายเออร์มีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้าง

รัฐภาคีต้องให้หลักประกันว่า จะมีการทำหนังสือแจ้งไปยังบรรดาซัพพลายเออร์ล่วงหน้าเกี่ยวกับขั้นตอนในลงทะเบียน คุณสมบัติ เพื่อให้บรรดาซัพพลายเออร์ที่สนใจได้เตรียมตัวและส่งใบสมัครและเพื่อเปิดโอกาสให้หน่วยงานของรัฐ ได้มีเวลาประเมินและตัดสินใจบนพื้นฐานข้อมูลในใบสมัคร

นอกจากนี้แล้ว เงื่อนไขใด ๆ เพื่อการมีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้างนั้น จะใช้เฉพาะกับซัพพลายเออร์ที่มีคุณสมบัติทั้งทางกฎหมาย การเงินและทางเทคนิคเท่านั้น

8. (Rules of Origin)

สินค้าแหล่งกำเนิด หมายถึง สินค้าที่ได้รับหรือผลิตในดินแดนของรัฐภาคีทั้งสองฝ่ายหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งทั้งหมด

สำหรับแนวทางการคำนวณสัดส่วนมูลค่าวัตถุดิบในภูมิภาค (Regional Value Content: RVC) ใช้อยู่สองวิธีคือ build-down method ซึ่งมีสูตรดังนี้

$$RVC = \frac{AV - VNM}{AV} * 100$$

ส่วนวิธีที่สองคือ build-up method มีสูตรดังนี้

$$RVC = \frac{VOM}{AV} * 100$$

โดย RVC หมายถึง มูลค่าวัตถุดิบในภูมิภาคแสดงในรูปร้อยละ

AV หมายถึง มูลค่าวัตถุดิบซึ่งเป็นค่าที่ปรับแล้ว

VNM หมายถึง มูลค่าวัตถุดิบที่มีใช้แหล่งกำเนิดซึ่งถูกใช้ในกระบวนการผลิต

VOM หมายถึง มูลค่าของวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตของสินค้านั้น

9.

รัฐภาคีต้องจัดให้มีแบบฟอร์มเพื่อใช้แสดงใบรับรองแหล่งกำเนิด (Certificate of Origin) และใบประกาศแหล่งกำเนิด (Declaration of Origin) อย่างเป็นทางการเดียวกันโดยใบรับรอง แหล่งกำเนิดจะต้องรับรองสินค้าว่า ได้มีการส่งออกจากดินแดนของรัฐภาคีไปยังดินแดนของอีกฝ่ายหนึ่ง ในฐานะที่เป็นแหล่งกำเนิดของสินค้า ทั้งนี้ รัฐภาคีจะต้องให้ใบรับรองแหล่งกำเนิดนั้นมีข้อความครบถ้วน และลงนามโดย

ผู้ส่งออกในดินแดนของรัฐภาคี ทั้งนี้ใบรับรองแหล่งกำเนิดดังกล่าวจะต้องได้รับการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานที่ได้รับมอบอำนาจจากรัฐบาลด้วย

10. (Intellectual Property Rights)

รัฐภาคีจะต้องจัดมาตรการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาอย่างเพียงพอและมีประสิทธิผล รวมทั้งการบังคับใช้กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาด้วย ทั้งนี้เพื่อให้การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญามีประสิทธิผล รัฐภาคีต้องอนุวัติการอนุสัญญาระหว่างประเทศที่ตนเองเป็นสมาชิกอยู่รวมทั้ง TRIPS ขององค์การการค้าโลกด้วย นอกจากนี้แล้ว ความตกลง FTA ฉบับนี้ยังได้มีข้อบทที่เกี่ยวกับการคุ้มครองเครื่องหมายการค้า (Protection of Trademarks) และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Protection of Geographical Indications) โดยตรงอีกด้วย

11. (Dispute Settlement)

ในกรณีที่เกิดปัญหาจากการใช้หรือการตีความความตกลงก่อตั้งเขตการค้าเสรีฉบับนี้ รัฐภาคีจะต้องพยายามที่จะต้องหาคำความร่วมมือ (cooperation) และปรึกษาหารือกัน (consultations) เพื่อหาข้อยุติหรือทางออกที่เป็นที่ยอมรับของทั้งสองฝ่าย

อย่างไรก็ตาม เมื่อข้อพิพาทไม่อาจระงับได้ด้วยวิธีการดังกล่าว รัฐภาคีก็อาจใช้กลไกการระงับข้อพิพาททางการทูตอย่างอื่นได้อีก เช่น การจัดให้มีการเจรจาโดยบุคคลที่สาม (good office) การประนีประนอม (Conciliation) และการไกล่เกลี่ย (mediation) โดยสามวิธีนี้จะใช้ได้ต่อเมื่อรัฐภาคียินยอม และจะใช้ ณ เวลาใดก็ได้ แต่หากรัฐภาคีเลือกใช้วิธีการหนึ่งวิธีการใดในสามวิธีโดยปราศจากความตกลงที่เป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว รัฐคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งอาจร้องขอให้มีการตั้งคณะ กรรมการวินิจฉัยข้อพิพาทได้ โดยการร้องขอเป็นลายลักษณ์อักษรให้มีการตั้งอนุญาโตตุลาการ หากมิได้มีการระงับข้อพิพาทภายใน 45 วันนับแต่วันที่ทำการร้องให้มีการปรึกษาหารือ หรือ 30 วันนับแต่วันที่ทำการร้องให้มีการปรึกษาหารือในประเด็นข้อพิพาทเกี่ยวกับสินค้าเกษตร หรือในเวลาอื่นตามที่รัฐภาคีตกลงกันได้

สำหรับบัญชีรายชื่อคุณสมบัติของอนุญาโตตุลาการนั้น จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในกฎหมายและการค้าระหว่างประเทศ อนึ่ง มีข้อสังเกตว่า ความตกลง FTA ฉบับนี้ยอมรับเรื่องข้อตกลงเลือกศาลที่เรียกว่า choice of forum ด้วย ซึ่งหมายความว่า หากรัฐภาคีจะไม่เลือกกลไกการระงับข้อพิพาทตามความตกลง FTA ฉบับนี้แล้ว รัฐภาคีอาจตกลงให้มีการระงับ ข้อพิพาทโดยองค์กรตุลาการอื่นหรือกลไกการระงับข้อพิพาทขององค์การการค้าโลก คือ Dispute Settlement Body ก็ได้

:

3.37 Major Agricultural Administration Statistics Indices

Major Indices (1)

	unit	'90	'95	'00	'02	'03	'04
» GDP	1 billion	178,797	398,838	578,665	684,264	721,346	-
- Agriculture/forestry/fisheries	"	-	22,829	25,030	24,655	22,833	-
- (ratio)	(%)	-	(6.3)	(4.9)	(3.6)	(3.6)	()
- Agriculture	1 billion	-	19,925	21,672	21,580	19,583	-
- (ratio)	(%)	-	(5.5)	(4.2)	(3.6)	(3.1)	()
Per capita GNI	\$	-	11,432	10,841	11,493	12,646	-
Economic growth rate (based on GDP)	%	-	-	8.5	7.0	3.1	-
Agriculture/forestry/fisheries growth rate	"	-	-	1.2	△3.5	△7.1	-
» Number of total households	`000 houses	11,357	12,961	14,318	15,064	15,298	15,539
- Number of farm households	"	1,767	1,501	1,384	1,280	1,264	1,240
- (ratio)	(%)	(15.6)	(11.6)	(9.7)	(8.5)	(8.3)	(8.0)
» Full-time farm households	`000 houses	1,052	849	928	862	813	785
- (ratio)	(%)	(59.6)	(56.6)	(67.1)	(67.3)	(64.3)	(63.3)
» Part-time farm households	`000 houses	715	652	456	418	452	455
» Total population	`000 persons	42,869	45,093	47,375	47,640	47,925	48,082
- Farm household population	"	6,661	4,851	4,032	3,591	3,530	3,415
- (ratio)	(%)	(15.5)	(10.9)	(8.7)	(7.5)	(7.4)	(7.1)
- (ratio of persons over 49)	"	(34.5)	(43.7)	(49.8)	(54.6)	(55.4)	53.3
- Farm household population per farm household	persons	3.77	3.23	2.91	2.80	2.79	2.75
» Total number of employed	`000 persons	18,085	20,432	21,061	22,169	22,139	-
- Agriculture/forestry/fisheries	"	3,237	2,534	2,288	2,069	1,950	-
- (ratio)	(%)	(17.9)	(12.4)	(10.9)	(9.3)	(8.8)	()

Note:

1. 2000 GDP per capita GNI, and economic growth rate are estimates.
2. Source: GDP (Bank of Korea) Number of farmhouses, full-time farmhouses, part-time farmhouses, total population (Agricultural & Fisheries Statistics Department, National Statistics Office) total number of employed (Social Statistics Department, National Statistics Office)

Major Indices (2)

	unit	'90	'95	'00	'02	'03	'04
» National land area	`000 ha	9,926	9,927	9,946	9,959	9,960	-
- Farmland area	"	2,109	1,985	1,889	1,863	1,846	1,836
- (mix)	(%)	(21.2)	(20.0)	(19.0)	(18.7)	(18.5)	()
- Rice field area	`000 ha	1,345	1,206	1,149	1,139	1,127	1,115
- Garden area	"	764	779	740	724	719	721
- Farmland area per farm household	ha	1.19	1.32	1.37	1.45	1.46	1.48
» Farm household income (F.H income)	'000 won	11,026	21,803	23,072	24,475	26,878	-
- Farm income(Net)	"	6,264	10,469	10,897	11,274	10,572	-
- Non-Farm income	"	2,841	6,931	7,432	8,140	9,397	-
(Non-Farm income mix)	(%)	(25.8)	(31.8)	(32.2)	(33.2)	(36.0)	()
- Transfer receipts	'000 won	1,921	4,403	4,743	5,060	2,031	-
- Non-current income	'000 won	-	-	-	-	4,878	-
» F.H assets	'000 won	79,352	158,171	159,975	170,465	204,527	-
» F.H Debt	"	4,734	9,163	20,207	19,898	26,619	-
» Heads of raised domestic animals							
- Korean-meat cattle	`000 heads	1,622	2,594	1,590	1,410	1,480	1,666
- Milk cattle	"	620	519	544	544	519	497
- Pigs	"	4,528	6,461	8,214	8,974	9,231	8,908
- Chickens	000 heads	74,463	85,800	102,547	101,693	99,019	106,738
» exports·imports							
- Agricultural & livestock & forestry produce exports	million \$	1,120	1,570	1,532	1,640	1,860	-
- Agricultural & livestock & forestry produce imports	"	5,382	9,587	8,450	9584	10,221	-
» Price index of farm product received by farmers	'00=100	67.3	91.2	100.0	110.7	119.8	-
» Price index of goods & service paid by farmers	"	59.2	78.4	100.0	109.6	114.7	-
» Farm household terms of trade	"	113.7	116.3	100.0	101.0	104.4	-

Note:

1. Source : national land area (Statistic Year Book, Ministry of Government Administration and Home Affairs) Farmland area (Agricultural Information Statistics Department, National Agricultural Product Quality Management Service) Farm household income, assets, debts (Agricultural & Fisheries Statistics Department, National Statistics Office) Heads of raised domestic animals (Agricultural Information Statistics Department, National Agricultural Product Quality Management Service) Exports/imports (Food Product Industry Department, Ministry of Agriculture and Forestry) Farmhouse selling/purchasing price index (Research Department, National Agricultural Cooperative Federation)
2. The land assets vis-a-vis farmhouse assets were researched based on the actual transaction price, and from the declared value since 1999.

2.38 Overall food grains supply and demand

[Offerer: National Statistical Office]

By weight

[Composition (%) (base: Supply)] Term

(Year:1972~2003)

	Term	Total	Rice	Barley	Wheat	Potatoes	Corn	Soybeans	Other grains
		1000M/T	1000M/T	1000M/T	1000M/T	1000M/T	1000M/T	1000M/T	1000M/T
Supply	2003	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
	2002	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
	2001	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
	2000	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Carry-in	2003	13.7	22.1	48.7	9.9	-	9.7	4.4	7.6
	2002	12.9	19.1	38.4	10.5	-	9.9	4.8	4.6
	2001	11.8	15.1	27.5	12.4	-	9.2	5.6	22.1
	2000	9.0	11.9	39.3	12.6	-	5.4	4.4	6.2
Production	2003	23.9	75.2	26.7	0.2	98.1	0.8	6.8	10.6
	2002	25.9	78.7	33.1	0.1	99.1	0.6	7.0	9.5
	2001	26.8	81.6	45.2	0.1	99.1	0.7	7.3	10.6
	2000	26.3	86.4	31.8	0.1	99.3	0.8	6.5	4.7
Imports	2003	62.4	2.7	24.5	89.9	1.9	89.5	88.9	81.8
	2002	61.2	2.2	28.5	89.3	0.9	89.5	88.2	85.9
	2001	61.4	3.3	27.3	87.5	0.9	90.1	87.0	67.3
	2000	64.7	1.8	28.9	87.3	0.7	93.7	89.1	89.1
Others									
Food	2003	23.7	60.8	8.1	27.3	53.6	0.7	5.4	8.9
	2002	24.4	59.2	11.1	30.2	53.4	0.6	5.4	7.2
	2001	26.3	64.9	13.5	34.0	56.4	0.6	6.6	9.9
	2000	27.3	72.6	15.0	36.4	53.0	0.4	4.8	4.5
Seed									
Processing & industrial use.	2003	17.3	4.8	42.9	22.3	21.7	20.9	17.3	55.4
	2002	16.6	4.8	39.6	20.6	21.1	20.5	18.4	41.8
	2001	16.7	2.8	41.0	23.9	17.8	20.6	18.7	48.2
	2000	17.0	2.9	45.8	23.5	21.9	21.6	17.6	20.1

	Term	Total	Rice	Barley	Wheat	Potatoes	Corn	Soybeans	Other grains
		1000M/T	1000M/T	1000M/T	1000M/T	1000M/T	1000M/T	1000M/T	1000M/T
Feed	2003	41.1	-	0.2	39.7	10.1	68.7	69.7	19.5
	2002	40.6	-	1.2	38.7	9.9	68.8	71.1	43.5
	2001	38.9	-	-	28.3	10.2	68.2	68.7	36.3
	2000	41.1	-	3.8	27.2	10.4	68.3	72.0	65.7
Waste & loss									
Others	2003	5.5	17.6	2.5	0.7	14.5	0.4	0.7	0.3
	2002	5.1	15.3	2.8	0.8	15.7	0.4	0.8	0.9
	2001	4.2	11.7	4.0	1.7	15.6	0.6	0.8	0.3
	2000	2.9	8.4	3.2	0.5	14.7	0.6	0.7	0.1
Carry-over	2003	12.3	16.8	46.4	10.0	-	9.3	6.9	15.8
	2002	13.3	20.7	45.2	9.6	-	9.7	4.4	6.6
	2001	13.8	20.6	41.5	12.1	-	10.1	5.2	5.3
	2000	11.6	16.1	32.2	12.3	-	9.2	4.9	9.5
Consumption per capita	2003	0.6	1.3	0.2	0.8	1.5	0.1	0.5	1.2
	2002	0.6	1.2	0.2	0.8	1.5	0.1	0.5	1.0
	2001	0.7	1.4	0.3	0.9	1.1	0.1	0.5	1.2
	2000	0.7	1.5	0.3	1.0	1.5	0.1	0.5	0.5
Self-sufficiency ratio	2003	0.1	1.5	8.4	0.0	47.4	0.0	0.4	4.1
	2002	0.1	1.5	9.4	0.0	44.4	0.0	0.4	2.9
	2001	0.1	1.6	13.0	0.0	44.0	0.0	0.5	3.7
	2000	0.1	1.7	9.3	0.0	35.6	0.0	0.4	0.7

- Table Comment -

Rice year is from 1.Nov.of the preceding year to 31.Oct.of that year.
The figures for the latest year are preliminary.

- Class Comment (A) -

Since 1998, seed is included in other.

3

1.

คณะผู้วิจัยอาศัยแบบจำลอง GTAP (Global Trade Analysis Project) ในการวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจ การค้า การผลิต จากข้อตกลงการจัดตั้งเขตการค้าเสรีระหว่างเกาหลีกับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ซึ่งประกอบด้วย ไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ บรูไน เวียดนาม กัมพูชา ลาว และพม่า

แบบจำลอง GTAP ที่ใช้เป็นแบบจำลองดุลยภาพทั่วไป (Computable General Equilibrium: CGE) ที่พัฒนาขึ้นมหาวิทยาลัย Purdue ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นเครื่องมือที่มีการใช้กันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน โดยเฉพาะการวิเคราะห์ผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าในแง่มุมต่างๆ เนื่องจากแบบจำลองนี้สามารถแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจโลกทั้งระบบ มิใช่ในเฉพาะเกาหลีหรือประเทศสมาชิกอาเซียนเท่านั้น เนื่องจากประเทศต่างๆ ในโลกมีการเชื่อมโยงกันผ่านทางทางการค้าระหว่างประเทศ

คณะผู้วิจัยใช้ฐานข้อมูล Version 6 ซึ่งเป็นข้อมูลใหม่ล่าสุดในการวิเคราะห์ ข้อมูลใหม่นี้มีปี 2001 เป็นปีฐาน ฐานข้อมูลดังกล่าวครอบคลุม 87 ประเทศและกลุ่มประเทศ และครอบคลุม 57 ภาคการผลิต ตั้งแต่ภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม จนถึงภาคบริการ โดยเป็นหมวดสินค้าเกษตรกรรม 20 กลุ่ม หมวดสินค้าอุตสาหกรรม 22 กลุ่ม และหมวดสินค้าบริการอีก 15 กลุ่ม รายละเอียดของสินค้าในแต่ละหมวดแสดงไว้ในตารางที่ 1

เนื่องจากมีประเทศเป็นจำนวนมากในระบบการค้าระหว่างประเทศ คณะผู้วิจัยจึงได้ทำการแบ่งประเทศทั้งหมด ออกเป็น 9 กลุ่ม เพื่อให้การวิเคราะห์ชัดเจนขึ้น ได้แก่ สาธารณรัฐเกาหลี จีน ญี่ปุ่น ASEAN5 ไทย กลุ่มประเทศที่เหลือในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Rest of ASEAN) NAFTA EU15 และ ประเทศอื่นๆ ที่นอกเหนือจากนี้ ส่วนหมวดสินค้าจะลงไว้ตามเดิมทั้งสิ้น 57 หมวด

ที่จริงแล้วตามกรอบเจรจาการค้าเสรีระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียนและเกาหลีในการลดอัตราภาษีนำเข้า นั้น ประเทศสมาชิกอาเซียนจะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ ASEAN6 (ได้แก่ ไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และบรูไน) และอาเซียนใหม่ (ได้แก่ เวียดนาม กัมพูชา ลาว และพม่า) ซึ่ง 2 กลุ่มนี้จะมีรูปแบบการลดอัตราภาษีนำเข้าที่แตกต่างกัน แต่เนื่องจากข้อจำกัดทางข้อมูล กล่าวคือ จากฐานข้อมูล Version 6 ประเทศบรูไน ถูกจัดให้รวมอยู่ในประเทศที่เหลือในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ด้วยเหตุนี้จึงไม่สามารถจัดบรูไนให้อยู่ในกลุ่มของ ASEAN6 เพื่อการวิเคราะห์ในแบบจำลองGTAPได้ เพราะฉะนั้นในที่นี้ ASEAN6 จึงหมายถึง ไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และเวียดนาม นอกจากนี้ สาเหตุที่แยกไทยออกมาจาก ASEAN6 นั้น เป็นเพราะต้องการศึกษาผลกระทบที่มีต่อประเทศไทยจากการลดอัตราภาษีนำเข้า เพื่อที่จะสามารถวิเคราะห์ได้ว่าภาคการผลิตใดจะได้รับหรือเสียประโยชน์มากน้อยเพียงใดจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีและยังสามารถ

ทราบถึงผลกระทบด้านมหภาคอื่นๆ เช่น การขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ การขยายตัวของการบริโภค การลงทุน การส่งออกและการนำเข้า และการเปลี่ยนแปลงของสวัสดิการ เป็นต้น

รายละเอียดของแบบจำลอง GTAP นี้มีค่อนข้างมาก ผู้สนใจสามารถดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน Hertel (1997) หรือที่เว็บไซต์ [36http://www.gtap.agecon.purdue.edu/](http://www.gtap.agecon.purdue.edu/) ในที่นี้จะขอสรุปโครงสร้างและข้อสมมุติของแบบจำลองโดยย่อๆ เพื่อให้เห็นกระบวนการปรับตัวทางเศรษฐกิจในแบบจำลอง ดังนี้

อุปทานในแบบจำลอง GTAP อยู่ภายใต้สมมติฐานที่ว่า ผู้ผลิตต้องการแสวงหากำไรสูงสุด (Profit Maximization) ผู้ผลิตมีเทคโนโลยีการผลิตแบบผลได้ต่อขนาดคงที่ (Constant returns to scale) และตลาดมีการแข่งขันอย่างสมบูรณ์ โดยในกระบวนการผลิตในแต่ละอุตสาหกรรม ผู้ผลิตทำการตัดสินใจเลือกปัจจัยการผลิตทั้งสองชนิดคือ ปัจจัยการผลิตพื้นฐาน (ที่ดิน ทุน แรงงาน) และปัจจัยการผลิตขั้นกลาง โดยสมมุติให้ค่าความยืดหยุ่นของการทดแทนระหว่างปัจจัยการผลิตขั้นพื้นฐานและปัจจัยการผลิตขั้นกลาง (Intermediate Input) มีค่าคงที่ (Constant Elasticity of Substitution: CES) ส่วนการเลือกปัจจัยการผลิตขั้นกลาง ผู้ผลิตจะเลือกจากปัจจัยการผลิตในประเทศ และจากการนำเข้า โดยสมมุติให้อัตราส่วนการใช้ปัจจัยการผลิตภายในประเทศและปัจจัยการผลิตที่ได้จากการนำเข้ามีสัดส่วนคงที่ ตามข้อสมมุติว่าสินค้าภายในกับสินค้านอกไม่สามารถทดแทนกันได้อย่างสมบูรณ์ (Armington Assumption)

สำหรับอุปสงค์ภายใต้แบบจำลอง GTAP รายได้ทั้งหมดจะถูกใช้โดย 3 ทาง ได้แก่ รายจ่ายภาคครัวเรือน การใช้จ่ายของภาครัฐ และการออม ตามแบบของ Cobb-Douglas Utility Function โดยที่ครัวเรือนมีแบบแผนการใช้จ่ายหรืออุปสงค์การบริโภค ตามแบบจำลองการใช้จ่ายเชิงเส้นตรง (Linear Expenditure System: LES) และกำหนดให้สินค้าที่สามารถบริโภคได้คือสินค้าที่ผลิตในประเทศและสินค้านำเข้า โดยสมมุติให้ค่าความยืดหยุ่นของการทดแทนคงที่ (Constant Elasticity of Substitution)

การใช้จ่ายของภาครัฐ จะถูกกำหนดล่วงหน้าภายในแบบจำลอง และกำหนดให้การใช้จ่ายเงินงบประมาณในการซื้อสินค้าต่างๆ มีสัดส่วนที่คงที่

จุดดุลยภาพในแบบจำลอง GTAP ก็เหมือนกับแบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์ทั่วไป นั่นคือ ในท้ายที่สุดจะมีระดับราคาสินค้าที่ทำให้อุปสงค์เท่ากับอุปทานสำหรับทุกสินค้า (Market Clearing) ผู้ผลิตรวมทั้งเจ้าของปัจจัยการผลิตจะได้รับผลกำไรทางเศรษฐศาสตร์เท่ากับศูนย์ ราคาของปัจจัยการผลิต ก็จะมีการปรับตัวเช่นเดียวกัน โดยสมมุติให้มีการเคลื่อนย้ายของแรงงานระหว่างสาขาการผลิตเป็นไปโดยง่ายภายในประเทศ แต่เป็นไปโดยยากระหว่างประเทศ และระดับของเทคโนโลยีจะถูกกำหนดขึ้นภายนอกแบบจำลอง (Exogenously Determined)

ตารางที่ 3.1 การจัดกลุ่มสินค้า จากฐานข้อมูล GTAP

ลำดับ	หมวดสินค้า	CPC Code	รายละเอียดสินค้าในหมวด
1	Paddy rice	0113	Rice, not husked
		0114	Husked rice

2	Wheat	0111	Wheat and meslin
3	Cereal grains nec	0112	Maize (corn)
		0115	Barley
		0116	Rye, oats
		0119	Other cereals
4	Vegetables, fruit, nuts	012	Vegetables
		013	Fruit and nuts
5	Oil seeds	014	Oil seeds and oleaginous fruit
6	Sugar cane, sugar beet	018	Plants used for sugar manufacturing
7	Plant-based fibers	0192	Raw vegetable materials used in textiles
8	Crops nec	015	Live plants; cut flowers and flower buds; flower seeds and fruit seeds; vegetable seeds
		016	Beverage and spice crops
		017	Unmanufactured tobacco
		0191	Cereal straw and husks, unprepared, whether or not chopped, ground, pressed or in the form of pellets; swedes, mangolds, fodder roots, hay, lucerne (alfalfa), clover, sainfoin, forage kale, lupines, vetches and similar forage products, whether or not in the form of pellets
		0193	Plants and parts of plants used primarily in perfumery, in pharmacy, or for insecticidal, fungicidal or similar purposes
		0194	Sugar beet seed and seeds of forage plants
		0199	Other raw vegetable materials
9	Cattle, sheep, goats, horses	0211	Bovine cattle, sheep and goats, horses, asses, mules, and hinnies, live
		0299	Bovine semen
10	Animal products nec	0212	Swine, poultry and other animals, live
		0292	Eggs, in shell, fresh, preserved or cooked
		0293	Natural honey
		0294	Snails, live, fresh, chilled, frozen, dried, salted or in brine, except seas nails; frogs' legs, fresh, chilled or frozen
		0295	Edible products of animal origin n.e.c.
		0297	Hides, skins and furskins, raw
		0298	Insect waxes and spermaceti, whether or not refined or coloured
11	Raw milk	0291	Raw milk
12	Wool, silk-worm cocoons	0296	Raw animal materials used in textile
13	Forestry	03	Forestry, logging and related service activities
19	Meat: cattle, sheep, goats, horse	21111	Meat of bovine animals, fresh or chilled
		21112	Meat of bovine animals, frozen
		21115	Meat of sheep, fresh or chilled
		21116	Meat of sheep, frozen
		21117	Meat of goats, fresh, chilled or frozen
		21118	Meat of horses, asses, mules or hinnies, fresh, chilled or frozen
		21119	Edible offal of bovine animals, swine, sheep, goats, horses, asses, mules or hinnies, fresh, chilled or frozen
		2161	Fats of bovine animals, sheep, goats, pigs and poultry, raw or rendered; wool grease
20	Meat products nec	21113	Meat of swine, fresh or chilled
		21114	Meat of swine, frozen
		2112	Meat and edible offal, fresh, chilled or frozen, n.e.c.
		2113	Preserves and preparations of meat, meat offal or blood
		2114	Flours, meals and pellets of meat or meat offal, inedible; greaves

		2162	Animal oils and fats, crude and refined, except fats of bovine animals, sheep, goats, pigs and poultry
21	Vegetable oils and fats	2163	Soya-bean, ground-nut, olive, sunflower-seed, safflower, cotton-seed rape, colza and mustard oil, crude
		2164	Palm, coconut, palm kernel, babassu and linseed oil, crude
		2165	Soya-bean, ground-nut, olive, sunflower-seed, safflower, cotton-seed, rape, colza and mustard oil and their fractions, refined but not chemically modified; other oils obtained solely from olives and sesame oil, and their fractions, whether or not refined, but not chemically modified
		2166	Maize (corn) oil and its fractions, not chemically modified
		2167	Palm, coconut, palm kernel, babassu and linseed oil and their fractions, refined but not chemically modified; castor, tung and jojoba oil and fixed vegetable fats and oils (except maize oil) and their fractions n.e.c., whether or not refined, but not chemically modified
		2168	Margarine and similar preparations
		2169	Animal or vegetable fats and oils and their fractions, partly or wholly hydrogenated, inter-esterified, re-esterified or elaidinised, whether or not refined, but not further prepared
		217	Cotton linters
		218	Oil-cake and other solid residues resulting from the extraction of vegetable fats or oils; flours and meals of oil seeds or oleaginous fruits, except those of mustard; vegetable waxes, except triglycerides; degreas; residues resulting from the treatment of fatty substances or animal or vegetable waxes
22	Dairy products	22	Dairy products
23	Processed rice	2316	Rice, semi- or wholly milled
24	Sugar	235	Sugar
25	Food products nec	212	Prepared and preserved fish
		213	Prepared and preserved vegetables
		214	Fruit juices and vegetable juices
		215	Prepared and preserved fruit and nuts
		2311	Wheat or meslin flour
		2312	Cereal flours other than of wheat or meslin
		2313	Groats, meal and pellets of wheat
		2314	Cereal groats, meal and pellets n.e.c.
		2315	Other cereal grain products (including corn flakes)
		2317	Other vegetable flours and meals
		2318	Mixes and doughs for the preparation of bakers' wares
		232	Starches and starch products; sugars and sugar syrups n.e.c.
		233	Preparations used in animal feeding
		234	Bakery products
		236	Cocoa, chocolate and sugar confectionery
		237	Macaroni, noodles, couscous and similar farinaceous products
		239	Food products n.e.c.
26	Beverages and tobacco products	24	Beverages
		25	Tobacco products

ลำดับ	หมวดสินค้า	ISIC3 Code	รายละเอียดของสินค้าในหมวด
14	Fishing	015	Hunting, trapping and game propagation including related service activities
		05	Fishing, operation of fish hatcheries and fish farms; service activities incidental to fishing
15	Coal	101	Mining and agglomeration of hard coal
		102	Mining and agglomeration of lignite

16	Oil	111	Extraction of crude petroleum and natural gas (part)
		112	Service activities incidental to oil and gas extraction excluding surveying (part)
		103	Mining and agglomeration of peat
17	Gas	111	Extraction of crude petroleum and natural gas (part)
		112	Service activities incidental to oil and gas extraction excluding surveying (part)
18	Minerals nec	12	Mining of uranium and thorium ores
		13	Mining of metal ores
		14	Other mining and quarrying
27	Textiles	17	Manufacture of textiles
		243	Manufacture of man-made fibres
28	Wearing apparel	18	Manufacture of wearing apparel; dressing and dyeing of fur
29	Leather products	19	Tanning and dressing of leather; manufacture of luggage, handbags, saddlery, harness and footwear
30	Wood products	20	Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials
31	Paper products, publishing	21	Manufacture of paper and paper products
		2211	Publishing of books, brochures, musical books and other publications
		2212	Publishing of newspapers, journals and periodicals
		2213	Publishing of recorded media
		2219	Other publishing (photos, engravings, postcards, timetables, forms, posters, art reproductions, etc.)
		222	Printing and service activities related to printing
		223	Reproduction of recorded media
32	Petroleum, coal products	231	Manufacture of coke oven products
		232	Manufacture of refined petroleum products
		233	Processing of nuclear fuel
33	Chemical, rubber, plastic prods	241	Manufacture of basic chemicals
		242	Manufacture of other chemical products
		25	Manufacture of rubber and plastics products
34	Mineral products nec	26	Manufacture of other non-metallic mineral products
35	Ferrous metals	271	Manufacture of basic iron and steel
		2731	Casting of iron and steel
36	Metals nec	272	Manufacture of basic precious and non-ferrous metals
		2732	Casting of non-ferrous metals
37	Metal products	28	Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment
38	Motor vehicles and parts	34	Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
39	Transport equipment nec	35	Manufacture of other transport equipment
40	Electronic equipment	30	Manufacture of office, accounting and computing machinery
		32	Manufacture of radio, television and communication equipment and apparatus
41	Machinery and equipment nec	29	Manufacture of machinery and equipment n.e.c.
		31	Manufacture of electrical machinery and apparatus n.e.c.
		33	Manufacture of medical, precision and optical instruments, watches and clocks
42	Manufactures nec	36	Manufacturing n.e.c.
		37	Recycling
43	Electricity	401	Production, collection and distribution of electricity
44	Gas manufacture,	402	Manufacture of gas; distribution of gaseous fuels through mains

	distribution		
		403	Steam and hot water supply
45	Water	41	Collection, purification and distribution of water
46	Construction	45	Construction
47	Trade	50	Sales, maintenance and repair of motor vehicles and motorcycles; retail sale of automotive fuel
		51	Wholesale trade and commission trade, except of motor vehicles and motorcycles
		521	Non-specialized retail trade in stores
		522	Retail sale of food, beverages and tobacco in specialized stores
		523	Other retail trade of new goods in specialized stores
		524	Retail sale of second-hand goods in stores
		525	Retail trade not in stores
		526	Repair of personal and household goods
		55	Hotels and restaurants
48	Transport nec	60	Land transport; transport via pipelines
		63	Supporting and auxiliary transport activities; activities of travel agencies
49	Sea transport	61	Water transport
50	Air transport	62	Air transport
51	Communication	64	Post and telecommunications
52	Financial services nec	65	Financial intermediation, except insurance and pension funding
		67	Activities auxiliary to financial intermediation
53	Insurance	66	Insurance and pension funding, except compulsory social security
54	Business services nec	70	Real estate activities
		711	Renting of transport equipment
		712	Renting of other machinery and equipment
		713	Renting of personal and household goods n.e.c.
		72	Computer and related activities
		73	Research and development
		74	Other business activities
55	Recreation and other services	92	Recreational, cultural and sporting activities
		93	Other service activities
		95	Private households with employed persons
56	PubAdmin/Defence/Health/Educat	75	Public administration and defence; compulsory social security
		80	Education
		85	Health and social work
		90	Sewage and refuse disposal, sanitation and similar activities
		91	Activities of membership organizations n.e.c.
		99	Extra-territorial organizations and bodies
57	Dwellings	n.a.	n.a.

Note: CPC และ ISIC ข้อมูลจาก Central Product Classification และ International Standard Industry Classification ตามลำดับ ซึ่งการจัดกลุ่มสินค้าเกษตรของฐานข้อมูล GTAP จะอิงกับข้อมูล CPC ซึ่งถูกพัฒนาขึ้นโดยหน่วยงานสถิติ (Statistical Office) ของ United Nations ส่วนการจัดกลุ่มของสินค้าที่เหลือจะอิงกับข้อมูล ISIC

2.

ในขั้นตอนนี้ การวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีระหว่างอาเซียนกับเกาหลี สมมุติให้ เกาหลี และทุกประเทศในกลุ่มอาเซียน6 ได้แก่ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ เวียดนาม และประเทศไทย ลดอัตราภาษีขาเข้าระหว่างกันดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 ข้อสมมุติในการจำลองสถานการณ์ในการวิเคราะห์ผลกระทบ

สถานการณ์ที่ 1	ลดภาษีนำเข้าสินค้าทุกหมวด เป็นศูนย์
สถานการณ์ที่ 2	ลดภาษีนำเข้าสินค้าทุกหมวด เป็นศูนย์ ยกเว้นสินค้าข้าวเปลือกและข้าวแปรรูป

3.

3.1 สถานการณ์ที่ 1 การลดอัตราภาษีขาเข้าเป็นศูนย์ระหว่างเกาหลีกับอาเซียน6

1) ผลต่อเศรษฐกิจโดยรวม (ดูตารางที่3.3 – 3.4)

โดยรวม ประเทศไทยจะได้รับประโยชน์จากข้อตกลงดังกล่าวมากที่สุด มากกว่ากลุ่มประเทศอาเซียน5 และมากกว่าประเทศเกาหลี ตารางที่ 3.3 แสดงอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ของไทยในกรณีนี้ เท่ากับร้อยละ 1.7 โดยการเปิดเสรีแบบทวิภาคีนี้ ทำให้สวัสดิการสังคมของไทยดีขึ้น โดยผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น มีสาเหตุหลักมาจากการนำเข้าสินค้าที่มีราคาถูกลงและการส่งออกสินค้าสำคัญของไทยเพิ่มมากขึ้น ดังแสดงโดยสมรรถ gain from terms of trade ที่เพิ่มขึ้น จากตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.3 อัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

หน่วย: ร้อยละ

Region	Change in value of GDP	GDP quantity index	GDP price index
NAFTA	-0.0059	0.0001	-0.0061
EU	-0.0084	-0.0015	-0.0069
Thailand	1.7108	-0.0763	1.7885
ASEAN5	0.0791	0.0023	0.0768
Rest of Southeast Asia	-0.1034	-0.0061	-0.0973
China	-0.0588	-0.0073	-0.0515
Japan	-0.0537	0.0060	-0.0597
Korea	0.1547	0.9928	-0.8299

ที่มา: คำนวณจากโปรแกรม GTAP โดยผู้เขียน

ตารางที่ 3.4 การเปลี่ยนแปลงของสวัสดิการแยกตามส่วนประกอบ

หน่วย: ล้าน US \$

Region	Allocative efficiency	Gain from Terms of trade	Inv-Saving	Total
NAFTA	13.86	-110.49	-70.05	-166.69
EU	-121.17	-145.11	20.28	-246.01
Thailand	-87.96	1235.56	48.76	1196.36
ASEAN5	9.64	47.24	51.51	108.39
Rest of Southeast Asia	-4.85	-14.44	-0.89	-20.17
China	-84.36	-285.87	55.6	-314.63
Japan	249.14	-305.33	51.75	-4.44
Korea	4234.02	68.14	-168.86	4133.3
Rest of the world	-433.18	-494.76	12.1	-915.84
Total	3775.14	-5.07	0.21	3770.27

ที่มา: คำนวณจากโปรแกรม GTAP โดยผู้เขียน

Note: ASEAN6 หมายถึง ไทยและ ASEAN5

ASEAN5 หมายถึง มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และเวียดนาม

Rest of Southeast Asia หมายถึง บรูไน พม่า ลาว กัมพูชา

2) ผลต่อมูลค่าการนำเข้าและการส่งออกรวมของไทย (ดูตารางที่ 3.5)

ประเทศไทยมีการนำเข้าเพิ่มขึ้นเกือบจะทุกสินค้า ทั้งภาคเกษตร อุตสาหกรรมและบริการ โดยที่ภาคอุตสาหกรรมมีมูลค่าการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด หากพิจารณาแต่ละภาคการผลิต โดยเริ่มจากภาคเกษตร จะเห็นว่า ถึงแม้ผลจากการลดอัตราภาษีนำเข้าระหว่าง ASEAN6 กับเกาหลี จะทำให้การนำเข้าข้าวทั้ง 2 หมวดของไทยมีอัตราเพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 200 แต่ไม่น่าจะส่งผลกระทบมากนักเนื่องจากมีมูลค่าต่ำ สินค้าเกษตรที่มีมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นที่สำคัญได้แก่ หมวดผัก ผลไม้และถั่ว หมวดพืชอื่นๆ หมวดผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์อื่นๆ และหมวดผลิตภัณฑ์อาหารอื่นๆ สินค้าอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นที่สำคัญได้แก่ หมวดเครื่องนุ่งห่ม หมวดสิ่งทอ หมวดยานยนต์และส่วนประกอบ หมวดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ หมวดเคมีภัณฑ์ ยางและพลาสติก และหมวดเครื่องจักรและอุปกรณ์อื่นๆ ส่วนภาคบริการที่มีมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้น ได้แก่ ด้านบันเทิง ด้านการปกครอง การป้องกันประเทศ การสาธารณสุขและการศึกษา และด้านธุรกิจอื่นๆ การส่งออกสินค้าเกษตร มีเพียงสินค้าข้าวเท่านั้นที่มีมูลค่าเพิ่มขึ้นอย่างมาก กว่าร้อยละ 4,000 ในขณะที่สินค้าเกษตรอื่นๆ มีมูลค่าการส่งออกลดลงจากเดิม โดยสินค้าที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด ได้แก่ หมวดข้าวแปรรูป หมวดผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์อื่นๆ หมวดพืชอื่นๆ และหมวดผักผลไม้และถั่ว ถึงแม้สินค้าอุตสาหกรรมส่วนใหญ่มีมูลค่าการส่งออกมากขึ้น แต่คิดเป็นเพียงร้อยละ 0.62 ของมูลค่าการส่งออกของสินค้าอุตสาหกรรมก่อนที่จะมีการลดอัตราภาษีนำเข้า

ตารางที่ 3.5 มูลค่าการนำเข้าและส่งออกของไทย ก่อนและหลังการลดอัตราภาษีนำเข้า

หน่วย: ล้าน US \$

	Import (pre)	Import (post)	%change	Export (pre)	Export (post)	%change
Agricultures						
Paddy rice	0.4594	1.7163	273.58	78.5482	3294.162	4093.81
Wheat	143.4875	138.5835	-3.42	0.1469	0.0811	-44.84
Cereal grains nec	8.3917	9.3013	10.84	67.799	58.8722	-13.17
Vegetables, fruit, nuts	75.8866	97.6322	28.66	436.4141	351.5294	-19.45
Oil seeds	287.5742	294.5591	2.43	11.928	8.2371	-30.94
Sugar cane, sugar beet	0.208	0.2649	27.32	0.0288	0.0179	-38.07
Plant-based fibers	525.039	529.8338	0.91	7.3825	5.8411	-20.88
Crops nec	131.4395	158.2763	20.42	1922.126	1424.073	-25.91
Cattle, sheep, goats, horses	30.9127	33.3415	7.86	1.96	1.4548	-25.78
Animal products nec	263.0616	262.1838	-0.33	102.4571	90.1777	-11.98
Raw milk	1.281	1.5912	24.21	0.0206	0.0113	-44.91
Wool, silk-worm cocoons	44.6301	43.8324	-1.79	0.285	0.1311	-53.99
Meat: cattle, sheep, goats, horse	17.7028	26.3355	48.76	5.4469	4.4994	-17.40
Meat products nec	55.6113	68.1903	22.62	1086.658	800.5218	-26.33
Vegetable oils and fats	35.6183	35.4889	-0.36	91.2848	87.759	-3.86
Dairy products	337.0325	339.4738	0.72	87.6534	76.7699	-12.42
Processed rice	3.0412	10.7357	253.01	1647.198	736.2864	-55.30
Sugar	11.2959	12.5583	11.18	552.8748	495.7467	-10.33
Food products nec	1775.903	1806.884	1.74	5466.916	5419.758	-0.86
Beverages and tobacco products	226.3647	235.8219	4.18	180.6472	180.2181	-0.24
Manufacturing						
Forestry	112.9957	113.1947	0.18	10.0184	10.0621	0.44
Fishing	26.9216	25.6172	-4.85	128.4593	131.0527	2.02
Coal	135.5396	135.6538	0.08	0.0749	0.0774	3.31
Oil	4517.906	4507.097	-0.24	143.8605	145.0298	0.81
Gas	0.0009	0.0007	-13.58	0.0318	0.0421	32.18
Minerals nec	338.2703	337.0952	-0.35	54.7989	55.0371	0.43
Textiles	1619.668	1773.388	9.49	3266.219	3276.43	0.31
Wearing apparel	134.8523	155.4177	15.25	3221.717	3263.108	1.28
Leather products	337.7756	348.0301	3.04	1887.665	1883.121	-0.24
Wood products	366.9551	369.8753	0.80	1688.828	1702.286	0.80
Paper products, publishing	881.0965	885.2847	0.48	829.7916	828.0965	-0.20
Petroleum, coal products	472.8459	472.75	-0.02	808.7299	811.3175	0.32
Chemical, rubber, plastic prods	7036.566	7130.175	1.33	7153.049	6720.975	-6.04
Mineral products nec	931.5535	950.8571	2.07	1613.263	1634.809	1.34
Ferrous metals	2748.531	2782.398	1.23	697.067	706.3907	1.34
Metals nec	2236.52	2257.198	0.92	445.2575	447.7066	0.55
Metal products	915.1572	931.2861	1.76	1159.349	1178.529	1.65
Motor vehicles and parts	2193.107	2279.442	3.94	1802.974	1776.644	-1.46
Transport equipment nec	1456.421	1456.685	0.02	481.7016	480.9777	-0.15

Electronic equipment	12820.72	13104.93	2.22	19331.08	19809.67	2.48
Machinery and equipment nec	10716.75	10831.82	1.07	9873.071	10103.2	2.33
Manufactures nec	1657.903	1685.696	1.68	3434.035	3426.057	-0.23
Services						
Electricity	40.3616	40.0899	-0.67	7.4655	7.5245	0.79
Gas manufacture, distribution	0.0053	0.0052	-2.19	0.1246	0.126	1.13
Water	10.9748	11.0937	1.08	20.213	20.2119	-0.01
Construction	141.1069	142.6577	1.10	271.9414	272.2955	0.13
Trade	1640.887	1650.102	0.56	1312.362	1311.998	-0.03
Transport nec	861.0283	864.1314	0.36	2430.853	2427.436	-0.07
Sea transport	205.7633	206.8927	0.55	360.2671	359.6199	-0.11
Air transport	624.6218	631.0533	1.03	2588.569	2585.283	-0.11
Communication	198.2524	200.5137	1.14	181.1325	181.2544	0.07
Financial services nec	85.8218	85.9026	0.09	49.6568	49.5915	-0.13
Insurance	694.052	698.648	0.66	143.776	142.7734	-0.70
Business services nec	2334.611	2360.773	1.12	1806.704	1780.106	-1.47
Recreation and other services	470.7402	490.7957	4.26	986.1482	931.4133	-5.55
PubAdmin/Defence/Health/Educat	552.0027	564.4191	2.25	249.0264	245.1359	-1.56
Dwellings	0	0	1.28	0	0	1.28

ที่มา: จำนวนจากโปรแกรม GTAP โดยผู้เขียน

3) ผลต่อดุลการค้าของไทย (ดูตารางที่ 3.6)

จากตารางที่ 6 จะเห็นได้ว่า สินค้าเกษตร ที่ดุลการค้ามีมูลค่าเกินดุลเพิ่มขึ้น มีเพียง 3 หมวด ได้แก่ หมวดข้าวเปลือก หมวดข้าวสาลี และ หมวดผ้าขนสัตว์และไหมดิบ แต่มูลค่าการเปลี่ยนแปลงของ 2 หมวดหลัง มีมูลค่าไม่มากนัก สินค้าเกษตรที่มีดุลการค้าขาดดุลอย่างมาก ได้แก่ หมวดข้าวแปรรูป หมวดพืชอื่นๆ หมวดผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์อื่นๆ หมวดผักผลไม้และถั่ว ซึ่งเป็นผลมาจากการส่งออกมีมูลค่าลดลง

ส่วนสินค้าอุตสาหกรรมที่การเปลี่ยนแปลงมูลค่าดุลการค้าที่เกินดุลที่สำคัญ ได้แก่ หมวดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และหมวดเครื่องจักรและอุปกรณ์อื่นๆ สินค้าอุตสาหกรรมที่ได้ผลกระทบด้านลบที่เงินขาดดุลสำคัญ ได้แก่ หมวดเคมีภัณฑ์ ยาง และพลาสติก หมวดสิ่งทอ และหมวดยานยนต์และชิ้นส่วน ดุลการค้าของทุกหมวดในภาคบริการมีมูลค่าขาดดุล โดยที่สำคัญ ได้แก่ ด้านบันเทิงและด้านธุรกิจอื่นๆ

ตารางที่ 3.6 การเปลี่ยนแปลงดุลการค้าของไทย

หน่วย: ล้าน US \$

Agricultures		Manufacturing		Services	
Paddy rice	3214.3572	Electronic equipment	194.3808	Electricity	0.3306
Wheat	4.8380	Machinery and equipment nec	115.0645	Gas manufacture, distribution	0.0015
Wool, silk-worm cocoons	0.6439	Wearing apparel	20.8256	Dwellings	0.0000
Sugar cane, sugar beet	-0.0678	Oil	11.9795	Water	-0.1200

Raw milk	-0.3194	Wood products	10.5379	Financial services nec	-0.1461
Cattle, sheep, goats, horses	-2.9340	Fishing	3.8977	Construction	-1.1967
Vegetable oils and fats	-3.3964	Metal products	3.0512	Sea transport	-2.0821
Plant-based fibers	-6.3363	Petroleum, coal products	2.6834	Communication	-2.1393
Meat: cattle, sheep, goats, horse	-9.5803	Mineral products nec	2.2425	Transport nec	-5.0566
Cereal grains nec	-9.8363	Minerals nec	1.4134	Insurance	-5.5986
Beverages and tobacco products	-9.8863	Gas	0.0104	Air transport	-9.5621
Oil seeds	-10.6758	Coal	-0.1117	Trade	-9.5797
Animal products nec	-11.4016	Forestry	-0.1554	PubAdmin/Defence/Health/Educat	-16.3071
Dairy products	-13.3249	Transport equipment nec	-0.9883	Business services nec	-52.7613
Sugar	-58.3905	Paper products, publishing	-5.8833	Recreation and other services	-74.7905
Food products nec	-78.1402	Leather products	-14.7978		
Vegetables, fruit, nuts	-106.6302	Metals nec	-18.2286		
Meat products nec	-298.7155	Ferrous metals	-24.5428		
Crops nec	-524.8898	Manufactures nec	-35.7701		
Processed rice	-918.6061	Motor vehicles and parts	-112.6640		
		Textiles	-143.5086		
		Chemical, rubber, plastic prods	-525.6832		

ที่มา: คำนวณจากโปรแกรม GTAP โดยผู้เขียน

4) ผลต่อมูลค่าการค้าระหว่างไทยกับเกาหลี (ดูตารางที่ 3.7)

โดยรวมแล้ว ประเทศไทยมีการเกินดุลการค้าของภาคเกษตรกับเกาหลีเพิ่มมากขึ้น สินค้าที่มีมูลค่าดุลการค้าเกินดุลเพิ่มขึ้นที่สำคัญ ได้แก่ หมวดข้าวเปลือก หมวดข้าวแปรรูป หมวดผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์อื่นๆ และหมวดผลิตภัณฑ์อาหารอื่นๆ ในขณะที่เดียวกัน สินค้าเกษตรที่มีมูลค่าขาดดุลการค้ากับเกาหลีที่สำคัญ ได้แก่ หมวดเนื้อวัว เนื้อแกะ เนื้อแพะ และ เนื้อม้า และหมวดพืชอื่นๆ ส่วนในภาคอุตสาหกรรมนั้น ดุลการค้าของไทยมีการเกินดุลลดลง โดยสินค้าที่ได้รับผลกระทบจากการเสียดุลการค้ามากที่สุด ได้แก่ หมวดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ หมวดเคมีภัณฑ์ ยาง และพลาสติก หมวดสิ่งทอ หมวดยานยนต์และชิ้นส่วน หมวดเครื่องจักรและอุปกรณ์อื่นๆ และ หมวดโลหะที่มีเหล็กเป็นส่วนประกอบ ดุลการค้าของไทยต่อเกาหลีในภาคการบริการมีแนวโน้มดีขึ้น เช่น หมวดธุรกิจอื่นๆ และหมวดขนส่งอื่นๆ แต่ยังคงมีมูลค่าน้อยมาก

ตารางที่ 3.7 มูลค่าการนำเข้า ส่งออกและดุลการค้าของไทยต่อเกาหลี ก่อนและหลังการลดอัตราภาษีนำเข้า

หน่วย: ล้าน US \$

	Import at CIF (pre)	Import at CIF (post)	Export at FOB (pre)	Export at FOB (post)	Trade Balance (pre)	Trade Balance (post)	Change in Trade Balance
Agricultures							
Paddy rice	0.000	0.000	3.741	3289.402	3.741	3289.402	3285.661
Meat products nec	1.483	11.796	52.228	126.276	50.745	114.480	63.735

Processed rice	0.143	8.454	0.695	59.008	0.553	50.555	50.002
Food products nec	42.815	164.652	79.164	243.924	36.349	79.272	42.922
Sugar	0.025	0.118	57.053	60.622	57.028	60.504	3.476
Vegetable oils and fats	0.010	0.011	1.712	2.549	1.701	2.538	0.837
Dairy products	0.069	0.098	0.019	0.232	-0.049	0.134	0.183
Sugar cane, sugar beet	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Wheat	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Raw milk	0.000	0.001	0.000	0.000	0.000	-0.001	-0.001
Cereal grains nec	0.001	0.001	0.004	0.004	0.004	0.003	-0.001
Cattle, sheep, goats, horses	0.002	0.005	0.011	0.006	0.009	0.001	-0.008
Wool, silk-worm cocoons	0.003	0.011	0.001	0.001	-0.002	-0.011	-0.009
Oil seeds	0.004	0.008	0.370	0.291	0.366	0.283	-0.084
Plant-based fibers	0.056	0.143	0.107	0.101	0.051	-0.042	-0.093
Animal products nec	0.250	0.436	0.721	0.780	0.472	0.344	-0.128
Vegetables, fruit, nuts	1.405	12.972	1.861	10.734	0.456	-2.238	-2.694
Beverages and tobacco products	5.693	16.795	1.158	2.073	-4.535	-14.722	-10.187
Meat: cattle, sheep, goats, horse	0.416	17.067	0.062	0.042	-0.355	-17.025	-16.671
Crops nec	1.272	28.428	148.210	125.154	146.939	96.726	-50.213
Manufacturing							
Wood products	2.489	10.756	49.759	67.160	47.270	56.405	9.134
Petroleum, coal products	2.583	2.795	7.577	9.475	4.993	6.680	1.686
Fishing	0.030	0.027	0.465	0.728	0.435	0.701	0.266
Minerals nec	0.121	0.131	2.251	2.443	2.130	2.313	0.183
Forestry	0.025	0.024	0.088	0.108	0.063	0.084	0.021
Coal	0.000	0.000	0.002	0.003	0.002	0.002	0.000
Gas	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Oil	0.001	0.001	0.871	0.840	0.870	0.839	-0.031
Transport equipment nec	36.474	37.660	0.780	1.260	-35.694	-36.400	-0.706
Leather products	24.243	40.648	11.712	25.572	-12.531	-15.076	-2.544
Mineral products nec	23.191	54.583	42.765	66.465	19.574	11.882	-7.692
Paper products, publishing	13.859	31.332	19.956	23.086	6.097	-8.247	-14.343
Wearing apparel	2.630	36.337	11.928	29.178	9.298	-7.159	-16.457
Manufactures nec	25.037	74.577	19.419	34.951	-5.618	-39.626	-34.008
Metals nec	96.938	153.557	8.039	9.865	-88.899	-143.692	-54.793
Metal products	36.652	111.799	7.097	12.934	-29.556	-98.865	-69.309
Ferrous metals	149.449	291.410	8.386	9.657	-141.063	-281.753	-140.690
Machinery and equipment nec	334.125	670.608	136.834	252.223	-197.291	-418.385	-221.094
Motor vehicles and parts	45.529	308.126	6.543	11.152	-38.985	-296.975	-257.989
Textiles	185.037	513.123	69.147	125.029	-115.890	-388.094	-272.204
Chemical, rubber, plastic prods	369.234	733.965	257.640	315.938	-111.594	-418.027	-306.433
Electronic equipment	963.661	1507.700	512.265	563.982	-451.396	-943.718	-492.322
Services							
Business services nec	39.027	38.055	55.588	55.539	16.561	17.484	0.923
Transport nec	15.183	14.774	43.502	43.592	28.319	28.817	0.498
Air transport	8.817	8.772	31.139	31.495	22.323	22.723	0.400

Communication	3.405	3.328	4.064	4.158	0.659	0.830	0.171
PubAdmin/Defence/ Health/Educat	11.012	10.901	3.151	3.192	-7.861	-7.709	0.151
Financial services nec	2.004	1.930	0.806	0.828	-1.199	-1.102	0.097
Insurance	2.677	2.607	1.045	1.056	-1.633	-1.551	0.082
Construction	0.553	0.544	0.449	0.465	-0.104	-0.079	0.025
Water	0.187	0.179	0.353	0.367	0.166	0.188	0.022
Gas manufacture, distribution	0.000	0.000	0.009	0.009	0.009	0.009	0.000
Electricity	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Dwellings	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Sea transport	4.951	4.940	10.116	10.080	5.165	5.139	-0.026
Trade	13.667	14.186	18.392	18.314	4.725	4.129	-0.596
Recreation and other services	7.592	7.956	17.209	16.391	9.617	8.435	-1.182

ที่มา: คำนวณจากโปรแกรม GTAP โดยผู้เขียน

3.2 สถานการณ์ที่ 2 การลดอัตราภาษีขาเข้าเป็นศูนย์ระหว่างเกาหลีกับอาเซียน 6 ยกเว้นสินค้าข้าวเปลือกและข้าวแปรรูป

1) ผลต่อเศรษฐกิจโดยรวม (ดูตารางที่ 3.8 – 3.9)

เกาหลีจะได้รับประโยชน์มากที่สุดจากข้อตกลงในสถานการณ์นี้เมื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์ที่ 1 การขยายตัวทางเศรษฐกิจและสวัสดิการสังคมของเกาหลีมีค่าเพิ่มขึ้นมาก โดยอัตราขยายตัวทางเศรษฐกิจอยู่ที่ร้อยละ 1.05 ส่วนประเทศไทยมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเท่ากับร้อยละ 0.04 ซึ่งลดลงอย่างมากเมื่อเทียบกับสถานการณ์ที่ 1 ทั้งนี้เนื่องจากเกาหลียังคงภานำเข้าในหมวดข้าวเปลือกและหมวดข้าวแปรรูปในอัตราที่สูง ซึ่งสินค้าทั้ง 2 ชนิดนี้เป็นสินค้าหลักที่ทำรายได้ให้แก่ไทย ทำให้ gain from trade ของไทยลดลงเป็นอย่างมาก นอกจากนี้สวัสดิการสังคมของไทยยังมีค่าลดลง โดยผลกระทบหลักมาจากการจัดสรรทรัพยากรที่ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ตารางที่ 3.8 อัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

หน่วย: ร้อยละ

Region	Change in Value of GDP	GDP quantity index	GDP price index
NAFTA	-0.0117	0	-0.0117
EU	-0.0143	-0.0003	-0.014
THA	0.0381	-0.0562	0.0943
ASEAN5	0.0692	0.0168	0.0524
Rest of Southeast Asia	-0.1315	-0.0026	-0.1289
China	-0.0594	-0.0059	-0.0535
Japan	-0.0639	-0.0009	-0.063
Korea	1.0506	0.0362	1.014

ที่มา: คำนวณจากโปรแกรม GTAP โดยผู้เขียน

ตารางที่ 3.9 การเปลี่ยนแปลงของสวัสดิการแยกตามส่วนประกอบ

หน่วย: ล้าน US \$

Region	Allocative efficiency	Gain from Terms of trade	Inv-Saving	Total
NAFTA	-4.73807	-137.168	-14.2179	-156.124
EU	-26.0655	-190.484	28.95939	-187.59
Thailand	-64.4871	32.20663	23.3028	-8.97764
ASEAN5	70.75534	89.74558	46.71972	207.2206
Rest of Southeast Asia	-2.07508	-8.60888	-0.57325	-11.2572
China	-68.2715	-234.096	49.01961	-253.348
Japan	-39.0248	-339.192	54.31666	-323.9
Korea	154.8923	1242.421	-207.763	1189.55
Rest of the world	-184.562	-460.364	21.1218	-623.804
Total	-163.576	-5.53967	0.886104	-168.23

ที่มา: คำนวณจากโปรแกรม GTAP โดยผู้เขียน

Note: ASEAN6 หมายถึง ไทยและ ASEAN5

ASEAN5 หมายถึง มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และเวียดนาม

Rest of Southeast Asia หมายถึง บรูไน พม่า ลาว กัมพูชา

2) ผลต่อมูลค่าการนำเข้าและการส่งออกรวมของไทย (ดูตารางที่ 3.10)

มูลค่าการนำเข้าของประเทศไทยในสินค้าเกือบทุกหมวดทั้ง 3 ภาคการผลิตมีเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่มูลค่าการส่งออกของสินค้าส่วนใหญ่มีค่าลดลง สินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นที่สำคัญ ได้แก่ หมวดอาหารอื่นๆ หมวดเสื้อผ้า หมวดสิ่งทอ หมวดยานยนต์และชิ้นส่วน หมวดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และหมวดเครื่องจักรและอุปกรณ์อื่นๆ สินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าการส่งออกมากขึ้นที่สำคัญ ได้แก่ หมวดผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์อื่นๆ หมวดอาหารอื่นๆ หมวดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และหมวดเครื่องจักรและอุปกรณ์อื่นๆ ส่วนในภาคการบริการมูลค่าการนำเข้าเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่มูลค่าการส่งออกลดลง แต่การเปลี่ยนแปลงมีค่าไม่มากนักเมื่อเทียบกับสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรม

ตารางที่ 3.10 มูลค่าการนำเข้าและส่งออกของไทย ก่อนและหลังการลดอัตราภาษีนำเข้า

หน่วย: ล้าน US \$

	Import (pre)	Import (post)	%change	Export (pre)	Export (post)	%change
Agricultures						
Paddy rice	0.4594	0.4666	1.56	78.5482	75.7832	-3.52
Wheat	143.4875	145.4673	1.38	0.1469	0.1433	-2.44
Cereal grains nec	8.3917	8.5775	2.22	67.7990	67.6114	-0.28
Vegetables, fruit, nuts	75.8866	79.3217	4.53	436.4141	448.9998	2.88
Oil seeds	287.5742	287.9113	0.12	11.9280	11.8041	-1.04
Sugar cane, sugar beet	0.2080	0.2105	1.20	0.0288	0.0282	-2.16
Plant-based fibers	525.0390	516.4882	-1.63	7.3825	7.3730	-0.13

Crops nec	131.4395	136.3828	3.76	1922.1260	1932.9236	0.56
Cattle, sheep, goats, horses	30.9127	30.7693	-0.46	1.9600	1.9559	-0.21
Animal products nec	263.0616	262.9758	-0.03	102.4571	101.6166	-0.82
Raw milk	1.2810	1.2813	0.02	0.0206	0.0203	-1.16
Wool, silk-worm cocoons	44.6301	44.3384	-0.65	0.2850	0.2850	-0.01
Meat: cattle, sheep, goats, horse	17.7028	22.2844	25.88	5.4469	5.4382	-0.16
Meat products nec	55.6113	57.9047	4.12	1086.6581	1206.3484	11.01
Vegetable oils and fats	35.6183	36.1635	1.53	91.2848	91.5460	0.29
Dairy products	337.0325	336.5899	-0.13	87.6534	87.2460	-0.46
Processed rice	3.0412	3.0696	0.93	1647.1981	1632.4794	-0.89
Sugar	11.2959	11.4316	1.20	552.8748	557.0449	0.75
Food products nec	1775.9028	1837.5031	3.47	5466.9155	5606.9819	2.56
Beverages and tobacco products	226.3647	232.6776	2.79	180.6472	181.2835	0.35
Manufacturing						
Forestry	112.9957	112.7853	-0.19	10.0184	9.9256	-0.93
Fishing	26.9216	27.5198	2.22	128.4593	127.7052	-0.59
Coal	135.5396	136.0930	0.41	0.0749	0.0745	-0.49
Oil	4517.9063	4515.4126	-0.06	143.8605	143.7612	-0.07
Gas	0.0009	0.0009	2.98	0.0318	0.0301	-5.43
Minerals nec	338.2703	338.7777	0.15	54.7989	54.8323	0.06
Textiles	1619.6681	1768.0459	9.16	3266.2192	3282.4258	0.50
Wearing apparel	134.8523	154.0348	14.22	3221.7170	3247.3530	0.80
Leather products	337.7756	345.3106	2.23	1887.6648	1877.8578	-0.52
Wood products	366.9551	372.4351	1.49	1688.8278	1682.0472	-0.40
Paper products, publishing	881.0965	884.6281	0.40	829.7916	825.9016	-0.47
Petroleum, coal products	472.8459	471.9722	-0.18	808.7299	810.3166	0.20
Chemical, rubber, plastic prods	7036.5664	7109.0181	1.03	7153.0488	7173.1714	0.28
Mineral products nec	931.5535	950.7111	2.06	1613.2625	1620.0708	0.42
Ferrous metals	2748.5305	2778.0303	1.07	697.0670	701.2323	0.60
Metals nec	2236.5203	2244.5261	0.36	445.2575	443.7465	-0.34
Metal products	915.1572	941.4067	2.87	1159.3491	1166.1466	0.59
Motor vehicles and parts	2193.1074	2279.6716	3.95	1802.9738	1768.0743	-1.94
Transport equipment nec	1456.4213	1467.9907	0.79	481.7016	479.6581	-0.42
Electronic equipment	12820.7207	13026.9502	1.61	19331.0762	19619.7441	1.49
Machinery and equipment nec	10716.7500	10860.2100	1.34	9873.0713	10017.7510	1.47
Manufactures nec	1657.9030	1674.0536	0.97	3434.0347	3419.7378	-0.42
Services						
Electricity	40.3616	40.6320	0.67	7.4655	7.3538	-1.50
Gas manufacture, distribution	0.0053	0.0054	0.94	0.1246	0.1224	-1.72
Water	10.9748	11.0582	0.76	20.2130	19.9144	-1.48

Construction	141.1069	141.4036	0.21	271.9414	270.5283	-0.52
Trade	1640.8873	1660.3549	1.19	1312.3623	1297.4409	-1.14
Transport nec	861.0283	864.0767	0.35	2430.8530	2416.6013	-0.49
Sea transport	205.7633	206.2169	0.22	360.2671	358.0739	-0.23
Air transport	624.6218	626.4005	0.28	2588.5686	2572.4636	-0.58
Communication	198.2524	199.3310	0.54	181.1325	178.9922	-1.18
Financial services nec	85.8218	86.4000	0.67	49.6568	49.1074	-1.11
Insurance	694.0520	695.9558	0.27	143.7760	142.3055	-1.02
Business services nec	2334.6106	2340.8650	0.27	1806.7042	1791.2708	-0.85
Recreation and other services	470.7402	472.7486	0.43	986.1482	977.7067	-0.86
PubAdmin/Defence/Health/Educat	552.0027	553.8496	0.33	249.0264	246.9718	-0.83
Dwellings	0.0000	0.0000	0.27	0.0000	0.0000	0.27

ที่มา: คำนวณจากโปรแกรม GTAP โดยผู้เขียน

3) ผลต่อดุลการค้าของไทย (ดูตารางที่ 3.11)

สินค้าเกษตรที่มีดุลการค้าเพิ่มขึ้นที่สำคัญ ได้แก่ หมวดผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์อื่นๆ และหมวดอาหารอื่นๆ เนื่องจากมูลค่าการส่งออกที่เพิ่มมากขึ้น ส่วนสินค้าเกษตรที่ดุลการค้ามีมูลค่าลดลง ได้แก่ หมวดข้าวแปรรูป สินค้าอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบเนื่องจากเสียดุลการค้าเป็นมูลค่าที่สูงมาก ได้แก่ หมวดสิ่งทอ และหมวดยานยนต์และชิ้นส่วน สินค้าอุตสาหกรรมที่ดุลการค้ามีมูลค่าเพิ่มขึ้นที่สำคัญมีเพียงหมวดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ทางด้านภาคการบริการ ดุลการค้าลดลงทุกหมวด (ยกเว้น ที่อยู่อาศัย) หมวดที่สำคัญได้แก่ ด้านการค้า และด้านธุรกิจอื่นๆ

ตารางที่ 3.11 การเปลี่ยนแปลงดุลการค้าของไทย

หน่วย: ล้าน US \$

Agricultures		Manufacturing		Services	
Meat products nec	117.3971	Electronic equipment	82.4408	Dwellings	0.0000
Food products nec	78.4657	Wearing apparel	6.4531	Gas manufacture, distribution	-0.0022
Vegetables, fruit, nuts	9.1506	Petroleum, coal products	2.4605	Water	-0.3819
Plant-based fibers	8.5415	Oil	2.3940	Electricity	-0.3821
Crops nec	5.8544	Machinery and equipment nec	1.2209	Financial services nec	-1.1276
Sugar	4.0344	Forestry	0.1175	Construction	-1.7098
Wool, silk-worm cocoons	0.2917	Gas	-0.0018	Sea transport	-2.4592
Cattle, sheep, goats, horses	0.1393	Minerals nec	-0.4740	Communication	-3.2189
Dairy products	0.0351	Coal	-0.5537	Insurance	-3.3743
Raw milk	-0.0005	Fishing	-1.3523	PubAdmin/Defence/Health/Educat	-3.9015
Sugar cane, sugar beet	-0.0031	Paper products, publishing	-7.4215	Recreation and other services	-10.4500
Vegetable oils and	-0.2840	Metals nec	-9.5170	Transport nec	-16.3944

fats					
Cereal grains nec	-0.3735	Wood products	-12.2605	Air transport	-17.7175
Oil seeds	-0.4609	Mineral products nec	-12.3493	Business services nec	-21.6879
Animal products nec	-0.7547	Transport equipment nec	-13.6129	Trade	-34.3890
Wheat	-1.9834	Leather products	-17.3419		
Paddy rice	-2.7721	Metal products	-19.4519		
Meat: cattle, sheep, goats, horse	-4.5904	Ferrous metals	-25.3353		
Beverages and tobacco products	-5.6767	Manufactures nec	-30.4479		
Processed rice	-14.7472	Chemical, rubber, plastic prods	-52.3283		
		Motor vehicles and parts	-121.4640		
		Textiles	-132.1712		

ที่มา: คำนวณจากโปรแกรม GTAP โดยผู้เขียน

4) ผลต่อมูลค่าการค้าระหว่างไทยกับเกาหลี (ดูตารางที่ 3.12)

โดยรวมแล้วไทยได้เปรียบดุลการค้ากับเกาหลีเพิ่มมากขึ้นในสินค้าเกษตร ซึ่งที่สำคัญ ได้แก่ หมวดผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์อื่นๆ หมวดอาหารอื่นๆ และหมวดพืชอื่นๆ ส่วนสินค้าเกษตรที่ดุลการค้าของไทยมีมูลค่าลดลง ได้แก่ หมวดเนื้อวัว เนื้อแกะ เนื้อแพะ เนื้อม้า และหมวดเครื่องดื่มและยาสูบ สินค้าอุตสาหกรรมของไทยที่ดุลการค้ามีมูลค่าการค้าเพิ่มขึ้นมีจำนวนไม่มากนัก อีกทั้งยังมีมูลค่าน้อยมาก เมื่อเทียบกับสินค้าอุตสาหกรรมที่ไทยเสียดุลการค้าให้กับเกาหลี ที่สำคัญ ได้แก่ หมวดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ หมวดเคมีภัณฑ์ ยาง และพลาสติก หมวดสิ่งทอ หมวดยานยนต์และชิ้นส่วน และ หมวดโลหะที่มีเหล็กเป็นส่วนประกอบ ในภาคบริการส่วนใหญ่ดุลการค้าของไทยมีแนวโน้มดีขึ้น ยกเว้น หมวดที่อยู่อาศัย หมวดการผลิต และจัดจำหน่ายแก๊ส และหมวดการขนส่งทางเรือ แต่อย่างไรก็ดี ภาคบริการยังไม่มีความสำคัญมากนัก เนื่องจากมูลค่าการค้ามีค่าน้อยมาก เมื่อเทียบกับภาคเกษตรและอุตสาหกรรม

ตารางที่ 3.12 มูลค่าการนำเข้า ส่งออกและดุลการค้าของไทยต่อเกาหลีก่อนและหลังการลดอัตราภาษีนำเข้า

หน่วย: ล้าน US \$

	Import at CIF (pre)	Import at CIF (post)	Export at FOB (pre)	Export at FOB (post)	Trade Balance (pre)	Trade Balance (post)	Change in Trade Balance
Agricultures							
Meat products nec	1.483	5.529	52.228	219.614	50.745	214.085	163.340
Food products nec	42.815	158.418	79.164	255.572	36.349	97.154	60.805
Crops nec	1.272	10.759	148.210	197.424	146.939	186.665	39.727
Vegetables, fruit, nuts	1.405	6.840	1.861	18.909	0.456	12.070	11.613
Sugar	0.025	0.108	57.053	66.820	57.028	66.712	9.684
Vegetable oils and fats	0.010	0.011	1.712	2.622	1.701	2.611	0.910
Dairy products	0.069	0.066	0.019	0.319	-0.049	0.253	0.302
Oil seeds	0.004	0.004	0.370	0.421	0.366	0.417	0.051

Animal products nec	0.250	0.380	0.721	0.890	0.472	0.510	0.038
Plant-based fibers	0.056	0.069	0.107	0.125	0.051	0.056	0.005
Processed rice	0.143	0.142	0.695	0.695	0.553	0.553	0.001
Wool, silk-worm cocoons	0.003	0.003	0.001	0.001	-0.002	-0.002	0.001
Raw milk	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Wheat	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Sugar cane, sugar beet	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Cereal grains nec	0.001	0.001	0.004	0.004	0.004	0.004	0.000
Cattle, sheep, goats, horses	0.002	0.003	0.011	0.011	0.009	0.009	0.000
Paddy rice	0.000	0.000	3.741	3.689	3.741	3.689	-0.051
Beverages and tobacco products	5.693	16.168	1.158	2.103	-4.535	-14.065	-9.530
Meat: cattle, sheep, goats, horse	0.416	10.436	0.062	0.063	-0.355	-10.373	-10.019
Manufacturing							
Wood products	2.489	10.771	49.759	65.911	47.270	55.140	7.870
Petroleum, coal products	2.583	2.781	7.577	9.439	4.993	6.658	1.665
Fishing	0.030	0.031	0.465	0.671	0.435	0.640	0.205
Minerals nec	0.121	0.132	2.251	2.428	2.130	2.297	0.167
Forestry	0.025	0.024	0.088	0.105	0.063	0.081	0.018
Coal	0.000	0.000	0.002	0.002	0.002	0.002	0.000
Gas	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Oil	0.001	0.001	0.871	0.828	0.870	0.827	-0.043
Transport equipment nec	36.474	37.943	0.780	1.247	-35.694	-36.696	-1.003
Leather products	24.243	39.698	11.712	25.373	-12.531	-14.325	-1.794
Mineral products nec	23.191	54.778	42.765	65.341	19.574	10.563	-9.011
Paper products, publishing	13.859	31.275	19.956	22.874	6.097	-8.401	-14.498
Wearing apparel	2.630	35.741	11.928	28.956	9.298	-6.785	-16.083
Manufactures nec	25.037	72.580	19.419	34.799	-5.618	-37.780	-32.163
Metals nec	96.938	152.943	8.039	9.745	-88.899	-143.198	-54.300
Metal products	36.652	113.038	7.097	12.725	-29.556	-100.313	-70.758
Ferrous metals	149.449	292.017	8.386	9.541	-141.063	-282.476	-141.413
Machinery and equipment nec	334.125	674.479	136.834	248.501	-197.291	-425.979	-228.688
Motor vehicles and parts	45.529	307.671	6.543	11.041	-38.985	-296.630	-257.645
Textiles	185.037	510.032	69.147	124.601	-115.890	-385.431	-269.541
Chemical, rubber, plastic prods	369.234	730.754	257.640	337.012	-111.594	-393.742	-282.148
Electronic equipment	963.661	1496.823	512.265	555.112	-451.396	-941.711	-490.315
Services							
Electricity	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Business services nec	39.027	37.889	55.588	55.507	16.561	17.618	1.056
PubAdmin/Defence/Health/Educat	11.012	10.708	3.151	3.196	-7.861	-7.512	0.348
Trade	13.667	13.454	18.392	18.514	4.725	5.060	0.335
Recreation and other services	7.592	7.435	17.209	17.361	9.617	9.926	0.310

Transport nec	15.183	14.781	43.502	43.354	28.319	28.573	0.253
Communication	3.405	3.320	4.064	4.076	0.659	0.755	0.096
Insurance	2.677	2.596	1.045	1.050	-1.633	-1.547	0.086
Financial services nec	2.004	1.950	0.806	0.816	-1.199	-1.135	0.064
Air transport	8.817	8.720	31.139	31.100	22.323	22.380	0.058
Construction	0.553	0.538	0.449	0.458	-0.104	-0.080	0.023
Water	0.187	0.180	0.353	0.359	0.166	0.179	0.013
Dwellings	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Gas manufacture, distribution	0.000	0.000	0.009	0.009	0.009	0.009	0.000
Sea transport	4.951	4.924	10.116	10.031	5.165	5.108	-0.058

ที่มา: คำนวณจากโปรแกรม GTAP โดยผู้เขียน

4.

ดัชนี IIT และดัชนี MIIT¹ ระหว่างเกาหลีกับอาเซียน และเกาหลีกับไทย

ความเข้าใจลักษณะการค้าระหว่างประเทศ ว่ามีลักษณะที่เป็นการค้าในกลุ่มหรือหมวดสินค้าเดียวกัน (Intra-industry trade) หรือมีลักษณะเป็นการค้าคนละกลุ่ม (Inter-industry Trade) จะช่วยให้การกำหนดท่าทีการเจรจาได้ชัดเจนขึ้น ความแตกต่างที่สำคัญระหว่างการค้าสองแบบนี้คือ การค้าระหว่างประเทศแบบการค้าคนละกลุ่มเกิดขึ้นได้ เนื่องมาจากการส่งออกสินค้าที่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Comparative Advantage) ส่วนการค้าแบบในกลุ่มเดียวกันนั้น มิได้สะท้อนความได้เปรียบในการผลิต แต่เกิดขึ้นจากการผลิตที่สินค้าที่มีลักษณะแตกต่าง (Differentiated Product) โดยเฉพาะสินค้าอุตสาหกรรม การผลิตสินค้าประเภทนี้มักมีเทคโนโลยีการผลิตแบบผลผลิตต่อขนาดเพิ่มขึ้น เนื่องจากสินค้ามีลักษณะที่แตกต่างกันในสายตาผู้บริโภค ดังนั้น จึงสามารถเกิดการค้าในสินค้าหมวดเดียวกันได้ เนื่องจากการค้าแบบนี้มิได้เกิดจากความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ ดังนั้น จึงไม่สามารถบอกแบบแผนการค้าของสินค้านี้ได้ว่า ประเทศใดควรเป็นผู้ผลิตและส่งออก ยกเว้นจะพิจารณาจากข้อเท็จจริงการค้าในอดีต แนวโน้มการค้าแบบนี้จะมีมากขึ้น หากประเทศคู่ค้ามีส่วนทุนต่อแรงงานใกล้เคียงกัน แรงงานมีทักษะความชำนาญสูง อีกนัยหนึ่งมีลักษณะการพัฒนาที่ใกล้เคียงกัน

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมา สินค้าที่มีการค้าในกลุ่มเดียวกัน จึงมักเป็นสินค้าอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง มากกว่าจะเป็นสินค้าที่ใช้แรงงานเข้มข้น หรือสินค้าที่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติเข้มข้น

ในที่นี้ อาศัยดัชนีชี้วัด 2 ตัวได้แก่ IIT index และ MIIT index ที่ได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ 1 เป็นมาตรวัดระดับการค้าภายในหมวดสินค้าเดียวกัน โดยเมื่อดัชนีทั้งสองมีค่าใกล้เคียงกัน แสดงว่า มีการค้าในกลุ่มเดียวกันสูง ในกรณีที่ เราไม่ต้องการทราบการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการส่งออกและการนำเข้า ดัชนีแบบ IIT จะเหมาะสมกว่า และง่ายกว่าในการคำนวณเนื่องจากใช้ข้อมูลเพียงปีเดียว ส่วนกรณีที่ต้องการพิจารณาผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการค้าระหว่างประเทศที่กำลังพิจารณา ดัชนี MIIT จะเหมาะสมกว่า และใช้ได้ดี ในกรณีที่ต้องการวิเคราะห์หมวดสินค้าที่กลุ่มใหญ่ๆ ไม่ต้องการทราบรายละเอียดของหมวดสินค้าน้อยๆ

¹ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในดัชนีทั้ง 2 ในเชิงทฤษฎีได้ในบทที่ 1 หัวข้อ 4.3

ตารางที่ 3.13 และ 3.14 แสดงค่า MIIT index ระหว่างเกาหลีกับอาเซียน6 และระหว่างเกาหลีกับไทย ตามลำดับ หากพิจารณาหมวดสินค้าที่มีค่า MIIT ที่มีค่ามากกว่า 0.7 พบว่า สินค้าเกษตรที่มีการค้าในหมวดเดียวกันสูงคือ หมวดเครื่องดื่มน้ำและยาสูบ หมวดประมง ส่วนสินค้าอุตสาหกรรมได้แก่ หมวดเครื่องนุ่งห่ม หมวดผลิตภัณฑ์จากแร่อื่นๆ หมวดเคมีภัณฑ์ ยางและพลาสติก หมวดผลิตภัณฑ์โลหะ หมวดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และหมวดโลหะอื่นๆที่ไม่ใช่เหล็ก ภาคการบริการที่มีการค้าในหมวดเดียวกันสูงคือ หมวดการขนส่งทางน้ำ หมวดการขนส่งทางอากาศ หมวดการบริการที่เกี่ยวข้องกับน้ำ หมวดการค้า หมวดการขนส่งอื่นๆ หมวดการคมนาคม หมวดบันเทิง และหมวดการประกันภัย

ตารางที่ 3.13 ดัชนี MIIT ระหว่างเกาหลีและอาเซียน6, 1998-2001

Agricultures		Manufacturing		Services	
Oil seeds	0.0000	Coal	0.0000	Gas manufacture, distribution	0.0369
Dairy products	0.0000	Gas	0.0000	Electricity	0.3158
Sugar cane, sugar beet	0.0002	Leather products	0.0000	Construction	0.4601
Paddy rice	0.0005	Wood products	0.0000	PubAdmin/Defence/Health/Educat	0.5866
Crops nec	0.0352	Ferrous metals	0.0000	Business services nec	0.6689
Vegetable oils and fats	0.0526	Oil	0.0000	Financial services nec	0.6803
Sugar	0.0710	Forestry	0.0129	Sea transport	0.7538
Cattle, sheep, goats, horses	0.0798	Transport equipment nec	0.1654	Air transport	0.7578
Animal products nec	0.1280	Manufactures nec	0.1972	Water	0.7612
Food products nec	0.1952	Motor vehicles and parts	0.2065	Trade	0.8047
Cereal grains nec	0.2145	Machinery and equipment nec	0.2972	Transport nec	0.8091
Meat products nec	0.2704	Textiles	0.3966	Communication	0.8679
Vegetables, fruit, nuts	0.3009	Minerals nec	0.4553	Recreation and other services	0.9095
Plant-based fibers	0.3936	Paper products, publishing	0.5131	Insurance	0.9483
Meat: cattle, sheep, goats, horse	0.5051	Petroleum, coal products	0.6217	Dwellings	-
Processed rice	0.5484	Wearing apparel	0.7382		
Wheat	0.5863	Mineral products nec	0.7550		
Raw milk	0.6397	Chemical, rubber, plastic prods	0.8226		
Wool, silk-worm cocoons	0.6700	Metal products	0.8611		
Beverages and tobacco products	0.7923	Electronic equipment	0.9112		
		Fishing	0.9441		
		Metals nec	0.9554		

ที่มา: คำนวณจาก GTAP data version 6 โดยคณะผู้วิจัย

หมายเหตุ: ASEAN6 หมายถึง ไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และเวียดนาม

ตารางที่ 3.14 คำนวณ MIIT ระหว่างเกาหลีและไทย, 1998-2001

Agricultures		Manufacturing		Services	
Paddy rice	0.0000	Gas	0.0000	Gas manufacture, distribution	0.0000
Sugar	0.0049	Wearing apparel	0.0000	Electricity	0.4211
Crops nec	0.0174	Leather products	0.0000	Air transport	0.4413
Meat products nec	0.0182	Paper products, publishing	0.0000	PubAdmin/Defence/Health/Educat	0.4450
Oil seeds	0.0212	Ferrous metals	0.0000	Transport nec	0.5174
Vegetable oils and fats	0.0285	Metal products	0.0000	Insurance	0.5613
Food products nec	0.1174	Oil	0.0010	Financial services nec	0.5734
Vegetables, fruit, nuts	0.1461	Wood products	0.0174	Recreation and other services	0.6122
Sugar cane, sugar beet	0.2105	Coal	0.0344	Sea transport	0.6572
Cereal grains nec	0.2449	Transport equipment nec	0.0688	Water	0.6930
Meat: cattle, sheep, goats, horse	0.2860	Minerals nec	0.0850	Business services nec	0.8250
Cattle, sheep, goats, horses	0.3216	Machinery and equipment nec	0.1117	Trade	0.8526
Processed rice	0.3408	Fishing	0.1217	Construction	0.8966
Beverages and tobacco products	0.3478	Motor vehicles and parts	0.2582	Communication	0.9117
Dairy products	0.4397	Metals nec	0.3002	Dwellings	-
Wool, silk-worm cocoons	0.4707	Manufactures nec	0.4026		
Animal products nec	0.4733	Petroleum, coal products	0.4172		
Raw milk	0.5922	Forestry	0.4390		
Plant-based fibers	0.6541	Chemical, rubber, plastic prods	0.4432		
Wheat	0.9298	Mineral products nec	0.6038		
		Electronic equipment	0.6131		
		Textiles	0.9071		

ที่มา: คำนวณจาก GTAP data version 6 โดยคณะผู้วิจัย

หมายเหตุ: ASEAN6 หมายถึง ไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และเวียดนาม

ในกรณีของไทย พบว่า สินค้าของไทยที่มีค่าดัชนีการค้าในหมวดเดียวกันสูง กับเกาหลีได้แก่ ข้าวสาลี หมวดเครื่องนุ่งห่ม หากลดค่าดัชนีวัดมาเป็น 0.6 พบว่า มีหมวดสินค้าเพิ่มขึ้นคือ สินค้าเส้นใยจากพืช หมวดผลิตภัณฑ์จากแร่อื่นๆ หมวดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ หมวดธุรกิจ และหมวดการบริการทางการเงิน

ผลการวิเคราะห์ข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การค้าระหว่างไทยกับเกาหลี มีสินค้าที่ค้าในหมวดเดียวกันไม่มากนักสำหรับสินค้าเกษตรและสินค้าอุตสาหกรรม

ตารางที่ 3.15 ดัชนี IIT ระหว่างเกาหลีกับไทยปี 1998 และ 2001

Agricultures	IIT98	IIT01	Manufacturing	IIT98	IIT01	Services	IIT98	IIT01
Paddy rice	-	0.000	Gas	-	0.000	Gas manufacture, distribution	-	0.000
Sugar	0.000	0.001	Oil	-	0.001	Electricity	-	0.421
Vegetable oils and fats	0.000	0.012	Coal	-	0.034	Air transport	-	0.441
Crops nec	0.000	0.016	Transport equipment nec	0.000	0.043	PubAdmin/Defence /Health/Educat	-	0.445
Oil seeds	-	0.021	Minerals nec	0.083	0.068	Transport nec	-	0.517
Meat products nec	0.222	0.052	Wood products	0.308	0.090	Insurance	-	0.561
Sugar cane, sugar beet	-	0.211	Ferrous metals	0.000	0.115	Financial services nec	-	0.573
Cereal grains nec	-	0.245	Fishing	-	0.122	Recreation and other services	-	0.612
Meat: cattle, sheep, goats ,horse	-	0.286	Metals nec	0.036	0.156	Sea transport	-	0.657
Cattle, sheep, goats, horses	-	0.322	Motor vehicles and parts	0.286	0.262	Water	-	0.693
Processed rice	-	0.341	Metal products	0.195	0.343	Business services nec	-	0.825
Beverages and tobacco products	-	0.348	Wearing apparel	0.667	0.353	Trade	-	0.853
Dairy products	-	0.440	Forestry	-	0.439	Construction	-	0.897
Wool, silk-worm cocoons	-	0.471	Petroleum, coal products	0.438	0.482	Communication	-	0.912
Animal products nec	-	0.473	Textiles	0.354	0.565	Dwellings	-	-
Raw milk	-	0.592	Machinery and equipment nec	0.458	0.595			
Plant-based fibers	-	0.654	Mineral products nec	0.800	0.665			
Food products nec	0.879	0.673	Leather products	0.245	0.669			
Vegetables, fruit, nuts	0.000	0.763	Electronic equipment	0.787	0.702			
Wheat	-	0.930	Paper products, publishing	0.080	0.780			
			Chemical, rubber, plastic prods	0.287	0.854			
			Manufactures nec	0.754	0.899			

ที่มา: คำนวณจาก GTAP data version 6 โดยคณะผู้วิจัย

1. GTAP

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว พบว่า ภายใต้สถานการณ์ 1 ที่มีผลการลดภาษีนำเข้าสินค้าทุกหมวดเป็นศูนย์ สินค้าในหมวดข้าว จะมีความสำคัญสูงสุด เนื่องจากสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกหรือเกินดุลได้มากที่สุด ในขณะที่สินค้าในหมวดอื่นๆ มีผลกระทบต่อดุลการค้าในเชิงบวกน้อยมากโดยเปรียบเทียบ (ดูตารางที่ 3.6)

ภายใต้สถานการณ์ 2 ที่มีผลการลดภาษีนำเข้าสินค้าทุกหมวดเป็นศูนย์ ยกเว้นแต่เพียงสินค้าในหมวดข้าว สินค้าหลักที่ทำให้ดุลการค้าของไทยเกินดุลก็ยังคงอยู่ในภาคเกษตร ได้แก่ หมวดผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์อื่นๆ และ หมวดอาหารอื่นๆ เป็นต้น (ดูตารางที่ 3.11)

ไทยยังคงมีความเสียเปรียบทางการค้ากับสินค้าในหมวดอุตสาหกรรมไม่ว่าจะพิจารณาในสถานการณ์ 1 หรือ 2 ก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับดัชนี MIIT หรือ IIT ในตารางที่ 3.14 และ 3.15 ตามลำดับ ที่แสดงถึงความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในสินค้าเกษตรเป็นหลัก เนื่องจากว่าได้รับผลกระทบด้านบวกจากการเข้าถึงตลาดได้เพิ่มขึ้น ในขณะที่ผลกระทบด้านลบจากการต้องนำเข้าปัจจัยการผลิตเพิ่มขึ้นมีน้อย และมีโอกาสเกิด import competition ในตลาดต่างประเทศต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับสินค้าอุตสาหกรรม

สินค้าเกษตรที่จะนำมาวิเคราะห์รายสาขา จะอยู่ในกลุ่มสินค้านี้ต่อไปนี้ คือ

Rice

Meat Products Nec.

Food Products Nec.

Crop Nec.

Vegetables, Fruits & Nuts

Sugar

4.1

WTO 2547

		(WTO2547)			(WTO2547)		
ตอนที่ 01	สัตว์มีชีวิต	0-32	-	-	9-40	0	9-89.1
ตอนที่ 02	เนื้อสัตว์ใช้บริโภค	34-52	-	-	18-27	20-40	20-40
ตอนที่ 03	ปลา สัตว์น้ำ	5-30	-	-	10-20	-	-
ตอนที่ 04	ผลิตภัณฑ์นม	5-36	20	41-216	19.7-41	20-40	41-243
ตอนที่ 05	ผลิตภัณฑ์จากสัตว์อื่นๆ	0-31	-	-	6.6-36	5-8	18-25.6
ตอนที่ 06	ต้นไม้และพืชอื่นๆ มีชีวิต	36-55.2	-	-	13.1-36	8	18
ตอนที่ 07	พืชผักใช้บริโภค	36.58.2	27	57-142	19.7-54	0-50	135-887.4
ตอนที่ 08	ผลไม้	10-55.2	20-30	54	21-72	30-50	50-611.5
ตอนที่ 09	กาแฟ ชา และเครื่องดื่ม	27.6-55.2	27-30	51-90	13.1-60.7	20-40	337.3-513.6
ตอนที่ 10	ธัญพืช	27-53.2	20-30	52-73	1.8-18	0-30	18-800.3
ตอนที่ 11	ผลิตภัณฑ์จากเมล็ดธัญพืช มอลต์ สตาร์ช	27-35.2	-	-	4.2-27	5-30	50.9-800.3
ตอนที่ 12	เมล็ดพืชและผลไม้ที่มีน้ำมัน เมล็ดธัญพืช	5-44	20-30	80-218	10-54	5-40	100.5-754.3
ตอนที่ 13	ครึ่ง และสิ่งสกัดอื่นๆจากพืช	10-27.6	-	-	11-32.8	-	754.3
ตอนที่ 14	วัตถุจากพืชที่ใช้ถักสาน	0-31	-	-	6.6-13.1	-	-
ตอนที่ 15	ไขมันและน้ำมันที่ได้จากสัตว์หรือพืช	1-27.6	20	52-146	4-36	40	630

4.1

WTO 2547 ()

		(WTO2547)			(WTO2547)		
ตอนที่ 16	ของปรุงแต่งจากเนื้อสัตว์ ปลา	10-30	-	-	18-72	-	-
ตอนที่ 17	น้ำตาลและขนมทำจากน้ำตาล	20-30	65	94	9-20	20	49.5-243
ตอนที่ 18	โกโก้และของปรุงแต่งที่ทำจากโกโก้	10-27.6	-	-	13.1-27	-	-
ตอนที่ 19	ของปรุงแต่งจากธัญพืช แป้ง สตาร์ช หรือนม	5-30	-	-	5.4-54	-	-
ตอนที่ 20	ของปรุงแต่งทำจากพืชผัก ผลไม้	30	-	-	15-90	50	54-63.9
ตอนที่ 21	ของปรุงแต่งเบ็ดเตล็ดที่บริโภคได้	1-50.2	40	49	13.1-54	-	754
ตอนที่ 22	เครื่องดื่ม สุรา น้ำส้มสายชู	0-55.2	-	-	8-30	30	90-270
ตอนที่ 23	กากและเศษที่เหลือจากอุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์	1-9.2	20	133	1.8-18	5	9-71

2.

การวิเคราะห์นี้จะกระทำตามกลุ่มสินค้าเกษตรที่ได้เสนอไว้ตอนต้น โดยเรียงลำดับตาม HS code

2.1. HS 02 สินค้าหมวดเนื้อสัตว์ใช้ในการบริโภค

รายการสินค้าในตอน 02 คือ สินค้าประเภทเนื้อสัตว์ใช้บริโภค เช่น เนื้อสัตว์ ชันเนื้อ ชันชำแหละ เครื่องใน เป็นต้น โดยในช่วงปี 2544-2546 ไทยและเกาหลีใต้มีมูลค่าการค้ารวมเฉลี่ยปีละ 1725.17 ล้านบาท ซึ่งเป็นการส่งออกจากไทยไปเกาหลีใต้มีมูลค่าปีละ 1725.02 ล้านบาท หรือร้อยละ 99.99 ของมูลค่าการค้ารวม และเป็นการนำเข้าของไทยจากเกาหลีใต้มีมูลค่าปีละ 0.16 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.01 ของมูลค่าการค้ารวม ทำให้ไทยได้เปรียบดุลการค้าเฉลี่ยปีละ 1724.86 ล้านบาท

ในปี 2546 ไทยส่งออกสินค้าตอน 02 ไปทุกประเทศ 27053.36 ล้านบาท โดยมีมูลค่าการส่งออกไปเกาหลีใต้ 1947.80 ล้านบาท หรือร้อยละ 7.20 ของมูลค่าส่งออกไปทุกประเทศ สำหรับสินค้าส่งออกที่สำคัญของไทย คือ ชันเนื้อไก่ชำแหละแช่เย็นจนแข็ง ชันเนื้อเป็ดและส่วนอื่นๆแช่แข็ง

ไทยนำเข้าสินค้าตอน 02 จากทุกประเทศ 231.45 ล้านบาท โดยมูลค่านำเข้าจากเกาหลีใต้ 0.47 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.2 ของมูลค่านำเข้าจากทุกประเทศ สำหรับสินค้านำเข้าที่สำคัญจากเกาหลีใต้ คือ ตับโคแช่เย็นจนแข็ง ตับหมูแช่เย็นจนแข็ง

อัตรานำเข้าของไทยอยู่ที่ร้อยละ 34-52 และไทยไม่มีรายการสินค้าที่มีโควตาในตอนสินค้านี้ ขณะที่อัตรานำเข้าของเกาหลีใต้อยู่ที่ร้อยละ 18-27 และเกาหลีใต้ยังมีอัตรานำเข้าในโควตาร้อยละ 20-40 และอัตรานำเข้านอกโควตาร้อยละ 20-40 โดยที่สินค้าที่มีโควตาได้แก่ เนื้อวัวแช่เย็น แช่แข็ง เนื้อไก่แช่แข็ง

(1) ไก่แช่เย็น แช่แข็ง (พิกัด 0207)

- กำหนดต้องเป็นโรงงานที่ได้รับอนุญาตจากสำนักสุขอนามัยสัตว์เกาหลี ปัจจุบันมี 33 โรงงาน และมีใบผ่านการตรวจสอบสุขอนามัยสัตว์จากกรมปศุสัตว์ของไทยกำกับมาด้วย หากมีโรงงานผู้ผลิตรายใหม่จะยื่นขอเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้ส่งออกไปยังเกาหลี จะต้องรองานกว่าเจ้าหน้าที่เกาหลีจะเดินทางมาตรวจสอบที่โรงงาน ไม่ยินยอมอนุญาตโดยการตรวจสอบเอกสารก่อน
- อัตรานำเข้าร้อยละ 27.5 หากเป็นไก่แปรรูปต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มอีกร้อยละ 10

(2) เนื้อสุกรแช่เย็น แช่แข็ง (พิกัด 020630)

- ห้ามนำเข้าเนื้อหมูแช่เย็นและแช่แข็งจากประเทศไทย เนื่องจากปัญหาโรคปากเปื่อยเท้าเปื่อย

ด้านบวก คาดว่ามีสินค้าที่สำคัญที่เข้าถึงตลาดได้มากขึ้น คือ ชิ้นเนื้อและส่วนอื่นของไก่แช่แข็ง และส่วนอื่นๆ ของเป็ด ห่าน หรือไก่ต็อกแช่แข็ง

- ชิ้นเนื้อและส่วนอื่นของไก่แช่แข็ง

ในช่วงปี 2544-2546 มูลค่า 1306-1910 ล้านบาท โดยเกาหลีใต้เก็บอัตรากำหนดนำเข้า 20% ดังนั้นการลดอัตรากำหนดเหลือ 0% คาดว่าจะทำให้ไทยมีโอกาสในการส่งออกมากขึ้น ทั้งนี้ภาครัฐจะต้องมีการเจรจามาตรการกีดกันทางการค้าด้านสุขอนามัยควบคู่ไปด้วย

- เนื้อเป็ด ห่าน หรือไก่ต็อกแช่แข็ง

ในช่วงปี 2544-2546 มูลค่าส่งออก 210-20 ล้านบาท โดยเกาหลีใต้เก็บอัตรากำหนดนำเข้า 20% ซึ่งจากตัวเลขถึงแม้ว่าการส่งออกจะมีแนวโน้มที่ลดลงแต่หากมีการลดอัตรากำหนดเหลือ 0% คาดว่าจะทำให้ไทยมีโอกาสในการขยายการส่งออกให้กลับมาเหมือนเดิมได้มากขึ้น

ด้านลบ คาดว่าจะไม่มีสินค้านำเข้าที่สำคัญเพิ่มมากขึ้น

2.2. HS 03 สินค้าหมวดปลาและสัตว์น้ำ

รายการสินค้าในตอนที่ 3 คือ สินค้าประเภทปลาและสัตว์น้ำ เช่น ปลา กุ้ง ปลาหมึก ปลาทูน่า ปลาแซลมอน เป็นต้น โดยในช่วงปี 2544-2546 ไทยและเกาหลีใต้มีมูลค่าการค้ารวมเฉลี่ยปีละ 3363.17 ล้านบาท ซึ่งเป็นการส่งออกจากไทยไปเกาหลีใต้มูลค่าปีละ 2340.98 ล้านบาท หรือร้อยละ 69.61 ของมูลค่าการค้ารวม และเป็นการนำเข้าของไทยจากเกาหลีใต้มูลค่าปีละ 1022.19 ล้านบาท หรือร้อยละ 30.39 ของมูลค่าการค้ารวม ไทยได้เปรียบดุลการค้าเฉลี่ยปีละ 1318.79 ล้านบาท

ในปี 2546 ไทยส่งออกสินค้าตอนที่ 03 ไปทุกประเทศ 72798.96 ล้านบาท โดยมีมูลค่าส่งออกไปเกาหลีใต้ 2578.92 ล้านบาท หรือร้อยละ 3.54 ของมูลค่าส่งออกไปทุกประเทศ สำหรับสินค้าส่งออกที่สำคัญของไทย คือ กุ้งแช่เย็นแช่แข็ง ปลาแช่แข็ง ปลาหมึกแช่แข็ง ปูแช่แข็ง

ไทยนำเข้าสินค้าตอนที่ 03 จากทุกประเทศ 43252.65 ล้านบาท โดยมีมูลค่านำเข้าจากเกาหลีใต้ 1260.57 ล้านบาท หรือร้อยละ 2.91 ของมูลค่าส่งออกไปทุกประเทศ สำหรับสินค้านำเข้าที่

สำคัญจากเกาหลีใต้ คือ ปลาทูน่าแช่แข็ง ปลาสดคิปละหรือปลาโอห้องแถบแช่แข็ง ปลาแมคเคอเรลแช่แข็ง เนื้อปลาแช่แข็ง ปลาหมึกแช่แข็ง ปูแช่แข็ง

อัตราภาษีนำเข้าของไทยอยู่ที่ร้อยละ 5-30 ขณะที่อัตราภาษีนำเข้าของเกาหลีใต้อยู่ที่ร้อยละ 10-20 โดยในตอนนี้สินค้าทั้งไทยและเกาหลีใต้ไม่มีรายการสินค้าที่มีโควตา

(1) กุ้งแช่เย็นแช่แข็ง(พิกัด 030623)

- ต้องผ่านการตรวจสอบจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาเกาหลี ซึ่งมีมาตรการตรวจสอบที่เข้มงวด โดยเฉพาะสารปนเปื้อนสารตกค้าง การปิดฉลากสินค้า
- ใช้อัตราภาษีปรับปรุง(Adjustment Tariff) ร้อยละ 35 ซึ่งสูงกว่าอัตราภาษีมาตรฐานซึ่งกำหนดไว้เพียงร้อยละ 20

(2) ปลาหมึกแช่แข็ง ปูแช่เย็นแช่แข็ง(พิกัด 030624)

- ต้องมีใบรับรองจากกรมประมง
- ต้องมีใบรับรองจากกรมประมง
- ต้องผ่านการตรวจสอบจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาเกาหลี ซึ่งมีมาตรการตรวจสอบที่เข้มงวด โดยเฉพาะสารปนเปื้อนสารตกค้าง การปิดฉลากสินค้า
- ใช้อัตราภาษีปรับปรุง(Adjustment Tariff) ร้อยละ 40 ซึ่งสูงกว่าอัตราภาษีมาตรฐานซึ่งกำหนดไว้เพียงร้อยละ 20

ด้านบวก คาดว่ามีสินค้าที่สำคัญที่เข้าถึงตลาดได้มากขึ้น คือ กุ้งแช่เย็นแช่แข็ง เนื้อปลาอื่นๆ แช่แข็ง ปลาหมึกแช่แข็ง ปลามีชีวิต

- กุ้งแช่เย็นแช่แข็ง
ในช่วงปี 2545- 2546 มูลค่าส่งออกอยู่ระหว่าง 1,073-1,342 ล้านบาท ซึ่งเกาหลีใต้เก็บอัตราภาษีนำเข้า 14% ดังนั้นการลดภาษีลงเหลือ 0% และลดมาตรการกีดกันการนำเข้าด้านสุขอนามัย คาดว่าจะทำให้ไทยส่งออกได้เพิ่มขึ้น
- ปลาอื่นๆ แช่แข็ง
ในช่วงปี 2541- 2545 มีมูลค่าส่งออกอยู่ระหว่าง 372-398 ล้านบาท โดยเกาหลีใต้เก็บอัตราภาษีนำเข้า 10% ดังนั้นการลดภาษีลงเหลือ 0% และลดมาตรการกีดกันทางการค้าด้านสุขอนามัย คาดว่าจะทำให้ไทยมีโอกาสส่งออกได้เพิ่มขึ้น
- ปลาหมึกกระดองแช่เย็นแช่แข็ง
ในช่วงปี 2541-2545 มีมูลค่าส่งออกอยู่ระหว่าง 16-51 ล้านบาท และมีแนวโน้ม

เพิ่มขึ้น โดยเกาหลีใต้เก็บภาษีนำเข้า 20% ดังนั้นการลดภาษีลงเหลือ 0% คาดว่าจะทำให้ไทยมีโอกาสส่งออกได้เพิ่มขึ้น

- ปลามีชีวิต

ในช่วงปี 2544-2546 มูลค่าส่งออกอยู่ระหว่าง 1-9 ล้านบาท และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างมาก โดยเกาหลีใต้เก็บอัตราภาษีนำเข้า 10% ดังนั้นการเก็บภาษีลงเหลือ 0% คาดว่าจะทำให้ไทยมีโอกาสส่งออกได้เพิ่มขึ้น เนื่องจากไทยมีพันธุ์ปลาที่หลากหลาย โดยเฉพาะปลาสวยงาม

ด้านลบ คาดว่ามีสินค้านำเข้าสำคัญ คือ ปลาโอแช่แข็ง ปลาทูน่าแช่แข็ง ปลาแมคเคอเรลแช่แข็ง ปลาหมึกกล้วยแช่แข็ง และกุ้งแช่เย็นจนแข็ง

- ปลาโอแช่แข็ง

ในปี 2544-2546 มีมูลค่านำเข้า 356-681 ล้านบาท และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยไทยเก็บภาษีอัตรานำเข้า 5% ดังนั้นการลดภาษีลงเหลือ 0% คาดว่าจะทำให้ไทยนำเข้าเพิ่มขึ้น แต่จะไม่มีผลต่อผู้ผลิตภายในประเทศเนื่องจากการนำเข้าเพื่อเป็นวัตถุดิบสำหรับการส่งออก

- ปลาทูน่าแช่แข็ง (ทูน่าครีบบาว และทูน่าครีบลีง)

ในปี 2544-2546 มีมูลค่านำเข้า 286-318 ล้านบาท และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยไทยเก็บภาษีอัตรานำเข้า 5% ดังนั้นการลดภาษีลงเหลือ 0% คาดว่าจะทำให้ไทยนำเข้าเพิ่มขึ้น เนื่องจากไทยไม่สามารถจับปลาทูน่าได้เพียงพอต่อการใช้เพื่อการบริโภค และอุตสาหกรรมผลิตปลาทูน่ากระป๋องเพื่อการส่งออก

- ปลาแมคเคอเรลแช่แข็ง

ในปี 2544-2546 มีมูลค่านำเข้า 3-17 ล้านบาท และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยไทยเก็บภาษีอัตรานำเข้า 5% ดังนั้นการลดภาษีลงเหลือ 0% คาดว่าจะทำให้ไทยนำเข้าเพิ่มขึ้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อกรณีสินค้าทดแทนปลาน้ำจืดของไทย

- กุ้งอื่นๆแช่เย็นจนแข็ง

ในช่วงปี 2544-2546 ไทยนำเข้ามูลค่า 21-43 ล้านบาท ซึ่งน้อยมากเมื่อเทียบกับการส่งออกของไทยไปเกาหลีใต้ โดยไทยเก็บอัตราภาษีนำเข้า 5% ดังนั้นการลดภาษีลงเหลือ 0% คาดว่าจะทำให้ไทยนำเข้าเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

เมื่อพิจารณาโอกาสและผลกระทบการส่งออกและนำเข้าในตอนที่ 03 คาดว่าแนวโน้มไทยยังคงได้เปรียบดุลการค้า และมีแนวโน้มของการเกินดุลเพิ่มขึ้นหากไทยประสบผลสำเร็จในการเจรจามาตรการกีดกันทางด้านสุขอนามัย และปัญหาด้านการจัดเก็บภาษี ได้แก่ กุ้งแช่แข็ง ภาษีปกติร้อยละ 20 ถูกเรียกเก็บ Adjustment duty ร้อยละ 35 Shrimps & prawns salted or in

brine ภาษีปกติร้อยละ 20 ถูกเรียกเก็บ Adjustment duty ร้อยละ 60 และปลาหมึกแช่แข็ง ภาษีปกติร้อยละ 10 ถูกเรียกเก็บ Adjustment duty ร้อยละ 40

2.3. HS 06 สินค้าหมวดต้นไม้และพืชอื่นๆ มีชีวิต

รายการสินค้าในตอนที่ 6 คือ สินค้าประเภท ต้นไม้และพืชอื่นๆ มีชีวิต เช่น ต้นไม้ ดอกไม้ กิ่งไม้ หัว หน่อ แขนง เป็นต้น โดยในปี 2544-2546 ไทยและเกาหลีใต้มีมูลค่าการค้ารวมเฉลี่ยปีละ 73.94 ล้านบาท ซึ่งเป็นการส่งออกจากไทยไปเกาหลีใต้มูลค่าปีละ 73.90 ล้านบาท หรือร้อยละ 99.94 ของมูลค่าการค้ารวม และเป็นการนำเข้าของไทยจากเกาหลีใต้มูลค่าปีละ 0.04 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.06 ของมูลค่าการค้ารวม ไทยได้เปรียบดุลการค้าเฉลี่ยปีละ 73.98 ล้านบาท

ในปี 2546 ไทยส่งออกสินค้าตอนที่ 6 ไปทุกประเทศ 2866.50 ล้านบาท โดยมีมูลค่าส่งออกไปเกาหลีใต้ปีละ 74.66 ล้านบาท หรือร้อยละ 2.59 ของมูลค่าส่งออกไปทุกประเทศ สำหรับสินค้าส่งออกที่สำคัญของไทย คือ ดอกกล้วยไม้สด ต้นกล้วยไม้ ใบไม้และกิ่งไม้ต่างๆ

ไทยนำเข้าสินค้าตอนที่ 6 จากทุกประเทศ 142.53 ล้านบาท โดยมีมูลค่านำเข้าจากเกาหลีใต้ 0.06 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.04 ของมูลค่าส่งออกไปทุกประเทศ สำหรับสินค้านำเข้าที่สำคัญจากเกาหลีใต้ คือ ต้นกล้วยไม้

อัตรานำเข้าของไทยอยู่ที่ร้อยละ 36-55.2 ขณะที่อัตรานำเข้าของเกาหลีใต้อยู่ที่ร้อยละ 13.1-36 โดยมีอัตรานำเข้าในโควตาที่ร้อยละ 8 และอัตรานำเข้านอกโควตาที่ร้อยละ 18 โดยที่สินค้าที่มีโควตาได้แก่ ต้นแอปเปิ้ล ต้นแพร์ ต้นพีช ต้นส้ม ต้นมัลเบอร์รี่

ด้านบวก คาดว่ามีสินค้าที่สำคัญที่เข้าถึงตลาดได้มากขึ้น ได้แก่ ต้นกล้วยไม้ ดอกกล้วยไม้สด และใบไม้กิ่งไม้แห้งข้อมลิ

- ต้นกล้วยไม้

ในช่วงปี 2544-2546 มูลค่าส่งออก 47-57 ล้านบาท โดยเกาหลีใต้เก็บอัตรานำเข้า 27% ดังนั้นการลดภาษีเหลือ 0% จะส่งผลให้ส่งออกเพิ่มขึ้น เนื่องจากต้นกล้วยไม้ของไทยเป็นไม้เขตร้อนที่ผลิตได้ดีและมีหลากหลายพันธุ์ และผู้บริโภคเกาหลีใต้ยังมีความต้องการอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ไทยต้องมีการพัฒนาทางด้านพันธุ์ให้มีความหลากหลายมากขึ้น

- ดอกกล้วยไม้สด

ในช่วงปี 2544 มูลค่าส่งออก 16 ล้านบาท และเพิ่มขึ้นเป็น 19 ล้านบาท ก่อนที่จะลดลง

เหลือ 11 ล้านบาท ในปี 2546 โดยเกาหลีใต้เก็บอัตราภาษีนำเข้า 36% ดังนั้นการลดภาษีเหลือ 0% จะส่งผลให้ส่งออกเพิ่มขึ้น เนื่องจากต้นทุนกล้วยไม้ของไทยเป็นไม้เขตร้อนที่ผลิตได้ดีและมีหลากหลายพันธุ์ และผู้บริโภครเกาหลีใต้ยังมีความต้องการอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ไทยต้องมีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยวเพื่อรักษาคุณภาพให้มีความสดและคงทน เช่นการเก็บรักษาในห้องเย็น เป็นต้น

- ใบไม้ กิ่งไม้แห้งข้อมลี

ในช่วงปี 2544-2546 มูลค่าส่งออก 0.5-9 ล้านบาท โดยเกาหลีใต้เก็บอัตราภาษีนำเข้า 13.1% ดังนั้นการลดภาษีเหลือ 0% จะส่งผลให้ส่งออกเพิ่มขึ้น เนื่องจากต้นทุนกล้วยไม้ของไทยเป็นไม้เขตร้อนที่ผลิตได้ดีและมีหลากหลายพันธุ์ และผู้บริโภครเกาหลีใต้ยังมีความต้องการอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ไทยต้องมีการพัฒนาทางด้านพันธุ์ให้มีความหลากหลายมากขึ้น

ด้านลบ คาดว่ามีสินค้านำเข้าสำคัญ คือ ดอกไม้สด โดยเฉพาะจำพวกไม้เมืองหนาว

- ดอกไม้สด

ในช่วงปี 2544-2546 ไทยมีการนำเข้าสินค้าในตอนที่ 06 จากเกาหลีใต้น้อยมาก สาเหตุเนื่องจากไทยเก็บอัตราภาษีนำเข้าค่อนข้างสูงถึง 36-55.2% ดังนั้นการลดภาษีเหลือ 0% คาดว่าจะส่งผลให้ไทยนำเข้าเพิ่มขึ้นเนื่องจากราคาดอกไม้สดลดลงอย่างมาก โดยเฉพาะดอกไม้สดเมืองหนาวที่มีหลากหลายพันธุ์และไทยผลิตไม่ได้ จะเป็นการสร้างแรงจูงใจแก่ผู้บริโภครของไทยให้มีความต้องการเพิ่มขึ้น ซึ่งจะแข่งขันและทดแทนกับดอกไม้สดเขตร้อนของไทยและจะส่งผลกระทบต่อผู้ผลิตในประเทศ

2.4. HS 07 สินค้าหมวดพืชผักใช้บริโภค

รายการสินค้าในตอนที่ 07 คือ สินค้าประเภท พืชผักใช้บริโภค เช่น มันสำปะหลัง ถั่ว พืชผัก เห็ด พริก หน่อไม้ เป็นต้น โดยปี 2544-2546 ไทยและเกาหลีใต้มีมูลค่าการค้ารวมเฉลี่ยปีละ 223.25 ล้านบาท ซึ่งเป็นการส่งออกจากไทยไปเกาหลีใต้มูลค่าปีละ 204.62 ล้านบาท หรือร้อยละ 91.66 ของมูลค่าการค้ารวม และเป็นการนำเข้าของไทยจากเกาหลีใต้มูลค่าปีละ 18.63 ล้านบาท หรือร้อยละ 8.34 ของมูลค่าการค้ารวม ไทยได้เปรียบดุลการค้าเฉลี่ยปีละ 186.00 ล้านบาท

ในปี 2546 ไทยส่งออกสินค้าตอนที่ 07 ไปทุกประเทศ 16529.92 ล้านบาท โดยมีมูลค่าส่งออกไปเกาหลีใต้ปีละ 29.61 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.18 ของมูลค่าส่งออกไปทุกประเทศ สำหรับสินค้าส่งออกที่สำคัญของไทย คือ ผักแห้ง หอมหัวใหญ่สดหรือแช่เย็น มันสำปะหลังอัดเม็ด ถั่วเนาวนางแดง

ในปี 2546 ไทยนำเข้าสินค้าตอนที่ 07 จากทุกประเทศ 1731.71 ล้านบาท โดยมีมูลค่านำเข้าจากเกาหลีใต้ 4.46 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.26 ของมูลค่าส่งออกไปทุกประเทศ สำหรับสินค้านำเข้าที่สำคัญจากเกาหลีใต้ คือ เห็ดหูหนู และเห็ดอื่นๆ

อัตรานำเข้าของไทยอยู่ที่ร้อยละ 38-58.2 โดยมีอัตรานำเข้าในโควตาที่ร้อยละ 27 และอัตรานำเข้านอกโควตาที่ร้อยละ 57-142 โดยสินค้าไทยที่มีโควตาได้แก่ มันฝรั่งหอมหัวใหญ่ และกระเทียม ขณะที่อัตรานำเข้าของเกาหลีใต้อยู่ที่ร้อยละ 19.7-54 โดยมีอัตรานำเข้าในโควตาที่ร้อยละ 0-50 และอัตรานำเข้านอกโควตาที่ร้อยละ 135.887.4 โดยที่สินค้าที่มีโควตาได้แก่ หัวพันธุ์มันฝรั่ง มันฝรั่งบริโกล สดหรือแห้ง มันฝรั่งสดหอมหัวใหญ่สดหรือแห้ง กระเทียมสดหรือแห้ง พริกในตระกูลสแคปซิกัม ถั่วปิ่น ถั่วแดง มันสำปะหลังสดหรือแห้ง ข้าวโพดหวานทำพันธุ์

(1) พืชไร่ เช่น ถั่วต่างๆ(พิกัด 0703 0709 0711 0713)

- ให้นำเข้าตามปริมาณขั้นต่ำที่กำหนด (Minimum Market Access - MMA) ตามที่ผูกพันไว้กับองค์การการค้าโลก โดยมอบหมายให้สหกรณ์การตลาดเพื่อเกษตรและประมง (Agriculture and Fishery Marketing Corporative-AFMC) เป็นผู้เปิดประมูลนำเข้าแต่ผู้เดียว โดยวิธีประมูลราคาขั้นต่ำ (Low-price Bidding)
- กำหนดขนาดมาตรฐานเมล็ดถั่วแดงทำให้ สินค้าจากไทยไม่สามารถร่วมประมูล
- กฎหมายที่กำหนดให้มีการติดฉลากบนสินค้า GMO จะเริ่มมีผลบังคับใช้ในเดือนกรกฎาคม 2544 โดยจะเริ่มใช้กับสินค้าถั่วเหลืองและข้าวโพดก่อน

(2) มันเส้น (พิกัด 0714100906)

- กำหนดปริมาณนำเข้า 300,000 เมตริกตัน ภาษีอัตราร้อยละ 10
- ให้สมาคมผู้ผลิตแอลกอฮอล์เป็นผู้ขออนุญาตนำเข้าและกำหนดให้ใช้เฉพาะอุตสาหกรรมสุราพื้นเมือง

(3) มันสำปะหลังอัดเม็ด (พิกัด 0710100204)

- กำหนดปริมาณนำเข้าจำนวน 315,000 ตันเสียภาษีร้อยละ 2 ปริมาณมากกว่า 315,000 ตันแต่ไม่เกิน 1 ล้านตัน เสียภาษีร้อยละ 3 ซึ่งสูงกว่าข้าวโพด (ภาษีร้อยละศูนย์) ซึ่งสามารถใช้ทดแทนมันสำปะหลัง ทำให้เสียเปรียบในการแข่งขัน
- ให้สมาคมผู้ผลิตอาหารสัตว์ และสหกรณ์การเกษตรแห่งชาติ(NACF) เป็นผู้เปิดประมูล และเมื่อมีเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงที่ทำให้ผู้ซื้อหรือผู้นำเข้าเสียเปรียบก็จะยกเลิกการประมูลทำให้ผู้ส่งออกไทยเสียหาย และการประมูลโดยการเสนอราคาต่ำสุดทำให้ผู้ส่งออกไทยต้องตัดราคาแข่งขันกัน

- อนุญาตให้มีการขนถ่ายการขนถ่ายได้เพียง 2 ท่าเรือคือ อินชอนกับคุนซาน โดยอ้างปัญหาฝุ่นละอองที่เกิดระหว่างการขนถ่าย ทำให้ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ใกล้เคียงบริเวณฝุ่นละอองที่เกิดระหว่างการขนถ่าย ทำให้ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ใกล้บริเวณท่าเรือร้องเรียนทำให้ต้นทุนการขนส่งภายในประเทศของผู้ซื้อเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากโรงงานส่วนใหญ่อยู่ห่างจากท่าเรือคุนซาน

ด้านบวก คาดว่ามีสินค้าที่สำคัญที่เข้าถึงตลาดได้มากขึ้น คือ มันสำปะหลังอัดเม็ด ผักสด ผักแช่เย็น

- มันสำปะหลังอัดเม็ด

ในช่วงปี 2544-2546 มีมูลค่าส่งออกการลดลงอย่างมากจาก 471 ล้านบาทในปี 2544 เหลือเพียง 2 ล้านบาทในปี 2546 ทั้งนี้เนื่องมาจากเป็นสินค้าที่มีโควตาและอัตราภาษีนอกโควตาของมันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ที่มีอัตราสูงมาก คือ 887.4% ในขณะที่อัตราภาษีในโควตาอยู่ที่ 3% ปริมาณโควตา 1,000,000 ตัน ดังนั้นหากไทยสามารถเจรจาให้เกิดการลดภาษีลง หรือการให้โควตานำเข้าพิเศษแก่ไทย จะส่งผลให้การส่งออกเพิ่มขึ้น

- หอมหัวใหญ่สดหรือแช่เย็น

ในช่วงปี 2545-2546 มูลค่าการส่งออก 1-3 ล้านบาท โดยเกาหลีได้เก็บอัตราภาษีนำเข้านอกโควตา 135% ในโควตา 50% ปริมาณโควตา 20,645 ตัน ดังนั้นไทยควรมีการเจรจาให้มีการเปิดโควตาพิเศษให้สามารถส่งออกได้มากขึ้น

- ผักสดหรือแช่เย็น

ในส่วนของผักสดหรือแช่เย็นที่ไทยสามารถส่งออกไปเกาหลีได้ เช่น หอมหัวใหญ่นั้น แต่เนื่องจากเป็นสินค้าที่มีโควตาและอัตราภาษีนอกโควตาของมันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ที่มีอัตราสูงมากคือ 135% ในขณะที่อัตราภาษีในโควตาอยู่ที่ 50% ปริมาณโควตา 20,645 ตัน ดังนั้นหากไทยสามารถเจรจาให้เกิดการลดภาษีลง หรือการให้โควตาและลดภาษีในโควตานำเข้าแก่ไทยได้จะส่งผลให้การส่งออกเพิ่มขึ้น

ด้านลบ คาดว่ามีสินค้านำเข้าสำคัญ คือ เห็ดต่างๆ

- เห็ดต่างๆ (เห็ดหูหนู เห็ดมัทรม)

ในช่วงปี 2544-2546 มูลค่านำเข้าลดลงตลอดจาก 34 ล้านบาทในปี 2544 เหลือเพียง 3 ล้านบาทในปี 2546 แต่เนื่องจากไทยเก็บภาษีนำเข้าค่อนข้างสูงคือ 40% ซึ่งถ้าลดภาษีเหลือ 0% คาดว่าจะส่งผลการนำเข้าเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น เนื่องจากขณะนี้ไทยและจีนได้ลดภาษีในสินค้าตอนที่ 07 ระหว่างกันเหลือ 0% ทำให้หันไปนำเข้าจากจีนแทน

2.5. HS 08 สินค้าหมวดผลไม้

รายการสินค้าในตอนที่ 08 คือ สินค้าประเภทผลไม้ เช่น ลำไย ทุเรียน ส้มโอ กุ้ง มังคุด ลิ้นจี่ สับปะรด แอปเปิ้ล ลูกนัต แพร์ ควินซ์ แอปริคอต เป็นต้น โดยปี 2544-2546 ไทยและเกาหลีได้มีมูลค่าการค้ารวมเฉลี่ยปีละ 91.46 ล้านบาท ซึ่งเป็นการส่งออกจากไทยไปเกาหลีได้มูลค่าปีละ 56.42 ล้านบาท หรือร้อยละ 61.69 ของมูลค่าการค้ารวม และเป็นการนำเข้าของไทยจากเกาหลีได้มูลค่าปีละ 35.04 ล้านบาท หรือร้อยละ 38.31 ของมูลค่าการค้ารวม ไทยได้เปรียบดุลการค้าเฉลี่ยปีละ 21.38 ล้านบาท

ในปี 2546 ไทยส่งออกสินค้าตอนที่ 08 ไปทุกประเทศ 9875.01 ล้านบาท โดยมีมูลค่าส่งออกไปเกาหลีได้ปีละ 47.30 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.48 ของมูลค่าส่งออกไปทุกประเทศ สำหรับสินค้าส่งออกที่สำคัญของไทย คือ ลำไยแห้ง สับปะรดสด สับปะรดแช่แข็ง มังคุด แช่แข็ง

ไทยนำเข้าสินค้าตอนที่ 08 จากทุกประเทศ 4257.49 ล้านบาท โดยมีมูลค่านำเข้าจากเกาหลีได้ 21.20 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.50 ของมูลค่าส่งออกไปทุกประเทศ สำหรับสินค้านำเข้าที่สำคัญจากเกาหลีได้ คือ แอปเปิ้ล แพร์ และควินซ์สด

อัตรานำเข้าของไทยอยู่ที่ร้อยละ 10-55.2 โดยมีอัตรานำเข้าในโควตาที่ร้อยละ 20-30 และอัตรานำเข้านอกโควตาที่ร้อยละ 54 โดยสินค้าไทยที่มีโควตาได้แก่ มะพร้าว และลำไยแห้ง ขณะที่อัตรานำเข้าของเกาหลีได้อยู่ที่ร้อยละ 21-72 โดยมีอัตรานำเข้าในโควตาที่ร้อยละ 30-50 และอัตรานำเข้านอกโควตาที่ร้อยละ 50-611.5 โดยที่สินค้าที่มีโควตาได้แก่ เกาลัด และลูกนัตอื่นๆ ส้มสดหรือแห้ง ส้มเกาหลี ส้มแมนดาริน พุทราจีน

(1) ลำไยอบแห้ง (พิกัด 081090)

- กำหนดให้เป็นส่วนผสมในการปรุงยา การนำเข้าต้องขออนุญาตจากสมาคมผู้ค้ายา (Korean Pharmaceutical Trader Association) เสียภาษีในอัตราร้อยละ 8 แต่หากประสงค์จะนำเข้ามาบริโภคในรูปผลไม้อบแห้งปกติ จะถูกจัดเป็นสินค้าอาหารต้องขออนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เสียภาษีอัตราร้อยละ 50 และภาษีมูลค่าเพิ่มอีกร้อยละ 10

(2) ผักและผลไม้อบแห้ง ผักและผลไม้กระป๋อง ผักและผลไม้แปรรูปอื่นๆ

- ต้องผ่านการตรวจสอบจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาเกาหลีซึ่งมีมาตรฐานการตรวจสอบเข้มงวด โดยเฉพาะสารตกค้าง เช่น ในปี 2543 สินค้ามะพร้าวอบแห้งของไทย ต้องผ่านการตรวจสอบคุณภาพ มาตรฐานจากหน่วยงานของไทยและญี่ปุ่น

และสามารถส่งออกไปจำหน่ายในญี่ปุ่นได้ แต่สินค้าล๊อตดังกล่าวไม่ผ่านการตรวจสอบของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาเกาหลี ซึ่งเกาหลีอ้างว่าอาจเกิดขึ้นได้จากกระบวนการตรวจสอบ และถือว่าการตรวจสอบของตนสิ้นสุด ไม่สามารถทบทวนผล หรือเริ่มทดลองใหม่ ทำให้ต้องส่งสินค้ากลับหรือทำลาย และการตรวจสอบบางกรณียังประกาศผลเป็นบวกหรือลบเท่านั้น (Positive/Negative Method) ไม่ประกาศผลการทดสอบในเชิงปริมาณ(Quantitative Method)

- ความเข้มงวดในการตรวจสอบป้าฉลากสินค้าเช่น กรณี สินค้าสับปะรดกระป๋องของไทยมีน้ำหนักรูปร่างไม่ครบตามที่แจ้งไว้บนฉลากสินค้าเพียงปริมาณเล็กน้อย เกาหลีจึงจัดว่าเป็นสินค้าไม่ได้มาตรฐาน แม้ว่าผู้ส่งออกไทยและผู้นำเข้าจะร้องขอให้ติดป้ายฉลากสินค้าใหม่ให้ตรงกับความเป็นจริงลงบนกระป๋อง เพื่อไม่ต้องส่งสินค้ากลับหรือทำลายก็ไม่ได้รับอนุญาต
- การหน่วงเหนี่ยวล่าช้า โดยอ้างว่าต้องตรวจสอบข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือสำนักงานส่งเสริมการค้าของไทย ทำให้ผู้นำเข้าเสียโอกาสในการจำหน่าย เพิ่มค่าใช้จ่ายในการขนส่งสินค้าไป-กลับ ค่าเช่าคลังเก็บสินค้า และสินค้าอาจเสียหายได้
- ใช้อัตราภาษีประยุคต์ ร้อยละ 20-50
- กฎหมายที่กำหนดให้มีการติดฉลากบนสินค้า GMO จะเริ่มมีผลบังคับใช้ในเดือนกรกฎาคมปี 2544 โดยจะเริ่มใช้กับสินค้าและผลิตภัณฑ์จากถั่วเหลืองและข้าวโพดที่มีส่วนผสมของสินค้า GMO เกินกว่าร้อยละ 3

ด้านบวก คาดว่ามีสินค้าที่สำคัญที่เข้าถึงตลาดได้มากขึ้น คือ ลำไย ทูเรียน มะพร้าว มังคุด และสับปะรด

- ลำไยแห้ง
ในปี 2544 มูลค่าส่งออกลำไยแห้ง 37 ล้านบาท และลดเหลือ 13 ล้านบาท ในปี 2545 ก่อนที่จะเพิ่มขึ้นเป็น 16 ล้านบาท ในปี 2546 โดยเกาหลีได้เก็บอัตราภาษีนำเข้า 45% ดังนั้นการลดภาษีลงเหลือ 0% คาดว่าจะทำให้การส่งออกเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากราคาส่งออกจะลดลงและลำไยไทยมีคุณภาพดีเมื่อเทียบกับเวียดนามและยังได้เปรียบประเทศคู่แข่งัน ประกอบกับประชากรชาวเกาหลีใต้นิยมบริโภคลำไยแห้งเป็นอาหารสุขภาพเสริม
- ทูเรียนสด มังคุด มะพร้าว และส้มโอ
ในช่วงปี 2544-2546 มูลค่าส่งออกมูลค่าผลไม้ทั้ง 4 ชนิด ก่อนข้างคงที่ โดยอยู่ที่ 3-6 ล้านบาทต่อปี โดยเกาหลีได้เก็บอัตราภาษีนำเข้า 45-72% ดังนั้นการลดภาษีลงเหลือ 0% คาดว่าจะทำให้การส่งออกเพิ่มขึ้น เพราะไทยมีศักยภาพผลิตสินค้าผลไม้เมืองร้อน

แต่เนื่องจากเกาหลีได้อนุญาตให้นำเข้าผลไม้จากไทยได้ 5 ชนิด คือ ทุเรียน กล้วยหอม มะพร้าว องุ่น และสับปะรด จำเป็นต้องมีการเจรจาเพื่อให้อนุญาตให้มีสินค้าผลไม้ อื่นๆเพิ่มมากขึ้น

- สับปะรดแช่แข็ง

ในช่วงปี 2544-2546 มูลค่าการส่งออก 3-14 ล้านบาท โดยเกาหลีได้ให้เก็บอัตรากำหนด นำเข้า 72% ดังนั้นการลดภาษีลงเหลือ 0% คาดว่าจะทำให้การส่งออกเพิ่มมากขึ้น เนื่องจา การนำเข้าของเกาหลีได้ลดลง ประกอบกับสับปะรดเป็นผลไม้เขตร้อนที่ไทยผลิตได้ดีเมื่อ เทียบกับประเทศอื่นๆ เช่น เวียดนาม

ด้านลบ คาดว่ามีสินค้าที่สำคัญที่นำเข้าเพิ่มขึ้น คือ แพร่และควินซ์สด

- แพร่และควินซ์สด

ในช่วงปี 2544-2546 มูลค่านำเข้าลดลงจาก 141 ล้านบาท เหลือเพียง 4 ล้านบาท โดย ไทยเก็บอัตรากำหนดนำเข้า 36% คาดว่าการลดภาษีลงส่งผลให้นำเข้าเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย ในสินค้าคุณภาพดี เนื่องจากไทยมีการนำเข้าจากจีนส่วนใหญ่แล้ว

เมื่อพิจารณาโอกาสและผลกระทบการส่งออกและการนำเข้าในตอนปี 08 คาดว่าไทยจะ ได้เปรียบดุลการค้ากับเกาหลีใต้ จากการปรับลดภาษีนำเข้าของทั้งสองฝ่ายมีผลให้ไทยมี โอกาสขยายปริมาณการส่งสินค้าเดิมที่ได้รับอนุญาตนำเข้าผลไม้เมืองร้อนรายการอื่นๆ เช่น ลำไย มังคุด ส้มโอ ควบคู่ไปด้วย

2.6. HS 09 สินค้าหมวดกาแฟ ชา และ เครื่องเทศ

รายการสินค้าในตอนปี 09 คือ สินค้าประเภทกาแฟ ชา และ เครื่องเทศ โดยปี 2544-2546 ไทยและเกาหลีใต้มีมูลค่าการค้ารวมเฉลี่ยปีละ 55.79 ล้านบาท ซึ่งเป็นการส่งออกจากไทยไป เกาหลีใต้มูลค่าปีละ 55.50 ล้านบาท หรือร้อยละ 99.48 ของมูลค่าการค้ารวม และเป็นการนำเข้า ของไทยจากเกาหลีใต้มูลค่าปีละ 0.29 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.52 ของมูลค่าการค้ารวม ไทย ได้เปรียบดุลการค้าเฉลี่ยปีละ 55.22 ล้านบาท

ในปี 2546 ไทยส่งออกสินค้าตอนปี 09 ไปทุกประเทศ 792.77 ล้านบาท โดยมีมูลค่าส่งออก ไปเกาหลีใต้ปีละ 6.47 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.82 ของมูลค่าส่งออกไปทุกประเทศ สำหรับ สินค้าส่งออกที่สำคัญของไทย คือ เครื่องเทศ และพริกไทย

ไทยนำเข้าสินค้าตอนปี 09 จากทุกประเทศ 884.36 ล้านบาท โดยแทบไม่มีการนำเข้าจาก เกาหลีใต้

อัตราภณินำเข้าของไทยอยู่ที่ร้อยละ 27.6-55.2 โดยมีอัตราภณินำเข้าในโควตาที่ร้อยละ 27-30 และอัตราภณินำเข้านอกโควตาที่ร้อยละ 51-90 โดยสินค้านำเข้าที่มีโควตาได้แก่ กาแฟ ชา และพริกไทย ขณะที่อัตราภณินำเข้าของเกาหลีใต้อยู่ที่ร้อยละ 13.1-60.7 โดยมีอัตราภณินำเข้าในโควตาที่ร้อยละ 20-40 และอัตราภณินำเข้านอกโควตาที่ร้อยละ 37.3-513.6 โดยที่สินค้านำเข้าที่มีโควตาได้แก่ ชาและ โสม

จึง (พิกัด 0910)

- ห้ามนำเข้าจากประเทศไทยตามกฎหมายคุ้มครองพันธุ์พืช

ด้านบวก คาดว่ามีสินค้านำเข้าที่สำคัญที่เข้าถึงตลาดได้มากขึ้น คือ พริกไทย

- พริกไทย

ในปี 2544-2546 มูลค่าส่งออกพริกไทยลดลงจาก 5 ล้านบาท เหลือ 2 ล้านบาทในปี 2544 โดยเกาหลีใต้เก็บอัตราภณินำเข้า 19.7 % การลดภณินำลงเหลือ 0% จะทำให้การส่งออกเพิ่มขึ้น

ด้านลบ คาดว่าไม่มีสินค้านำเข้าสำคัญ

2.7 HS 10 สินค้าหมวดธัญพืช

รายการสินค้านำเข้าในตอนที่ 10 คือ สินค้าประเภทธัญพืช เช่น ข้าวเจ้า ข้าวเหนียว เป็นต้น ในระหว่างปี 2544-2546 ไทยมีมูลค่าการค้ากับเกาหลี เฉลี่ยปีละ 111.55 ล้านบาท โดยเป็นการส่งออกจากฝ่ายไทยแต่เพียงฝ่ายเดียว

อัตราภณินำเข้าของไทยอยู่ที่ร้อยละ 27-53.2 โดยมีอัตราภณินำเข้าในโควตาที่ร้อยละ 20-30 และนอกโควตาที่ร้อยละ 52-73 สินค้านำเข้าที่มีโควตา ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และข้าว ขณะที่ฝ่ายเกาหลีมีอัตราภณินำเข้าอยู่ที่ร้อยละ 1.8-18 โดยมีอัตราภณินำเข้าในโควตา ร้อยละ 0-30 และนอกโควตาที่ร้อยละ 18-800 สินค้านำเข้าที่มีโควตาได้แก่ ข้าวไรย์สำหรับทำพันธุ์ ข้าวบาร์เลย์ ข้าวโอตสำหรับทำพันธุ์ ข้าวโพดสำหรับทำพันธุ์ และข้าวโพดสำหรับทำข้าวโพดคั่ว ข้าวเปลือก ข้าวกล้อง และปลายข้าว ข้าวสำหรับทำพันธุ์ และเมล็ดธัญพืชอื่นๆ

ข้าว (พิกัด 1006)

- ให้นำเข้าตามปริมาณขั้นต่ำที่กำหนด (minimum market access - MMA) ตามที่ผูกพันไว้กับ WTO ในปี 2545 กำหนดไว้ที่ 171,000 ตัน เพิ่มขึ้นจากเมื่อปี 2544 ที่ 142,519 ตัน โดย เกาหลีกำหนดเป็นการนำเข้าข้าวเมล็ดยาวเพียง 25,000 ตัน ที่เหลือเป็นข้าวเมล็ดสั้น ในปี 2547 กำหนดปริมาณนำเข้ารวมไว้ที่ 205,228 ตัน
- การนำเข้าโดยวิธีประมูลราคาขั้นต่ำ (low price bidding) จากหน่วยงานนี้ได้รับมอบหมาย เท่านั้น เช่น สหกรณ์การตลาดเพื่อเกษตรและประมง (Agriculture and Fishery Marketing Corporation- AFMC) และเสียภาษีนำเข้าร้อยละ 5
- กำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะในการใช้งาน ห้ามนำข้าวมาจำหน่ายให้กับผู้บริโภคโดยตรงใน ท้องตลาด กำหนดให้ต้องนำไปเก็บสต็อกเพื่อแปรรูปใช้ในอุตสาหกรรมอาหารเท่านั้น การ นำเข้าข้าวแปรรูปในปัจจุบันถูกเกาหลีเก็บภาษีประยุกต์ทำให้อัตราภาษีนำเข้าข้าวแปรรูป เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 8 เป็น 50 และ ภาษีมูลค่าเพิ่มอีกร้อยละ 10

ด้านบวก คาดว่าจะมีสินค้าที่สำคัญที่สามารถเข้าถึงตลาดได้มากขึ้นคือ ข้าวเจ้าขาว ข้าว กลิ้ง ข้าวเหนียวและผลิตภัณฑ์ หากมีการเพิ่มโควตาหรือเปิดเสรี

ด้านลบ คาดว่าไม่มีสินค้าสำคัญเนื่องจากเกาหลีเป็นผู้นำเข้าสุทธิ

2.8 HS 11 สินค้าหมวดผลิตภัณฑ์จากเมล็ดธัญพืช มอลต์ สตาร์ช

รายการสินค้าในตอนที่ 11 คือ สินค้าประเภทผลิตภัณฑ์จากเมล็ดธัญพืช เช่น แป้งข้าวเจ้า แป้งมันสำปะหลัง สตาร์ช เป็นต้น โดยในช่วงปี 2544-2546 ไทยและเกาหลีได้มีมูลค่าการค้า รวมเฉลี่ยปีละ 112.22 ล้านบาท ซึ่งเป็นการส่งออกจากไทยไปเกาหลีได้มูลค่าปีละ 106.91 ล้านบาท หรือร้อยละ 94.99 ของมูลค่าการค้ารวม และเป็นการนำเข้าของไทยจากเกาหลีได้มูลค่าปี ละ 5.64 ล้านบาท หรือร้อยละ 5.01 ของมูลค่าการค้ารวม ทำให้ไทยได้เปรียบดุลการค้าเฉลี่ยปี ละ 101.21 ล้านบาท

ในปี 2546 ไทยส่งออกสินค้าตอนที่ 11 ไปทุกประเทศ 9734.28 ล้านบาท โดยมีมูลค่าการส่งออกไปเกาหลีใต้ 129.66 ล้านบาท หรือร้อยละ 1.33 ของมูลค่าส่งออกไปทุกประเทศ สำหรับสินค้าส่งออกที่สำคัญของไทย คือ สตาร์ชทำจากสำปะหลัง แป้งมันสำปะหลัง แป้งอื่นๆที่ทำจากสาหร่ายหรือรากหัวของพืช

ไทยนำเข้าสินค้าตอนที่ 11 จากทุกประเทศ 5160.02 ล้านบาท โดยมีมูลค่านำเข้าจากเกาหลีใต้ 1.62 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.03 ของมูลค่านำเข้าจากทุกประเทศ สำหรับสินค้านำเข้าที่สำคัญจากเกาหลีใต้ คือ สตาร์ชทำจากข้าวโพด สตาร์ชทำจากข้าวสาลี

อัตราภาณินำเข้าของไทยอยู่ที่ร้อยละ 27-35.2 ขณะที่อัตราภาณินำเข้าของเกาหลีใต้อยู่ที่ร้อยละ 4.2-27 โดยมีอัตราภาณินำเข้าในโควตาที่ร้อยละ 5-30 และอัตราภาณินำเข้านอกโควตาที่ร้อยละ 50.9-80.3 โดยที่สินค้าที่มีโควตาได้แก่ แป้งข้าวเจ้า แป้งข้าวโพด เมล็ดคั่ว แป้งหยาบ และเมล็ดของสาลี ข้าวเจ้า ข้าวโอต มันฝรั่ง มอลต์ และของธัญพืชอื่นๆ สตาร์ชของข้าวสาลี ของมันสำปะหลัง ของมันฝรั่ง และอินูลิน

แป้งมันสำปะหลัง (1106200100)

- กำหนดโควตานำเข้า ปีละ 2,400 ตันและอาจเพิ่มขึ้นได้ตามที่ผู้ใช้(End-user Recommendation) ร้องขอ
- เสียภาษีอัตราร้อยละ 9
- จำกัดให้นำเข้าไปใช้ในอุตสาหกรรมกระดาษสิ่งทอ กาวและเภสัชภัณฑ์ ห้ามนำไปใช้ในอุตสาหกรรมอาหาร

ด้านบวก คาดว่ามีสินค้าที่สำคัญที่เข้าถึงตลาดได้มากขึ้น คือ แป้งมันสำปะหลัง สตาร์ชทำจากมันสำปะหลัง

- แป้งมันสำปะหลัง
ในปี 2544 มูลค่าส่งออก 7 ล้านบาท และลดลงเหลือเพียง 3 ล้านบาทในปี 2545 ก่อนที่จะเพิ่มขึ้นเป็น 11 ล้านบาทในปี 2546 โดยเกาหลีใต้เก็บภาณินำเข้า 19.7% ซึ่งการลดภาณินี้จะให้มีการส่งออกมากขึ้น
- สตาร์ชทำจากมันสำปะหลัง
ในช่วงปี 2544-2546 มูลค่าส่งออก 55-94 ล้านบาท โดยเกาหลีใต้เก็บอัตราภาณินำเข้านอกโควตาสูงถึง 455% ในโควตา 9% ปริมาณโควตา 2,400 ตัน ดังนั้นในการที่จะทำการส่งออกเพิ่มมากขึ้นจะต้องผลักดันให้มีการเปิดโควตาพิเศษให้กับประเทศไทย
ด้านลบ คาดว่าไม่มีสินค้านำเข้าสำคัญ

2.9 HS 12 สินค้าหมวดเมล็ดพืชและผลไม้ที่มีน้ำมัน เมล็ดธัญพืช

รายการสินค้าในตอนที่ 12 คือ สินค้าประเภทเมล็ดพืชและพืชน้ำมัน เมล็ดธัญพืช เช่น เมล็ดฝ้าย เมล็ดถั่วเหลือง เมล็ดพันธุ์ฝัก เป็นต้น โดยปี 2544-2546 ไทยและเกาหลีได้มีมูลค่าการค้ารวมเฉลี่ยปีละ 86.45 ล้านบาท ซึ่งเป็นการส่งออกจากไทยไปเกาหลีได้มูลค่าปีละ 53.04 ล้านบาท หรือร้อยละ 61.35 ของมูลค่าการค้ารวม และเป็นการนำเข้าของไทยจากเกาหลีได้มูลค่าปีละ 33.41 ล้านบาท หรือร้อยละ 38.65 ของมูลค่าการค้ารวม ไทยได้เปรียบดุลการค้าเฉลี่ยปีละ 19.63 ล้านบาท

ในปี 2546 ไทยส่งออกสินค้าตอนที่ 12 ไปทุกประเทศ 1771.05 ล้านบาท โดยมีมูลค่าส่งออกไปเกาหลีได้ปีละ 50.62 ล้านบาท หรือร้อยละ 2.86 ของมูลค่าส่งออกไปทุกประเทศ สำหรับสินค้าส่งออกที่สำคัญของไทย คือ เมล็ดพันธุ์ฝักต่างๆ เมล็ดฝ้าย และสาหร่าย

ไทยนำเข้าสินค้าตอนที่ 12 จากทุกประเทศ 20239.18 ล้านบาท โดยมีมูลค่านำเข้าจากเกาหลีได้ 33.16 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.16 ของมูลค่าส่งออกไปทุกประเทศ สำหรับสินค้านำเข้าที่สำคัญจากเกาหลีได้ คือ เมล็ดพันธุ์ฝัก สาหร่าย และรากโสม

อัตรากำไรนำเข้าของไทยอยู่ที่ร้อยละ 5-44 โดยมีอัตรากำไรนำเข้าในโควตาที่ร้อยละ 20-30 และอัตรากำไรนำเข้านอกโควตาที่ร้อยละ 80-218 โดยสินค้าไทยที่มีโควตาได้แก่ เนื้อมะพร้าวแห้ง เมล็ดพันธุ์หอมหัวใหญ่ ขณะที่อัตรากำไรนำเข้าของเกาหลีได้อยู่ที่ร้อยละ 10-54 โดยมีอัตรากำไรนำเข้าในโควตาที่ร้อยละ 5-40 และอัตรากำไรนำเข้านอกโควตาที่ร้อยละ 100.5-754.3 โดยที่สินค้าที่มีโควตาได้แก่ เมล็ดถั่วเหลือง เมล็ดถั่วลิสง เมล็ดงา รากโสม รากพืชอาหารสัตว์

ด้านบวก คาดว่ามีสินค้าที่สำคัญที่เข้าถึงตลาดได้มากขึ้น คือ เมล็ดพันธุ์ฝัก

- เมล็ดพันธุ์ฝัก

ในช่วงปี 2544 มูลค่าส่งออก 23 ล้านบาท ลดลงเหลือ 13 ล้านบาท ในปี 2545 และเพิ่มขึ้นเป็น 42 ล้านบาท ในปี 2546 โดยเกาหลีได้ใช้มาตรการปกป้องพิเศษในการนำเข้า ดังนั้นในการที่จะทำให้การส่งออกเพิ่มมากขึ้นจะต้องผลักดันในเรื่องมาตรการกีดกันต่างๆ

ด้านลบ คาดว่ามีสินค้าที่สำคัญที่นำเข้าเพิ่มขึ้น คือ เมล็ดพันธุ์ฝัก รากโสม และสาหร่าย

- เมล็ดพันธุ์ฝัก

ในช่วงปี 2544 มูลค่านำเข้า 13 ล้านบาท ลดลงเหลือ 10 ล้านบาท ในปี 2545 และเพิ่มขึ้นเป็น 17 ล้านบาท ในปี 2546 โดยไทยเก็บอัตรากำหนดนำเข้า 30% ดังนั้นการลดภาษีลงเหลือ 0% คาดว่าจะทำให้การนำเข้าเพิ่มขึ้น

- รากโสม

ในช่วงปี 2544-2546 มูลค่านำเข้า 0.12-0.90 ล้านบาท โดยไทยเก็บภาษีนำเข้า 30% ดังนั้นการลดภาษีลงเหลือ 0% คาดว่าจะทำให้การนำเข้าเพิ่มขึ้น เนื่องจากสาธารณเกาหลีเป็นผู้ผลิตที่มีศักยภาพและมีชื่อเสียงในการผลิตสินค้าดังกล่าว

- สาหร่าย

ในช่วงปี 2544-2546 มูลค่านำเข้า 23-14 ล้านบาท โดยไทยเก็บภาษีนำเข้า 30% ดังนั้นการลดภาษีลงเหลือ 0% คาดว่าจะทำให้การนำเข้าเพิ่มขึ้น เนื่องจากไทยผลิตไม่พอแก่การบริโภค

2.10 HS 13 สินค้าหมวดครึ่ง และสิ่งสกัดจากพืช

รายการสินค้าในตอนที่ 13 คือ สินค้าประเภทครึ่ง และสิ่งสกัดจากพืช ครึ่งแผ่นกัมมะราบิก ผงทำรูป น้ำเลี้ยงและสิ่งสกัดจากพืช เป็นต้น โดยในช่วงปี 2544-2546 ไทยและเกาหลีได้มีมูลค่าการค้ารวมเฉลี่ยปีละ 25.21 ล้านบาท ซึ่งเป็นการส่งออกจากไทยไปเกาหลีได้มูลค่าปีละ 1.69 ล้านบาท หรือร้อยละ 6.70 ของมูลค่าการค้ารวม และเป็นการนำเข้าของไทยจากเกาหลีได้มูลค่าปีละ 23.52 ล้านบาท หรือร้อยละ 93.30 ของมูลค่าการค้ารวม ทำให้ไทยเสียเปรียบดุลการค้าเฉลี่ยปีละ 21.83 ล้านบาท

ในปี 2546 ไทยส่งออกสินค้าตอนที่ 13 ไปทุกประเทศ 83057 ล้านบาท โดยมีมูลค่าการค้าส่งออกไปเกาหลีได้ 2.23 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.26 ของมูลค่าส่งออกไปทุกประเทศ สำหรับสินค้าส่งออกที่สำคัญของไทย คือ ผงทำรูป กัมมะราบิก วนและยางชันที่ได้จากพืช

ไทยนำเข้าสินค้าตอนที่ 13 จากทุกประเทศ 2171.17 ล้านบาท โดยมูลค่านำเข้าจากเกาหลีได้ 14.11 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.65 ของมูลค่านำเข้าจากทุกประเทศ สำหรับสินค้านำเข้าที่สำคัญจากเกาหลีได้ คือ น้ำเลี้ยงและสิ่งสกัดจากพืช วนและยางชันที่ได้จากพืช

อัตรากำหนดนำเข้าของไทยอยู่ที่ร้อยละ 10-27.6 ขณะที่อัตรากำหนดนำเข้าของเกาหลีได้อยู่ที่ร้อยละ 11-32.8 และอัตรากำหนดนำเข้านอกโควตาที่ร้อยละ 754.3 โดยที่สินค้าที่มีโควตาได้แก่ โสม สกัด ผงโสมสกัด

คาดว่าไม่มีสินค้าส่งออกและนำเข้าที่สำคัญ

2.11 HS 15 สินค้าหมวดไขมันและน้ำมันที่ได้จากสัตว์หรือพืช

รายการสินค้าในตอนที่ 15 คือ สินค้าประเภทไขมันและน้ำมันที่ได้จากสัตว์หรือพืช เช่น น้ำมันถั่วเหลือง น้ำมันปาล์ม น้ำมันมะพร้าว ไขมันปลา เป็นต้น โดยปี 2544-2546 ไทยและเกาหลีได้มีมูลค่าการค้ารวมเฉลี่ยปีละ 175.19 ล้านบาท ซึ่งเป็นการส่งออกจากไทยไปเกาหลีได้มูลค่าปีละ 109.64 ล้านบาท หรือร้อยละ 62.58 ของมูลค่าการค้ารวม และเป็นการนำเข้าของไทยจากเกาหลีได้มูลค่าปีละ 65.55 ล้านบาท หรือร้อยละ 37.42 ของมูลค่าการค้ารวม ไทยได้เปรียบดุลการค้าเฉลี่ยปีละ 44.09 ล้านบาท

ในปี 2546 ไทยส่งออกสินค้าตอนที่ 15 ไปทุกประเทศ 6689.81 ล้านบาท โดยมีมูลค่าส่งออกไปเกาหลีได้ปีละ 139.84 ล้านบาท หรือร้อยละ 2.09 ของมูลค่าส่งออกไปทุกประเทศ สำหรับสินค้าส่งออกที่สำคัญของไทย คือ น้ำมันถั่วเหลืองและแฟรกชันของน้ำมันถั่วเหลือง น้ำมันละหุ่ง น้ำมันถั่วเหลืองดิบ ไขมันและน้ำมันพืชอื่นๆ กรีเซอร์อล

ไทยนำเข้าสินค้าตอนที่ 15 จากทุกประเทศ 3345.77 ล้านบาท โดยมีมูลค่านำเข้าจากเกาหลีได้ 86.80 ล้านบาท หรือร้อยละ 2.59 ของมูลค่าส่งออกไปทุกประเทศ สำหรับสินค้านำเข้าที่สำคัญจากเกาหลีได้ คือ น้ำมันถั่วเหลืองและแฟรกชันของน้ำมันถั่วเหลือง ไขมันและน้ำมันของปลาบริโภคไม่ได้ ไขมันและน้ำมันของสัตว์ทะเลที่บริโภคได้

อัตรานำเข้าของไทยอยู่ที่ร้อยละ 1-27.6 โดยมีอัตรานำเข้าในโควตาที่ร้อยละ 20 และอัตรานำเข้านอกโควตาที่ร้อยละ 52-146 โดยสินค้าไทยที่มีโควตาได้แก่ น้ำมันถั่วเหลือง น้ำมันปาล์ม และน้ำมันเมล็ดในปาล์ม และน้ำมันมะพร้าว ขณะที่อัตรานำเข้าของเกาหลีได้อยู่ที่ร้อยละ 4-36 โดยมีอัตรานำเข้าในโควตาที่ร้อยละ 40 และอัตรานำเข้านอกโควตาที่ร้อยละ 630 โดยที่สินค้าที่มีโควตาได้แก่ น้ำมันงาและแฟรกชันของน้ำมันงา

สินค้าส่งออกที่เพิ่มขึ้น คาดว่ามีสินค้าที่สำคัญ คือ น้ำมันถั่วเหลืองดิบ น้ำมันถั่วเหลือง และแฟรกชันของน้ำมันถั่วเหลือง

- น้ำมันถั่วเหลืองดิบ

ในช่วงปี 2544-2546 มูลค่าส่งออก 11-28 ล้านบาท โดยเกาหลีได้เก็บอัตรานำเข้า 5.4% ดังนั้นการลดอัตรานำเข้าลงคาดว่าจะผลจากราคาที่ลดลงจะทำให้การส่งออกเพิ่มขึ้น

- น้ำมันถั่วเหลืองและแฟรกชันของน้ำมันถั่วเหลือง

ในช่วงปี 2544 มูลค่าส่งออก 48 ล้านบาท ก่อนที่จะลดลงเหลือ 0.008 ล้านบาท ในปี 2545 และเพิ่มขึ้นเป็น 75 ล้านบาท โดยเกาหลีใต้เก็บอัตรากำหนดนำเข้า 22.5% ดังนั้นการลดอัตรากำหนดราคาว่าผลจากราคาที่ลดลงจะทำให้การส่งออกเพิ่มขึ้น

สินค้านำเข้าที่เพิ่มขึ้น คาดว่ามีสินค้าที่สำคัญ คือ

- น้ำมันถั่วเหลืองและแฟรกชันของน้ำมันถั่วเหลือง

ในช่วงปี 2544-2546 มูลค่านำเข้า 31-73 ล้านบาท โดยไทยเก็บอัตรากำหนดนำเข้า 27% ดังนั้นการลดอัตรากำหนดราคาจะทำให้การนำเข้าเพิ่มขึ้น

2.12 HS 16 สินค้าหมวดของปรุงแต่งจากเนื้อสัตว์ ปลา

รายการสินค้าในตอนที่ 16 คือ สินค้าประเภท ของปรุงแต่งจากเนื้อสัตว์ ปลา เช่น ไข่กรอบ เนื้อสัตว์ปรุงแต่ง ทุ่นากระป๋อง กุ้งปรุงแต่ง ปูปรุงแต่ง เป็นต้น โดยปี 2544-2546 ไทยและเกาหลีใต้มีมูลค่าการค้ารวมเฉลี่ยปีละ 871.07 ล้านบาท ซึ่งเป็นการส่งออกจากไทยไปเกาหลีใต้ มูลค่าปีละ 862.91 ล้านบาท หรือร้อยละ 99.06 ของมูลค่าการค้ารวม และเป็นการนำเข้าของ ไทยจากเกาหลีใต้มูลค่าปีละ 8.16 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.94 ของมูลค่าการค้ารวม ไทยได้เปรียบดุลการค้าเฉลี่ยปีละ 854.76 ล้านบาท

ในปี 2546 ไทยส่งออกสินค้าตอนที่ 16 ไปทุกประเทศ 110279.62 ล้านบาท โดยมีมูลค่าส่งออกไปเกาหลีใต้ปีละ 947.34 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.85 ของมูลค่าส่งออกไปทุกประเทศ สำหรับสินค้าส่งออกที่สำคัญของไทย คือ กุ้งปรุงแต่ง ปลาปรุงแต่ง เนื้อไก่ปรุงแต่ง เนื้อปรุงแต่ง ปลาทุ่นากระป๋อง หอยลายปรุงแต่ง ปลาหมึกปรุงแต่ง

ไทยนำเข้าสินค้าตอนที่ 16 จากทุกประเทศ 714.52 ล้านบาท โดยมีมูลค่านำเข้าจากเกาหลีใต้ 6.77 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.95 ของมูลค่าส่งออกไปทุกประเทศ สำหรับสินค้านำเข้าที่สำคัญจากเกาหลีใต้ คือ สิ่งสกัดและน้ำคั้นที่ได้จากเนื้อสัตว์ ปลา สัตว์น้ำจำพวกกุ้ง ปู หอย หรือ สัตว์น้ำไม่มีกระดูกสันหลัง

อัตรากำหนดนำเข้าของไทยอยู่ที่ร้อยละ 10-30 ขณะที่อัตรากำหนดนำเข้าของเกาหลีใต้อยู่ที่ร้อยละ 18-72 โดยในตอนนี้ทั้งไทยและเกาหลีใต้ไม่มีรายการสินค้าที่มีโควตา

อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป (พิกัด 1604 1605)

- ต้องมีใบรับรองจากกรมประมงหรือกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

- ต้องผ่านการตรวจสอบจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาเกาหลี ซึ่งมีมาตรการตรวจสอบสุขอนามัยที่เข้มงวด โดยเฉพาะสารปนเปื้อน สารตกค้าง เชื้อแบคทีเรียและการปนดลากสินค้า
- ใช้อัตราภาษีปรับปรุง (Adjustment Tariff) ร้อยละ 35-50 ซึ่งสูงกว่าอัตราภาษีมาตรฐานซึ่งกำหนดไว้เพียงร้อยละ 20

ด้านบวก คาดว่ามีสินค้าที่สำคัญที่เข้าถึงตลาดได้มากขึ้น คือ เนื้อไก่ปรุงแต่ง ปลาหูน้ำ กระป๋อง กุ้งปรุงแต่ง ปลาหมึกปรุงแต่ง

- เนื้อไก่ปรุงแต่ง
ในช่วงปี 2544 มูลค่าส่งออก 240 ล้านบาท ก่อนที่จะลดลงเหลือ 115 ล้านบาท ในปี 2545 และเพิ่มขึ้นเป็น 154 ล้านบาท ในปี 2546 โดยเกาหลีได้เก็บอัตราภาษีนำเข้า 72% ดังนั้นการลดอัตราภาษีลงคาดว่าจะผลจากราคาที่ลดลงจะทำให้การส่งออกเพิ่มขึ้น เนื่องจากไทยมีศักยภาพในการผลิตสินค้านี้ดังกล่าว
 - ปลาหูน้ำกระป๋อง
ในช่วงปี 2544 มูลค่าส่งออก 27 ล้านบาท ก่อนที่จะลดลงเหลือ 19 ล้านบาท ในปี 2545 และเพิ่มขึ้นเป็น 28 ล้านบาท ในปี 2546 โดยเกาหลีได้เก็บอัตราภาษีนำเข้า 20% ดังนั้นการลดอัตราภาษีลงคาดว่าจะผลจากราคาที่ลดลงจะทำให้การส่งออกเพิ่มขึ้น
 - กุ้งปรุงแต่ง
ในช่วงปี 2544 มูลค่าส่งออก 439 ล้านบาท ก่อนที่จะลดลงเหลือ 383 ล้านบาท ในปี 2545 และเพิ่มขึ้นเป็น 587 ล้านบาท ในปี 2546 โดยเกาหลีได้เก็บอัตราภาษีนำเข้า 20% ดังนั้นการลดอัตราภาษีลงคาดว่าจะผลจากราคาที่ลดลงจะทำให้การส่งออกเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ไทยจะต้องรักษาคุณภาพการผลิตเพื่อป้องกันประเทศเวียดนามในการแย่งส่วนแบ่งตลาดในเกาหลีด้วย
 - ปลาหมึกปรุงแต่ง
ในช่วงปี 2544-2546 มูลค่าส่งออก 1.7-8.7 ล้านบาท โดยเกาหลีได้เก็บอัตราภาษีนำเข้า 20% ดังนั้นการลดอัตราภาษีลงคาดว่าจะผลจากราคาที่ลดลงจะทำให้การส่งออกเพิ่มขึ้น
- ด้านลบ คาดว่าไม่มีสินค้านำเข้าที่สำคัญ

2.13 HS 17 สินค้าหมวดน้ำตาลและขนมทำจากน้ำตาล

รายการสินค้าในตอนที่ 17 คือ สินค้าประเภทน้ำตาลและขนมทำจากน้ำตาล เช่น น้ำตาลดิบ น้ำตาลทรายแดง น้ำตาลทรายขาว น้ำตาลมะพร้าว กากน้ำตาล ขนมที่ทำจากน้ำตาล เป็นต้น

โดยปี 2544-2546 ไทยและเกาหลีใต้มีมูลค่าการค้ารวมเฉลี่ยปีละ 2754.74 ล้านบาท ซึ่งเป็นการส่งออกจากไทยไปเกาหลีใต้มูลค่าปีละ 2748.18 ล้านบาท หรือร้อยละ 99.76 ของมูลค่าการค้ารวม และเป็นการนำเข้าของไทยจากเกาหลีใต้มูลค่าปีละ 6.56 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.24 ของมูลค่าการค้ารวม ไทยได้เปรียบดุลการค้าเฉลี่ยปีละ 2741.62 ล้านบาท

ในปี 2546 ไทยส่งออกสินค้าตอนที่ 17 ไปทุกประเทศ 43524.53 ล้านบาท โดยมีมูลค่าส่งออกไปเกาหลีใต้ปีละ 3121.52 ล้านบาท หรือร้อยละ 7.17 ของมูลค่าส่งออกไปทุกประเทศ สำหรับสินค้าส่งออกที่สำคัญของไทย คือ น้ำตาลทรายดิบ น้ำตาลทรายขาว กากน้ำตาล อ้อย หมากฝรั่ง ขนมหักที่ทำจากน้ำตาล

ไทยนำเข้าสินค้าตอนที่ 16 จากทุกประเทศ 1388.35 ล้านบาท โดยมีมูลค่านำเข้าจากเกาหลีใต้ 5.21 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.37 ของมูลค่าส่งออกไปทุกประเทศ สำหรับสินค้านำเข้าที่สำคัญจากเกาหลีใต้ คือ ขนมหักที่ทำจากน้ำตาล

อัตราภาณินำเข้าของไทยอยู่ที่ร้อยละ 20-30 โดยมีอัตราภาณินำเข้าในโควตาที่ร้อยละ 65 และอัตราภาณินำเข้านอกโควตาที่ร้อยละ 94 โดยสินค้าที่มีโควตาได้แก่ น้ำตาล ขณะที่อัตราภาณินำเข้าของเกาหลีใต้อยู่ที่ร้อยละ 9-20 โดยมีอัตราภาณินำเข้าในโควตาที่ร้อยละ 20 และอัตราภาณินำเข้านอกโควตาที่ร้อยละ 49.5-243 โดยที่สินค้าที่มีโควตาได้แก่ แล็กโตส และน้ำผึ้งเทียม

น้ำตาลทราย (พิกัด) 1701

- น้ำตาลทรายสำเร็จรูปต้องผ่านการตรวจสอบจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ก่อน
- น้ำตาลทรายสำเร็จรูปอัตราภาณินำเข้าร้อยละ 50 และภาณินำเข้าเพิ่มอีกร้อยละ 10 ในขณะที่น้ำตาลทรายดิบเสียเพียงร้อยละ 3 ทำให้สินค้าอาหารที่มีส่วนประกอบของน้ำตาล เช่น ผลไม้อบแห้ง เชื่อม น้ำผลไม้กระป๋อง มีต้นทุนการนำเข้าสูงมาก

ด้านบวก คาดว่ามีสินค้าที่สำคัญที่เข้าถึงตลาดได้มากขึ้น คือ น้ำตาลดิบจากอ้อย น้ำตาลทรายขาว กากน้ำตาลจากอ้อย หมากฝรั่ง

- น้ำตาลทรายขาว

ในช่วงปี 2544-2546 มูลค่าส่งออก 337-689 ล้านบาท โดยเกาหลีใต้เก็บภาณินำเข้านอกโควตาสูงถึง 85.1% ดังนั้นการเจรจาให้มีการลดภาณินำเข้าจะทำให้การส่งออกเพิ่มขึ้น

- กากน้ำตาลจากอ้อย

ในปี 2544 มูลค่าส่งออก 446 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็น 1,036 ล้านบาท ในปี 2545 ก่อนที่จะลดลงเหลือ 893 ล้านบาท ในปี 2546 โดยเกาหลีใต้เก็บภาษีนำเข้า 9% ดังนั้นการลดภาษีลง คาดว่าผลจากราคาที่ลดลงจะทำให้การส่งออกเพิ่มขึ้น

- หมาฝรั่ง

ในช่วงปี 2544-2546 มูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้นอย่างมาก 0.09 ล้านบาทเป็น 147 ล้านบาท โดยเกาหลีใต้เก็บภาษีนำเข้า 19.7% ดังนั้นการลดภาษีลง คาดว่าผลจากราคาที่ลดลงจะทำให้การส่งออกเพิ่มขึ้น

ด้านลบ คาดว่ามีสินค้าที่สำคัญที่นำเข้าเพิ่มขึ้น คือ ขนที่ทำจากน้ำตาล

- ขนที่ทำจากน้ำตาล

ในปี 2544 มูลค่านำเข้า 1.1 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็น 8 ล้านบาท ในปี 2545 ก่อนที่จะลดลงเหลือ 5 ล้านบาท ในปี 2546 โดยไทยเก็บภาษีนำเข้า 40% ดังนั้นการลดภาษีลง คาดว่า จะทำให้มีการนำเข้าเพิ่มขึ้น

2.14 HS 18 สินค้าหมวดโกโก้ และของปรุงแต่งที่ทำจากโกโก้

รายการสินค้าในตอนที่ 18 คือ สินค้าประเภท โกโก้ และของปรุงแต่งที่มีโกโก้ เช่น ผงโกโก้ ซ็อกโกแลต อาหารปรุงแต่งที่มีโกโก้ เป็นต้น โดยในช่วงปี 2544-2546 ไทยและเกาหลีใต้มีมูลค่าการค้ารวมเฉลี่ยปีละ 19.58 ล้านบาท ซึ่งเป็นการส่งออกจากไทยไปเกาหลีใต้มูลค่าปีละ 1.30 ล้านบาท หรือร้อยละ 6.62 ของมูลค่าการค้ารวม และเป็นการนำเข้าของ ไทยจากเกาหลีใต้มูลค่าปีละ 18.28 ล้านบาท หรือร้อยละ 93.38 ของมูลค่าการค้ารวม ทำให้ไทยเสียเปรียบดุลการค้าเฉลี่ยปีละ 16.98 ล้านบาท

ในปี 2546 ไทยส่งออกสินค้าตอนที่ 18 ไปทุกประเทศ 1947.17 ล้านบาท โดยมีมูลค่าการส่งออกไปเกาหลีใต้ 1.92 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.10 ของมูลค่าส่งออกไปทุกประเทศ สำหรับสินค้าส่งออกที่สำคัญของไทย คือ ผงโกโก้ที่ไม่เติมน้ำตาล อาหารปรุงแต่งที่มีน้ำตาล

ไทยนำเข้าสินค้าตอนที่ 18 จากทุกประเทศ 3165.48 ล้านบาท โดยมีมูลค่านำเข้าจากเกาหลีใต้ 31.55 ล้านบาท หรือร้อยละ 1 ของมูลค่านำเข้าจากทุกประเทศ สำหรับสินค้านำเข้าที่สำคัญจากเกาหลีใต้ คือ ขนปรุงแต่งที่มีโกโก้ อาหารปรุงแต่งที่มีโกโก้

อัตราภาษีนำเข้าของไทยอยู่ที่ร้อยละ 10-27.6 ขณะที่อัตราภาษีนำเข้าของเกาหลีใต้อยู่ที่ร้อยละ 13.1-27 โดยในตอนนี้ทั้งไทยและเกาหลีใต้ไม่มีรายการสินค้าที่มีโควตา

ด้านบวก คาดว่าไม่มีสินค้าส่งออกที่สำคัญ

ด้านลบ คาดว่ามีสินค้าที่สำคัญที่นำเข้าเพิ่มขึ้น คือ ของปรุงแต่งที่มีโกโก้

- ของปรุงแต่งที่มีโกโก้

ในปี 2545-2546 มูลค่านำเข้า 4-23 ล้านบาท โดยไทยเก็บภาษีนำเข้า 40% ดังนั้นการลดภาษีลง คาดว่าจะทำให้มีการนำเข้าเพิ่มขึ้น

2.15 HS 19 สินค้าหมวดของปรุงแต่งจากธัญพืช แป้ง สตาร์ช หรือ นม

รายการสินค้าในตอนที่ 19 คือ สินค้าประเภทของปรุงแต่งจากธัญพืช แป้ง สตาร์ช หรือ นม เช่น เส้นหมี่ พาสต้า วุ้นเส้น อาหารปรุงแต่งจากธัญพืช ขนมปังกรอบ เป็นต้น โดยในช่วงปี 2544-2546 ไทยและเกาหลีใต้มีมูลค่าการค้ารวมเฉลี่ยปีละ 94.35 ล้านบาท ซึ่งเป็นการส่งออกจากไทยไปเกาหลีใต้มูลค่าปีละ 58.78 ล้านบาท หรือร้อยละ 62.30 ของมูลค่าการค้ารวม และเป็นการนำเข้าของไทยจากเกาหลีใต้มูลค่าปีละ 35.57 ล้านบาท หรือร้อยละ 37.70 ของมูลค่าการค้ารวม ทำให้ไทยได้เปรียบดุลการค้าเฉลี่ยปีละ 23.21 ล้านบาท

ในปี 2546 ไทยส่งออกสินค้าตอนที่ 19 ไปทุกประเทศ 12276.18 ล้านบาท โดยมีมูลค่าการค้าส่งออกไปเกาหลีใต้ 75.84 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.62 ของมูลค่าส่งออกไปทุกประเทศ สำหรับสินค้าส่งออกที่สำคัญของไทย คือ ของผสมและแป้งที่จัดทำไว้สำหรับทำขนมพวกเบเกอรี่ เส้นหมี่หรือเส้นก๋วยเตี๋ยว วุ้นเส้น และขนมปังกรอบ

ไทยนำเข้าสินค้าตอนที่ 19 จากทุกประเทศ 6837.96 ล้านบาท โดยมูลค่านำเข้าจากเกาหลีใต้ 40.66 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.59 ของมูลค่านำเข้าจากทุกประเทศ สำหรับสินค้านำเข้าที่สำคัญจากเกาหลีใต้ คือ เส้นบะหมี่ อาหารปรุงแต่งจากธัญพืช ขนมปัง

อัตรากำหนดนำเข้าของไทยอยู่ที่ร้อยละ 5-30 ขณะที่อัตรากำหนดนำเข้าของเกาหลีใต้อยู่ที่ร้อยละ 5.4-54 โดยในตอนที่ 19 นี้ทั้งไทยและเกาหลีใต้ไม่มีรายการสินค้าที่มีโควตา

แป้งปรุงแต่ง(พิกัด 19)

- ปี 2544 กำหนดโควตานำเข้ารวม 43,452 เมตริกตัน ซึ่งรวมแป้งปรุงแต่งที่ทำจากธัญพืชอื่นๆ ไปด้วย เช่น มันเทศ ข้าวโพด ข้าวสาลี (อาจขยายเพิ่มตามที่ใช้ร้องขอ)
- อัตรากำหนด ร้อยละ 8
- ให้นำไปใช้ในอุตสาหกรรมอาหารได้

ด้านบวก คาดว่ามีสินค้าที่สำคัญที่เข้าถึงตลาดได้มากขึ้น คือ ของผสมหรือแป้งสำหรับทำเบเกอรี่ อาหารปรุงแต่งที่ทำจากแป้ง เส้นหมี่หรือเส้นก๋วยเตี๋ยว ขนมปังกรอบ

- ของผสมหรือแป้งสำหรับทำเบเกอรี่ และอาหารปรุงแต่งที่ทำจากแป้ง
ในช่วงปี 2544-2546 มูลค่าส่งออกของผสมหรือแป้งสำหรับทำเบเกอรี่ 5-18 ล้านบาท และอาหารปรุงแต่งที่ทำจากแป้ง 7-9 ล้านบาท โดยสินค้าทั้งสองจะมีการกำหนดการนำเข้าเช่นเดียวกับการนำเข้าในสินค้าข้าวในตอนสินค้าที่ 10 ดังนั้นในการเจรจาควรเป็นไปในลักษณะรวมทั้งข้าวในตอนสินค้าที่ 10 ข้าว ตอนสินค้าที่ 11 แป้งข้าว และ ตอนสินค้าที่ 19 ผลิตรักษาจากข้าว
 - เส้นหมี่หรือก๋วยเตี๋ยว
ในช่วงปี 2544-2546 มูลค่าส่งออก 4-9 ล้านบาท โดยเกาหลีได้เก็บภาษีนำเข้า 54% ดังนั้นการลดภาษีลงคาดว่าจะทำให้การส่งออกเพิ่มขึ้น
 - ขนมปังกรอบ
ในช่วงปี 2544-2546 มูลค่าส่งออก 18-27 ล้านบาท โดยเกาหลีได้เก็บภาษีนำเข้า 27% ดังนั้นการลดภาษีลงคาดว่าจะทำให้การส่งออกเพิ่มขึ้น
- ด้านลบ คาดว่ามีสินค้าที่สำคัญที่นำเข้าเพิ่มขึ้น คือ เส้นบะหมี่ ขนมปัง
- เส้นบะหมี่
ในช่วงปี 2544-2546 มูลค่านำเข้า 4-16 ล้านบาท โดยไทยเก็บภาษีนำเข้า 30% ดังนั้นการลดภาษีลงคาดว่าจะทำให้การนำเข้าเพิ่มขึ้น
 - ขนมปัง
ปี 2544 มูลค่านำเข้า 9 ล้านบาท เพิ่มเป็น 12 ล้านบาทในปี 2545 และลดลงเหลือ 9 ล้านบาทในปี 2546 โดยไทยเก็บภาษีนำเข้า 40% และคาดว่าจะการลดภาษีจะทำให้มีการนำเข้าเพิ่มขึ้น

2.16 HS 20 สินค้าหมวดของปรุงแต่งทำจากพืชผัก ผลไม้

รายการสินค้าในตอนที่ 20 คือ สินค้าประเภทของปรุงแต่งทำจากพืช ผัก ผลไม้ เช่น ข้าวโพดหวานปรุงแต่ง ข้าวโพดอ่อนปรุงแต่ง ผลไม้กวนต่างๆ แยม เยลลี่ เมล็ดถั่วต่างๆ น้ำผลไม้ต่างๆ น้ำพืชผักต่างๆ เป็นต้น โดยในช่วงปี 2544-2546 ไทยและเกาหลีได้มีมูลค่าการค้ารวมเฉลี่ยปีละ 665.41 ล้านบาท ซึ่งเป็นการส่งออกจากไทยไปเกาหลีได้มูลค่าปีละ 664.83 ล้านบาท หรือร้อยละ 99.91 ของมูลค่าการค้ารวม และเป็นการนำเข้าของไทยจากเกาหลีได้มูลค่าปีละ 0.58 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.09 ของมูลค่าการค้ารวม ทำให้ไทยได้เปรียบดุลการค้าเฉลี่ยปีละ 664.25 ล้านบาท

ในปี 2546 ไทยส่งออกสินค้าตอนที่ 20 ไปทุกประเทศ 38117.62 ล้านบาท โดยมีมูลค่าการส่งออกไปเกาหลีได้ 731.34 ล้านบาท หรือร้อยละ 1.92 ของมูลค่าส่งออกไปทุกประเทศ สำหรับ

สินค้าส่งออกที่สำคัญของไทย คือ ข้าวโพดหวานปรุงแต่ง พืชผักปรุงแต่ง สับปะรดกระป๋อง สับปะรดกระป๋อง น้ำสับปะรด น้ำผัก หรือน้ำผลไม้ต่างๆ ผลไม้ปรุงแต่ง ผลไม้กระป๋อง

ไทยนำเข้าสินค้าตอนที่ 20 จากทุกประเทศ 2411.24 ล้านบาท โดยมูลค่านำเข้าจากเกาหลีใต้ 1.51 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.06 ของมูลค่านำเข้าจากทุกประเทศ สำหรับสินค้านำเข้าที่สำคัญจากเกาหลีใต้ คือ น้ำพืชมัก

อัตรากำไรนำเข้าของไทยอยู่ที่ร้อยละ 30 ขณะที่อัตรากำไรนำเข้าของเกาหลีใต้อยู่ที่ร้อยละ 15-90 โดยมีอัตรากำไรนำเข้าในโควตาที่ร้อยละ 50 และอัตรากำไรนำเข้านอกโควตาที่ร้อยละ 54-63.9 โดยที่สินค้าที่มีโควตาได้แก่ น้ำส้มแช่แข็ง ไม้แช่แข็ง เข็มจีน และอื่นๆ ถั่วลิสงปรุงแต่ง

ด้านบวก คาดว่ามีสินค้าที่สำคัญที่เข้าถึงตลาดได้มากขึ้น คือ ข้าวโพดหวานกระป๋อง ข้าวโพดอ่อนกระป๋อง สับปะรดกระป๋อง น้ำสับปะรดกระป๋อง

- ข้าวโพดหวานกระป๋อง

ในช่วงปี 2544-2546 มูลค่าส่งออก 156-226 ล้านบาท โดยเกาหลีใต้เก็บภาษีนำเข้า 15% ดังนั้นการลดภาษีซึ่งส่งผลโดยตรงต่อราคาในตลาดจะทำให้การส่งออกเพิ่มขึ้น

- ข้าวโพดอ่อนกระป๋อง

ในช่วงปี 2544-2546 มูลค่าส่งออกมีแนวโน้มลดลงจาก 14 ล้านบาท เหลือ 8 ล้านบาท โดยเกาหลีใต้เก็บภาษีนำเข้า 22.9% ดังนั้นการลดภาษียิ่งจะเป็นตัวกระตุ้นให้มูลค่าการส่งออกเพิ่มมากขึ้น

- สับปะรดกระป๋อง

ในปี 2544 มูลค่าส่งออก 46 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็น 95 ล้านบาท ในปี 2545 และลดลงเหลือ 84 ล้านบาท ในปี 2546 โดยเกาหลีใต้เก็บภาษีนำเข้า 45% ดังนั้นการลดภาษียิ่งคาดว่าจะทำให้การส่งออกเพิ่มขึ้น เนื่องจากไทยมีศักยภาพในการผลิตสินค้าดังกล่าว

- น้ำสับปะรดกระป๋อง

ในปี 2544 มูลค่าส่งออก 5 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็น 35 ล้านบาท ในปี 2545 และลดลงเหลือ 34 ล้านบาท ในปี 2546 โดยเกาหลีใต้เก็บภาษีนำเข้า 54% ดังนั้นการลดภาษียิ่งคาดว่าจะทำให้การส่งออกเพิ่มขึ้น

ในสินค้าตอนที่ 20 นอกจาก 4 รายการสินค้าส่งออกสำคัญที่มูลค่าสูงแล้วยังมีสินค้านำเข้าอื่นๆ ที่มีแนวโน้มของมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นหากมีการลดภาษีนำเข้าของเกาหลีใต้ ซึ่งได้แก่ สับปะรดหวาน แยมผลไม้ เงาะกระป๋อง ลิ้นจี่กระป๋อง มม่วงกระป๋อง ผลไม้ปรุงแต่ง และพืชผักปรุงแต่ง ซึ่งมีอัตรากำไรนำเข้าอยู่ที่ 45-54% โดยมีคู่แข่งที่สำคัญ คือ ประเทศจีน

ด้านลบ คาดว่าไม่มีสินค้านำเข้าที่สำคัญ

2.17 HS 21 สินค้าหมวดของปรุงแต่งเบ็ดเตล็ดที่บริโภคได้

รายการสินค้าในตอนที่ 21 คือ สินค้าประเภทของปรุงแต่งเบ็ดเตล็ดที่บริโภคได้ เช่น ซอส ถั่วเหลือง ซอสพริก เครื่องปรุงรส ไอศกรีม เป็นต้น โดยในช่วงปี 2544-2546 ไทยและเกาหลีใต้ มีมูลค่าการค้ารวมเฉลี่ยปีละ 128.75 ล้านบาท ซึ่งเป็นการส่งออกจากไทยไปเกาหลีใต้มูลค่าปีละ 94.95 ล้านบาท หรือร้อยละ 73.75 ของมูลค่าการค้ารวม และเป็นการนำเข้าของไทยจากเกาหลีใต้มูลค่าปีละ 33.80 ล้านบาท หรือร้อยละ 26.25 ของมูลค่าการค้ารวม ทำให้ไทยได้เปรียบดุลการค้าเฉลี่ยปีละ 19.63 ล้านบาท

ในปี 2546 ไทยส่งออกสินค้าตอนที่ 21 ไปทุกประเทศ 18081.44 ล้านบาท โดยมีมูลค่าการส่งออกไปเกาหลีใต้ 200.56 ล้านบาท หรือร้อยละ 1.11 ของมูลค่าส่งออกไปทุกประเทศ สำหรับสินค้าส่งออกที่สำคัญของไทย คือ น้ำปลา ซอสพริก ซอสมะเขือเทศ เครื่องปรุงรส

ไทยนำเข้าสินค้าตอนที่ 21 จากทุกประเทศ 5551.70 ล้านบาท โดยมูลค่านำเข้าจากเกาหลีใต้ 35.67 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.64 ของมูลค่านำเข้าจากทุกประเทศ สำหรับสินค้านำเข้าที่สำคัญจากเกาหลีใต้ คืออาหารปรุงแต่ง โปรตีนเข้มข้นและสารเทกซ์เจอร์โปรตีน และเครื่องปรุงรส

อัตรานำเข้าของไทยอยู่ที่ร้อยละ 1-50.2 โดยมีอัตรานำเข้าในโควตาที่ร้อยละ 40 และอัตรานำเข้านอกโควตาที่ร้อยละ 49 โดยสินค้าไทยที่มีโควตาได้แก่ กาแฟสำเร็จรูป ขณะที่อัตรานำเข้าของเกาหลีใต้อยู่ที่ร้อยละ 13.1-54 โดยมีอัตรานำเข้านอกโควตาที่ร้อยละ 754 โดยที่สินค้าที่มีโควตาได้แก่ โสมปรุงแต่ง

คาดว่าไม่มีสินค้าส่งออกและนำเข้าที่สำคัญ

2.18 HS 23 สินค้าหมวดและเศษที่เหลือจากอุตสาหกรรมผลิตอาหารสำหรับสัตว์เลี้ยง

รายการสินค้าในตอนที่ 23 คือ สินค้าประเภทกากและเศษที่เหลือจากอุตสาหกรรมผลิตอาหารสำหรับสัตว์เลี้ยง เช่น ปลาป่น เศษมันสำปะหลัง รำ อาหารสัตว์สุนัขหรือแมว เป็นต้น โดยในช่วงปี 2544-2546 ไทยและเกาหลีใต้มีมูลค่าการค้ารวมเฉลี่ยปีละ 621.99 ล้านบาท ซึ่งเป็นการส่งออกจากไทยไปเกาหลีใต้มูลค่าปีละ 93.97 ล้านบาท หรือร้อยละ 15.11 ของมูลค่าการค้ารวม และเป็นการนำเข้าของไทยจากเกาหลีใต้มูลค่าปีละ 528.02 ล้านบาท หรือร้อยละ 84.89 ของมูลค่าการค้ารวม ทำให้ไทยเสียเปรียบดุลการค้าเฉลี่ยปีละ 434.04 ล้านบาท

ในปี 2546 ไทยส่งออกสินค้าตอนที่ 23 ไปทุกประเทศ 15540.71 ล้านบาท โดยมีมูลค่าการส่งออกไปเกาหลีใต้ 191.77 ล้านบาท หรือร้อยละ 1.23 ของมูลค่าส่งออกไปทุกประเทศ สำหรับสินค้าส่งออกที่สำคัญของไทย คือ เศษมันสำปะหลัง อาหารสัตว์สุนัขและแมว

ไทยนำเข้าสินค้าตอนที่ 23 จากทุกประเทศ 26893.08 ล้านบาท โดยมีมูลค่านำเข้าจากเกาหลีใต้ 528.85 ล้านบาท หรือร้อยละ 1.96 ของมูลค่านำเข้าจากทุกประเทศ สำหรับสินค้านำเข้าที่สำคัญจากเกาหลีใต้ คือ สัตว์น้ำจำพวกกุ้ง ปู หอย ที่ป่น ที่ทำเป็นเพลเลต และอาหารปรุงแต่งใช้ในการเลี้ยงสัตว์

อัตราการนำเข้าของไทยอยู่ที่ร้อยละ 1-9.2 โดยมีอัตราการนำเข้าในโควตาที่ร้อยละ 20 และอัตราการนำเข้านอกโควตาที่ร้อยละ 133 โดยสินค้าไทยที่มีโควตาได้แก่ กากถั่วเหลือง ขณะที่อัตราการนำเข้าของเกาหลีใต้อยู่ที่ร้อยละ 1.8-18 โดยมีอัตราการนำเข้าในโควตาที่ร้อยละ 5 และอัตราการนำเข้านอกโควตาที่ร้อยละ 9-71 โดยที่สินค้าที่มีโควตาได้แก่ กากน้ำมันงา เนื้อหรือเครื่องในที่ป่นหรือทำเป็นเพลเลต อาหารปรุงแต่งใช้ในการเลี้ยงสัตว์อื่นๆ

ด้านบวก คาดว่ามีสินค้าที่สำคัญที่เข้าถึงตลาดได้มากขึ้น คือ เศษมันสำปะหลัง อาหารสุนัขหรือแมว อาหารสัตว์อื่นๆ

- เศษมันสำปะหลัง

ในปี 2546 มูลค่าส่งออก 139 ล้านบาท โดยเกาหลีใต้เก็บภาษีนำเข้า 6.6% ดังนั้นการลดภาษีลงคาดว่าผลจากราคาที่ลดลงจะทำให้การส่งออกเพิ่มขึ้น

- อาหารสุนัขหรือแมว

ในช่วงปี 2544-2546 มูลค่าส่งออก 3-24 ล้านบาท โดยเกาหลีใต้เก็บภาษีนำเข้า 18% ซึ่งการลดภาษีจะทำให้การส่งออกเพิ่มขึ้น

ด้านลบ คาดว่ามีสินค้าที่สำคัญที่นำเข้าเพิ่มขึ้น คือ

- สัตว์น้ำจำพวกครัสตาเซีย (กุ้ง ปู) โมลลัสก์ (หอย) ที่ป่นหรือทำเป็นเพลเลต

ในช่วงปี 2544-2546 มูลค่านำเข้ามีแนวโน้มลดลงจาก 446 ล้านบาท เหลือ 202 ล้านบาท โดยไทยเก็บภาษีนำเข้า 33% ดังนั้นการลดภาษีลงจะทำให้การนำเข้าเพิ่มมากขึ้น

4

(1)

*

(1)

: () -

	HS code	()
1.Other coated steel	ไม้ทราบ	64
2.Tin plate	ไม้ทราบ	48
3.CR carbon steel	ไม้ทราบ	37
4.Pipe-welded	ไม้ทราบ	21

	HS code	()
1.Scrap	ไม้ทราบ	16
2.HR sheet	ไม้ทราบ	2
3.CR Stainless steel	ไม้ทราบ	7

ประเทศไทยมีการนำเข้าผลิตภัณฑ์เหล็กจากประเทศสาธารณรัฐเกาหลี โดยเฉลี่ย 300,000 ตันต่อปีมูลค่าการนำเข้าประมาณ 250 ล้านดอลลาร์ แต่มีการส่งออกผลิตภัณฑ์เหล็กไปยังสาธารณรัฐเกาหลีเพียงเล็กน้อย โดยในปี 2004 มีการส่งออกผลิตภัณฑ์เหล็กไปเพียง 29,700 ตัน ซึ่งถือเป็นปริมาณที่มากที่สุดในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา คิดเป็นมูลค่า 24 ล้านดอลลาร์ ผลิตภัณฑ์เหล็กที่มีการนำเข้าจากสาธารณรัฐเกาหลีส่วนใหญ่เป็นเหล็กเกรดคุณภาพสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเหล็กทรงแบน เช่น เหล็กแผ่นรีดร้อน เหล็ก แผ่นรีดเย็น และเหล็กแผ่นเคลือบชนิดต่างๆ เช่น เหล็กแผ่นเคลือบสังกะสี เหล็กแผ่นเคลือบดีบุกเหล็กแผ่นเคลือบโครเมียมออกไซด์ เป็นต้น

:

-

สำหรับสินค้าผลิตภัณฑ์เหล็กอาจจะเป็นสินค้าที่มีศักยภาพการส่งออกที่ดีขึ้นของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีเมื่อเปิดเสรีการค้าระหว่างประเทศ เนื่องจากสาธารณรัฐเกาหลีเป็นประเทศผู้ผลิตเหล็กปริมาณสูงสุดในลำดับต้นๆของโลก และเป็นผู้ส่งออกสินค้าเหล็กไปยังประเทศต่างๆรวมทั้งประเทศไทยด้วย ในอดีตสาธารณรัฐเกาหลีเคยส่งออกสินค้าเหล็ก เช่น เหล็กแผ่นรีดร้อนชนิดม้วน เหล็กแผ่นไร้สนิมชนิดรีดเย็นและเหล็กโครงสร้างรูปพรรณขนาดกลาง มาแย่งส่วนแบ่งตลาดของประเทศไทยอย่างมากด้วยราคาที่ต่ำ ทำให้ไทยต้องใช้มาตรการทางภาษีเข้าตอบโต้

:

(Tariff) (Non-tariff)

สำหรับอุปสรรคและปัญหาในด้านมาตรการทางภาษี(Tariff) และ (Non-Tariff) ของไทยและสาธารณรัฐเกาหลีที่ได้รับการร้องเรียนจากผู้ประกอบการไทย ด้วยอัตราภาษีนำเข้าของเกาหลีต่ำกว่าของไทย แต่สาธารณรัฐเกาหลีนำมาตรการทางภาษีและมิใช่ภาษีมาใช้หลายอย่าง เช่น มาตรการโควต้า (นำเข้าสินค้าข้าว) การใช้ภาษีปรับปรุง คือ ภายหลังเก็บภาษีนำเข้าแล้วยังมีการเรียกเก็บภาษีท้องถิ่นอีก โดยนำมาตรการที่มิใช่ภาษีมาใช้เช่น อัญมณี อาหารทะเล ทำให้ผู้ประกอบการไทยไม่ส่งสินค้าไปขายยังประเทศสาธารณรัฐเกาหลีทำให้ปริมาณสินค้าไทยจึงมีน้อยในตลาดเกาหลี

:

-

สำหรับการเจรจาการค้าเสรีระหว่างประเทศไทย-สาธารณรัฐเกาหลีที่ได้เคยหารือระหว่างภาครัฐและเอกชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและนักวิชาการถือว่าเป็นจุดยืนเบื้องต้นที่จะนำมาเจรจา หรือควรเปลี่ยนแปลงในส่วนที่สำคัญ โดยเฉพาะรายการสินค้าสาขาที่สำคัญ คือ ด้านเกษตร อุตสาหกรรม บริการ และทรัพย์สินทางปัญญาเกี่ยวกับการค้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านเกษตรจะ เน้นสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพในการแข่งขันสูง เช่น ข้าว ผลไม้เมืองร้อน ยางพารา และอาหารแปรรูปชนิดต่างๆ ส่วนด้านอุตสาหกรรมจะเน้นอุตสาหกรรมเป้าหมายในสาขาที่ไทยมีศักยภาพในการ ส่งออกสูง เช่น แผงชั้น ยานยนต์ ชิ้นส่วนสินค้าคอมพิวเตอร์และอิเล็กทรอนิกส์ เฟอร์นิเจอร์ เครื่องใช้ในบ้าน และของแต่งบ้าน เป็นต้น

(2)

:

-

()

	HS code	2547 ()	(/)
Mobile Phone	8525.20	17,011.41	คงที่
วงจรรวมและไมโครแอสเซมบลี (Integrated Circuit)	8542	12,184.17	เพิ่มขึ้น
หลอดภาพโทรทัศน์สี	8540.11	8,654.25	ลดลงเล็กน้อย

การขาดดุลการค้าของสินค้าไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์มีแนวโน้มที่คงที่คือ ปี 2546 มีการขาดดุล 30,530.84 ล้านบาทและลดลงเล็กน้อยในปี 2547 เป็นการขาดดุล 33,302.06 ล้านบาท แต่ทั้งนี้ผู้แทนจากสถาบันไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ให้ความเห็นว่าไม่ควรดูการขาดดุลของประเทศ ไทยกับสาธารณรัฐเกาหลีเพียงอย่างเดียว เพราะประเทศไทยนั้นเป็นฐานการผลิตของประเทศ สาธารณรัฐเกาหลีในด้านเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์อยู่แล้ว ควรจะดูผลประโยชน์ที่ได้รับ จากการส่งออกไปประเทศที่เป็นตลาดส่งออกอื่นๆ ประกอบด้วย

ทั้งนี้ผู้แทนสถาบันไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ได้กล่าวถึงภาพรวมของอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ดังนี้ คือ ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีได้เข้ามาลงทุนในประเทศไทยโดยใช้เป็นฐานการผลิต แบรนค์ที่สำคัญ ก็คือ Samsung ,LG โดยผลิตไว้เพื่อขายในประเทศไทยและเพื่อส่งออกไปยังตลาดโลก โดยตลาดที่สำคัญของโลกอันดับหนึ่งได้แก่ สหรัฐอเมริกา รองลงมาคือกลุ่มประเทศอาเซียน ญี่ปุ่นและกลุ่มยุโรป โดยกลุ่มบริษัทเกาหลีที่เข้ามาในตอนแรกจะเป็นในรูปแบบ Joint Venture โดยร่วมลงทุนกับบริษัทในประเทศไทย ซึ่งในปัจจุบันนั้นบริษัทจากสาธารณรัฐเกาหลีได้ถือครองหุ้นของบริษัทแทบทั้งหมด เช่น ซัมซุง เข้าร่วมทุนกับกลุ่มสหพัฒน์ แต่ปัจจุบันได้เป็นของบริษัท ซัมซุง เกือบ 100 % สินค้า แต่ว่าสินค้าที่ผลิตในประเทศไทยนั้นก็ยังเป็นสินค้าที่มีเทคโนโลยีไม่ซับซ้อนมากนัก รูปแบบสินค้ายังเป็นรูปแบบเดียวกัน ส่วนสินค้าที่ต้องใช้ความซับซ้อนของเทคโนโลยีก็จะผลิตในประเทศสาธารณรัฐเกาหลีเอง

:

-

ผู้แทนสถาบันไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ได้กล่าวถึงอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทยนั้นยังมีระดับการพัฒนาที่แตกต่างจากประเทศสาธารณรัฐเกาหลีมากนัก ทั้งๆที่การเริ่มต้นของการพัฒนาในอดีตนั้นแทบจะไม่แตกต่างกัน คือมีการผลิตอุตสาหกรรมเพื่อทดแทนในการนำเข้า การปกป้องอุตสาหกรรมภายในประเทศเช่นเดียวกัน ซึ่งในตอนเริ่มแรกสาธารณรัฐเกาหลีมีการนำเทคโนโลยีจากประเทศอื่นมาใช้ เช่น ซัมซุง เมื่อก่อนนั้นก็ใช้เทคโนโลยีของ ซันโย แต่ทางรัฐบาลของประเทศเกาหลีนั้นได้มีการวางแผนและสนับสนุนที่ดี โดยมีการวางแผนการพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างจริงจังและมีระบบ เช่น เมื่อ 20 ปีที่แล้วอาจจะสนับสนุนการผลิตอุตสาหกรรมรถยนต์เป็นหลัก และเมื่อเวลาผ่านไปก็เปลี่ยนเป็นสนับสนุนธุรกิจอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งปัจจุบันก็ยังเป็นเป้าหมายหลักอยู่ โดยการส่งเสริมอุตสาหกรรมนั้นจะพิจารณาจากอุตสาหกรรมที่มีความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศ และแข่งขันในอุตสาหกรรมที่ตนเองได้เปรียบ เช่น บริษัท Daewoo เมื่อก่อนนั้นก็ผลิตตู้เย็น, เครื่องซักผ้า ซึ่งสุดท้ายหันมาผลิตธุรกิจที่ตนเองมีความสามารถในการแข่งขันนั้นก็คือ รถยนต์

แต่สำหรับประเทศไทยนั้นการพัฒนาสินค้าไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์นั้นมีการพัฒนาที่ล่าช้ากว่าประเทศสาธารณรัฐเกาหลีมาก ทำให้ในปัจจุบันนั้นในด้านความสามารถการแข่งขันไม่สามารถแข่งขันกับทางเกาหลีได้ ทั้งนี้ในปัจจุบันประเทศไทยควรจะรักษาสัดส่วนการเป็นฐานการผลิตของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี เพราะแนวโน้มของบริษัทที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทยนั้นมีแนวโน้มที่จะมีการนำบริษัทอื่นๆ ในประเทศสาธารณรัฐเกาหลีเองมาร่วมผลิตและลงทุนในประเทศไทยมากขึ้น ทำให้ห่วงโซ่การผลิตในปัจจุบันของสินค้าไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทยนั้นบริษัทของไทยเองจะโดนกัดกันจากนโยบายบริษัทแม่จากประเทศสาธารณรัฐเกาหลีมากขึ้น สำหรับบริษัทผลิตสินค้าไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ที่เป็นแบรนค์ของประเทศไทย

เอง ได้แก่ ไคสตาร์, มิซูต้า ซึ่งสินค้าที่ผลิตนั้นก็เป็สินค้าที่บริษัทใหญ่ๆ นั้นไม่ทำแล้ว เป็นการผลิตสินค้าที่ไม่มีเทคโนโลยีซับซ้อน เช่น หม้อหุงข้าว กระจกน้ำร้อน

: (Tariff) (Non-tariff)

สำหรับประเด็นการเปิดเสรีการค้าไทย- เกาหลีนั้น ผู้แทนสถาบันไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ให้ความเห็นว่าไม่น่าจะมีผลกระทบต่อการนำเข้าและส่งออกสินค้าประเภทนี้เนื่องจาก

1. สินค้าไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์นั้นมีภาษีนำเข้าที่ต่ำอยู่แล้ว โดยเฉพาะสินค้าเกี่ยวกับไอที มีอัตราภาษีเกือบศูนย์เปอร์เซ็นต์

2. บริษัทที่นำเข้าสินค้าจากประเทศเกาหลีนั้นส่วนใหญ่เป็นบริษัทลูกของประเทศเกาหลีอยู่แล้ว จึงไม่มีการกำหนดนโยบายเองได้ในประเทศไทย ทั้งนี้บริษัทแม่ที่ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีจะเป็นผู้กำหนดนโยบายการผลิตให้บริษัทลูกในแต่ละฐานการผลิตในแต่ละประเทศ เพื่อไม่ให้เกิดการขายผลิตภัณฑ์ในแต่ละโซนมีการแย่งพื้นที่ส่วนแบ่งการตลาดกันด้วย

:

3000

สำหรับประเด็นเรื่องการเปิดเสรีส่งออกข้าวไทยเพื่อแลกกับการเปิดเสรีนำเข้ารถยนต์ 3000 ซีซี นั้นสถาบันไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์เห็นว่าไม่น่าจะเป็นไปได้ เพราะถ้ามีการเปิดเสรีนำเข้ารถยนต์ให้กับประเทศสาธารณรัฐเกาหลีจริงนั้น รถยนต์ที่นำเข้าจากประเทศยุโรป เช่น BMW, Ford ก็จะมีการร้องขอให้มีการเก็บภาษีที่ต่ำลงมาให้เท่ากับประเทศสาธารณรัฐเกาหลีเช่นเดียวกัน

(3)

:

- 2548

สินค้า	Code	()	(/)
1. ผ้าฝ้ายและด้าย	301020000	17.9	-1.1
2. ด้ายและเส้นใยประดิษฐ์	301020102	16.1	-5.29
3. สิ่งทออื่นๆ	301090000	8.7	26.09
4. เครื่องนุ่งห่ม	301010000	5.7	-1.72

หมายเหตุ : ข้อมูลเดือน ม.ค.-พ.ค. 2548

หากพิจารณามูลค่าทางการค้าจะพบว่าผ้าฝ้ายและด้ายเป็นสินค้าที่มีมูลค่าการส่งออกของไทยไปเกาหลีใต้สูงที่สุดมีมูลค่าทางการค้า 17.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐและอัตราการขยายตัวทางการค้าลดลงร้อยละ 1.1 รองลงมาได้แก่ ด้ายและเส้นใยประดิษฐ์ เครื่องนุ่งห่ม และสิ่งทออื่นๆ เมื่อมองภาพรวมจะเห็นว่าการค้าสิ่งทอของไทย-เกาหลีใต้โดยส่วนใหญ่จะมีอัตราการขยายตัวทางการค้าที่ลดลง เนื่องจากไทยมีการนำเข้าสินค้าสิ่งทอจากเกาหลีใต้เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตสินค้าสิ่งทอประเภทอื่นๆ

:

-

เมื่อพิจารณาสินค้าไทยที่มีศักยภาพในการส่งออกเมื่อมีการเปิดเสรีการค้าระหว่างประเทศ ไทย-เกาหลีใต้ ได้แก่ ผ้าฝ้ายและด้าย รองลงมาคือด้ายและเส้นใยประดิษฐ์จะเป็นสินค้าที่มีศักยภาพการส่งออกที่ดีขึ้น ถ้าหากมองที่สถิติการส่งออกสินค้าสิ่งทอแล้วจะพบว่าผ้าฝ้ายและด้ายจะมีมูลค่าทางการค้าที่สูงกว่าสินค้าประเภทอื่นๆ หากมีการเปิดเสรีการค้าระหว่างประเทศขึ้นแล้ว อาจทำให้อัตราการขยายตัวของสินค้านี้มีการขยายตัวที่เพิ่มมากขึ้น

:

(Tariff) (Non-tariff)

ปัจจุบันสิ่งทอระหว่างเกาหลีและไทยว่าส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้ผ้าในประเทศเพราะถูกกำหนดมาจากลูกค้าเจาะจงว่าต้องการลักษณะผ้าแบบไหน ภาพรวมเรื่องสิ่งทอปัจจุบันแข่งขันระหว่างเกาหลีและไต้หวันแต่ในระยะหลังนี้ไต้หวันจะย้ายฐานการผลิตไปจีนมากเพราะแรงงานราคาถูก แต่อย่างไรก็ตามตอนนี้ไทยนำเข้าผ้าจากเกาหลีมาเพื่อผลิตสำหรับการส่งออกไปอีกประเทศตลาดใหญ่ที่เราส่งออกไปเช่น สหรัฐ ยุโรป ญี่ปุ่น และอาเซียน ปัจจุบันนี้เกาหลีได้เด่นในเรื่องผ้าและความหลากหลายของผ้าเกาหลีมีการตามแฟชั่นของยุโรปเร็ว และโรงงานส่วนใหญ่จะทำงานระดับเล็กและใกล้ชิดกับพวกดีไซเนอร์ยุโรปพร้อมทั้งมีเทคโนโลยีเป็นของตนเองและเกาหลีเป็นประเทศที่ทำเครื่องจักรสิ่งทอออกมาขายด้วยแต่ในทางกลับกันไทยเป็นผู้ใช้เครื่องจักรที่เขาผลิต ไทยส่งออกไปเกาหลีไม่มากเท่าใด ตอนนี้สิ่งทอทั่วทั้งโลกกำลังซบเซาลงเพราะจีนผลิตสิ่งทอมากก็จริงแต่ใช้บริโภคภายในประเทศมากกว่ารวมทั้งจีนก็ยังถูกกีดกันการนำเข้าจากสหรัฐ ยุโรป ดังนั้นการที่จีนโตมากๆก็จะนำเข้าวัตถุดิบมากเพราะจีนผลิตเพื่อส่งออกด้วย ส่งผลให้จีนยังคงขาดแคลนวัตถุดิบ เช่น ด้าย เส้นใย สำหรับผลิตเพื่อการส่งออก ตอนนี้จีนได้ส่วนแบ่งตลาดสิ่งทอในตลาดโลกประมาณ 70 % ส่วนของไทยประมาณ 1 % ดังนั้นไทยไม่ควรจะไปเทียบกับจีน อุตสาหกรรมสิ่งทอเป็นอุตสาหกรรมต่อเนื่องไม่มีประเทศไหนผลิตได้ทุกอย่างทุกรายการแต่ประเทศไทยควรที่จะเข้าไปเจาะแต่ละตัวจะดีกว่า ปัจจุบันอุตสาหกรรมสิ่งทอมีการเปลี่ยนแปลงที่เร็วมาก เช่น ประเทศแถบเหนือเส้นศูนย์สูตรจะมีการแบ่งแฟชั่นเป็นฤดูดังนั้นถ้าการผลิตล่าช้าไป 2 เดือน เช่น จากฤดูร้อนไปเป็นฤดูฝนก็ขายของไม่ได้แล้วเมื่อเทียบในเรื่องนี้เกาหลีทำได้รวดเร็วกว่าไทย ดังนั้นตอนนี้เมื่อพิจารณาถึงโครงสร้างอุตสาหกรรมสิ่งทอยังมีอีกหลายสินค้าที่คนยังไม่รู้ พิจารณาผัง

1.	2.	3.
ส่วนมากจะเป็นวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตขั้นต่อไปซึ่ง ใช้ไฟฟ้า ใช้น้ำ ใช้พื้นที่และระบบในการจัดการมาก เช่นใย/เส้นด้าย	ผ้าทอ/ผ้าถัก	จะเป็นสินค้าสำเร็จรูปจะครอบคลุมสินค้าเครื่องประดับ เครื่องนุ่งห่มทุกชนิดส่วนใหญ่จะแข่งขันกันด้วยยี่ห้อ

ตอนนี้ FTA อยู่ที่ว่าประเทศไหนจะปรับตัวเร็วกว่ากันเพราะถ้าประเทศไหนปรับตัวเร็วกว่าก็จะได้รับประโยชน์มากกว่า อย่างไทยกับเกาหลีถ้ามีการเจรจาการค้า FTA ควรจะดูทั้งโครงสร้างอุตสาหกรรมสิ่งทอเป็นรายสินค้า ต้องดูว่าประเทศไหน Supply วัตถุดิบให้ เช่น เกาหลีมีสินค้าที่ตัวที่ผลิตเป็นวัตถุดิบแล้วส่งออกมาจะเป็นการค้าไทยนำเข้าวัตถุดิบในอุตสาหกรรมขั้นที่ 1 ถ้าราคา

10 บาทแต่ไทยมาผลิตเพื่อการส่งออกประเทศที่ 3 ได้ 100 บาท กรณีนี้ไทยได้ประโยชน์เท่ากับเป็นการเพิ่มมูลค่าทางการค้าให้กับผู้ประกอบการไทย

อย่างไรก็ตามบางครั้งตัวเลขการนำเข้า-ส่งออกไม่สำคัญเท่ากับการดูแลโครงสร้างอุตสาหกรรมสิ่งทอ สำหรับประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลายรวมทั้งประเทศไทยจะมีลักษณะการพัฒนาจากอุตสาหกรรมปลายน้ำ-อุตสาหกรรมกลางน้ำ-อุตสาหกรรมต้นน้ำ เช่นเดียวกับประเทศ ญี่ปุ่น สมัยก่อนคือต้องรับเอาสินค้าสำเร็จรูปจากต่างประเทศมาก่อนจากนั้นเมื่อมีโรงงานมาตั้งก็จะผลิตเองโดยจะหันมานำเข้าวัตถุดิบแทนเพื่อผลิตสินค้าเอง

ปัญหาสิ่งทอยังมีปัญหาด้านความล่าช้าของพิธีการด้านศุลกากรขณะที่ประเทศสิงคโปร์มีพิธีการศุลกากรที่เร็วกว่าไทยโดยมีการใช้นโยบาย 30 นาที คือทันทีของลงจากเรือมาถึงชายฝั่งสินค้านั้นจะต้องถูกกระจายถึงตลาดโดยเร็วที่สุดตรงนี้สิงคโปร์ทำได้ดีกว่าประเทศไทยดังนั้นสรุปสิ่งที่ไทยยังมีการพัฒนาไม่ดีประกอบด้วยระยะเวลากระจายของล่าช้ากว่าจะไปถึงตลาด และระบบ Logistic ยังคงใช้ต้นทุนสูงกว่าประเทศอื่นๆ

ถ้าลดภาษีนำเข้าจากเกาหลี 0% ต้องดูว่าภาษีตัวไหนที่ลดเพราะไทยกรณีสิ่งทอจะมีทั้งอุตสาหกรรมต้นน้ำ อุตสาหกรรมกลางน้ำ อุตสาหกรรมปลายน้ำ ดังนั้นไทยต้องทำงานศึกษาในเรื่อง Supply Chain ให้ชัดเจนว่าเรามีตัวไหนมาก และต้องมีการศึกษามารองรับสินค้าไหนเปิดแล้วเราจะได้ประโยชน์หรือเสียประโยชน์อย่างไร อีกทั้งควรที่จะให้ผู้ประกอบการรายใหญ่มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะโดยเชิญผู้ประกอบการแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ 1. ผู้ประกอบการที่นำเข้าวัตถุดิบจากประเทศเกาหลี 2. ผู้ประกอบการที่นำเข้าอุตสาหกรรมขั้นกลางจากประเทศเกาหลี 3. ผู้ประกอบการที่นำเข้าอุตสาหกรรมขั้นปลายน้ำจากประเทศเกาหลี และการดำเนินการทำ โดยผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าการดำเนิน FTA จะดูข้อมูลสถิติอย่างเดียวไม่ได้แต่ควรที่จะลงไปดูเป็นรายบริษัทใหญ่ๆ และควรที่จะศึกษาให้แน่ชัดก่อนโดยมีตัวอย่างหลายๆตัวอย่างเช่น ถ้าภาษีในอุตสาหกรรมขั้นที่3เปลี่ยนกระทบอย่างไร ถ้าภาษีอุตสาหกรรมขั้นที่2เปลี่ยนกระทบอย่างไร ถ้าภาษีอุตสาหกรรมขั้นที่1เปลี่ยนจะกระทบอย่างไร และนำมาเปรียบเทียบทั้งหมดสุทธิเป็นอย่างไร ไทยดีขึ้นหรือแย่ลง

:

-

:

สิ่งที่ต้องการให้รัฐบาลกำหนดจุดยืนในการเจรจาการค้าเสรีระหว่างไทย-เกาหลีได้คือการกำหนดอัตราภาษีศุลกากร โควต้าของภาษีศุลกากรรวมไปถึงบทบัญญัติว่าด้วยการปกป้องพิเศษ เพราะจะทำให้ผู้ประกอบการไทยได้ทราบถึงรายละเอียดพร้อมทั้งกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนในการส่งออกนำเข้าสินค้าของตน

สรุป ในปัจจุบันผู้ประกอบการไทยส่วนหนึ่งก็ใช้ผ้าของเกาหลี แต่ก็ก็มีผู้ประกอบการไทยที่นำเข้าวัตถุดิบจากเกาหลีเพื่อในการผลิตสำหรับการส่งออกดังนั้นถ้าลดภาษีตรงนี้ก็น่าจะเป็นผลดีต่อผู้ประกอบการไทย ปัจจุบันไทยมีการเก็บภาษีนำเข้าสำหรับพวกขายวัตถุดิบ(ขั้นต้น 0%) พวกทำสินค้าสำเร็จรูป (ขั้นกลาง 5%) พวกทำสินค้าสำเร็จรูป (ขั้นปลาย 10 %) เพราะไทยเน้นการนำเข้าวัตถุดิบแล้วมาทำเป็นสินค้าสำเร็จรูปมากกว่า ซึ่งปัจจุบันไทยต้องใช้เทคโนโลยีจากเกาหลี ใช้ผ้าเกาหลี เครื่องจักรเกาหลี ที่มาตั้งในไทย เช่น กรณี ด้าย ไทยนำเข้ามาเพื่อที่จะผลิตสำหรับการส่งออกดังนั้นผู้ประกอบการก็ยินดีที่จะนำเข้าวัตถุดิบจากประเทศเกาหลีเพื่อส่งออกพวกนี้ได้รับผลกระทบน้อย แต่ถ้าผู้ประกอบการที่อยู่ในพวกที่ 3 ปลายน้ำถ้านำเข้ามาเพื่อขายในประเทศไทยจะไม่ดีต่อเขาเพราะจะมาเป็นคู่แข่งเขาอันนี้จะได้นับผลกระทบมาก แต่กรณีประเทศไทยส่วนใหญ่อยู่ในประเภทอุตสาหกรรมขั้นที่ 1 ก็จะนำเข้าเส้นใยซึ่งส่วนใหญ่เป็นของบริษัทญี่ปุ่นหรือของเกาหลีเองที่มาตั้งโรงงานในเมืองไทยอาจได้รับผลกระทบแต่ไม่มาก แต่ก็มีผู้ประกอบการไทยส่วนหนึ่งประมาณ 50%ที่เป็นเจ้าของโรงงานเองถ้าในเรื่องเส้นใยสังเคราะห์เกาหลีเก่งที่จะเรียนรู้ว่าไทยความหลากหลายมากกว่าและนำสมัยมากกว่าไทยเพราะวัตถุดิบต้นน้ำเขาหลากหลายกว่าไทยดังนั้นถ้าภาษีเป็น 0% ก็จะกระทบต่อผู้ประกอบการไทยโดยตรงตรงนี้ต้องพิจารณาให้ดี

สำหรับแนวความคิดเพิ่มเติมเรื่องการที่ไทยเปิดเสรีรถยนต์ 3000 CC แต่เกาหลีต้องเปิดข้าวให้กับประเทศไทยสิ่งนี้ทางผู้ให้สัมภาษณ์เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งและควรจะสนับสนุนเพราะเป็นการดูแลสินค้าอีกอย่างเราไม่ต้องจ่ายและชำระเงิน โดยปัจจุบันบริษัทใหญ่ๆในประเทศไทยเช่นบริษัท CP ก็มีการดำเนินการในลักษณะนี้แบบของแลกของ แต่ไทยควรทำการศึกษาว่าถ้าเกาหลีลดภาษีตัวนี้แล้วไทยได้ประโยชน์-เสียประโยชน์อย่างไร ควรจะมีกรณีศึกษาที่มากพอ อีกประการไทยควรมีนักกฎหมายการค้าระหว่างประเทศด้วยมาดูในเรื่องความได้เปรียบเสียเปรียบในเรื่องการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งตอนนี้ นักกฎหมายการค้าระหว่างประเทศไทยยังไม่ค่อยมี

(4)

:

-

()

มูลค่า : ล้านบาท

	(HS)	2545	2546	2547	2547 (.- .)	2548 (.- .)	%			
							2546	2547	(.- .)	
1	ข้าวโพดเหมาะทำอาหารสัตว์	1005900020	0	0	1,328.81	1,245.76	0	-	100	- 100
2	กึ่งกุลาคำแช่เย็นจนแข็ง	0306130001	1,072.74	1,341.62	1,242.08	478	290.98	25.06	- 7.42	- 39.13
3	ข้าวเจ้าขาว 5 %	1006300121	0	0	1,135.22	0	586.83	-	100	100
4	น้ำตาลทรายขาว	1701990016	353.71	688.88	1,037.01	382.55	354.13	94.76	50.54	- 7.43
5	น้ำตาลดิบที่ได้จากอ้อย ชนิดเซนตริกฟิวกัล ที่ไม่เติมสาร ปรุงกลิ่นรสหรือสารแต่งสี	1701110014	841.32	1,380.30	697.17	345.61	233.48	64.06	- 49.49	- 32.44
6	กากน้ำอ้อยอื่นๆ	1703109009	1,035.73	892.65	519.95	252.69	541.21	- 13.81	- 41.75	114.18
7	เนื้อ และส่วนอื่นๆของไก่ชนิดเกล็ดสโตเมสติกัส ที่ปรุง แต่ง หรือทำให้ไม่ให้เสีย	1602320000	0	154.22	511.48	9.42	158.03	100	231.66	1577.60
8	กึ่งกุลาคำที่ปรุงแต่งหรือทำให้ไม่ให้เสีย ไม่บรรจุภาชนะ อัดลม	1605200201	363.01	555.82	429.51	185.27	82.57	53.11	- 22.72	- 55.43
9	เศษมันสำปะหลัง	2303100105	0	138.7	273.08	133.69	150.5	100	96.89	12.57
10	เมล็ดที่จัดทำอื่นๆ (เช่น เอาเปลือกออก ทำเป็นเม็ดกลม ผ่านหรือบดแตก) ของข้าวโพด	1104230006	0	0	244.86	0	0	-	100	-
	อื่นๆ		4,402.55	5,143.34	4,627.20	1,885.63	1,878.52	16.83	- 10.04	- 0.38
	รวมทั้งหมด		8,069.06	10,295.53	12,046.37	4,918.62	4,276.25	27.59	17.01	- 13.06

ที่มา: ฝ่ายบริการข้อมูลและสารสนเทศ สถาบันอาหาร ข้อมูลเบื้องต้นจากกรมศุลกากร กระทรวงพาณิชย์

:

-

สินค้าอาหารที่จะเป็นสินค้าศักยภาพในการส่งออกเมื่อเปิดการค้าเสรีระหว่างไทย-เกาหลีใต้

1)

สินค้าประมงที่ส่งไปเกาหลีใต้ในช่วงที่ผ่านมามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นแต่ยังไม่ผันผวนมากนัก สินค้าที่คาดว่าจะส่งออกได้มากขึ้น ได้แก่ กุ้งและผลิตภัณฑ์แปรรูป ปลาและผลิตภัณฑ์ ปลาหมึก ปู หอย และทูน่าแปรรูป

2)

การส่งออกข้าวของไทยไปเกาหลีในช่วงที่ผ่านมามีการขยายตัวเล็กน้อย ปริมาณการส่งออกยังไม่มากนักและยังมีความผันผวนสูง ถ้ามีการเปิดเสรีการค้า จะทำให้การส่งออกข้าวของไทยมีโอกาสขยายตัวเพิ่มขึ้น ได้แก่ ข้าวหอมมะลิ และข้าวกล้อง

3)

สินค้าผักผลไม้ของไทยยังไม่เป็นที่รู้จักในกลุ่มผู้บริโภคชาวเกาหลีใต้มากนัก ภายหลังจากลดภาษีอาจจะทำให้การกระจายสินค้าในกลุ่มนี้ทำได้ง่ายขึ้นและเป็นที่รู้จักของผู้บริโภคมากขึ้น ที่สำคัญได้แก่ ลำไย ทูเรียน มังคุด ข้าวโพดหวาน เป็นต้น อย่างไรก็ตามกฎระเบียบมาตรฐานของเกาหลีใต้ด้านสุขอนามัยจะมีความเข้มงวดค่อนข้างมาก ดังนั้นไทยจะต้องเตรียมความพร้อมด้านการควบคุมสารเคมีตกค้างในสินค้าเกษตร ซึ่งอาจจะกลายเป็นอุปสรรคทางการค้าได้

:

(Tariff)

(Non-Tariff)

1)

(Tariff barrier) ได้แก่

1.

รัฐบาลเกาหลีใต้กำหนดอัตราภาษีนำเข้าสินค้าอาหารที่ค่อนข้างสูง โดยสินค้าอาหารของไทยที่ถูกเก็บภาษีนำเข้าในอัตราสูง ได้แก่ ผักและผลไม้กระป๋อง ร้อยละ 30 – 50 น้ำตาลทรายสำเร็จรูป ร้อยละ 50 ก๋วยจั๊บ ร้อยละ 30 และ ทูเรียน ร้อยละ 30

2.

(Adjustment duty)

เกาหลีได้มีการนำเอา Adjustment duty หรือการเก็บภาษีในอัตราปรับปรุง มาเป็นมาตรการเพื่อปกป้องอุตสาหกรรมในประเทศ เมื่อมีการนำเข้าสินค้าใดสินค้านิ่งมากเกินไป ซึ่งทำให้การนำเข้าสินค้าต้องเสียภาษีในอัตรารายปรับปรุงที่สูงมาก โดยสินค้าในกลุ่มอาหารที่ต้องเสียภาษีดังกล่าวได้แก่

- กุ้งแช่แข็ง ภาษีปกติร้อยละ 20 ถูกเรียกเก็บ Adjustment duty ร้อยละ 35
- Shrimps & prawns salted or in brine ภาษีปกติร้อยละ 20 ถูกเรียกเก็บ Adjustment duty ร้อยละ 60
- ปลาหมึกแช่แข็ง ภาษีปกติร้อยละ 10 ถูกเรียกเก็บ Adjustment duty ร้อยละ 40
- ข้าวแปรรูป ภาษีปกติร้อยละ 8 ถูกเรียกเก็บ Adjustment duty ร้อยละ 50
- กล้วย ภาษีปกติร้อยละ 30 ถูกเรียกเก็บ Adjustment duty ร้อยละ 50

2) (Non-tariff barrier – NTB) ได้แก่

1.

เกาหลีได้กำหนดโควตาสินค้านำเข้า อาทิ ข้าว แป้งมันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ถั่วแดง

3)

- เกาหลีได้อนุญาตให้นำเข้าผลไม้จากไทยได้เพียง 5 ชนิด คือ ทุเรียน กล้วยหอม มะพร้าว องุ่น และสับปะรด
- เกาหลีได้ให้การสนับสนุนโครงการอบไอน้ำมะม่วงเพื่อกำจัดแมลงผลไม้ของไทยผ่านทางเงินกองทุนความร่วมมือพิเศษอาเซียน – สาธารณรัฐเกาหลี (ASEAN – ROK Dialogue) ขณะนี้หน่วยงานด้านโรคพืชเกาหลีได้ กำลังดำเนินการจัดทำเอกสารระบุมมาตรฐานสินค้ามะม่วง เพื่อให้กระทรวงเกษตรเกาหลีได้พิจารณา แล้ว จึงจะตกลงในขั้นตอนสุดท้าย เพื่ออนุญาตนำเข้ามะม่วงไทยต่อไป
- เกาหลียังห้ามนำเข้าเนื้อหมูแช่แข็งจากไทย เนื่องจากปัญหาโรคปากและเท้าเปื่อย

4)

เกาหลีได้มีข้อกำหนด end user requirement ทำให้การนำเข้าสินค้าบางประเภทต้องนำเข้าเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะกรณีเท่านั้น ได้แก่ แป้งมันสำปะหลัง ต้องนำไปใช้ในอุตสาหกรรมสิ่งทอ กระดาษ และกาว ห้ามใช้ในอุตสาหกรรมอาหาร ข้าวห้ามจำหน่ายปลีก ต้องนำไปแปรรูปเท่านั้น ถั่วเหลือง ใช้เฉพาะทำยาสมุนไพร

:

-

สำหรับการเจรจาการค้าเสรีระหว่างไทย-เกาหลีใต้ รัฐบาลควรมีจุดยืนดังนี้

- 1) การเปิดเสรีไทย-เกาหลีใต้ สินค้าเกษตร-อาหารที่จะเปิดเสรีนั้นจะต้องเป็นสินค้าที่ไม่ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรไทยซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ

- 2) ก่อนการเปิดเสรีทางการค้านั้น รัฐบาลไทยจะต้องมีการเจรจาในด้านอุปสรรคทางการค้าที่มีใช้ภาษีควบคู่กันไปด้วย เพื่อลดปัญหาอุปสรรคระหว่างกัน โดยเฉพาะมาตรการทางด้านสุขอนามัย เพราะถึงแม้จะมีการเปิดเสรีทางการค้าโดยการลดภาษีเป็น 0% แต่ถ้ายังมีการกีดกันทางด้านการค้าที่มีใช้ภาษี การเจรจาก็จะไม่ได้ส่งผลมากนัก

(5)

: -
()

ปริมาณการส่งออกข้าวของไทยระหว่างปี 2544 – 2548 (ม.ค. – มิ.ย.)							
ประเทศ	2544	2545	2546	2547	(ม.ค. – มิ.ย.)		
					2547	2548	%เปลี่ยนแปลง
เกาหลีใต้	20,040	3	43,542	34,326	12,677	13,000	+2.55

ปี	ข้าว 5%	ข้าว 35%	ข้าวเหนียว	ข้าวกล้อง	รวม	มูลค่า (ล้านบาท)
47	639	1,000	10	32,677	34,326	303.31
48 (ม.ค.- มิ.ย.)	0	0	0	13,000	13,000	120.63

:

-

ข้าวกล้อง (1006.20) , ข้าวหอมมะลิ

:

(Tariff) (Non-tariff)

เกาหลีใต้ใช้ระบบนำเข้าขั้นต่ำ (Minimum Market Access) ที่ผูกพันใช้กับ WTO นอกจากนี้ยังมีการห้ามจำหน่ายข้าวที่นำเข้าจากต่างประเทศไปให้กับผู้บริโภคในท้องตลาดโดยตรง และการนำเข้านั้นต้องทำโดยวิธีประมูลราคาขั้นต่ำ (Low price bidding)

:

-

ให้มีการเปิดเสรีสินค้าเกษตร เพื่อเปิดโอกาสให้มีการนำเข้าข้าวจากไทยมากขึ้น เนื่องจากในปัจจุบันนี้ เกาหลีใต้จะนำเข้าข้าวส่วนใหญ่จากประเทศจีนและสหรัฐ

:

3000

ไม่มีความเห็น

*

(1)

:

	HS code	(/)
สับประรดกระป๋อง(Can Pineapple)	2008.200.101	ลดลง
น้ำผลไม้กระป๋อง(Can Fruit Cock tail	2008.920.903	คงที่
น้ำสับประรดกระป๋อง(Can Pineapple Juice)	2009.390.002	คงที่

ทางบริษัทได้ให้ความเห็นในเรื่องการค้าไทย-เกาหลีในอดีตจนปัจจุบัน โดยภาพรวมว่าสาธารณรัฐเกาหลีจะมีนโยบายส่งเสริมการขยายตัวทางการค้าทั้งในด้านการส่งออกและการนำเข้า โดยเฉพาะด้านการนำเข้าเพื่อกระจายแหล่งวัตถุดิบต่างๆก็ตามแต่ก็ยังมีระบบจำกัดการนำเข้า โดยกระทรวงพาณิชย์และกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นผู้รับผิดชอบ โดยสินค้าไทยหลายรายการที่มีความสามารถในการส่งออกสูงแต่อยู่ในข่ายจำกัดการนำเข้า เช่น น้ำตาล สับประรดกระป๋อง ยิบซัม อัญมณี แผงวงจรไฟฟ้า ผ้าไหม ผลไม้สดและแห้ง นอกจากนี้ระบบจำกัดการนำเข้าสินค้าแล้ว สาธารณรัฐเกาหลียังมีกฎหมายเกี่ยวกับการนำเข้าอีก เช่น กำหนดเงื่อนไขควบคุมการนำเข้าพืชทุกชนิด กำหนดเขตห้ามนำเข้าพืชผักผลไม้จากประเทศต่างๆรวมทั้งไทย ซึ่งกฎหมายนี้ นับว่ากระทบต่อการส่งออกไทยโดย มีสินค้าหลายรายการที่ประสบปัญหาในการส่งออกไปสาธารณรัฐเกาหลี เช่น ข้าว เพราะสหรัฐและญี่ปุ่นขายข้าวให้เกาหลีในรูปแบบโครงการช่วยเหลือและเงินกู้ระยะยาว ดอกเบี้ยต่ำ สำหรับสับประรดกระป๋องมีระบบโควตานำเข้ารวมทำให้ไม่ทราบปริมาณนำเข้าที่แน่นอนจากไทยและสาธารณรัฐเกาหลีมีระบบโควตานำเข้าเป็นระบบรวมและเก็บภาษีนำเข้าสูงประมาณ 50 %

รัฐบาลเกาหลีได้ใช้นโยบายส่งเสริมการขยายตัวทางการค้าทั้งในด้านการนำเข้า-ส่งออกในการพัฒนาประเทศเพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจการพัฒนาอุตสาหกรรมและการมีฐานะดุลการชำระเงินที่มั่นคงเพราะเกาหลีมีทรัพยากรธรรมชาติที่น้อย พื้นที่สำหรับการเพาะปลูกมีจำนวนจำกัด มีสินค้าหลายรายการที่มีอุปสรรคในการส่งออกไปยังเกาหลีได้ด้วยสาเหตุต่างๆ เช่น ข้าว เกาหลีได้นำเข้าจากไทยเพียงเล็กน้อยประมาณร้อยละ 1 ของการนำเข้าทั้งหมดเท่านั้นและส่วนใหญ่เป็นข้าวเหนียวเนื่องจากข้าวขาวของไทยเป็นข้าวเมล็ดยาวมียางน้อย ชาวเกาหลีไม่นิยมบริโภคเกาหลีได้จึงหันไปซื้อจากสหรัฐและญี่ปุ่นซึ่งสามารถซื้อได้ในรูปโครงการช่วยเหลือและในรูปเงินกู้ระยะยาวอัตราดอกเบี้ยต่ำ สำหรับสับปะรดกระป๋องซึ่งเป็นสินค้าที่ทางบริษัททำการส่งออกไปประเทศเกาหลีได้โดยปัจจุบันยังคงมีการกำหนดโควตานำเข้าสับปะรดกระป๋องเป็นระบบโควตาพร้อมทั้งมีเงื่อนไขว่าจะต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐบาลก่อนจึงจะนำเข้าได้ นอกจากนั้นยังเก็บภาษีนำเข้าสูงถึงร้อยละ 50 จึงเป็นอุปสรรคต่อการส่งออกไทย

:

สำหรับรูปแบบการค้าในการส่งออกทางบริษัทมีหน่วยงานกลางจากประเทศไทยช่วยประสานงานจัดหาริชย์ที่คู่ค้าประเทศเกาหลี โดยการซื้อขายส่วนใหญ่ใช้ทั้ง การเปิด L/C, T/T, ADV การคิดมูลค่าสินค้ามี 2 ประเภทจะคิดราคาสินค้าแบบ FOB และ CIF

:

ปัญหาและอุปสรรคการค้าระหว่างประเทศกรณีการส่งออกผลไม้กระป๋องส่วนใหญ่จะแบ่งเป็น 2 มาตรการได้แก่ มาตรการทางภาษี(Tariffs Barriers) ปัจจุบันรัฐบาลเกาหลีเก็บภาษีศุลกากรกรณีสับปะรดกระป๋องประมาณ 45 % และภาษีศุลกากรกรณีผลไม้กระป๋อง 50% เพราะเกาหลีได้กำหนดโควตานำเข้าสับปะรดกระป๋องเป็นระบบโควตาพร้อมทั้งมีเงื่อนไขว่าจะต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐบาลก่อนจึงจะนำเข้าได้ นอกจากนั้นยังเก็บภาษีนำเข้าสูงถึงร้อยละ 50 จึงเป็นอุปสรรคต่อการส่งออกไทยส่งผลให้ราคาสูงขึ้นเมื่อต้องนำเข้าไปขายในประเทศเกาหลี สำหรับมาตรการที่ไม่ใช่ภาษี(Non-Tariffs Barriers) สภาพปัจจุบันรัฐบาลเกาหลียังเข้มงวดและขอ register number กับประเทศเกาหลีสำหรับการส่งออกผลไม้กระป๋องยังไม่สามารถทำได้จากเมืองไทย ซึ่งผู้ประกอบการให้ความเห็นว่ายุ่งยากในการตรวจสอบสินค้าสูงกว่าประเทศอื่นๆที่ทำการส่งออกสินค้าตัวเดียวกันนี้

:

ในอนาคตหากมีการเจรจาการค้าเขตการค้าเสรีระหว่างไทยและเกาหลีสิ่งที่ผู้ประกอบการต้องการให้รัฐบาลช่วยเหลือคือช่วยเจรจาให้รัฐบาลเกาหลีลดภาษีนำเข้าไปประเทศเกาหลีหรือเลิกเก็บภาษีสินค้านำเข้าผลไม้กระป๋องเพราะน่าจะส่งผลดีต่อการส่งออกสินค้าผลไม้กระป๋องของไทยไปเกาหลีซึ่งยอดการส่งออกคาดว่าจะเพิ่มขึ้น แต่ถ้ารัฐบาลยังไม่มี การเจรจากับรัฐบาลเกาหลีโดยยังคงภาษีเดิม ณ อัตราปัจจุบัน ผู้ประกอบการคาดว่าสินค้าราคาถูกจาดตลาดจากจีนจะเข้ามาตีตลาดมากขึ้นและภาษีนำเข้าจากไทยค่อนข้างสูงเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆบวกกับสถานะเศรษฐกิจชะลอตัวในเกาหลีทำให้การค้าขายระหว่างไทยไปเกาหลีทำได้ลำบากขึ้น

(2)

:

-

()

	HS code	(/)
1.Canned Products	ไม่ทราบ	เพิ่ม
2.Frozen fruit & Vegetable	ไม่ทราบ	เพิ่ม
3.Dried fruit	ไม่ทราบ	เพิ่ม

:

-

จากตาราง แนวโน้มของธุรกิจการค้ากับเกาหลีมีผลตอบรับค่อนข้างดี แนวโน้มของการพัฒนาตลาดยังสามารถขยายได้เพิ่มมากขึ้น แต่เมื่อเปรียบเทียบมูลค่าโดยรวมของการส่งออกเทียบกับตลาดอื่นๆ จะอยู่ที่ประมาณ 3 % ทั้งนี้ปริมาณการขาย-ส่งออกสินค้าขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านราคา อัตราภาษี และการบริโภคของลูกค้า สำหรับรูปแบบการค้าในด้านการตลาดมีการโฆษณาประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานของบริษัทเอง และการตลาดที่ดีของ Broker ที่เกาหลี ซึ่งจะประสานงานด้านการขายกับลูกค้าปลายทาง

: (Tariff) (Non-tariff)

สำหรับประเทศเกาหลีมาตรการทางภาษีมาตรการทางภาษี(Tariff) สินค้าของเกาหลียังคงสูง ซึ่งส่งผลกระทบต่อการขายค่อนข้างมาก อัตราภาษีของสินค้าปัจจุบัน อาทิ เช่น Coco 45 %, Canned Mixed Fruit 50%, Canned Pineapple and other Fruit 45 %

มาตรการไม่ใช่ภาษี(Non-tariff) ส่วนใหญ่มาตรการที่มีใช้ภาษีจะมีเหมือนกันในเกือบทุกประเทศ แต่หากรัฐบาลสามารถสนับสนุน ด้านเอกสารรับรองต่างๆก็จะสามารถช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นกับขบวนการปลายทางได้

สรุปส่วนใหญ่มาตรการที่มีใช้ภาษีจะมีเหมือนกันในเกือบทุกประเทศ แต่ต่างกันในด้านของอัตราภาษี ตัวอย่างบางประเทศที่มีการกีดกันด้านนี้ค่อนข้างมาก เช่น ญี่ปุ่นในด้านของสับประรดบรรจุกระป๋องจึงต้องมีโควตาในการนำเข้า ณ ปลายทางเป็นต้น

: -

ในด้านมาตรการภาษีนำเข้า ดอนนี้อัตราภาษีนำเข้าปลายทางยังสูงทำให้ส่งผลกระทบต่อราคาขายสินค้า ณ ปลายทาง ปริมาณการบริโภคจึงมีอยู่อย่างจำกัด หากมีการลดอัตราภาษีเก็บภาษี อาจทำให้ความต้องการของสินค้าเพิ่มขึ้นอัตราการส่งออกก็จะเพิ่มขึ้นเช่นกัน

ถ้าหากมีการเปิดเสรีการค้า(หรือเลิกเก็บภาษีทั้งขาเข้า/ออก) คาดว่าอัตราการส่งออกสินค้าเมื่อเทียบกับพิกัดภาษีเดิมแล้วจะมีปริมาณที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากราคาสินค้า ณ ปลายทางไม่สูงมากนัก ดังนั้นเมื่อมีความต้องการบริโภคเพิ่มการส่งออกก็จะเพิ่ม

แต่ถ้าหากมีการคงภาษีเดิม ณ อัตราปัจจุบันอัตราการเปลี่ยนแปลงของจำนวนการส่งออกไปน่าจะมีการเปลี่ยนแปลงเหมือนกันเนื่องจากคู่แข่งจากประเทศอื่นๆมีการพัฒนาทั้งด้านเทคโนโลยีการผลิตและคุณภาพโดยหากคู่แข่งเหล่านั้น สามารถควบคุมต้นทุนการผลิตได้ดีกว่าไทย อาทิเช่น ค่าแรงงานถูกปัจจัยด้านราคาวัตถุดิบการผลิต ซึ่งสามารถทำให้เสนอราคาที่แข่งขัน(ถูกกว่าไทย) ทำให้มาแบ่งตลาดสินค้าไทย

อย่างไรก็ตามรัฐบาลควรสนับสนุนในหลายๆด้าน เช่น ความสะดวกรวดเร็วในการจัดบริการด้านการส่งออก เอกสารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งการให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาตลาดและการประชาสัมพันธ์ด้านข่าวสารแก่ประเทศคู่ค้า

(3)

:

	HS code	(/)
สปริง	7320.900	ขึ้นอยู่กับนโยบายบริษัทแม่
เหล็กกันโคลง ส่วนประกอบของรถยนต์	8708.990	ขึ้นอยู่กับนโยบายบริษัทแม่

:

สำหรับการชำระซื้อขายโดยใช้ T/T Remittance คิดมูลค่าสินค้าแบบ FOB

:

ไม่พบปัญหา เพราะเป็นบริษัทที่อยู่ภายใต้บริษัทแม่ทางประเทศสาธารณรัฐเกาหลี

:

ไม่มีความคิดเห็น

(4)

:

สินค้านำเข้าของบริษัทคือ Carbon steel pipe, stainless เป็นสินค้าสำเร็จรูปใช้ในอุตสาหกรรมปิโตรเคมี โดยบริษัททำหน้าที่เป็นตัวกลางนำเข้าทั้งจากประเทศเกาหลีและประเทศอื่นๆอีกหลายประเทศ นำมาจำหน่ายต่อในประเทศไทย

:

โดยมีการซื้อขายกันเป็นเงินดอลลาร์ โดยคำนวณราคา 2 ประเภทคือ CIF และ C&F โดยถ้ามีการซื้อขายมูลค่ามากๆ จะชำระเป็น L/C แต่ถ้ามูลค่าน้อยๆ จะชำระเป็นแบบจ่ายล่วงหน้า หรือ TT ซึ่ง Supplier นั้นบริษัทได้มาจากตัวแทนของบริษัทเกาหลีในเมืองไทย

:

สำหรับอัตราภี้นำเข้าจากประเทศต่างๆ นั้นมีอัตราที่เท่ากัน จึงไม่มีปัญหาเรื่องอัตราภีเพียงแต่ปัญหานั้นจะเป็นว่า ราคาเหล็กนอกประเทศนั้นมีราคาค่อนข้างต่ำกว่าในประเทศไทยมาก ดังนั้นประเทศไทยจึงต้องเก็บอัตราภีนำเข้าเพื่อปกป้องอุตสาหกรรมในประเทศ ดังนั้นในฐานะที่บริษัทเป็นตัวกลางจำหน่ายจึงไม่เป็นผลดีนักกับการเก็บอัตราภีที่สูง

นอกจากนี้ทางบริษัทยังมีปัญหาในด้านการขนส่งตาม LOGISTIC ที่ล่าช้า ซึ่งโดยปกติที่บริษัทใช้เวลาขนส่งประมาณ 10-15 วัน

:

ไม่มีความเห็น

(5)

:

สินค้าที่นำเข้าจากประเทศเกาหลีคือ สิ่งทอ และคาดการณ์ว่าแนวโน้มทางการค้ายังไม่มีการเปลี่ยนแปลงจากเดิม

:

สำหรับรูปแบบการค้าด้านการตลาดทางบริษัทมี Sale Office ที่ฮ่องกงดูแลให้ ในด้านการชำระเงินจะมีการเปิด L/C ทางการค้าระหว่างไทย-เกาหลี การคิดมูลค่าสินค้านำเข้าแบบ CIF(Cost,Insurance,Friege)

:

สำหรับด้านการค้าระหว่างประเทศไทยเกาหลีได้ในปัจจุบันมาตรการด้านภาษี(Tariffs Barriers) ปัจจุบันไม่มีปัญหาสำหรับทางบริษัทเพราะทางบริษัทนำเข้าภายใต้เงื่อนไขคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภท โรงผลิตสินค้า สำหรับมาตรการที่มีใช่ภาษี (Non-Tariffs Barriers) ไม่มีปัญหา โดยเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศคู่ค้าอื่นๆ แล้วเกาหลีจะเคร่งเรื่องการชำระเงินมากกว่าประเทศคู่ค้าอื่นๆ

:

ไม่มีความเห็น

(2)

ประเด็นคำถามสถาบัน

ผู้ให้สัมภาษณ์.....

เบอร์โทรติดต่อ.....

1. ในภาพรวม การค้าระหว่างประเทศไทย – เกาหลีใต้ สินค้าประเภทใดเป็นสินค้าที่มีมูลค่ามากที่สุด (เรียงตามลำดับ)

สินค้า	HS code	มูลค่าการค้า	แนวโน้มการค้า(เพิ่ม/ลด)

อธิบายภาพรวมการค้าเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่าสินค้าใดที่จะเป็นสินค้าที่มีศักยภาพการส่งออกที่ดีขึ้นเมื่อเกิดการเปิดเสรีการค้าระหว่างประเทศไทย-เกาหลีใต้ ในความคิดเห็นของท่าน

.....

.....

.....

.....

.....

3. อุปสรรคและปัญหาในด้าน มาตรการทางภาษี(Tariff) และ (Non-tariff) ของไทยและเกาหลีใต้ ที่ได้รับการ
ร้องเรียนจากผู้ประกอบการไทย

.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. สำหรับการเจรจาการค้าเสรีระหว่างประเทศไทย – เกาหลีใต้ ท่านคิดว่าสิ่งใดที่ท่านต้องการให้รัฐบาลกำหนด
จุดยืนในการเจรจา หรือเปลี่ยนแปลงจุดใดบ้าง

.....
.....
.....
.....
.....
.....

(3)

ประเด็นคำถามผู้ประกอบการส่งออกไทย-เกาหลีใต้

บริษัท.....

ผู้ให้สัมภาษณ์.....

ตำแหน่ง.....

เบอร์โทรติดต่อ.....

1. สภาพการค้าปัจจุบันระหว่างบริษัทท่านกับบริษัทคู่ค้าประเทศเกาหลีใต้ มีลักษณะธุรกิจสินค้าอย่างไร ปริมาณการซื้อขายมีมูลค่าประมาณเท่าไร และแนวโน้มปริมาณการค้าเป็นอย่างไรในช่วงที่ผ่านมา

ประเภทสินค้าที่ส่งออก	มูลค่าส่งออก/ รายเดือน (ในรูปสกุลเงิน)	แนวโน้มการค้า (เพิ่ม/ลด/-)	HS code 10 หลัก (ถ้าทราบ)
1.
2.....
3.....

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

2. รูปแบบการค้าต่างๆ ในการส่งออก ตั้งแต่ด้านการตลาดลูกค้า การตกลงซื้อขาย การขนส่งและชำระเงิน
 โปรด X หน้าข้อความที่ท่านเลือก

1) ด้านการตลาด

..... มีหน่วยงานกลางจากประเทศเกาหลีช่วยประสานงานจัดหาบริษัทคู่ค้าประเทศเกาหลีให้

..... มีหน่วยงานกลางจากประเทศไทยช่วยประสานงานจัดหาบริษัทคู่ค้าประเทศเกาหลี

..... มีการโฆษณาประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานของบริษัทเอง

..... อื่นๆ (โปรดระบุ)

2) ชำระซื้อขายโดย

- L/C
- D/P หรือ D/A
- Open account
- อื่นๆ (โปรดระบุ)

3) การคิดมูลค่าสินค้า

- คิดราคาสินค้าแบบ FOB (Free On Board)
- คิดราคาสินค้าแบบ CIF (Cost, Insurance, Friege)
- คิดราคาสินค้าแบบ C&F (Cost and Friege)
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

3. ท่านคิดว่าการค้าระหว่างประเทศระหว่างไทยกับเกาหลีใต้ปัจจุบันมี ปัญหาและ อุปสรรค ในทางการค้า อย่างไรบ้าง โดยอาจแบ่งเป็น 2 ด้าน

3.1 มาตรการทางภาษี (Tariffs Barriers) (ปัจจุบันภาษีนำเข้าของเกาหลีแต่ละสินค้าอัตราเท่าไร)

.....

.....

.....

.....

3.2 มาตรการที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tariffs Barriers)(เช่น โควตานำเข้า ความล่าช้าในการตรวจสอบสินค้า ฯลฯ)

.....

.....

.....

.....

โดยเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศคู่ค้าอื่นๆ แล้วมีข้อเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

4. ในอนาคตหากมีการเจรจาเขตการค้าเสรีระหว่างไทยและประเทศเกาหลีสิ่งที่ท่านต้องการให้รัฐบาลไทย
เจรจาในการช่วยเหลือด้านการค้าในตัวสินค้าที่ท่านประกอบการมีอะไรบ้าง

.....
.....
.....

หากสมมติ 2 กรณี ในข้อ 4.1 และ 4.2 ท่านมีความคิดเห็นในการปรับเปลี่ยนนโยบายและการส่งออกที่
เปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง

4.1 กรณีมีการเปิดเสรีการค้า(เลิกเก็บภาษีทั้งขาเข้า/ออก)

.....
.....
.....

4.2 กรณีคงภาษีเดิม ณ อัตราปัจจุบัน

.....
.....
.....

5. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....
.....
.....

(4)

ประเด็นคำถามผู้ประกอบการนำเข้าไทย-เกาหลีใต้

บริษัท.....

ผู้ให้สัมภาษณ์.....

ตำแหน่ง.....

เบอร์โทรติดต่อ.....

1. สภาพการค้าปัจจุบันระหว่างบริษัทท่านกับบริษัทคู่ค้าประเทศเกาหลีใต้ มีลักษณะธุรกิจสินค้าอย่างไร ปริมาณการซื้อขายมีมูลค่าประมาณเท่าไร และแนวโน้มปริมาณการค้าเป็นอย่างไรในช่วง ที่ผ่านมา

ประเภทสินค้านำเข้า	มูลค่านำเข้า / รายเดือน (ในรูปสกุลเงิน)	แนวโน้มการค้า (เพิ่ม/ลด/-)	HS code 10 หลัก (ถ้าทราบ)
1.
2.
3.

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

2. รูปแบบการค้าต่างๆ ในการนำเข้า ตั้งแต่ด้านการตลาดลูกค้า การตกลงซื้อขาย การขนส่งและชำระเงิน
 โปรด X หน้าข้อความที่ท่านเลือก

1) ด้านการตลาด

..... มีหน่วยงานกลางจากประเทศเกาหลีช่วยประสานงานจัดหาบริษัทคู่ค้าประเทศเกาหลีให้

..... มีหน่วยงานกลางจากประเทศไทยช่วยประสานงานจัดหาบริษัทคู่ค้าประเทศเกาหลี

..... มีการโฆษณาประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานของบริษัทเอง

..... อื่นๆ (โปรดระบุ)

2) ชำระซื้อขายโดย

..... L/C

..... D/P หรือ D/A

..... Open account

..... อื่นๆ (โปรดระบุ)

3) การคิดมูลค่าสินค้า

..... คิดราคาสินค้าแบบ FOB (Free On Board)

..... คิดราคาสินค้าแบบ CIF (Cost, Insurance, Friege)

..... คิดราคาสินค้าแบบ C&F (Cost and Friege)

..... อื่นๆ (โปรดระบุ).....

3. ท่านคิดว่าการค้าระหว่างประเทศระหว่างไทยกับเกาหลีใต้ปัจจุบันมี ปัญหาและ อุปสรรค ในทางการค้า
อย่างไรบ้าง โดยอาจแบ่งเป็น 2 ด้าน

3.1 มาตรการทางภาษี (Tariffs Barriers)(ปัจจุบันภาษีนำเข้าของแต่ละสินค้าอัตราเท่าไร)

.....
.....
.....
.....

3.2 มาตรการที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tariffs Barriers) Barriers) (เช่น โควตานำเข้า ความล่าช้าในการ
ตรวจสอบสินค้า ฯลฯ)

.....
.....
.....
.....

โดยเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศคู่ค้าอื่นๆ แล้วมีข้อเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....

4. ในอนาคตหากมีการเจรจาเขตการค้าเสรีระหว่างไทยและประเทศเกาหลีสิ่งที่ท่านต้องการให้รัฐบาลไทย
เจรจาในการช่วยเหลือด้านการค้าในตัวสินค้าที่ท่านประกอบการอย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....

หากสมมติ 2 กรณี ในข้อ 4.1 และ 4.2 ท่านมีความคิดเห็นในการปรับเปลี่ยนนโยบายและการนำเข้าที่
เปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง

4.1 กรณีที่มีการเปิดเสรีการค้า(เลิกเก็บภาษีทั้งขาเข้า/ออก)

.....
.....
.....
.....

4.2 กรณีคงภาษีเดิม ณ อัตราปัจจุบัน

.....
.....
.....
.....

5. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....
.....
.....

1. : AFTA

ในหัวข้อนี้จะกล่าวถึงเรื่องที่มีผลกระทบต่อการค้าภายในอาเซียน แต่มีได้อยู่ภายใต้กรอบของความตกลงจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน ซึ่งได้แก่ การค้า บริการ และการลงทุน

1.1 ในส่วนที่เกี่ยวกับการค้าบริการภายในสมาคมอาเซียน ประเทศสมาชิกในสมาคมอาเซียนได้ตกลงกันที่จะเปิดเจรจาการค้าเสรีด้านบริการในอาเซียน ภายใต้ความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน (ASEAN Framework Agreement on Services : AFAS) ซึ่งทำขึ้นเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม ค.ศ. 1995 โดยมีเป้าหมายที่จะทำการเจรจากันเพื่อเปิดเสรีการค้าบริการ 7 สาขา ให้มากขึ้นกว่าที่ได้ผูกพันไว้ในกรอบขององค์การการค้าโลก อันได้แก่ สาขาการเงิน (อันประกอบด้วยธนาคาร การประกันภัย ธุรกิจเงินทุน เครดิตฟองซิเออร์ และธุรกิจหลักทรัพย์) สาขาโทรคมนาคม สาขาการขนส่งทางทะเล สาขาการขนส่งทางอากาศ สาขาการท่องเที่ยว สาขาก่อสร้าง และสาขาบริการด้านวิชาชีพและมีแผนที่จะเจรจา เพื่อเปิดเสรีสำหรับการค้าบริการสาขาอื่นต่อไปภายในปี ค.ศ. 2020 ตามที่ได้ประกาศไว้ในวิสัยทัศน์ของอาเซียน (ASEAN Vision 2020)

การเจรจาเปิดตลาดการค้าบริการภายใต้ AFAS มีการดำเนินการเป็นรอบ ๆ ละ 3 ปี โดยผ่านมาแล้วทั้งหมด 3 รอบ รอบแรกเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2539 ถึง 31 ธันวาคม พ.ศ. 2541 ส่วนรอบที่ 4 เริ่มขึ้นเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2548

ความตกลง AFAS มีบทบัญญัติซึ่งวางหลักการในการเจรจา เพื่อจัดทำข้อผูกพันเฉพาะและระบุไว้ในตารางข้อผูกพันเฉพาะภายใต้ AFAS (Schedule of Specific Commitments under AFAS) การเจรจาในรอบที่ผ่านมารัฐสมาชิกต่าง ๆ ได้เสนอข้อผูกพันซึ่งรวมเป็น ASEAN Initial Package of Commitments และมีผลผูกพันเมื่อที่ประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจลงนามรับรอง พิธีสารเพื่อนวัตกรรมกลุ่มข้อผูกพันเริ่มแรกภายใต้ความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน (Protocol to Implement the Initial Package of Commitments under AFAS) เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2540

นอกจากนี้อาเซียนได้ริเริ่มวิธีเจรจาใหม่ในการเจรจารอบที่ 3 กล่าวคือ รัฐสมาชิกตั้งแต่ 2 รัฐขึ้นไปสามารถเจรจาเปิดการค้าเสรีภาคบริการระหว่างกันได้ โดยไม่ต้องขยายผลไปสู่รัฐสมาชิกอื่น ซึ่งเรียกว่าหลักการ ASEAN-X สำหรับการเจรจารอบใหม่ มีหลักการที่จะขยายสาขาบริการและเปิดตลาดในเชิงลึกด้วยโดยมุ่งเร่งรัดในบางสาขาที่ถูกจัดให้มีความสำคัญเป็นอันดับแรก เช่น โทรคมนาคมและเทคโนโลยีสารสนเทศ สาขาสุขาภาพ และสาขาการท่องเที่ยว

โดยรวมแล้วการเปิดเสรีการค้าบริการของอาเซียน มีได้อยู่ในกรอบของความตกลงจัดตั้งเขตการค้าเสรีของอาเซียนหรืออาฟต้า แต่ก็มิได้มีหลักการที่ขัดแย้งกันหรือห้ามรัฐสมาชิกทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างกันในระดับทวิภาคีหรือกับผู้อื่น เมื่อพิจารณาจากมาตรา 2 ของบทบัญญัติของความตกลง AFAS และพิธีสารเพื่อแก้ไข AFAS (Protocol to Amend the ASEAN Framework Agreement on Services) ซึ่งทำขึ้น ณ กรุงพนมเปญ กัมพูชา เมื่อวันที่ 2 กันยายน ค.ศ. 2003

1.2 เรื่องการลงทุนของสมาคมอาเซียน มีได้อยู่ในขอบเขตความตกลงจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน โดยที่รัฐสมาชิกอาเซียนเห็นชอบตามข้อเสนอของสิงคโปร์ที่จะจัดตั้ง เขตการลงทุนอาเซียน (ASEAN Investment Area) ตามความตกลงที่ร่วมกันทำขึ้น ณ กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2541 เพื่อดึงดูดการลงทุนทั้งจากภายในและภายนอกประเทศสมาชิกอาเซียน โดยกำหนดกรอบเวลาให้แล้วเสร็จภายในปี ค.ศ. 2010 และมีหลักการสำคัญดังนี้คือ ให้มีโครงการส่งเสริมการลงทุนร่วมกัน ให้มีการใช้หลักการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติหรือสิทธิพิเศษเท่าที่จะทำได้ และให้เพิ่มบทบาทของภาคเอกชน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งให้เปิดโอกาสแก่นักลงทุนในอุตสาหกรรมทุกประเภท

2.

2.1 ภายใต้ GATS ในภาพรวมของการค้าบริการ (trade in services) โดยส่วนใหญ่จะนำเสนอให้เห็นจากดุลการชำระเงิน (balance of payments) โดยมีการจำแนกค่าบริการอยู่ใน 3 รายการหลัก คือ การขนส่ง การท่องเที่ยว และอื่น ๆ ซึ่งรวมสาขาบริการด้านการค้า (other commercial services) หลายสาขาเข้ามาด้วยกัน ดังปรากฏในตารางที่ 2.18

อย่างไรก็ตาม GATS ได้แบ่งรูปแบบการค้าบริการออกเป็น 4 mode ซึ่งแตกต่างจากการจำแนกค่าบริการตามดุลการชำระเงิน ดังนั้นเพื่อให้เห็นภาพการเปิดเสรีการค้าบริการว่าเกาหลีและอาเซียนมีระดับการเปิดเสรีโดยเปรียบเทียบเป็นอย่างไรภายใต้รูปแบบการค้าทั้ง 4 mode ของ GATS ตารางที่ 5.1 จึงเป็นการแสดงให้เห็นถึงระดับการเปิดเสรีที่แต่ละประเทศผูกพันรายสาขา (specific commitments) ใน GATS ทั้งในมิติของการเข้าถึงตลาด (market access) และการปฏิบัติเยี่ยงคนในชาติ (national treatment) ทำให้เห็นว่าระดับการผูกพันว่าจะเปิดเสรีตามสดมภ์ที่ (1) และ (2) ของประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น เกาหลียังคงมีมากกว่าประเทศกำลังพัฒนา เช่น ไทย หรือสมาชิกอาเซียนอื่น ๆ เพราะหากค่าเฉลี่ยดังกล่าวมีค่ามากขึ้นก็แสดงถึงระดับการเปิดเสรีด้านบริการที่มีมากตามไปด้วย

ข้อสังเกตจากระดับการเปิดเสรีตาม GATS ประการแรกก็คือ ระดับการเปิดเสรียังคงมีช่องว่างให้ผูกพันอีกมาก ดังจะเห็นได้จากในกรณีเกาหลียังคงมีมากกว่าร้อยละ 60 ที่ยังมีได้ผูกพันที่จะเปิดเสรีตามสดมภ์ (1) และ (2) ประการที่ 2 coverage ratio ที่จะเปิดเสรีโดยไม่มีข้อจำกัด (no restriction) ที่คิดจาก full MA และ NT ที่มีอยู่ภายใต้ GATS จะมีเพียงร้อยละ 21 ในกรณีเกาหลี และเพียงร้อยละ 9 ในกรณีของ

ไทย ตามสคมภ์ (3) ที่แสดงถึงขนาด (magnitude) ของข้อผูกพันภายใต้สาขา/mode of supply ที่ยังคงมีในระดับต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับ USA หรือ EU

5.1

หน่วย : ร้อยละ

	(1) MA sec.coverage ¹	(2) NT sec.coverage	(3) MA=NT=1	(4) จำนวนสาขาที่ผูกพัน (สาขา) ²
Korea	31.5	37.3	21.5	311
Thailand	19.4	26.8	9.4	260
Singapore	27.0	25.0	18.5	232
Indonesia	13.7	10.8	4.5	140
Malaysia	28.1	33.4	14.5	256
Philippines	21.1	24.1	14.7	160
USA	50.6	55.8	35.2	384
EU	44.4	49.6	26.3	392

ที่มา : Hoekman (1995)

- Notes : 1. การคำนวณ setoral coverage จะเป็นค่าเฉลี่ยของข้อผูกพันรายสาขาจะกระทำโดยให้น้ำหนัก (scale) “1” สำหรับ full (no restricted) MA/NT หรือ “0” สำหรับ unbound (restricted) MA/NT และ “0.5” สำหรับ bound (partial) restrictions MA/NT
2. จาก 155 sectors ใน GNS list of services และ 4 mode of supplies ทั้ง MA และ NT จะได้ข้อผูกพันรายสาขารวม = $155 \times 4 \times 2 = 1,240$ สาขา

2.2 ภายใต้ RTA

นอกเหนือจากข้อผูกพันที่มีภายใต้ข้อตกลงพหุภาคี เช่น GATS แล้ว ในระดับภูมิภาคกรอบเจรจาในลักษณะของ regional trade agreements (RTA) ก็อาจนำมาเป็นพื้นฐานในการศึกษาและจัดทำข้อตกลงการเปิดเสรีการค้าบริการได้

RTA ที่ทั้งอาเซียนและเกาหลีมีร่วมกันก็คือ APEC ซึ่งเป็นกรอบข้อตกลงที่มีลักษณะพิเศษตรงที่ไม่ผูกพันใน MA แต่จะเอื้ออำนวย (facilitate) ในการเคลื่อนย้าย natural person ตาม mode 4 ของ GATS โดยการให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อเป็นแนวทางในการขอ visa ตามที่ปรากฏใน APEC Business Travel Handbook หรือการพัฒนามาตรฐานการเข้าเมือง (immigration standards) เป็นต้น APEC จึงมิได้ให้สิทธิ

หรือผูกพันเปิดเสรีตาม mode 4 หากแต่เอื้ออำนวยความสะดวกสำหรับผู้ที่จะเข้ามาทำธุรกิจซึ่งอาจเป็นไปตาม mode 3 เช่น การย้ายถิ่นฐานของผู้บริหารหรือผู้เชี่ยวชาญ (specialist) ภายในบริษัทข้ามชาติ (intra-corporate transferees) ที่มาลงทุนในรัฐสมาชิก APEC สิ่งอำนวยความสะดวกดังกล่าวคือ APEC Business Travel Card ซึ่งมีอายุ 3 ปี และสามารถอยู่อาศัยได้นาน 2-3 เดือน โดยมีการเข้าออกผ่านแดนในลักษณะ multiple entry เป็นต้น อย่างไรก็ตามรัฐสมาชิกก็มิได้เข้าร่วมทั้งหมดและยังคงรักษาสิทธิที่จะยกเลิก / ปฏิเสธการเข้าเมืองโดยไม่แจ้งเหตุผลสำหรับผู้ถือ card ดังกล่าว

AFAS เป็นกรอบข้อตกลงของอาเซียนที่มีลักษณะที่ให้ MA สำหรับบางกลุ่ม เช่น แรงงานที่มีฝีมือหรือผู้บริหารที่นอกเหนือจาก service suppliers หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นความพยายามที่จะบรรลุถึงข้อผูกพันที่เกินกว่าที่ผูกพันไว้ใน GATS (หรือ GATS plus) ของรัฐสมาชิกอาเซียนในการที่จะส่งเสริมให้มี full MA ใน mode 4 ที่เกิดตาม mode 3 ของ Framework Agreement on the ASEAN Investment Area (1998) ที่พยายามจะให้เกิดการไหลของเงินทุน แรงงาน(ที่มีฝีมือ) ผู้บริหาร ตามการลงทุนในรัฐสมาชิก

2.3 การลงทุน

ผลของการเข้าเป็นสมาชิก OECD ที่มีต่อเศรษฐกิจภาคบริการและการลงทุนของเกาหลี ประการหนึ่งก็คือ การเปิดเสรีที่มีมากกว่าข้อผูกพันที่มีอยู่กับ GATS / WTO ตารางที่ 5.2 แสดงให้เห็นถึงการเปิดเสรีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) ที่มีการเร่งเปลี่ยนแปลงเปิดเสรีมากขึ้นในช่วงก่อนปี ค.ศ. 1997 อันเป็นปีที่ได้รับเชิญเข้าเป็นสมาชิก OECD และถัดจากปี 1998 เป็นต้นมา ภาคบริการก็เหลือเพียง 1 สาขาที่มีข้อห้ามในการลงทุน ดังที่ปรากฏในตารางที่ 5.3 ขณะที่อีก 22 สาขา มีข้อจำกัดเพียงบางส่วนเท่านั้น

5.2 Korea's FDI liberalization, 1993

Unit : Number of business categories

Classification	Total	Liberalized ¹									Remaining restricted
		1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	
Manufacturing	585	2	1	-	6	1	2	2	-	-	0
Services	495	9	23	42	39	16	20	3	2	-	2(22) ²
Agriculture, Fisheries and Mining	68	5	6	2	4	10	-	-	1	2	(4)
Government Services and Non-profit Organizations	47	-	-	-	-	-	-	-	-	-	47
Total	1,195	16	30	44	49	27	22	5	3	4	49(26)

Notes : 1) “Liberalized” includes both complete and partial liberalization

2) The number of partially restricted business categories is in parentheses.

Source : Ministry of Commerce, Industry and Energy (2000,2001).

5.3 Service business categories in which FDI is restricted, Korea (As of March 2002)

Wholly restricted	Partly restricted
Radio and television broadcasting	Inshore and coastal fishing Cereal grains production Cattle husbandry Wholesale of meats Publishing (newspapers, periodicals) News agency activities Coastal water transportation Air transportation Telecommunications Specialized banking Trust and trust companies Cable and satellite broadcasting Electric power generation

Source : Ministry of Commerce, Industry and Energy. “Consolidated Announcement of Foreign Investment” March 2002.

3.

3.1 ผลการวิเคราะห์ด้วยแบบจำลอง GTAP

สาขาบริการที่มีต่อดุลการค้าของไทยในทั้ง 2 สถานการณ์ที่จำลองขึ้นมาตามที่ปรากฏในบทที่ 3 อาจกล่าวได้ว่ามีผลกระทบน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับการค้าสินค้า ทั้งนี้เนื่องจาก (ก) อุปสรรคด้านภานี้นำเข้าในสินค้าบริการส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดไม่มี และ/หรือ (ข) ข้อมูลด้านการค้าบริการยังไม่สามารถเก็บรวบรวมได้เป็นหมวดหมู่ดีเท่าข้อมูลด้านสินค้า ทำให้มูลค่าการค้าบริการไม่ได้ถูกบันทึกไว้

3.2 การวิเคราะห์รายสาขา

เนื่องจากนัยสำคัญจากการวิเคราะห์ข้างต้นไม่ปรากฏอย่างชัดเจน ขณะที่จุดยืนร่วมของอาเซียนในด้านบริการก็ไม่ปรากฏชัดเจน เหมือนกับ กรณี AFTA การวิเคราะห์รายสาขาบริการที่กระทำเพิ่มเติมจึงอยู่บนพื้นฐานของการเลือกในลักษณะ arbitrary เป็นสำคัญ และอ้างอิงการจัดหมวดหมู่ตาม service sectoral classification list (MTN.GNS/W/120) โดย WTO ซึ่งจะควบคู่ไปกับ 1991 Provisional Central Product Classification (CPC) เพื่ออ้างอิง sectors และ sub-sector ให้มีความเข้าใจตรงกัน¹ตามที่ปรากฏในภาคผนวกท้ายบทนี้ ผลจากการวิเคราะห์รายสาขาที่เลือกมาจึงเป็นการฉายภาพให้เห็นถึงอุปสรรคทางการค้าที่สำคัญในสาขาดังกล่าวของเกาหลีและอาจนำไปเป็นข้อมูลในการหาจุดยืนในการเจรจาของไทยต่อไป

(1) สาขาบริการธุรกิจ (Business Services)

บริการวิชาชีพ (professional services) ในเกาหลีส่วนใหญ่จะถูกควบคุมโดยรัฐหรือสมาคมวิชาชีพด้วยเหตุผลของการคุ้มครองผู้บริโภคเป็นหลัก MRA ในคุณสมบัติของบุคคลที่ประกอบวิชาชีพจะเอื้ออำนวยให้สถานภาพของ MA/NT ดีขึ้น

ในสาขาอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากบริการวิชาชีพแม้จะมีระดับการควบคุมที่ต่ำกว่า แต่การขาดซึ่งความโปร่งใส การเลือกปฏิบัติ และ/หรือการจำกัดในใบอนุญาตประกอบการ/ทำงานจะเป็น NTB ที่สำคัญ

ฉะนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าในสาขานี้ mode 1 จะเพิ่มขึ้นเนื่องด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี แต่จะทำให้ mode 3 ลดลง เนื่องจากไม่จำเป็นต้องมี physical delivery ในตัวสินค้า ทำให้ commercial presence เพื่อรองรับบริการไม่จำเป็นอีกต่อไป ในขณะที่ mode 4 ยังมีข้อจำกัดใน MRA เป็นสำคัญ ทำให้การเคลื่อนย้ายบุคคลข้ามพรมแดนมีโอกาสน้อยมาก และหากมีก็เนื่องมาจากการลงทุน (mode 3) เป็นตัวชักจูงและเกิดเฉพาะในบางระดับ เช่น ผู้บริหาร หรือผู้ชำนาญการภายในองค์กรเป็นหลัก

(2) สาขาสื่อสาร (communication services)

บริการโทรคมนาคม (telecommunication services) จะเป็นสาขาที่สำคัญในหมวดนี้ที่มีข้อจำกัด หรือ NTB ทั้ง MA และ NT ในส่วนของ MA จะปรากฏในรูปของข้อจำกัดในจำนวนผู้ให้บริการหรือสัดส่วนการลงทุน หรือข้อห้ามในชนิดของนิติบุคคลที่ประกอบการ เช่น ข้อจำกัดถือหุ้นของต่างชาติ หรือข้อจำกัดผู้ให้บริการที่เป็นต่างชาติ เป็นต้น ในขณะที่ NT จะอยู่ในรูปของสัญชาติของคณะกรรมการและผู้ตรวจสอบ (auditor) ที่มีข้อจำกัดกับชาวต่างชาติ

¹ เพื่อให้สอดคล้องกับข้อเสนอของไทยใน AFAS อย่างไรก็ดีตามการใช้ provisional CPC ตามที่ปรากฏในภาคผนวก (1) ท้ายบทนี้ที่ไทยใช้ใน AFAS (2004) ควรจะมีการปรับปรุง (update) เพราะใช้มาตั้งแต่การเจรจารอบอุรุกวัยเมื่อปี 1991 ขณะที่ CPC ver.1.0 ปี 2002 ที่ปรากฏในภาคผนวก (2) จะมีความทันสมัยและอาจแตกต่างกับที่อ้างอิงในปัจจุบัน

ในส่วนอื่น ๆ ในสาขานี้ เช่น audiovisual services ก็มีข้อจำกัดและข้อห้ามเช่นเดียวกัน แม้จะไม่มี NTB ในการผลิตสื่อ แต่การให้บริการอื่น เช่น การฉายภาพยนตร์มีข้อจำกัดโดยให้ฉายตามโควตา หรือการลงทุนให้วิทยุ โทรทัศน์ ก็มีข้อห้ามหรือข้อจำกัดการลงทุน

(3) สาขาก่อสร้าง (construction services)

ในสาขานี้แม้จะมีการเปิดเสรีค่อนข้างมาก แต่ก็มี NTB ที่สำคัญที่ปรากฏอยู่ เช่น รูปแบบของกิจการร่วมค้า (joint venture) ข้อห้ามในการเคลื่อนย้ายแรงงาน (mode 4) ข้อจำกัดในใบอนุญาตมาตรฐาน และคุณสมบัติของแรงงาน (NT) การรับเหมาช่วง หรือการจ้างแรงงานท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม อุปสรรคที่สำคัญก็คือ การ “ฮั้ว” (collusive practices) ในการประมูลงานของบริษัทท้องถิ่นที่ก่อให้เกิดการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม

(4) สาขาการกระจายสินค้า (distribution services)

ในด้านการลงทุนอาจไม่ปรากฏอุปสรรคที่ชัดเจน แต่ในด้าน MA ยังปรากฏอุปสรรคในข้อจำกัด เช่น นโยบายการใช้ที่ดิน ขนาด จำนวนร้านค้า และชนิดของสินค้า ส่วนในด้านของ NT จะอยู่ในรูปของความไม่โปร่งใสในการกระบวนการออกใบอนุญาตและการกำกับดูแลที่ไม่มีกฎเกณฑ์ที่ชัดเจน ทำให้มีการต่อผู้ประกอบการในด้านเอกสารและกระบวนการที่ไม่จำเป็น

(5) สาขาการเงิน (financial services)

ในสาขานี้ในหลักการมีการเปิดเสรีในระดับสูง อันเนื่องมาจากข้อแนะนำจาก IMF และการเข้าเป็นสมาชิก OECD แต่ข้อจำกัด/ข้อห้ามใน mode 1 และ 2 ก็ยังปรากฏในด้าน MA ทำให้ cross-border trade หรือ commercial presence ไม่ปรากฏเช่น ธุรกิจที่ต้องขออนุญาตจากเจ้าหน้าที่ก่อนกระทำไม่ว่าจะเป็นการฝากเงินในต่างประเทศ หรือการซื้อขายล่วงหน้าในเงินตราต่างประเทศ (foreign exchange swaps) เป็นต้น ในส่วน NT จะอยู่ในรูปของการไม่คุ้มครองเงินฝากของสาขานานาชาติ

(6) สาขาท่องเที่ยวและบริการเดินทางที่เกี่ยวข้อง (tourism and travel related services)

โดยทั่วไปถูกประเมินว่าปลอดจากการปกป้องและเลือกปฏิบัติ ทำให้เกาหลีอ้างเสมอว่ามี การเปิดเสรีในสาขาดังกล่าว อย่างไรก็ตามการเลือกปฏิบัติทั้งในเชิง MA / NT ก็ยังมีอยู่ในส่วนที่เกี่ยวข้องซึ่งมี ผลต่อการท่องเที่ยวได้อย่างมาก เช่น ข้อห้าม / ข้อจำกัดในการซื้อเงินตราต่างประเทศของนักท่องเที่ยว หรือจากการปกป้องในสาขาขนส่ง (transport services) ทำให้มีการเลือกปฏิบัติต่อนักท่องเที่ยวในการเดินทางและบริการเดินทางที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงแรม รีสอร์ท รถเช่า บ้านพัก หรือสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นต้น

(7) สาขาขนส่ง (transport services)

ทางน้ำ (maritime transport services)

การเลือกปฏิบัติที่ทำให้ไม่มี full MA/NT ก็คือ ข้อจำกัดหรือข้อห้ามในการลงทุน การจัดตั้งสาขา / บริษัทต่างชาติเพื่อประกอบการในเกาหลี หรือการสำรองผู้สินค้า / ใช้ผู้สินค้านร่วม หรือการทำข้อตกลงกับสมาคมกิจการขนส่งภายในท่าเรือในรูปของการปรึกษาล่วงหน้า (prior consultation system) ของบริษัทเรือต่างชาติก่อนที่จะสามารถเข้ามาให้บริการภายในท่าเรือเกาหลีได้ เป็นต้น

ทางอากาศ (air transportation services)

ข้อจำกัดในเรื่องสิทธิการบินเป็นประเด็นที่ทำให้สายการบินไม่สามารถตอบสนองต่ออุปสงค์ที่มีต่อสายการบินต่างชาติ

นอกจากนี้บริการการบินต่าง ๆ เช่น บริการภาคพื้นดิน (ground handling services) หรือ airport slots ก็มีการจัดสรรอย่างไม่เป็นธรรมและมีลักษณะการผูกขาด

ทางบก (road transportation services)

อุปสรรคสำคัญจะอยู่ในรูปของข้อจำกัดในเชิงปริมาณที่ไม่พอเพียง หรือไม่ได้รับการจัดสรรอย่างเป็นธรรม เช่น ข้อจำกัดในผู้ให้บริการ หรือ ชนิดของบริการซึ่งจะมีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการจากผู้ให้บริการ เพราะหากมีข้อห้ามหรือแม้ไม่ห้ามแต่ก็มีการตั้งราคาในการเปลี่ยนถ่าย (transit) ในการขนส่งสินค้าสูง ก็เป็นเสมือนอุปสรรคต่อผู้ประกอบการหรือผู้ใช้บริการต่างชาติ

4.

4.1 การเคลื่อนย้ายแรงงานตาม mode 4 ของ GATS

ในประเด็นนี้จะมีความสำคัญในการเจรจา คือ (ก) โดยเปรียบเทียบกับอีก 3 mode ที่เหลือ ความก้าวหน้าในการเปิดเสรีใน mode 4 มีน้อย เนื่องจากมีข้อห้าม (restriction) อยู่มาก และ (ข) เกี่ยวข้องกับสาขาบริการอื่น ๆ ที่ไทยให้ความสนใจ เช่น สปา หรือ ร้านอาหารไทยในต่างประเทศ ซึ่งแม้จะเป็น commercial presence ซึ่งอยู่ใน mode 3 แต่หากไม่มีความเชื่อมโยงกลับมาใช้แรงงานฝีมือของไทย supply หรือ value chain และผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นก็อาจมีไม่เต็มที่ ประเด็นสำคัญในการเจรจาอาจมีดังนี้คือ

(1) คำจำกัดความ (definition)

mode 4 จะหมายถึง การให้บริการในต่างแดนของผู้ให้บริการที่เป็นสมาชิกของ WTO บนพื้นฐานของการเคลื่อนย้ายแรงงานชั่วคราว (temporary or non-permanent basis) คำว่า “ชั่วคราว” ที่ไม่มีคำจำกัดความที่แน่นอนจึงแปรเปลี่ยนไปตามการตีความของสมาชิก แต่โดยทั่วไปแล้วจะพยายามแยกออกจาก permanent migration นั่นคือ การเคลื่อนย้ายแรงงานจะกระทำบนจุดประสงค์ที่เฉพาะเจาะจง เช่น การเคลื่อนย้ายในสาขาใดสาขาหนึ่งและการชั่วคราวเพื่อปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ ข้อห้ามโดยทั่วไปใน mode 4 จึงเป็นในลักษณะ horizontal มากกว่า sectoral และใช้กับแรงงานที่นอกเหนือจากระดับผู้บริหารหรือผู้ชำนาญการที่โอนย้ายตามการลงทุนข้ามพรมแดน (mode 3) ที่ส่วนใหญ่เป็นไปในลักษณะของ intra-corporate transferees นอกจากนี้ระยะเวลาในการพำนักอาศัย คุณสมบัติ หรือ economic needs tests จึงเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องที่ควรได้รับความหมาย และ/หรือคำจำกัดความที่ชัดเจนระหว่างคู่เจรจา

(2) ข้อเสนอ

เพื่อให้การเจรจาเปิดเสรีใน mode 4 ได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ข้อเสนอเพื่อให้มี MA หรือ NT ในระดับที่ดีกว่าเดิมจะมีดังต่อไปนี้

ก. คำจำกัดความร่วมของบุคคล (common definitions of personnel)

เพื่อให้สามารถจำแนกความสามารถในแต่ละด้านของบุคคล (skill specialization) เพื่อประมวลเป็นอาชีพ (occupation) และระดับของความสามารถดังกล่าว (skill level) ตามแนวทางของ ILO โดยใช้ International Standard Classification of Occupations version 88 (ISCO-88)² ซึ่งจะให้ความหมายที่แน่ชัดมากขึ้นและขอบเขตที่กว้างขวางกว่า

ข. ระยะเวลาในการพำนักอาศัย (length of stay)

เพื่อมิให้สับสนระหว่างการอพยพ (migration) กับการเคลื่อนย้ายแรงงาน ตาม mode 4 ของ GATS ควรมีการทำความเข้าใจร่วมกันในเรื่องนี้ หากไม่สามารถเห็นร่วมกันได้ ระยะเวลาให้พำนักอาศัยและกระบวนการขอใบอนุญาตทำงาน (procedures for obtain work permits) อาจขึ้นอยู่กับระดับของความสามารถของแรงงาน (skill level) ตาม ISCO-88 อย่างไรก็ตาม ความโปร่งใส และการเข้าถึงข้อมูลเป็นสิ่งจำเป็น

ค. การปรับปรุง MA และ sectoral commitments

เพื่อให้สามารถขยายการเข้าตลาด (MA) ให้มากขึ้น นอกเหนือจาก intra-corporate transferees ที่มักเน้นในระดับผู้บริหาร/ผู้ชำนาญการ การขยายขอบเขตให้นอกเหนือไปจากระดับดังกล่าว โดยเน้นให้อยู่ใน skill level ระดับกลาง เช่น technical support personal หรือ การฝึกอบรมแรงงานในต่างประเทศในลักษณะของ potential key business personal จะมีส่วนดึงดูดให้ผู้ที่เพิ่งจบการศึกษาที่มีความสามารถสนใจในบริษัทที่เสนอการฝึกอบรมในลักษณะนี้

การระบุความสนใจหรือความต้องการในแต่ละสาขาจะมีส่วนช่วยให้เกิดการปรับปรุงใน MA ได้มากขึ้น เพราะการใช้ horizontal commitments แต่เพียงอย่างเดียวอาจไม่สามารถแก้ไขความขาดแคลนในแรงงานที่ในบางสาขามีอยู่ได้ และช่วยสร้างความโปร่งใสและความชอบธรรมในการรับ/ส่งแรงงานข้ามพรมแดน

4.2 Cluster Approach กับกรอบการเจรจา

(1) ความหมายและนัยสำคัญ

หากฝ่ายไทยมีความประสงค์ที่จะเจรจาโดยยินยอมผูกพันมากกว่าที่ผูกพันไว้ใน WTO / GATS หรือที่รู้จักในชื่อของ GATS plus วิธีการหนึ่งที่อาจบรรเทาผลเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจาก GATS plus ก็คือ cluster approach (CA)

CA จะเป็นวิธีการที่จะนำมาใช้กำหนดแนวทาง / กรอบในการเจรจาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคบริการที่ส่วนใหญ่จะมีความเชื่อมโยงข้ามสาขา (inter-sectoral linkage) หรือข้ามหน่วยงานที่กำกับดูแล (cross regulatory agencies) ทำให้ผลประโยชน์ของการเปิดเสรีในภาคบริการเป็นไปอย่างเต็มที่ (fully liberalization) เพราะผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการเปิดเสรีในสาขาใดสาขาหนึ่งจะไม่ถูกจำกัดจากข้อจำกัดหรืออุปสรรคในสาขาอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องซึ่งอาจกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า CA จะเป็นแนวทางที่

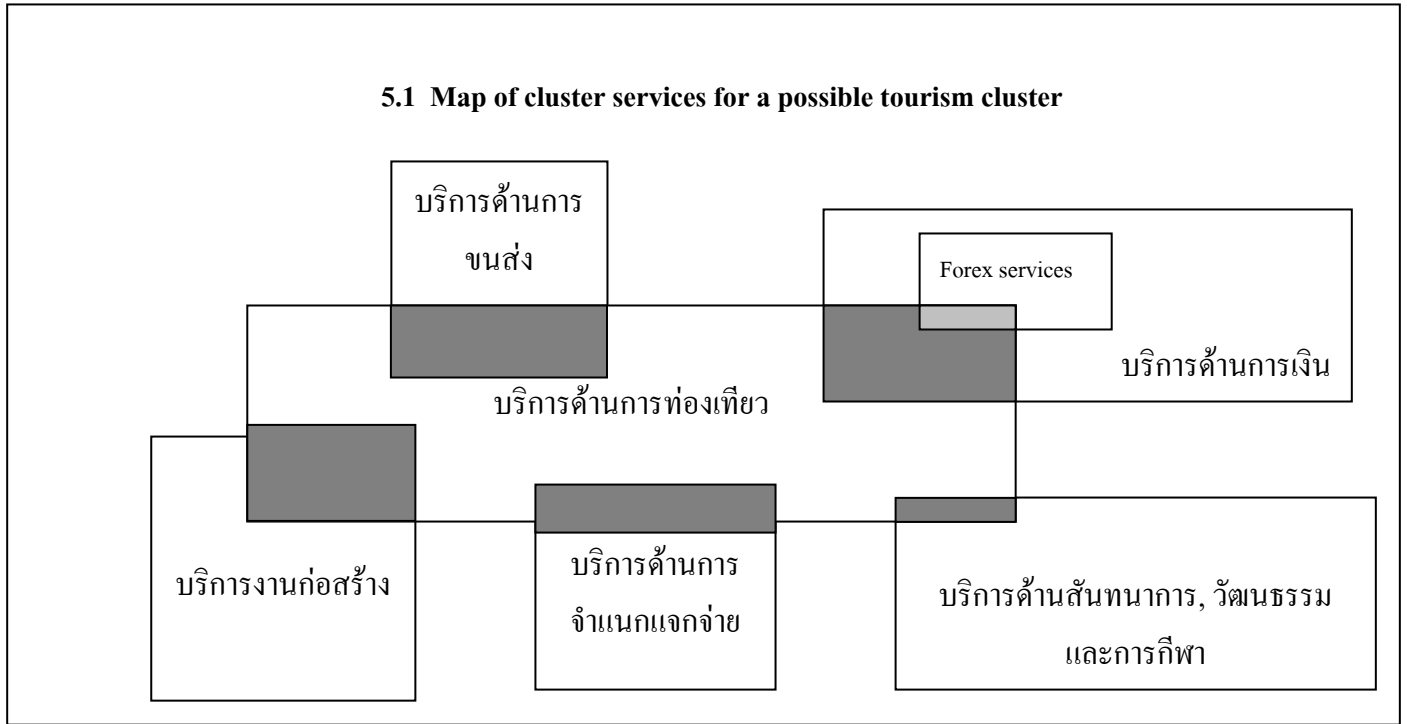
² ดูภาคผนวก (3)

กำหนดการเปิดเสรี โดยมีได้นำเอาสาขาบริการ เช่น W/120 ของ GATS ที่มี 12 สาขา มาเป็นตัวตั้ง หากแต่ใช้ end use หรือ supply chain / value chain หรือ commercially related services มาเป็นตัวกำหนดกรอบหรือ cluster ทำให้การเปิดเสรีไม่จำเป็นต้องเปิดทุกสาขาหรือเปิดเสรีบางส่วนในบางสาขาก็ได้ เป็นการสร้างความยืดหยุ่นในการเจรจาออกเหนือจากการกำหนด request-offer list ที่อาจทำเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ cluster ที่สนใจ

โดยข้อเท็จจริงในเชิงการค้า บริการของสาขาหนึ่งอาจเป็น input ที่สำคัญอีกสาขาหนึ่ง ฉะนั้นการเข้าถึง (market access) ในบริการที่เป็น input ที่สำคัญอย่างเท่าเทียมกัน (non-discriminate) จะช่วยก่อให้เกิดประสิทธิภาพ (efficiency) และความสามารถในการแข่งขัน (competitiveness) ในสาขานั้น ๆ การรวมกลุ่มเปิดเสรีจะมีผลต่อองค์กรธุรกิจไม่ว่าใหญ่หรือเล็กที่จะให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ในเชิง supply chain ไม่ว่าจะภายในหรือนอกองค์กรเพราะโอกาสทางธุรกิจในอนาคตจะมีแรงผลักดันมาจากความต้องการของตลาด และผู้ที่มี supply chain จะสามารถตอบสนองต่อความต้องการดังกล่าว นั่นคือการสร้าง value chain ได้บนพื้นฐานของต้นทุนที่ต่ำหรือคุณภาพที่สูงกว่าคู่แข่งที่ไม่มี supply chain เช่นนี้ได้

รูปที่ 5.1 จะแสดงให้เห็นตัวอย่าง cluster ในการท่องเที่ยวที่กำหนดกรอบในการเปิดเสรีเฉพาะสาขาและเป็นบางส่วนเท่าที่จำเป็น โดยมีได้นำเอาสาขาบริการมาเป็นตัวตั้งตั้งแต่เพียงอย่างเดียว ทำให้มีความเหมาะสมกว่ากรอบหรือแนวทางในการเจรจาแบบดั้งเดิมที่ผ่านมา เนื่องจาก (ก) ด้วย W/120 ของ GATS ที่แบ่งออกเป็น 12 สาขาบริการที่มักใช้เป็นกรอบในการเปิดเสรีจะขาดความชัดเจน (imprecision) และซ้ำซ้อนอยู่มากเพราะเป็นกรอบที่กว้างเกินไปไม่เหมาะกับการนำมาใช้เจรจา (ข) แม้ว่าจะใช้ CPC ที่มีการระบุสาขาที่ชัดเจนมากกว่าได้ถึง 5 digit แต่ก็อาจแก้ไขปัญหาลำบากได้เพราะความซ้ำซ้อนยังปรากฏและขาดความชัดเจน เช่น CPC 81333 ที่ระบุบริการเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศ (foreign exchange services) ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการท่องเที่ยวแต่ไปอยู่กับสาขาการเงิน หรือ CPC 63224 บริการค้าปลีก เครื่องหนัง และอุปกรณ์ท่องเที่ยว (retail trade services of leather goods and travel accessories) ที่ไม่ควรอยู่กับการท่องเที่ยวหรือ CPC 51340 งานก่อสร้างท่อขนส่งระยะไกล สายคมนาคมและพลังงาน (construction work of long distance pipelines, communication and power lines) ที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับสาขาพลังงาน แต่เป็นพื้นฐานของการท่องเที่ยวในด้านบริการคมนาคม เช่น ระบบสำรอง/จองล่วงหน้าโดยคอมพิวเตอร์ (computer reservation system : CRS) หรือ e-commerce ในสาขาอื่น ๆ เป็นต้น และ (ค) หน่วยงานที่กำกับดูแล (regulatory agencies) จะมีหลายหน่วยแตกต่างกันออกไปในแต่ละประเทศ

5.1 Map of cluster services for a possible tourism cluster

(2) ข้อเสนอ

การท่องเที่ยวและบริการเดินทาง

สภาพปัจจุบันจะอยู่ในหมวด (class) 9 ของ GATS W/120 โดยแบ่งออกเป็น 4 หมวดย่อย (sub-classes) ที่สอดคล้องกับ CPC ดังนี้คือ

GATS	CPC	AFAS ¹
9(A) โรงแรมและภัตตาคาร	641-2	64110, 64120, 64192, 64195 64210, 64230*
9(B) บริษัทท่องเที่ยว (travel agencies) และบริการนำเที่ยว (tour operator services)	7474	74710*
9(C) บริการไกด์นำเที่ยว (tourist guides services)	7472	NA
9(D) other	NA	NA

Memorandum : AFAS Horizontal Commitments ของไทย มีข้อจำกัดด้าน MA ใน CPC 64110 และ 64210

Notes : * ผูกพันตาม GATS

¹ Thailand-Schedule of specific Commitments, December 2004

ความเชื่อมโยงกับสาขาบริการอื่น ๆ

ในภาพรวมส่วนใหญ่การท่องเที่ยวจะอยู่ใน mode 2 ของ GATS และมีผู้บริโภค (นักท่องเที่ยว) เป็นตัวกลางในการเชื่อมโยงทั้งในสาขาท่องเที่ยว และนอกเหนือจากการท่องเที่ยว เช่น บริการทางแพทย์ การท่องเที่ยวจึงพึ่งพาบริการอื่น ๆ เป็น input services ที่สำคัญอย่างมากคือ ระเบียบการเข้าเมือง และการขนส่ง เพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้มี consumption aboard เกิดขึ้นได้ ในอนาคตแนวโน้มในเรื่องของ supply chain จะมีบทบาทเป็นอย่างมากตั้งแต่ระบบสารสนเทศในการเดินทาง การขนส่ง ที่พัก บริการนำเที่ยว ทำให้การรวบรวม / ผสมกิจการ หรือการเป็นพันธมิตรทางธุรกิจจะเป็นช่องทางเชื่อมโยงที่สำคัญ เพื่อให้บริการกับนักท่องเที่ยวอย่างครบวงจร

บริการท่องเที่ยวเกี่ยวกับบริการก่อสร้าง

ใน GATS W/120 การก่อสร้างจะอยู่ในหมวด 3 ซึ่งมีหมวดย่อย 5 หมวด ได้แก่

3(A) งานก่อสร้างทั่วไปสำหรับตึก	CPC 512
3(B) งานก่อสร้างทั่วไปสำหรับงานวิศวกรรมโยธา	CPC 513
3(C) งานติดตั้งและประกอบ	CPC 514 และ 516
3(D) งานก่อสร้างครบวงจร ตึก และรับเหมาสำเร็จรูป	CPC 517
3(E) อื่น ๆ	CPC 511,515,518

ความเชื่อมโยงนอกจากสิ่งก่อสร้างขนาดใหญ่ เช่น ท่าอากาศยาน ท่าเรือ โรงแรม เครื่องบิน และเรือแล้ว การก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้อง เช่น ที่พัก (resorts) สนามกอล์ฟ ลานสกี ก็เป็นสิ่งก่อสร้างที่มีความเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยว

อุปสรรคที่สำคัญคือ cross border supply (mode 1) โดยส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นได้ยากหากมิใช่โครงการขนาดใหญ่ ในขณะที่ mode 4 จะมีอุปสรรคการเคลื่อนย้ายตามระดับฝีมือแรงงานเข้ามาเกี่ยวข้อง การเจรจาเพื่อลดอุปสรรคดังกล่าวเพื่อเปิดพื้นที่ให้มีสาขาบริการด้านนี้มากขึ้นจึงเป็นสิ่งจำเป็น

บริการท่องเที่ยวเกี่ยวกับบริการสารสนเทศ

ใน GATS W/120 หรือ CPC ไม่ได้รวมเอา CRS เช่น Galileo หรือ Amadeus เอาไว้ เช่นเดียวกับ e-commerce ที่เป็นบริการที่นอกเหนือ (beyond) กรอบ GATS ทำให้การสำรองที่นั่งของสายการบิน การจองห้องพักโรงแรม รถเช่า อยู่นอกกรอบบริการท่องเที่ยว นอกจากนี้บริการผู้เชี่ยวชาญคอมพิวเตอร์ (specialist computer services) สำหรับโรงแรมหรือบริษัทท่องเที่ยวก็มีได้อยู่ในสาขาท่องเที่ยวเช่นกัน

การเจรจาจึงควรระบุหรือกำหนดขอบเขตและความหมายให้ชัดเจน หากต้องการให้อยู่ในบริการที่ต้องการเจรจาตาม cluster

บริการท่องเที่ยวเกี่ยวกับบริการเดินทาง

การท่องเที่ยวไม่สามารถเกิดขึ้นได้หากไม่มีบริการเดินทาง ขณะที่การให้บริการเดินทางจะถูกจำกัดจาก protectionist aviation policies ที่มีข้อจำกัดในด้านเที่ยวบินบนหลักการต่างตอบแทน (reciprocity basis) และข้อจำกัดการให้บริการเดินทางภายในประเทศของสายการบินต่างชาติ

การเจรจาจึงควรหาทางลดข้อจำกัดในบริการเดินทางเพื่อเพิ่มโอกาสให้กับบริการท่องเที่ยว

บริการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (sustainable tourism)

เป็นบริการท่องเที่ยวที่สามารถทำให้มีกำไรทั้งในเชิงเศรษฐกิจและการเงินโดยไม่ทำอันตรายกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติหรือวัฒนธรรมอันดีงาม eco-tourism อาจเป็นบริการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนที่มีแนวโน้มที่จะเติบโตได้สูงในอนาคต แต่ในปัจจุบันมิได้จัดอยู่ในสาขาท่องเที่ยวหากแต่อยู่ในสาขาบริการสิ่งแวดล้อม

การระบุถึง eco-tourism ในกรอบเจรจาจะทำให้ตลาดบริการท่องเที่ยวสามารถครอบคลุมถึงสาขาที่มีอนาคตของประเทศโดยไม่ตกหล่นหายไปนสาขบริการสิ่งแวดล้อมที่ส่วนใหญ่ขาดความชัดเจนในบริการที่จะเปิดเสรีระหว่างกัน

5.

ประเด็นในเรื่องข้อสังเกต จุดยืน และข้อเสนอจะได้อาจมาจากการศึกษา และวิเคราะห์ เพื่อที่จะประมวลภาพให้มีความชัดเจนมากขึ้นในด้านบริการและการลงทุน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 ข้อสังเกตประการแรกก็คือ กรอบในการเจรจาเปลี่ยนแปลงไปจากที่คาดไว้ใน TOR (term of reference) และข้อเสนอวิจัย (research proposal) กล่าวคือมิได้เป็นการเจรจาทวิภาคีระหว่างอาเซียนกับสาธารณรัฐเกาหลี แต่กลายเป็นการเจรจาพหุภาคีระหว่างรัฐสมาชิกอาเซียนกับสาธารณรัฐเกาหลีซึ่งมีผลกระทบเป็นอย่างมากกับการเจรจา เนื่องจากการเจรจาในนามของอาเซียนมี externalities ที่สำคัญประการหนึ่งก็คือในเรื่องของขนาดของตลาดที่มีขนาดใหญ่กว่าประเทศไทย การเจรจาในนามของอาเซียนหรือไทย (รัฐสมาชิก) จึงมีความสำคัญต่อผลกระทบและจุดยืนในการเจรจา

5.2 ข้อสังเกตประการต่อมา ซึ่งอาจเป็นข้อเท็จจริงพร้อมกันไปด้วยก็คือ ขอบเขตการศึกษาที่ได้ระบุไว้ใน TOR และที่ปรากฏในข้อเสนอวิจัย บทที่ 1 ข้อ 3.2.2 และ 3.2.3 เป็นการศึกษาโดยมีจุดประสงค์อยู่บนสมมติฐานที่จะค้นหาว่ามี common position ในกรอบของ AFAS อย่างไรบ้าง เพื่อที่จะเลือกเอา sector ที่มี common position มาเป็นตัวแทนของข้อเสนอในนามอาเซียนที่ไทยเห็นชอบด้วยเพื่อเจรจากับเกาหลี

จากการศึกษาและข้อเท็จจริงที่ปรากฏพบว่ากรอบเจรจาก็ได้เปลี่ยนไป และภายใน AFAS ก็ไม่มี common position ที่ปรากฏเป็นทางการที่จะเป็นข้อผูกพัน และ / หรือ พันธกรณีที่แสดงให้เห็นถึงทำที่ร่วมกันของ ASEAN ดังเช่นใน AFTA ที่สามารถเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ เพื่อที่จะนำเสนอสาขาบริการใดที่ให้คุณ / โทษกับประเทศไทย

5.3 ข้อสังเกตประการที่สาม ในเรื่องการลงทุนนั้นเป็นที่ทราบกันดีว่าทุกประเทศสมาชิกของอาเซียนมีหน่วยงานที่ส่งเสริมการลงทุนในลักษณะเดียวกันกับ BOI ของไทยอยู่แล้ว แม้แต่เกาหลีก็เช่นกัน

ด้วยเกณฑ์การส่งเสริมการลงทุน สิทธิประโยชน์ที่ผู้ได้รับการส่งเสริมได้รับจะมีมากกว่าผลประโยชน์จากกรอบของการเจรจาเปิดเสรีบริการเสียอีก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการเคลื่อนย้ายทุน ส่งออกกำไร การนำเอาผู้เชี่ยวชาญหรือผู้บริหารเข้ามาทำงานในประเทศ การยกเว้นภาษีเงินได้ การถือครองที่ดิน การเปิดสาขา เป็นต้น หากจะอาศัยเหตุผลว่า การมีภาษีหรือข้อจำกัดอื่นที่มีใช้ภาษีที่พรมแดนจะเป็นอุปสรรคต่อการลงทุนเพื่อย้ายฐานการผลิต และจำเป็นต้องเจรจากราคาเสรีเพื่อแลกกับการเข้าถึงลงทุนจะไม่สมเหตุผล เพราะแม้จะมีอุปสรรคดังกล่าว หากปัจจัยอื่น ๆ มีความเหมาะสม³ การลงทุนก็ยังไหลเข้าประเทศอยู่ดี ดังจะเห็นได้จากผลงานก่อนที่จะมี FTA ของ BOI ที่ผ่านมาในจำนวนเงินและผู้ลงทุนญี่ปุ่น ได้หวั่น หรือแม้แต่เกาหลีก็ตามที่หลังไหลเข้ามา ดังนั้นการจะลดภาษีสินค้าเพื่อแลกกับสิ่งที่ผู้ลงทุนต่างชาติได้รับอยู่แล้ว จะเป็นการให้ double benefit ที่มากเกินไปและไม่มีความเกี่ยวข้องกันที่จะต้อง trade-off หรือแลกเปลี่ยนกัน เพราะ FTA อาจหมายถึงการส่งเสริมการค้าเพื่อให้สินค้าเข้ามามีราคาถูกลงโดยไม่จำเป็นต้องย้ายฐานการผลิต ขณะที่การส่งเสริมการลงทุนมีจุดประสงค์เพื่อย้ายฐานการผลิต โดยมีจุดประสงค์หลักเพื่อทดแทนสินค้านำเข้าให้มีราคาถูกลง ฉะนั้นโดยตรรกะแล้วไม่ควรทำทั้ง 2 อย่างพร้อมกัน

5.4 จุดยืนในการเจรจา

ประเด็นสำคัญในเรื่องบริการดังกล่าวไว้แล้ว ที่อาจนำมากล่าวอีกครั้งในมิติของบริการก็คือเป็นการยากที่จะเจรจาโดยที่ไทยไม่เสียประโยชน์ หากมิได้เจรจาในกรอบทวิภาคีอาเซียนกับเกาหลีอย่างแท้จริง เพราะมี externalities จากขนาดตลาดทั้งสินค้าและบริการที่อาเซียนมีมากกว่าไทย การเจรจาในกรอบพหุภาคีระหว่างรัฐสมาชิกอาเซียนกับเกาหลีจึงอยู่ในสถานะที่ด้อยกว่า และเป็นจุดยืนในการเจรจาที่ไม่แนะนำตั้งแต่ต้น

ข้อมูลจากการวิเคราะห์ผลกระทบดังกล่าวแสดงในบทที่ 3 ตารางที่ 3.6 และ 3.11 ก็ชี้ให้เห็นว่าภาคบริการตามข้อมูลที่ปรากฏ ไม่มีผลที่สำคัญ (insignificant) ต่อการเปลี่ยนแปลงในดุลการค้าเมื่อเปรียบเทียบกับสินค้า เช่น ข้าวที่มีน้ำหนักหรือผลที่สำคัญมากกว่า ฉะนั้นแม้ว่าจะลดอุปสรรคที่พรมแดนในภาคบริการก็ได้มีส่วนสำคัญต่อการเจรจาการค้า หากพิจารณาบนพื้นฐานของการเปลี่ยนแปลงในดุลการค้า จุดยืนของการเจรจาจึงให้น้ำหนักกับสินค้าข้าวมากกว่า

³ ที่รู้จักในนามของ push หรือ pull factors เช่น อัตราแลกเปลี่ยนที่เปลี่ยนไป ขนาดของตลาด หรือคุณภาพของแรงงาน โดย pull factors จะเป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นภายในประเทศที่รับเงินทุนไหลเข้า ขณะที่ push factors จะมาจากปัจจัยที่เกิดขึ้นในประเทศที่นำเงินมาลงทุน

5.5 ข้อเสนอในเชิงนโยบาย

แม้ว่าการเจรจาเปิดเสรีระหว่างอาเซียนกับจีนที่ผ่านมาจะมีลักษณะเป็นแม่แบบ เพราะเกิดก่อน (precedent) ทำให้เกิดกรอบการเจรจาพหุภาคี รัฐสมาชิกอาเซียนเกาหลีตามมา แต่ในหลักการแล้วก็มีได้หมายความว่าสิ่งที่เกิดก่อนจะเป็นสิ่งที่ถูกต้องเสมอไป

จากวัตถุประสงค์และการจัดทำข้อบทยความตกลงระหว่างอาเซียนกับจีน ที่ใช้ GATS เป็นพื้นฐาน ในขณะที่การจัดทำข้อผูกพันการเปิดตลาดการค้าบริการ มีการใช้ positive list ใน first package of commitments ในลักษณะของ GATS plus โดยมีการจัดทำข้อเรียกร้อง (request) ที่จะให้ประเทศคู่เจรจาเปิดตลาดให้แก่ตน และข้อเสนอ (offer) ที่ตนจะเปิดตลาดให้กับคู่เจรจา โดยจีนจะมีข้อเสนอที่จะเปิดตลาดแก่อาเซียนเพียง 1 list และแต่ละสมาชิกอาเซียนจะมี individual request และ offer list ที่ยื่นต่อจีน และข้อเสนอเดียวกันนี้จะขยายให้กับสมาชิกอาเซียนอื่นด้วย ตามที่ปรากฏในการเจรจาการค้าบริการภายใต้เขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน สำนักเจรจาการค้าบริการ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ช.ค. 2547 หากจะวิเคราะห์จากการจัดทำข้อผูกพันดังกล่าว เพื่อนำมาใช้เป็นแม่แบบต่อไปจะเห็นได้ว่าน่าจะก่อให้เกิดผลเสียกับรัฐสมาชิกอาเซียนมากกว่า เพราะในขณะที่จีนยื่นข้อเสนอเพื่อสนองตอบต่อข้อเรียกร้องของคู่เจรจาเพียง 1 list แต่ระหว่างรัฐสมาชิกอาเซียนต้องรับเอาข้อเสนอของรัฐสมาชิกอื่นเข้ามาด้วย เพราะ "ข้อเสนอเดียวกันนี้จะขยายให้สมาชิกอื่นด้วย" ทำให้แม้ไทยอาจยื่นข้อเสนอตอบสนองข้อเรียกร้องฝ่ายจีน 7 สาขา แต่หากสมาชิกอื่นยื่นข้อเสนอมากกว่าไทย ก็จะทำให้ไทยต้องเปิดสาขาบริการมากกว่าที่ต้องการให้เปิด หากเป็นเช่นนี้แม่แบบนี้ก็มีข้อบกพร่อง และจะกลับมาที่จุดยืนที่ได้เสนอว่าหากกรอบเจรจาทำให้สถานะของคู่เจรจาเป็นลักษณะพหุภาคีระหว่างรัฐสมาชิกอาเซียนกับเกาหลี ทำไมไม่แยกการเจรจาออกในนามไทย เพื่อมิให้มีการขัดกันผลประโยชน์

ในกรณีของอาเซียนกับเกาหลี แม้ว่าจะยังไม่มีข้อเท็จจริงจากข้อมูลที่ผ่านมาสนับสนุนให้ใช้สาขาบริการใดในการเจรจา⁴ แต่หากประสงค์จะใช้ข้อบทยความตกลงและข้อผูกพันการเปิดตลาดการค้าบริการในทำนองเดียวกับอาเซียนกับจีน ดูจะหลีกเลี่ยงได้ยากต่อความเสียหายที่ไทยจะต้องเผชิญ ดังจะเห็นได้จากข้อเรียกร้องรายสาขาของจีนที่เรียกร้องให้ไทยเปิดตลาดในทุกสาขาบริการตามเอกสารแนบ การเจรจาการค้าบริการภายใต้เขตการค้าเสรี อาเซียน-จีน สำนักเจรจาการค้าบริการ, กรมเจรจาการค้า ช.ค. 47 ที่มีความเห็นเรื่องการผูกพันไว้ดังนี้ "บางสาขา / กิจกรรม ที่จีนเรียกร้องนั้น ไทยยังไม่ได้ผูกพันไว้ใน WTO หรือ ASEAN ได้แก่ บริการ วิศวกรรมแบบเบ็ดเสร็จ บริการทางการแพทย์ และทันตกรรม บริการโดยผดุงครรภ์ พยาบาล นักกายภาพบำบัด บริการให้คำปรึกษาด้านเทคนิคและวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเหมืองแร่ น้ำมัน แก๊ส การศึกษา ขั้นปฐม บริการสุขภาพ บริการขนส่งสินค้าทางรถไฟ บริการขนส่งผู้โดยสารทางถนน เป็นต้น" เหตุผลหลักของการไม่ควรใช้ GATS plus เป็นหลักในการเปิดเสรีภาคบริการกับเกาหลีก็คือ

⁴ ผลจากการคำนวณโดย GTAP พบว่าส่วนใหญ่ในสาขาบริการ เมื่อมีการลดภาษีและไม่มีอุปสรรคกีดกันอื่นใดแล้ว ก็มิได้มีส่วนให้ดุลการค้าเกินดุลแต่ประการใด ส่วนใหญ่ทำให้ขาดดุล

(ก) โครงสร้างเศรษฐกิจของจีนและเกาหลีมีความแตกต่างกัน ระดับการพัฒนาประเทศของเกาหลียังนำหน้าจีน แม้ขนาดเศรษฐกิจจะเล็กกว่าก็ตาม ความก้าวหน้าในระดับเทคโนโลยีจะทำให้เกณฑ์การใช้ GATS plus เป็นพื้นฐานในการจัดทำข้อตกลง เป็นเรื่องที่ไม่ควรกระทำในภาคบริการ เพราะไทยมีโอกาสของความเสียเปรียบอยู่มากในหลายสาขา เช่น โทรคมนาคม คอมพิวเตอร์ หรือขนส่ง เป็นต้น⁵ หากมีการเสนอให้ผูกพันมากกว่าที่มีอยู่ตาม GATS plus ก็จะเป็นโอกาสให้เกาหลีเข้ามากำหนดเงื่อนไขที่เป็นคุณกับตนเองได้มากกว่าเพราะเกาหลีมีความได้เปรียบ ในขณะที่ไทยหรืออาเซียนก็ตามยังปฏิบัติหรือมีความผูกพันมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ก็ยิ่งเสียเปรียบ

(ข) อาจส่งผลกระทบต่อรอบเจรจาอื่น ๆ เช่น ไทย-สหรัฐ ในด้านลบ เพราะจะทำให้คู่เจรจาอื่นที่อยู่ในขั้นตอนทำความตกลงนำมาเป็นข้ออ้างเพื่อสิทธิประโยชน์ในตนเองเดียวกัน

(ค) หากพิจารณาตามขอบเขตการศึกษาในบทที่ 1 ข้อ 3.2.1 และ 3.2.2 หน้า 3 ที่สามารถประยุกต์ในกรณีสินค้าบริการ “เพราะผู้ที่ได้รับประโยชน์และทางเลือกต่าง ๆ หากได้ตัดสินใจเลือกประโยชน์ที่จะได้รับทางใดทางหนึ่ง ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อทางเลือกอื่น ๆ ที่ไม่ได้รับเลือก”

(ง) หากพิจารณาจากระดับการเปิดเสรีระหว่างเกาหลีกับไทย (ตารางที่ 5.1) ยังมีช่องว่างในการเปิดเสรีอยู่มากตามที่ผูกพันไว้กับ GATS (พหุภาคี) จึงควรเร่งรัดให้บรรลุตามข้อผูกพันที่มีอยู่กับ GATS ให้ครบถ้วนเสียก่อนดีกว่าที่จะเสนอให้ผูกพันเพิ่มเติมในรอบทวิภาคี

การคาดหวังว่าได้รับผลประโยชน์จากสาขาบริการบางสาขาตามนโยบาย เช่น สปา หมอนวดไทย หรือร้านอาหาร⁶ อาจไม่คุ้มค่างับสาขาบริการ เช่น โทรคมนาคม คอมพิวเตอร์ ที่ไทยอาจเสียประโยชน์ เพราะในส่วนหลังมีน้ำหนักมากกว่า และเกาหลีเป็นฝ่ายที่มีความได้เปรียบ

สำหรับการลงทุนไม่ควรนำเอาการลดอุปสรรคทางภาษี และที่มิใช่ภาษีมาเป็นเงื่อนไขหรือข้ออ้างเพื่อหวังการลงทุนจากต่างประเทศในลักษณะของ foreign direct investment (FDI) เพราะเป็น (1) เงื่อนไขคนละส่วนกัน FTA เป็นการลดอุปสรรคที่พรมแดนภายใต้สถานการณ์ที่เป็นอยู่ในขณะนั้น ๆ การอ้างว่าการลดภาษีในสินค้าจะทำให้เกิดการลงทุน(ในอนาคต) จึงเป็นสิ่งที่ไม่อาจคาดหวังได้ว่าจะเกิดหรือไม่ (2) สาเหตุหลักของการไหลเข้า / ออกของเงินทุนที่ FDI เป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่ง จากข้อเท็จจริงเชิงทฤษฎีและเชิงประจักษ์ยังไม่มีข้อสรุปอย่างชัดเจนในเรื่องอุปสรรคที่พรมแดนเป็นปัจจัยที่กำหนดการลงทุน เช่น FDI แต่

⁵ ตัวอย่างเช่น ไทยมีท่าที่ตั้งรับในการเจรจาเปิดเสรีโทรคมนาคม เพราะตลาดในประเทศไม่เอื้ออำนวยให้มีการแข่งขันเสรี หรือในภาคขนส่งต้องการแยกการเจรจา FTA ออกจากการเจรจาเปิดเสรีการบิน ซึ่งมีที่มาจาก website ของกรมเจรจาฯ ในหัวข้อการเปิดเสรีบริการ

⁶ แม้แต่ในสาขาท่องเที่ยวที่รวมเอาโรงแรมและภัตตาคาร ก็ยังไม่แน่ชัดว่าไทยจะมีความได้เปรียบ เนื่องจาก “โดยทั่วไปบริการสาขานี้ถูกมองว่าไทยมีความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศ แต่ก็ยังเป็นเพียงแง่มุมเฉพาะการดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาในไทยเท่านั้น ซึ่งมีใช้ประเด็นหลักในการเจรจา... ไทยมีจุดอ่อนในเรื่องเงินทุนและเทคโนโลยีในการแข่งขันกับต่างชาติ จึงทำให้ไทยยังมีข้อจำกัดในแง่ความพร้อมที่จะผูกพัน (commitment)” จาก website กรมเจรจาฯ เรื่องการเปิดเสรีบริการ ซึ่งผู้วิจัยเห็นด้วยแต่จะไม่สอดคล้องกับข้อเสนอให้เปิดตลาดบริการใน FTA ในลักษณะของ GATS plus ของสำนักเจรจาการค้าบริการ

อย่างไร เพราะในเชิงทฤษฎี การเปิดเสรีการค้า (trade liberalization) จะมีผลต่อดุลบัญชีเดินสะพัดของประเทศนั้นอย่างไร ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการออม การลงทุน เพราะราคาสินค้านำเข้าที่ลดลงจะทำให้เกิดการขาดดุล (เช่นเดียวกับ การส่งออกที่อาจมีมากขึ้นได้) แต่ที่สำคัญกว่าก็คือปริมาณเงินทุนสำรองที่มีอยู่เพื่อรองรับการขาดดุล อย่างไรก็ตามในเชิงประจักษ์ Ostry (1991) ก็ชี้ให้เห็นว่าการเปิดเสรีการค้าอาจทำให้ดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุลได้ ขึ้นอยู่กับ trade distortion และโครงสร้างเศรษฐกิจที่เป็นอยู่

ข้อเสนอเชิงนโยบายจึงได้แนะนำให้กระบวนการจัดทำข้อตกลงแม่บท (framework agreement) เสร็จเร็วก่อนที่จะเจรจาเรื่องบริการ เพราะประเด็นด้านการค้าสินค้าน้ำหนักมากกว่า โดยไม่แนะนำให้ผูกพันหรือทำให้มีพันธกรณีมากกว่าที่มีอยู่กับ WTO หรือ ASEAN (หากมี) หรืออีกนัยหนึ่งก็คือไม่ควรใช้ GATS plus เป็นพื้นฐานในการจัดทำข้อตกลงด้านบริการ

5

(1)

WORLD TRADE ORGANIZATION

RESTRICTED
MTN.GNS/W/120
10 July 1991

(98-0000)

Special Distribution

SERVICES SECTORAL CLASSIFICATION LIST

Note by the Secretariat

The secretariat indicated in its informal note containing the draft classification list (24 May 1991) that it would prepare a revised version based on comments from participants. The attached list incorporates, to the extent possible, such comments. It could, of course, be subject to further modification in the light of developments in the services negotiations and ongoing work elsewhere.

SERVICES SECTORAL CLASSIFICATION LIST

<u>SECTORS AND SUB-SECTORS</u>		<u>CORRESPONDING CPC</u>
1.	<u>BUSINESS SERVICES</u>	<u>Section B</u>
A.	<u>Professional Services</u>	
a.	Legal Services	
b.	Accounting, auditing and bookkeeping services	
c.	Taxation Services	863
d.	Architectural services	8671
e.	Engineering services	8672
f.	Integrated engineering services	8673
g.	Urban planning and landscape architectural services	8674
h.	Medical and dental services	9312
i.	Veterinary services	932
j.	Services provided by midwives, nurses, physiotherapists and para-medical personnel	93191
k.	Other	
B.	<u>Computer and Related Services</u>	
a.	Consultancy services related to the installation of computer hardware	841
b.	Software implementation services	842
c.	Data processing services	843
d.	Data base services	844
e.	Other	
C.	<u>Research and Development Services</u>	
a.	R&D services on natural sciences	851
b.	R&D services on social sciences and humanities	
c.	Interdisciplinary R&D services	853
D.	<u>Real Estate Services</u>	
a.	Involving own or leased property	821
b.	On a fee or contract basis	822
E.	<u>Rental/Leasing Services without Operators</u>	
a.	Relating to ships	83103
b.	Relating to aircraft	83104
c.	Relating to other transport equipment	83101+83102+
d.	Relating to other machinery and equipment	83106-83109
e.	Other	
F.	<u>Other Business Services</u>	
a.	Advertising services	871
b.	Market research and public opinion polling services	864

c.	Management consulting service	865
d.	Services related to man. consulting	866
e.	Technical testing and analysis serv.	8676
f.	Services incidental to agriculture, hunting and forestry	
g.	Services incidental to fishing	882
h.	Services incidental to mining	883+5115
i.	Services incidental to manufacturing	884+885
j.	Services incidental to energy distribution	887
k.	Placement and supply services of Personnel	872
l.	Investigation and security	873
m.	Related scientific and technical consulting services	8675
n.	Maintenance and repair of equipment (not including maritime vessels, aircraft or other transport equipment)	8861-8866
o.	Building-cleaning services	874
p.	Photographic services	875
q.	Packaging services	876
r.	Printing, publishing	88442
s.	Convention services	87909*
t.	Other	
2.	<u>COMMUNICATION SERVICES</u>	
A.	<u>Postal services</u>	7511
B.	<u>Courier services</u>	7512
C.	<u>Telecommunication services</u>	
a.	Voice telephone services	7521
b.	Packet-switched data transmission services	7523**
c.	Circuit-switched data transmission services	7523**
d.	Telex services	7523**
e.	Telegraph services	7522
f.	Facsimile services	7521**+7529**
g.	Private leased circuit services	7522**+7523**
h.	Electronic mail	7523**
i.	Voice mail	7523**
j.	On-line information and data base retrieval	7523**
k.	electronic data interchange (EDI)	7523**
l.	enhanced/value-added facsimile services, incl. store and forward, store and retrieve	

The () indicates that the service specified is a component of a more aggregated CPC item specified elsewhere in this classification list.

The () indicates that the service specified constitutes only a part of the total range of activities covered by the CPC concordance (e.g. voice mail is only a component of CPC item 7523).

m.	code and protocol conversion	n.a.
n.	on-line information and/or data processing (incl.transaction processing)	843**
o.	other	
D.	<u>Audiovisual services</u>	
a.	Motion picture and video tape production and distribution services	9611
b.	Motion picture projection service	9612
c.	Radio and television services	9613
d.	Radio and television transmission services	7524
e.	Sound recording	n.a.
f.	Other	
E.	<u>Other</u>	
3.	<u>CONSTRUCTION AND RELATED ENGINEERING SERVICES</u>	
A.	<u>General construction work for buildings</u>	512
B.	<u>General construction work for civil engineering</u>	
C.	<u>Installation and assembly work</u>	514+516
D.	<u>Building completion and finishing work</u>	517
E.	<u>Other</u>	
4.	<u>DISTRIBUTION SERVICES</u>	
A.	<u>Commission agents' services</u>	621
B.	<u>Wholesale trade services</u>	622
C.	<u>Retailing services</u>	631+632
D.	<u>Franchising</u>	8929
E.	<u>Other</u>	
5.	<u>EDUCATIONAL SERVICES</u>	
A.	<u>Primary education services</u>	921
B.	<u>Secondary education services</u>	922

C.	<u>Higher education services</u>	923
D.	<u>Adult education</u>	924
E.	<u>Other education services</u>	929
6.	<u>ENVIRONMENTAL SERVICES</u>	
A.	<u>Sewage services</u>	9401
B.	<u>Refuse disposal services</u>	9402
C.	<u>Sanitation and similar services</u>	9403
D.	<u>Other</u>	
7.	<u>FINANCIAL SERVICES</u>	
A.	<u>All insurance and insurance-related services</u>	812**
a.	Life, accident and health insurance services	8121
b.	Non-life insurance services	8129
c.	Reinsurance and retrocession	81299*
d.	Services auxiliary to insurance (including broking and agency services)	8140
B.	<u>Banking and other financial services</u> (excl. insurance)	
a.	Acceptance of deposits and other repayable funds from the public	
b.	Lending of all types, incl., inter alia, consumer credit, mortgage credit, factoring and financing of commercial transaction	
c.	Financial leasing	8112
d.	All payment and money transmission services	
e.	Guarantees and commitments	81199**
f.	Trading for own account or for account of customers, whether on an exchange, in an over-the-counter market or otherwise, the following:	
	- money market instruments (cheques, bills, certificate of deposits, etc.)	81339**
	- foreign exchange	81333
	- derivative products incl., but not limited to, futures and options	81339**
	- exchange rate and interest rate instruments, inclu. products such as swaps, forward rate agreements, etc.	81339**
	- transferable securities	81321*
	- other negotiable instruments and financial assets, incl. bullion	81339**

g.	Participation in issues of all kinds of securities, incl. under-writing and placement as agent (whether publicly or privately) and provision of service related to such issues	8132
h.	Money broking	81339**
i.	Asset management, such as cash or portfolio management, all forms of collective investment management, pension fund management, custodial depository and trust services	8119+** 81323*
j.	Settlement and clearing services for financial assets, incl. securities, derivative products, and other negotiable instruments	81339** 81319**
k.	Advisory and other auxiliary financial services on all the activities listed in Article 1B of MTN.TNC/W/50, incl. credit reference and analysis, investment and portfolio research and advice, advice on acquisitions and on corporate restructuring and strategy	8131 8133
l.	Provision and transfer of financial information, and financial data processing and related software by providers of other financial services	
C.	<u>Other</u>	
8.	<u>HEALTH RELATED AND SOCIAL SERVICES</u> (other than those listed under 1.A.h-j.)	
A.	<u>Hospital services</u>	9311
B.	<u>Other Human Health Services</u>	9319 (other than 93191)
C.	<u>Social Services</u>	933
D.	<u>Other</u>	
9.	<u>TOURISM AND TRAVEL RELATED SERVICES</u>	
A.	<u>Hotels and restaurants (incl. catering)</u>	641-643
B.	<u>Travel agencies and tour operators services</u>	7471
C.	<u>Tourist guides services</u>	7472
D.	<u>Other</u>	

10.	<u>RECREATIONAL, CULTURAL AND SPORTING SERVICES</u> (other than audiovisual services)	
A.	<u>Entertainment services</u> (including theatre, live bands and circus services)	9619
B.	<u>News agency services</u>	962
C.	<u>Libraries, archives, museums and other cultural services</u>	963
D.	<u>Sporting and other recreational services</u>	964
E.	<u>Other</u>	
11.	<u>TRANSPORT SERVICES</u>	
A.	<u>Maritime Transport Services</u>	
a.	Passenger transportation	7211
b.	Freight transportation	7212
c.	Rental of vessels with crew	7213
d.	Maintenance and repair of vessels	8868**
e.	Pushing and towing services	7214
f.	Supporting services for maritime transport	745**
B.	<u>Internal Waterways Transport</u>	
a.	Passenger transportation	7221
b.	Freight transportation	7222
c.	Rental of vessels with crew	7223
d.	Maintenance and repair of vessels	8868**
e.	Pushing and towing services	7224
f.	Supporting services for internal waterway transport	745**
C.	<u>Air Transport Services</u>	
a.	Passenger transportation	731
b.	Freight transportation	732
c.	Rental of aircraft with crew	734
d.	Maintenance and repair of aircraft	8868**
e.	Supporting services for air transport	746
D.	<u>Space Transport</u>	733
E.	<u>Rail Transport Services</u>	
a.	Passenger transportation	7111
b.	Freight transportation	7112
c.	Pushing and towing services	7113
d.	Maintenance and repair of rail transport equipment	
e.	Supporting services for rail transport services	743

F.	<u>Road Transport Services</u>	
a.	Passenger transportation	7121+7122
b.	Freight transportation	7123
c.	Rental of commercial vehicles with operator	7124
d.	Maintenance and repair of road transport equipment	6112+8867
e.	Supporting services for road transport services	
G.	<u>Pipeline Transport</u>	
a.	Transportation of fuels	7131
b.	Transportation of other goods	7139
H.	<u>Services auxiliary to all modes of transport</u>	
a.	Cargo-handling services	741
b.	Storage and warehouse services	742
c.	Freight transport agency services	748
d.	Other	
I.	<u>Other Transport Services</u>	
12.	<u>OTHER SERVICES NOT INCLUDED ELSEWHERE</u>	

(2)

Manual on Statistics of International Trade in Service 2002

จัดทำโดย

United Nations,

European Commission,

International Monetary Fund,

Organization of Economic Co-operation and Development

United Nations Conference on Trade and Development and

World Trade Organization

(2)

GNS/W/120 - CPC, Version 1.0 - EBOPS correspondence**1. Business Services****CPC, Version 1.0****EBOPS****A. Professional Services**

<i>a. Legal services</i>	82111 Legal advisory and representation services concerning criminal law	275Legal services
	82119 Legal advisory and representation services in judicial procedures concerning other fields of law	275Legal services
	82120 Legal advisory and representation services in statutory procedures of quasi-judicial tribunals, boards, etc.	275Legal services
	82130 Legal documentation and certification services	275Legal services
	82199 Other legal services n.e.c.	275Legal services
	82400 Insolvency and receivership services	276Accounting, auditing, book-keeping and tax consulting services
<i>b. Accounting, auditing and bookkeeping services</i>	82211 Financial auditing services	276Accounting, auditing, book-keeping and tax consulting services
	82212 Accounting review services	276Accounting, auditing, book-keeping and tax consulting services
	82213 Compilation of financial statements services	276Accounting, auditing, book-keeping and tax consulting services
	82219 Other accounting services	276Accounting, auditing, book-keeping and tax consulting services
	82220 Book-keeping services, except tax returns	276Accounting, auditing, book-keeping and tax consulting services
<i>c. Taxation services</i>	82310 Corporate tax planning and consulting services	276Accounting, auditing, book-keeping and tax consulting services 276Accounting, auditing, book-keeping and tax consulting services
	82320 Corporate tax preparation and review services	276Accounting, auditing, book-keeping and tax consulting services
	82330 Individual tax preparation and planning services	276Accounting, auditing, book-keeping and tax consulting services
<i>d. Architectural services</i>	83211 *Architectural advisory and pre-design services	280Architectural, engineering, and other technical services
	83212 Architectural design and contract administration services	280Architectural, engineering, and other technical services
	83219 Other architectural services	280Architectural, engineering, and other technical services
<i>e. Engineering services</i>	83131 Environmental consulting services	280Architectural, engineering, and other technical services
	83139 Other scientific and technical consulting services n.e.c.	284Other business services
	83321 Project management services concerning construction of buildings	280Architectural, engineering, and other technical services
	83322 Project management services concerning construction of civil engineering works	280Architectural, engineering, and other technical services
	83323 Project management services concerning construction of industrial plant and processes	280Architectural, engineering, and other technical services
	83329 Project management services concerning construction of other projects	280Architectural, engineering, and other technical services
	83331 *Engineering advisory and pre-design services for buildings	280Architectural, engineering, and other technical services
	83332 *Engineering advisory and pre-design services for civil engineering works	280Architectural, engineering, and other technical services
	83333 *Engineering advisory and pre-design services for industrial plant and processes	280Architectural, engineering, and other technical services
	83339 *Engineering advisory and pre-design services for other projects	280Architectural, engineering, and other technical services
	83341 Engineering design services for buildings	280Architectural, engineering, and other technical services
	83342 Engineering design services for civil engineering works	280Architectural, engineering, and other technical services
	83343 Engineering design services for industrial plant and processes	280Architectural, engineering, and other technical services

	83349 Engineering design services for other projects	280Architectural, engineering, and other technical services
	83351 Engineering services for buildings during the construction and installation phase	280Architectural, engineering, and other technical services
	83352 Engineering services for civil engineering works during the construction and installation phase	280Architectural, engineering, and other technical services
	83353 Engineering services for industrial plant and processes during the construction and installation phase	280Architectural, engineering, and other technical services
	83359 Engineering services for other projects during the construction and installation phase	280Architectural, engineering, and other technical services
	83391 Other engineering services for buildings	280Architectural, engineering, and other technical services
	83392 Other engineering services for civil engineering works	280Architectural, engineering, and other technical services
	83393 Other engineering services for industrial plant and processes	280Architectural, engineering, and other technical services
	83399 Other engineering services for other projects	280Architectural, engineering, and other technical services
<i>f. Integrated engineering services</i>	83311 Integrated engineering services for buildings	280Architectural, engineering, and other technical services
	83312 Integrated engineering services for civil engineering works	280Architectural, engineering, and other technical services
	83313 Integrated engineering services for industrial plant and processes	280Architectural, engineering, and other technical services
	83319 Integrated engineering services for other projects	280Architectural, engineering, and other technical services
<i>g. Urban planning and landscape architectural services</i>	83221 Urban planning services	280Architectural, engineering, and other technical services
	83222 Landscape architectural services	280Architectural, engineering, and other technical services
<i>h. Medical and dental services</i>	93121 General medical services	896Health services
	93122 Specialized medical services	896Health services
	93123 Dental services	896Health services
<i>i. Veterinary services</i>	93210 Veterinary services for pet animals	897Other personal, cultural, and recreational services
	93220 Veterinary services for livestock	283Agricultural, mining, and other on-site processing services
	93290 Other veterinary services	283Agricultural, mining, and other on-site processing services
<i>j. Services provided by midwives, nurses, physiotherapists and para-medical personnel</i>	93191 Deliveries and related services, nursing services, physiotherapeutic and para-medical services	896Health services
<i>k. Other</i>	N/A	N/A
B. Computer and Related Services		
<i>a. Consultancy services related to the installation of computer hardware</i>	83141 Hardware consultancy services	263Computer services
<i>b. Software implementation services</i>	83142 Software consultancy services	263Computer services
	83149 *Other computer consultancy services	263Computer services
	83160 Systems maintenance services	263Computer services
<i>c. Data processing services</i>	83150 *Computer facilities management services	263Computer services
	85960 *Data processing services	263Computer services
<i>d. Database services</i>	84300 On-line information provision services	890Other information provision services
<i>e. Other</i>	83149 *Other computer consultancy services	263Computer services
	85990 *Other support services n.e.c.	284Other business services
	87120 *Maintenance and repair services of office	284Other business services

and accounting machinery	
87130 *Computer hardware servicing, repair and maintenance	263Computer services
92900 *Other education and training services	263Computer services

C. Research and Development Services

<i>a. R&D services on natural sciences</i>	81110 Research and experimental development services in physical sciences I	279Research and development
	81120 Research and experimental development services in chemistry and biology	279Research and development
	81130 Research and experimental development services in engineering and technology	279Research and development
	81140 Research and experimental development services in agricultural sciences	279Research and development
	81150 Research and experimental development services in medical sciences and pharmacy	279Research and development
	81190 Research and experimental development services in other natural sciences	279Research and development
<i>b. R&D services on social sciences and humanities</i>	81210 Research and experimental development services in cultural sciences, sociology and psychology	279Research and development
	81220 Research and experimental development services in economics	279Research and development
	81230 Research and experimental development services in law	279Research and development
	81240 Research and experimental development services in linguistics and languages	279Research and development
	81290 Research and experimental development services in other social sciences and humanities	279Research and development
<i>c. Interdisciplinary R&D services</i>	81300 Interdisciplinary research and experimental development services	279Research and development

D. Real Estate Services

<i>a. Involving own or leased property</i>	72111 Renting or leasing services involving own or leased residential property	284Other business services
	72112 Renting or leasing services involving own or leased non-residential property	284Other business services
	72121 Trade services of residential buildings and associated land	N/A
	72122 Trade services of non-residential buildings and associated land	N/A
	72130 Trade services of vacant and subdivided land	N/A
<i>b. On a fee or contract basis</i>	72211 Residential property management services on a fee or contract basis	284Other business services
	72212 Non-residential property management services on a fee or contract basis	284Other business services
	72221 Residential buildings and associated land sales on a fee or contract basis	N/A
	72222 Non-residential buildings and associated land sales on a fee or contract basis	N/A
	72230 Land sales on a fee or contract basis	N/A

E. Rental/Leasing Services without Operators

<i>a. Relating to ships</i>	73115 Leasing or rental services concerning vessels without operator	272Operational leasing services
<i>b. Relating to aircraft</i>	73116 Leasing or rental services concerning aircraft without operator	272Operational leasing services
<i>c. Relating to other transport equipment</i>	73111 Leasing or rental services concerning cars and light vans without operator	272Operational leasing services
	73112 Leasing or rental services concerning goods transport motor vehicles without operator	272Operational leasing services
	73113 Leasing or rental services concerning railroad vehicles without operator	272Operational leasing services
	73114 Leasing or rental services concerning other land transport equipment without operator	272Operational leasing services
	73117 Leasing or rental services of containers	272Operational leasing services
<i>d. Relating to other machinery and equipment</i>	73121 Leasing or rental services concerning agricultural machinery and equipment without operator	272Operational leasing services
	73122 Leasing or rental services concerning construction machinery and equipment without operator	272Operational leasing services
	73123 Leasing or rental services concerning office machinery and equipment (excl. computers) without operator	272Operational leasing services
	73124 Leasing or rental services concerning computers without operator	272Operational leasing services
	73125 Leasing or rental services concerning telecommunications equipment without operator	272Operational leasing services
	73129 Leasing or rental services concerning other machinery and equipment without operator n.e.c.	272Operational leasing services
<i>e. Other</i>	73210 Leasing or rental services concerning televisions, radios, video cassette recorders and related equipment and accessories	272Operational leasing services
	73220 Leasing or rental services concerning video tape	288Audio-visual and related services
	73230 Leasing or rental services concerning furniture and other household appliances	272Operational leasing services
	73240 Leasing or rental services concerning pleasure and leisure equipment	272Operational leasing services
	73250 Leasing or rental services concerning household linen	272Operational leasing services
	73260 Leasing or rental services concerning textiles, clothing and footwear	272Operational leasing services
	73270 Leasing or rental services concerning do-it-yourself machinery and equipment	272Operational leasing services
	73290 Leasing or rental services concerning other goods n.e.c.	272Operational leasing services

F. Other Business Services

<i>a. Advertising services</i>	83490 *Other specialty design services	284Other business services
	83610 Planning, creating and placement services of advertising	278Advertising, market research, and public opinion polling
	83620 Purchase or sale of advertising space or time, on commission	278Advertising, market research, and public opinion polling

<i>b. Market research and public</i>	83690 Other advertising services 83700 Market research and public opinion polling services	278Advertising, market research, and public opinion polling 278Advertising, market research, and public opinion polling
<i>opinion polling services</i>		
<i>c. Management consulting services</i>	83111 General management consulting services 83112 Financial management consulting services 83113 Human resources management consulting services 83114 Marketing management consulting services 83115 Production management consulting services 83119 Other management consulting services 83121 Public relations services 83129 Other business consulting services	277Business and management consulting and public relations services 277Business and management consulting and public relations services 277Business and management consulting and public relations services 277Business and management consulting and public relations services 277Business and management consulting and public relations services 277Business and management consulting and public relations services 277Business and management consulting and public relations services 277Business and management consulting and public relations services 277Business and management consulting and public relations services 277Business and management consulting and public relations services
<i>d. Services related to management consulting</i>	82191 Arbitration and conciliation services 83190 Other management services, except construction project management services	275Legal services 277Business and management consulting and public relations services 285Services between affiliated enterprises n.i.e.
<i>e. Technical testing and analysis services</i>	83561 Composition and purity testing and analysis services 83562 Testing and analysis services of physical properties 83563 Testing and analysis services of integrated mechanical and electrical systems 83564 Technical inspection services of road transport vehicles 83569 Other technical testing and analysis services	280Architectural, engineering, and other technical services 280Architectural, engineering, and other technical services 280Architectural, engineering, and other technical services 280Architectural, engineering, and other technical services 280Architectural, engineering, and other technical services
<i>f. Services incidental to agriculture, hunting and forestry</i>	86111 Agricultural services 86112 Gardening and landscaping services 86121 Farm animal husbandry services 86129 Other animal husbandry services 86130 Hunting services 86140 Forestry and logging services	283Agricultural, mining, and other on-site processing services 283Agricultural, mining, and other on-site processing services 283Agricultural, mining, and other on-site processing services 283Agricultural, mining, and other on-site processing services 283Agricultural, mining, and other on-site processing services 283Agricultural, mining, and other on-site processing services
<i>g. Services incidental to fishing</i>	86150 Fishing services	283Agricultural, mining, and other on-site processing services
<i>h. Services incidental to mining</i>	54320 *Site formation and clearance services 86210 Mining services	249Construction services 283Agricultural, mining, and other on-site processing services
<i>i. Services incidental to manufacturing</i>	86311 Food and beverage manufacturing services 86312 Tobacco manufacturing services 86321 Textile manufacturing services 86322 Wearing apparel manufacturing services 86323 Leather product manufacturing services	283Agricultural, mining, and other on-site processing services 283Agricultural, mining, and other on-site processing services 283Agricultural, mining, and other on-site processing services 283Agricultural, mining, and other on-site processing services 283Agricultural, mining, and other on-site processing services

86330 Wood and cork, except furniture, and straw and plaiting material manufacturing services	283Agricultural, mining, and other on-site processing services site processing services
86340 Paper and paper product manufacturing services	283Agricultural, mining, and other on-site processing services
86350 Coke, refined petroleum product and nuclear fuel manufacturing services	283Agricultural, mining, and other on-site processing services
86360 Chemical and chemical product manufacturing services	283Agricultural, mining, and other on-site processing services
86370 Rubber and plastic products manufacturing services	283Agricultural, mining, and other on-site processing services
86380 Non-metallic mineral product manufacturing services	283Agricultural, mining, and other on-site processing services
86390 Other manufacturing services, except of metal products, machinery and equipment	283Agricultural, mining, and other on-site processing services
86411 Metal casting services	283Agricultural, mining, and other on-site processing services
86419 Other basic metal manufacturing services	283Agricultural, mining, and other on-site processing services
86421 Metal forging, pressing, stamping and roll forming services	283Agricultural, mining, and other on-
86422 Metal treatment and coating services	283Agricultural, mining, and other on-site processing services
86423 General mechanical engineering services	283Agricultural, mining, and other on-site processing services
86429 Other fabricated metal product manufacturing services and metal working services	283Agricultural, mining, and other on-site processing services
86431 Motor vehicle, trailer and semi-trailer manufacturing services	283Agricultural, mining, and other on-site processing services
86439 Other transport equipment manufacturing services	283Agricultural, mining, and other on-site processing services
86441 Office, accounting and computing machinery manufacturing services	283Agricultural, mining, and other on-site processing services
86442 Electrical machinery and apparatus manufacturing services	283Agricultural, mining, and other on-site processing services
86443 Radio, television and communication equipment and apparatus manufacturing services	283Agricultural, mining, and other on-site processing services
86444 Medical precision and optical instrument, watch and clock manufacturing services	283Agricultural, mining, and other on-site processing services
86449 Other machinery and equipment manufacturing services	283Agricultural, mining, and other on-site processing services
86510 Installation services of turnkey projects	284Other business services
86520 Installation services of fabricated metal products, except machinery and equipment	284Other business services
86530 Installation services of machinery and equipment n.e.c.	284Other business services
86540 Installation services of office and computing machinery	284Other business services
86550 Installation services of electrical machinery and apparatus n.e.c.	284Other business services
86560 Installation services of radio, television and communications equipment and apparatus	284Other business services
86570 Installation services of professional medical, precision and optical instruments	284Other business services
86590 Installation services of other goods n.e.c.	284Other business services
86931 Metal waste and scrap recycling services, on a fee or contract basis	282Waste treatment and depollution
86932 Non-metal waste and scrap recycling services, on a fee or contract basis	282Waste treatment and depollution
86221 Electricity transmission and distribution services (on a fee or contract basis)	284Other business services

	86222 Gas distribution services through mains (on a fee or contract basis)	284Other business services
	86223 Water distribution services through mains (on a fee or contract basis)	284Other business services
	86224 Steam and hot water distribution services through mains (on a fee or contract basis)	284Other business services
<i>k. Placement and supply services of personnel</i>	85111 Executive search services	284Other business services
	85112 Employment agency services	284Other business services
	85121 Supply of office support personnel services	284Other business services
	85122 Supply of domestic help personnel services	284Other business services
	85123 Supply of other commercial or industrial workers services	284Other business services
	85124 Supply of medical personnel services	284Other business services
	85129 Supply of other personnel services	284Other business services
<i>l. Investigation and security</i>	85210 Investigation services	284Other business services
	85220 Security consultation services	284Other business services
	85230 Alarm monitoring services	284Other business services
	85240 Armoured car services	284Other business services
	85250 Guard services	284Other business services
	85290 Other security services	284Other business services
<i>m. Related scientific and technical consulting services</i>	83510 Geological, geophysical and other prospecting services	280Architectural, engineering, and other technical services
	83520 Subsurface surveying services	280Architectural, engineering, and other technical services
	83530 Surface surveying services	280Architectural, engineering, and other technical services
	83540 Map making services	280Architectural, engineering, and other technical services
	83550 Weather forecasting and meteorological services	280Architectural, engineering, and other technical services
<i>n. Maintenance and repair of equipment (not including maritime vessels, aircraft or other transport equipment)</i>	87110 Maintenance and repair services of fabricated metal products, except machinery and equipment	284Other business services
	87120 *Maintenance and repair services of office and accounting machinery	284Other business services
	87130 *Computer hardware servicing, repair and maintenance	263Computer services
	87151 Repair services of electrical household appliances	N/A
	87152 Repair services of electrical machinery and apparatus n.e.c.	284Other business services
	87153 Repair services of telecommunication equipment and apparatus	284Other business services
	87154 Repair services of medical, precision and optical instruments	284Other business services
	87159 *Maintenance and repair services of machinery and equipment n.e.c.	284Other business services
	87210 Footwear and leather goods repair services	N/A
	87220 Watches, clocks and jewellery repair services	N/A
	87230 Garment and household textile repair services	N/A
	87240 Furniture repair services	N/A
	87290 Maintenance and repair services of other goods n.e.c.	284Other business services
<i>o. Building-cleaning services</i>	85310 *Disinfecting and exterminating services	284Other business services
	85320 Window cleaning services	284Other business services
	85330 General cleaning services	284Other business services
	85340 Specialized cleaning services	284Other business services
<i>p. Photographic services</i>	83811 Portrait photography services	284Other business services

	83812 Advertising and related photography services	284Other business services
	83813 Action photography services	284Other business services
	83814 Specialty photography services	284Other business services
	83815 Restoration, copying and retouching services of photography	284Other business services
	83819 Other photographic services	284Other business services
	83820 Photography processing services	284Other business services
<i>q. Packaging services</i>	85400 *Packaging services	284Other business services
<i>r. Printing, publishing</i>	86910 Publishing, on a fee or contract basis	284Other business services
	86921 Printing services and services related to printing, on a fee or contract basis	284Other business services
	86922 Reproduction services of recorded media, on a fee or contract basis	284Other business services
<i>s. Convention services</i>	85970 Trade fair and exhibition organization services	278Advertising, market research, and public opinion polling
<i>t. Other</i>	83410 Interior design services	284Other business services
	83490 *Other specialty design services	284Other business services
	83910 Translation and interpretation services	284Other business services
	83990 All other professional, scientific and technical services n.e.c.	280Architectural, engineering, and other technical services
	85910 Credit reporting services	284Other business services
	85920 Collection agency services	284Other business services
	85930 Telephone answering services	284Other business services
	85940 Duplicating services	284Other business services
	85950 Mailing list compilation and mailing services	284Other business services
	85990 *Other support services n.e.c.	284Other business services
2. Communication Services		
A. Postal services		
	68111 Postal services related to letters	246Postal and courier services
	68112 Postal services related to parcels	246Postal and courier services
	68113 Post office counter services	246Postal and courier services
	68119 Other postal services	246Postal and courier services
B. Courier services		
	64240 Miscellaneous local delivery services	246Postal and courier services
	68120 Courier services	246Postal and courier services
C. Telecommunication services		
<i>a. Voice telephone services</i>	84110 *Wired telecommunications services	247Telecommunications services
	84120 *Wireless telecommunications services	247Telecommunications services
<i>b. Packet-switched data transmission services</i>	84110 *Wired telecommunications services	247Telecommunications services
	84120 *Wireless telecommunications services	247Telecommunications services
	84130 *Satellite telecommunications services	247Telecommunications services
	84200 *On-line access services	247Telecommunications services
<i>c. Circuit-switched data transmission services</i>	84110 *Wired telecommunications services	247Telecommunications services
	84120 *Wireless telecommunications services	247Telecommunications services
	84130 *Satellite telecommunications services	247Telecommunications services
	84200 *On-line access services	247Telecommunications services
<i>d. Telex services</i>	84110 *Wired telecommunications services	247Telecommunications services
	84120 *Wireless telecommunications services	247Telecommunications services
	84130 *Satellite telecommunications services	247Telecommunications services
	84200 *On-line access services	247Telecommunications services
<i>e. Telegraph services</i>	84110 *Wired telecommunications services	247Telecommunications services

	84120 *Wireless telecommunications services	247Telecommunications services
<i>f. Facsimile services</i>	84110 *Wired telecommunications services	247Telecommunications services
	84120 *Wireless telecommunications services	247Telecommunications services
	84130 *Satellite telecommunications services	247Telecommunications services
<i>g. Private leased circuit services</i>	84110 *Wired telecommunications services	247Telecommunications services
	84120 *Wireless telecommunications services	247Telecommunications services
	84130 *Satellite telecommunications services	247Telecommunications services
	84200 *On-line access services	247Telecommunications services
<i>h. Electronic mail</i>	84110 *Wired telecommunications services	247Telecommunications services
	84120 *Wireless telecommunications services	247Telecommunications services
	84130 *Satellite telecommunications services	247Telecommunications services
	84200 *On-line access services	247Telecommunications services
<i>i. Voice mail</i>	84110 *Wired telecommunications services	247Telecommunications services
	84120 *Wireless telecommunications services	247Telecommunications services
	84130 *Satellite telecommunications services	247Telecommunications services
	84200 *On-line access services	247Telecommunications services
<i>j. On-line information and data retrieval</i>	84110 *Wired telecommunications services	247Telecommunications services
	84120 *Wireless telecommunications services	247Telecommunications services
	84130 *Satellite telecommunications services	247Telecommunications services
	84200 *On-line access services	247Telecommunications services
<i>k. Electronic data interchange (EDI)</i>	84110 *Wired telecommunications services	247Telecommunications services
	84120 *Wireless telecommunications services	247Telecommunications services
	84130 *Satellite telecommunications services	247Telecommunications services
	84200 *On-line access services	247Telecommunications services
<i>l. Enhanced/value added facsimile services, incl. store and forward, store and retrieve</i>	84110 *Wired telecommunications services	247Telecommunications services
	84120 *Wireless telecommunications services	247Telecommunications services
	84130 *Satellite telecommunications services	247Telecommunications services
	84200 *On-line access services	247Telecommunications services
<i>m. Code and protocol conversion</i>	N/A	N/A
<i>n. On line information and/or data processing (including transaction processing)</i>	83150 *Computer facilities management services	263Computer services
	85960 *Data processing services	263Computer services
<i>o. Other</i>	N/A	N/A
D. Audiovisual services		
<i>a. Motion picture and video tape production and distribution services</i>	96112 Audio post-production services	288Audio-visual and related services
	96121 *Motion picture, video tape and television programme production services	288Audio-visual and related services
	96130 Audiovisual production support services	288Audio-visual and related services
	96141 Motion picture, video tape and television programme distribution services	288Audio-visual and related services
	96142 Film and video post-production services	288Audio-visual and related services
	96149 Other services related to the production of motion pictures, video tapes and television and radio programmes	288Audio-visual and related services
<i>b. Motion picture projection services</i>	96151 Motion picture projection services	288Audio-visual and related services
	96152 Video tape projection services	288Audio-visual and related services
<i>c. Radio and television services</i>	96121 *Motion picture, video tape and television programme production services	288Audio-visual and related services
	96122 Radio programme production services	288Audio-visual and related services

	96160 Broadcasting (programming and scheduling) services	288Audio-visual and related services
<i>d. Radio and television transmission services</i>	84110 *Wired telecommunications services	247Telecommunications services
	84120 *Wireless telecommunications services	247Telecommunications services
	84130 *Satellite telecommunications services	247Telecommunications services
<i>e. Sound recording</i>	96111 Sound recording services	288Audio-visual and related services
<i>f. Other</i>	N/A	N/A
E. Other	N/A	N/A

3. Construction and related engineering services

A. General construction work

for buildings

54111 General construction services of one- and two-dwelling buildings	249Construction services
54112 General construction services of multi-dwelling buildings	249Construction services
54121 General construction services of industrial buildings	249Construction services
54122 General construction services of commercial buildings	249Construction services
54129 *General construction services of other non-residential buildings	249Construction services

B. General construction work

for civil engineering

54129 *General construction services of other non-residential buildings	249Construction services
54210 *General construction services of highways (except elevated highways), streets, roads, railways and airfield runways	249Construction services
54220 General construction services of bridges, elevated highways, tunnels and subways	249Construction services
54230 General construction services of harbours, waterways, dams, irrigation and other water works	249Construction services
54241 General construction services of long distance pipelines	249Construction services
54242 General construction services of long distance communication and power lines (cables)	249Construction services
54251 General construction services of local pipelines	249Construction services
54252 General construction services of local cables and related works	249Construction services
54260 General construction services of mines and industrial plant	249Construction services
54270 General construction services of outdoor sport and recreation facilities	249Construction services
54290 General construction services of other engineering works n.e.c.	249Construction services

C. Installation and assembly work

54342 Septic system installation services	249Construction services
54400 Assembly and erection of prefabricated constructions	249Construction services
54611 Electrical wiring and fitting services	249Construction services
54612 Fire alarm installation services	249Construction services
54613 Burglar alarm system installation services	249Construction services
54614 Residential antenna installation services	249Construction services
54619 Other electrical installation services	249Construction services
54621 Water plumbing services	249Construction services

54622 Drain laying services	249Construction services
54631 Heating installation services	249Construction services
54632 Ventilation and air conditioning installation services	249Construction services
54640 Gas fitting installation services	249Construction services
54650 Insulation services	249Construction services
54691 Lift and escalator installation services	249Construction services
54699 Other installation services n.e.c.	249Construction services
54770 Fencing and railing services	249Construction services

D. Building completion and finishing work

54210 *General construction services of highways (except elevated highways), streets, roads, railways and airfield runways	249Construction services
54710 Glazing services	249Construction services
54720 Plastering services	249Construction services
54730 Painting services	249Construction services
54740 Floor and wall tiling services	249Construction services
54750 Other floor laying, wall covering and wall papering services	249Construction services
54760 Wood and metal joinery and carpentry services	249Construction services
54790 Other building completion and finishing services	249Construction services

E. Other

54310 Demolition services	249Construction services
54320 *Site formation and clearance services	249Construction services
54330 Excavating and earthmoving services	249Construction services
54341 Water well drilling services	249Construction services
54511 Pile driving services	249Construction services
54512 Foundation services	249Construction services
54521 Building framing services	249Construction services
54522 Roof framing services	249Construction services
54530 Roofing and water proofing services	249Construction services
54540 Concrete services	249Construction services
54550 Structural steel erection services	249Construction services
54560 Masonry services	249Construction services
54570 Scaffolding services	249Construction services
54590 Other special trade construction services	249Construction services
54800 Renting services related to equipment for construction or demolition of buildings or civil engineering works, with operator	249Construction services
83211 *Architectural advisory and pre- design services	280Architectural, engineering, and other technical services
83331 *Engineering advisory and pre-design services for buildings	280Architectural, engineering, and other technical services
83332 *Engineering advisory and pre-design services for civil engineering works	280Architectural, engineering, and other technical services
83333 *Engineering advisory and pre-design services for industrial plant and processes	280Architectural, engineering, and other technical services
83339 *Engineering advisory and pre-design services for other projects	280Architectural, engineering, and other technical services
87159 *Maintenance and repair services of machinery and equipment n.e.c.	284Other business services

4. Distribution Services

A. Commission agents' services

6121 Wholesale trade services on a fee or contract basis, of agricultural rawmaterials and live animals	271Other trade-related services
6122 Wholesale trade services on a fee or contract basis, of food, beverages and tobacco	271Other trade-related services
6123 Wholesale trade services on a fee or contract basis, of textiles, clothing and footwear	271Other trade-related services
6124 Wholesale trade services on a fee or contract basis, of household appliances, articles and equipment	271Other trade-related services
6125 Wholesale trade services on a fee or contract basis, of miscellaneous consumer goods	271Other trade-related services
6126 Wholesale trade services on a fee or contract basis, of construction materials and hardware	271Other trade-related services
6127 Wholesale trade services on a fee or contract basis, of chemical and pharmaceutical products	271Other trade-related services
61282 Wholesale trade services on a fee or contract basis, of other transport equipment, except bicycles	271Other trade-related services
61283 Wholesale trade services on a fee or contract basis, of office machineryand equipment including office furniture	271Other trade-related services
61284 Wholesale trade services on a fee or contract basis, of computers and packaged software	271Other trade-related services
61285 Wholesale trade services on a fee or contract basis, of agricultural, lawnand garden machinery and equipment including tractors	271Other trade-related services
61286 Wholesale trade services on a fee or contract basis, of mining, construction and civil engineering machinery and equipment	271Other trade-related services
61287 Wholesale trade services on a fee or contract basis, of other industryspecific machinery and equipment and related operating supplies	271Other trade-related services
61289 *Wholesale trade services on a fee or contract basis, of other machineryand equipment n.e.c.	271Other trade-related services
6129 Wholesale trade services on a fee or contract basis, of other products	271Other trade-related services

B. Wholesale trade services

6111 Wholesale trade services, except on a fee or contract basis, of agricultural raw materials and live animals	N/A
N/A	270Merchanting

C. Retailing services

61181 Wholesale trade services, except on a fee or contract basis, of motor vehicles, motorcycles, snowmobiles and related parts and accessories	N/A
61281 Wholesale trade services on a fee or contract basis, of motor vehicles, motorcycles, snowmobiles and related parts and accessories	271Other trade-related services
621 *Non-specialized store retail trade services	N/A
622 *Specialized store retail trade services	N/A
623 *Mail order retail trade services	N/A
624 *Other non-store retail trade services	N/A

	625 *Retail trade services on a fee or contract basis	N/A
	N/A	270Merchanting
D. Franchising		
	51290 *Other non-financial intangible assets	266Royalties and license fees
E. Other		
	N/A	N/A
5. Educational Services		
A. Primary education services		
	92110 Preschool education services	895Education services
	92190 Other primary education services	895Education services
B. Secondary education services		
	92210 General secondary education services	895Education services
	92220 Higher secondary education services	895Education services
	92230 Technical and vocational secondary education services	895Education services
C. Higher education services		
	92310 Post-secondary technical and vocational education services	895Education services
	92390 University and other higher education services	895Education services
D. Adult education		
	92900 *Other education and training services	895Education services
E. Other education services		
	92900 *Other education and training services	895Education services
6. Environmental Services		
A. Sewage services		
	94110 Sewage treatment services	282Waste treatment and depollution
	94120 Tank emptying and cleaning services	282Waste treatment and depollution
B. Refuse disposal services		
	94211 Non-hazardous waste collection services	282Waste treatment and depollution
	94212 Non-hazardous waste treatment and disposal services	282Waste treatment and depollution
	94221 Hazardous waste collection services	282Waste treatment and depollution
	94222 Hazardous waste treatment and disposal services	282Waste treatment and depollution
C. Sanitation and similar services		
	94310 Sweeping and snow removal services	282Waste treatment and depollution
	94390 Other sanitation services	282Waste treatment and depollution
D. Other		
	94900 Other environmental protection services n.e.c.	282Waste treatment and depollution
7. Financial services		
A. All insurance and insurance-related services		
<i>a. Life, accident and health insurance services</i>	71311 Life insurance and individual pension services	254Life insurance and pension funding
	71312 Group pension services	254Life insurance and pension funding
	71410 Life reinsurance services	257Reinsurance
<i>b. Non-life insurance services</i>	71320 Accident and health insurance services	256Other direct insurance
	71331 Motor vehicle insurance services	256Other direct insurance

	71332 Marine, aviation, and other transport insurance services	256Other direct insurance
	71333 Freight insurance services	255Freight insurance
	71334 Other property insurance services	256Other direct insurance
	71335 General liability insurance services	256Other direct insurance
	71339 *Other non-life insurance services	256Other direct insurance
	71420 Accident and health reinsurance services	257Reinsurance
	71430 *Other non-life reinsurance services	257Reinsurance
<i>c. Reinsurance and retrocession</i>	71336 Credit and surety insurance services	256Other direct insurance
	71339 *Other non-life insurance services	256Other direct insurance
	71430 *Other non-life reinsurance services	257Reinsurance
<i>d. Services auxiliary to insurance (including broking and agency services)</i>	71610 Insurance brokerage and agency services	258Insurance services, auxiliary services
	71620 Insurance claims adjustment services	258Insurance services, auxiliary services
	71630 Actuarial services	258Insurance services, auxiliary services
	71690 Other services auxiliary to insurance	258Insurance services, auxiliary services

B. Banking and other financial services

<i>a. Acceptance of deposits and other repayable funds from the public</i>	71100 *Financial intermediation services, except investment banking, insurance services and pension services	260Financial services
<i>b. Lending of all types, incl., inter alia, consumer credit, mortgage credit, factoring and financing of commercial transaction</i>	71559 *Other services auxiliary to financial intermediation n.e.c.	260Financial services
<i>c. Financial leasing</i>	71100 *Financial intermediation services except investment banking, insurance services and pension services	260Financial services
<i>d. All payment and money transmission services</i>	71553 *Financial transactions processing and clearinghouse services	260Financial services
<i>e. Guarantees and commitments</i>	71100 *Financial intermediation services, except investment banking, insurance services and pension services	260Financial services
	71511 *Mergers and acquisition services	260Financial services
	71512 *Corporate finance and venture capital services	260Financial services
	71519 *Other services related to investment banking	260Financial services
<i>f. Trading for own account or for account of customers, whether on an exchange, in an over-the-counter market or otherwise, the following:</i>	71521 *Securities brokerage services	260Financial services
<i>- money market instruments (cheques, bills, certificate of deposits, etc.),</i>		
<i>- foreign exchange,</i>		
<i>- derivative products incl., but not limited to, futures and options,</i>		

- exchange rate and interest rate instruments, including products

such as swaps, forward rate agreements, etc.,

- transferable securities, - other negotiable instruments and

financial assets, incl. bullion

71522 *Commodity brokerage services	260	Financial services
71552 *Foreign exchange services	260	Financial services
71553 * Financial transactions processing and clearinghouse services	260	Financial services

g. Participation in issues of all

kinds of securities, incl. under-writing and placement as agents

(whether publicly or privately) and

provision of service related to such

issues

71521 *Securities brokerage services	260	Financial services
--------------------------------------	-----	--------------------

71522 *Commodity brokerage services	260	Financial services
-------------------------------------	-----	--------------------

71523 Processing and clearing services of securities transactions	260	Financial services
---	-----	--------------------

71531 *Portfolio management services	254	Life insurance and pension funding
	256	Other direct insurance
	260	Financial services

h. Money broking

71553 *Financial transactions processing and clearinghouse services	260	Financial services
---	-----	--------------------

i. Asset management, such as

cash or portfolio management, all forms of collective investment

management, pension fund management, custodial depository

and trust services

71100 *Financial intermediation services, except investment banking, insurance services and pension services	260	Financial services
--	-----	--------------------

71200 Investment banking services	260	Financial services
-----------------------------------	-----	--------------------

71511 *Mergers and acquisition services	260	Financial services
---	-----	--------------------

71512 *Corporate finance and venture capital services	260	Financial services
---	-----	--------------------

71519 *Other services related to investment banking	260	Financial services
---	-----	--------------------

71531 *Portfolio management services	254	Life insurance and pension funding
	256	Other direct insurance
	260	Financial services

71532 Trust services	260	Financial services
----------------------	-----	--------------------

j. Settlement and clearing services

for financial assets, incl. securities,

derivative products and other

negotiable instruments

k. Advisory and other auxiliary

71553 *Financial transactions processing and clearinghouse services	260	Financial services
---	-----	--------------------

71100 *Financial intermediation services,	260	Financial services
---	-----	--------------------

financial services on all the activities in article 1B of MTN.TNC/W/50, incl. credit reference and analysis, investment and portfolio research and advice, advice on acquisitions and on corporate restructuring and strategy

71533 *Custody services	260Financial services
71541 *Financial market operational services	260Financial services
71542 *Financial market regulatory services	260Financial services
71549 *Other financial market administration services	260Financial services
71551 Financial consultancy services	260Financial services
71552 *Foreign exchange services	260Financial services
71553 *Financial transactions processing and clearinghouse services	260Financial services
71559 *Other services auxiliary to financial intermediation n.e.c.	260Financial services
85400 *Packaging services	260Financial services
I. Provision and transfer of financial information, and financial data processing and related software by providers of other financial services	71533 *Custody services 260Financial services

71541 *Financial market operational services	260Financial services
71542 *Financial market regulatory services	260Financial services

C. Other

N/A

N/A

8. Health related and social services

A. Hospital services

93110 Hospital services	896Health services
-------------------------	--------------------

B. Other human health services

93192 Ambulance services	896Health services
93193 Residential health facilities services other than hospital services	896Health services
93199 Other human health services n.e.c.	896Health services

C. Social services

93311 Welfare services delivered through residential institutions to elderly persons and persons with disabilities	897Other personal, cultural, and recreational services
93319 Other social services with accommodation	897Other personal, cultural, and recreational services
93321 Child day-care services	897Other personal, cultural, and recreational services
93322 Guidance and counselling services n.e.c. related to children	897 Other personal, cultural, and recreational services
93323 Welfare services without accommodation	897 Other personal, cultural, and recreational services
93324 Vocational rehabilitation services	897 Other personal, cultural, and recreational services
93329 Other social services without accommodation	897 Other personal, cultural, and recreational services

D. Other

N/A

N/A

9. Tourism and travel related**A. Hotels and restaurants****(incl. catering)**

63110 Hotel and motel lodging services

957 Expenditure on accommodation and restaurant services

63191 Holiday centre and holiday home services

957 Expenditure on accommodation and restaurant services

63192 Letting services of furnished accommodation

957 Expenditure on accommodation and restaurant services

63193 Youth hostel services

957 Expenditure on accommodation and restaurant services

63194 Children's training and holiday camp services

957 Expenditure on accommodation and restaurant services

63195 Camping and caravanning site services

957 Expenditure on accommodation and restaurant services

63199 Other lodging services n.e.c.

957 Expenditure on accommodation and restaurant services

63210 Meal serving services with full restaurant services

957 Expenditure on accommodation and restaurant services

63220 Meal serving services in self-service facilities

957 Expenditure on accommodation and restaurant services

63230 Caterer services, providing meals to outside

897 Other personal, cultural, and recreational services

63290 Other food serving services

897 Other personal, cultural, and recreational services

957 Expenditure on accommodation and restaurant services

63300 Beverage serving services for consumption on the premises

957 Expenditure on accommodation and restaurant services

B. Travel agencies and tour operators services

67811 Travel agency services

284 Other business services

67812 Tour operator services

284 Other business services

67813 Tourist information services

284 Other business services

C. Tourist guides services

67820 Tourist guide services

284 Other business services

D. Other

N/A

N/A

10. Recreational, Cultural and Sporting Services**A. Entertainment Services****(incl. theatre, live bands and circus services)**

96210 Performing arts event promotion and organization services

897 Other personal, cultural, and recreational services

96220 Performing arts event production and presentation services

897 Other personal, cultural, and recreational services

96230 Performing arts facility operation services

897 Other personal, cultural, and recreational services

96290 Other performing arts and live entertainment services

897 Other personal, cultural, and recreational services

96310 Services of performing artists

288 Audio-visual and related services

96320 Services of authors, composers,

897 Other personal, cultural, and recreational services

sculptors and other artists, except performing artists

288 Audio-visual and related services

96620 *Support services related to sports and recreation

897 Other personal, cultural, and recreational services

897 Other personal, cultural, and recreational services

	96910 Amusement park and similar attraction services	897Other personal, cultural, and recreational services
B. News Agency Services		
	84410 News agency services to newspapers and periodicals	889News agency services
	84420 News agency services to audio- visual media	889News agency services
C. Libraries, Archives, Museums and Other Cultural Services		
	84510 Library services	897Other personal, cultural, and recreational services
	84520 Archive services	897Other personal, cultural, and recreational services
	96411 Museum services except for historical sites and buildings	897Other personal, cultural, and recreational services
	96412 Preservation services of historical sites and buildings	897Other personal, cultural, and recreational services
	96421 Botanical and zoological garden services	897Other personal, cultural, and recreational services
	96422 Nature reserve services including wildlife preservation services	897Other personal, cultural, and recreational services
D. Sporting and other recreational services		
	85990 *Other support services n.e.c.	284Other business services
	96510 Sports and recreational sports event promotion and organization services	897Other personal, cultural, and recreational services
	96520 Sports and recreational sports facility operation services	897Other personal, cultural, and recreational services
	96590 Other sports and recreational sports services	897Other personal, cultural, and recreational services
	96610 Services of athletes	897Other personal, cultural, and recreational services
	96620 *Support services related to sports and recreation	897Other personal, cultural, and recreational services
	96920 Gambling and betting services	897Other personal, cultural, and recreational services
	96930 Coin-operated amusement machine services	897Other personal, cultural, and recreational services
	96990 Other recreation and amusement services n.e.c.	897Other personal, cultural, and recreational services
E. Other		
	N/A	N/A
11. Transport Services		
A. Maritime Transport Services		
<i>a. Passenger transportation</i>	65111 Coastal and transoceanic water transport services of passengers by ferries	207Sea transport, passenger
	65119 Other coastal and transoceanic water transport services of passengers	207Sea transport, passenger
<i>b. Freight transportation</i>	65121 Coastal and transoceanic water transport services of refrigerated freight by refrigerator vessels	208Sea transport, freight
	65122 Coastal and transoceanic water transport services of bulk liquid freight by tankers	208Sea transport, freight
	65123 Coastal and transoceanic water transport services of containerized freight by container ships	208Sea transport, freight
	65129 Other coastal and transoceanic water transport services of other freight	208Sea transport, freight
<i>c. Rental of vessels with crew</i>	65130 Rental services of vessels for coastal and transoceanic water transport with operator	207Sea transport, passenger
		208Sea transport, freight
<i>d. Maintenance and repair of vessels</i>	87149 *Maintenance and repair services of other transport equipment	209Sea transport, other
		232Other supporting and auxiliary transport services

<i>e. Pushing and towing services</i>	65140 Towing and pushing services on coastal and transoceanic waters	209Sea transport, other
<i>f. Supporting services for maritime transport</i>	67300 *Navigational aid services	232Other supporting and auxiliary transport services
	67610 *Port and waterway operation services (excl. cargo handling)	209Sea transport, other
	67620 *Pilotage and berthing services	209Sea transport, other
	67630 *Vessel salvage and refloating services	209Sea transport, other
	67690 *Other supporting services for water transport	209Sea transport, other
	85310 *Disinfecting and exterminating services	284Other business services
B. Internal Waterways Transport		
<i>a. Passenger transportation</i>	65211 Inland water transport services of passengers by ferries	228Inland waterway transport, passenger
	65219 Other inland water transport services of passengers	228Inland waterway transport, passenger
<i>b. Freight transportation</i>	65221 Inland water transport services of freight by refrigerator vessels	229Inland waterway transport, freight
	65222 Inland water transport services of freight by tankers	229Inland waterway transport, freight
	65229 Other inland water transport services of freight	229Inland waterway transport, freight
<i>c. Rental of vessels with crew</i>	65230 Rental services of inland water vessels with operator	228Inland waterway transport, passenger 229Inland waterway transport, freight
<i>d. Maintenance and repair of vessels</i>	87149 *Maintenance and repair services of other transport equipment	232Other supporting and auxiliary transport services
<i>e. Pushing and towing services</i>	65240 Towing and pushing services on inland waters	230Inland waterway transport, other
<i>f. Supporting services for internal waterway transport</i>	67300 *Navigational aid services	232Other supporting and auxiliary transport services
	67610 *Port and waterway operation services (excl. cargo handling)	230Inland waterway transport, other
	67620 *Pilotage and berthing services	230Inland waterway transport, other
	67630 *Vessel salvage and refloating services	230Inland waterway transport, other
	67690 *Other supporting services for water transport	230Inland waterway transport, other
C. Air Transport Services		
<i>a. Passenger transportation</i>	66110 Scheduled air transport services of passengers	211Air transport, passenger
	66120 Non-scheduled air transport services of passengers	211Air transport, passenger
<i>b. Freight transportation</i>	66210 Air transport services of letters and parcels	212Air transport, freight
	66290 Air transport services of other freight	212Air transport, freight
<i>c. Rental of aircraft with crew</i>	66400 Rental services of aircraft with operator	211Air transport, passenger 212Air transport, freight
<i>d. Maintenance and repair of aircraft</i>	87149 *Maintenance and repair services of other transport equipment	213Air transport, other
	67710 Airport operation services (excl. cargo handling)	232Other supporting and auxiliary transport services
<i>e. Supporting services for air transport</i>	67720 Air traffic control services	213Air transport, other
	67790 Other supporting services for air or space transport	213Air transport, other
	85310 *Disinfecting and exterminating services	284Other business services
D. Space Transport		
	66300 Transport services via space	218Space transport

E. Rail Transport Services

<i>a. Passenger transportation</i>	64111 Interurban railway transport services of passengers	220Rail transport, passenger
	64112 Urban and suburban railwaytransport services of passengers	220Rail transport, passenger
<i>b. Freight transportation</i>	64121 Railway transport services of freight by refrigerator cars	221Rail transport, freight
	64122 Railway transport services of freight by tanker cars	221Rail transport, freight
	64123 Railway transport services of containerized freight by flat cars	221Rail transport, freight
	64124 Railway transport services of letters and parcels	221Rail transport, freight
	64129 Other railway transport services of freight	221Rail transport, freight
<i>c. Pushing and towing services</i>	64130 Railway pushing or towing services	222Rail transport, other
<i>d. Maintenance and repair of rail transport equipment</i>	87149 *Maintenance and repair services of other transport equipment	222Rail transport, other
		232Other supporting and auxiliary transport services
<i>e. Supporting services for rail transport</i>	67400 Supporting services for railway transport	222Rail transport, other

F. Road Transport Services

<i>a. Passenger transportation</i>	64211 Urban and suburban scheduled road transport services of passengers	224Road transport, passenger
	64212 Urban and suburban special purpose scheduled road transport services of passengers	224Road transport, passenger
	64213 Interurban scheduled road transport services of passengers	224Road transport, passenger
	64214 Interurban special purpose scheduled road transport services of passengers	224Road transport, passenger
	64219 Other scheduled road transport services of passengers n.e.c.	224Road transport, passenger
	64221 Taxi services	224Road transport, passenger
	64222 Rental services of passenger cars with operator	224Road transport, passenger
	64223 Rental services of buses and coaches with operator	224Road transport, passenger
	64224 Road transport services of passengers by man- or animal- drawn vehicles	224Road transport, passenger
	64229 Other non-scheduled road transport services of passengers n.e.c.	224Road transport, passenger
<i>b. Freight transportation</i>	64231 Road transport services of freight by refrigerator vehicles	225Road transport, freight
	64232 Road transport services of freight by tank trucks or semi-trailers	225Road transport, freight
	64233 Road transport services of containerized freight by trucks equipped with a container chassis	225Road transport, freight
	64234 Road transport services of freight by man- or animal-drawn vehicles	225Road transport, freight
	64235 Moving services of household and office furniture and other goods	225Road transport, freight
	64236 Road transport services of letters and parcels	225Road transport, freight
	64239 Other road transport services of freight	225Road transport, freight
<i>c. Rental of commercial</i>	64250 Rental services of trucks with	224Road transport, passenger

vehicles

with operatoroperator

<i>d. Maintenance and repair of road transport equipment</i>	87141 Maintenance and repair services of motor vehicles	225Road transport, freight 226Road transport, other
	87143 Maintenance and repair services of trailers, semi-trailers and other motor vehicles n.e.c.	226Road transport, other
<i>e. Supporting services for road transport services</i>	67510 Bus station services	226Road transport, other
	67520 Highway, bridge and tunnel operation services	226Road transport, other
	67530 Parking lot services	226Road transport, other
	67590 Other supporting services for road transport	226Road transport, other

G. Pipeline Transport

<i>a. Transportation of fuels</i>	64310 Transport services via pipeline of petroleum and natural gas	231Pipeline transport and electricity transmission
<i>b. Transportation of other goods</i>	64390 Transport services via pipeline of other goods	231Pipeline transport and electricity transmission

H. Services auxiliary to all modes of transport

<i>a. Cargo-handling services</i>	67110 Container handling services	232Other supporting and auxiliary transport services
	67190 Other cargo handling services	232Other supporting and auxiliary transport services
<i>b. Storage and warehouse services</i>	67210 Refrigerated storage services	232Other supporting and auxiliary transport services
	67220 Bulk liquid or gas storage services	232Other supporting and auxiliary transport services
	67290 Other storage or warehousing services	232Other supporting and auxiliary transport services
<i>c. Freight transport agency services</i>	67910 *Freight transport agency services and other auxiliary freight transport services	232Other supporting and auxiliary transport services
<i>d. Other</i>	67910 *Freight transport agency services and other auxiliary freight transport services	232Other supporting and auxiliary transport services
	67990 Other supporting transport services n.e.c.	232Other supporting and auxiliary transport services

I. Other transport services

N/A

N/A

12. Other services not included elsewhere

95110 Services furnished by business and employers organizations	897Other personal, cultural, and recreational services
95120 Services furnished by professional organizations	897Other personal, cultural, and recreational services
95200 Services furnished by trade unions	897Other personal, cultural, and recreational services
95910 Religious services	897Other personal, cultural, and recreational services
95920 Services furnished by political organizations	897Other personal, cultural, and recreational services
95991 Civic betterment and community facility support services	897Other personal, cultural, and recreational services
95992 Special group advocacy services	897Other personal, cultural, and recreational services
95993 Services provided by youth associations	897Other personal, cultural, and recreational services
95999 Other services provided by membership organizations n.e.c.	897Other personal, cultural, and recreational services
97110 Coin-operated laundry services	897Other personal, cultural, and recreational services

97120 Dry cleaning services (including fur product cleaning services)	897Other personal, cultural, and recreational services
97130 Other textile cleaning services	897Other personal, cultural, and recreational services
97140 Pressing services	897Other personal, cultural, and recreational services
97150 Dyeing and colouring services	897Other personal, cultural, and recreational services
97210 Hairdressing and barbers' services	897Other personal, cultural, and recreational services
97220 Cosmetic treatment, manicuring and pedicuring services	897Other personal, cultural, and recreational services
97230 Physical well-being services	897Other personal, cultural, and recreational services
97290 Other beauty treatment services n.e.c.	897Other personal, cultural, and recreational services
97310 Cemeteries and cremation services	897Other personal, cultural, and recreational services
97320 Undertaking services	897Other personal, cultural, and recreational services
97910 Escort services	897Other personal, cultural, and recreational services
97990 Other miscellaneous services n.e.c.	897Other personal, cultural, and recreational services
98000 Domestic services	897Other personal, cultural, and recreational services
99000 Services provided by extraterritorial organizations and bodies	292Embassies and consulates293Military units and agencies

(3)

STRUCTURE OF ISCO-88

Major Groups	Submajor groups	Minor groups	Unit groups	ISCO skill level
1. Legislators, senior officials and managers (main tasks consist of determining and formulating government policies, as well as laws and public regulations, overseeing their implementation, representing governments and acting on their behalf, or planning, directing and co-ordinating the policies and activities of enterprises, or departments)	3	8	33	--
2. Professionals (main tasks require a high degree of professional knowledge and experience in the fields of physical and life sciences, or social sciences and humanities. Main tasks consist of increasing the existing stock of knowledge, applying scientific and artistic concepts and theories to the solution of problems and teaching about the foregoing in a systematic manner)	4	18	55	4th
3. Technicians and associate professionals (main tasks require technical knowledge and experience in one or more fields of physical and life sciences, or social sciences and humanities. Main tasks consist of carrying out technical work connected with the application of concepts and operational methods in the above-mentioned fields, and teaching at certain educational levels).	4	21	73	3rd
4. Clerks (main tasks require the knowledge and experience necessary to organise, store, compute and retrieve information. Main tasks include performing secretarial duties, operating word processors and other office machines, recording and computing numerical data, and performing a number of customer-oriented clerical duties, mostly in connection with mail services, money-handling operations and appointments).	2	7	23	2nd
5. Service workers and shop and market sales workers (main task require the knowledge and experience necessary to provide personal and protective services, and to sell goods at shops or at markets. Main tasks include providing services related to house-keeping, catering, personal care, protection of individuals and property, and to maintaining law and order, or selling goods in shops or at markets.)	2	9	23	2nd
6. Skilled agricultural and fishery workers	2	6	17	2nd
7. Craft and related trades workers	4	16	70	2nd
8. Plant and machine operators and assemblers	3	20	70	2nd
9. Elementary occupations	3	10	25	1st
10. Armed forces	1	1	1	--
Total	28	116	390	

Source: ISCO-88 (amended to include definition of categories). NOTE: no skill levels have been attributed to either category 1 (legislators, senior officials and managers) nor major group 0 (armed forces) as skills for executing task and duties of occupations belonging to each of these groups vary too much to be linked to ISCO skill levels.

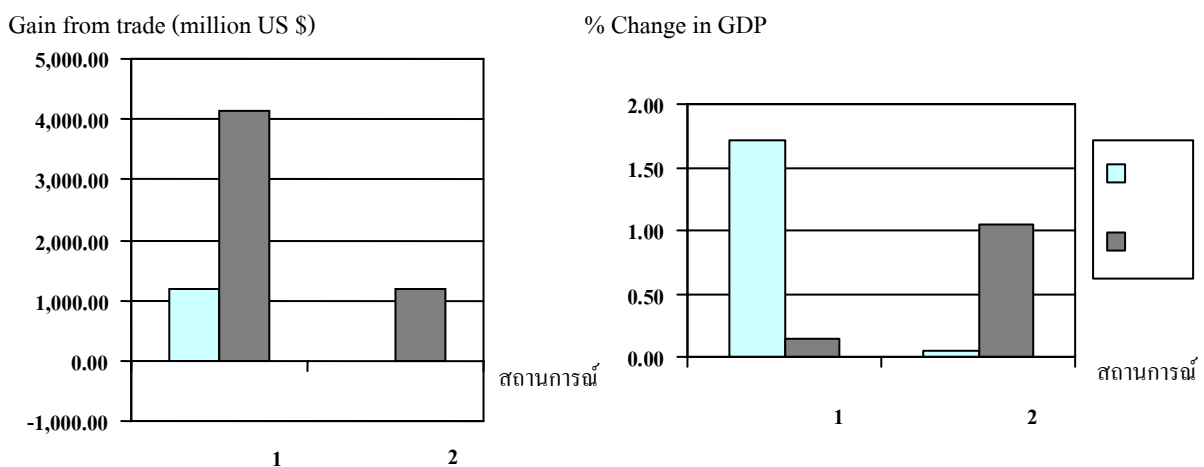
1.

ข้อเสนอเชิงนโยบายในที่นี่ได้จัดทำขึ้นภายใต้ผลของการจำลองสถานการณ์ที่ได้ประมาณการขึ้นมาจากตัวแบบ GTAP การวิเคราะห์รายสาขาและจากการเจรจาจัดทำรอบความตกลงในการเจรจาที่กำลังดำเนินอยู่ ณ เวลาปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะรักษาหรือให้ได้ gain ของประเทศไทยจากการจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างอาเซียนและเกาหลีเป็นสำคัญ

1.1 Maximized Gain from Trade + Advantage Sectors Criteria

เมื่อเปรียบเทียบผลกระทบจากการจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีฯ ในระหว่างสถานการณ์ที่ 1 และ 2 พบว่าสินค้าเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมวดข้าวเป็นสินค้า/อุตสาหกรรมหลักที่ทำให้เกิด gain จากข้อตกลงเขตการค้าเสรีมากที่สุด ในขณะที่ดัชนี IIT และ/หรือ MIIT ก็ชี้ให้เห็นถึงความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบในสินค้าข้าวของประเทศไทย การจัดทำรอบความตกลงจึงจำเป็นต้องนำเอาสินค้าข้าวมาเป็นตัวตั้งในการเจรจา เพราะหากยอมให้ข้าวไปอยู่ใน highly sensitive track ตาม modality ที่เกาหลีเสนอ ประเทศไทยก็จะได้รับผลประโยชน์ที่น้อยมากจาก USD. 1,196.36 มาเหลือเพียง USD. -8.97 และ growth ของ GDP ลดลงจาก 1.71 เหลือเพียง 0.04 ในขณะที่ฝ่ายเกาหลีจะมี gain from trade เพิ่มขึ้นจาก USD. 4,133.3 เป็น USD. 1,189.55 และมี growth ของ GDP เพิ่มขึ้นจาก 0.15 เป็น 1.05

รูปที่ 5.1 สรุปผลประโยชน์ของไทยและเกาหลีจากการลดอัตราภาษีตามสถานการณ์ที่ 1 และ 2

เหตุผลหลักในข้อเสนอนี้ก็คือ การส่งออกสินค้าในหมวดข้าวจะเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมากภายใต้การจำลองสถานการณ์ลดภาษี และเป็นรายได้หลักจากการเปิดเสรีทางการค้า (ตารางที่ 3.7) เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของการส่งออกข้าวจาก USD. 3.741 million มาเป็น USD. 3,289.402 million แม้ว่าตามสถานการณ์ที่ 2 สินค้าในหมวดเนื้อสัตว์แปรรูปอื่นๆ และหมวดอาหารแปรรูปอื่นๆ จะมีมูลค่าการค้าเพิ่มขึ้น (USD. 163.34 million + USD. 60.80 million) ภายใต้เงื่อนไขไม่มีการลดภาษี (ตารางที่ 3.12) แต่ก็ทดแทน net gain จากการส่งออกข้าวได้เพียงประมาณร้อยละ 7 ของ net gain จากการส่งออกข้าวที่มีถึง USD. 3,285.66 million ในขณะที่สินค้าในหมวดอุตสาหกรรม ทางฝ่ายเกาหลีมีความได้เปรียบมากกว่าและสินค้าในหมวดบริการก็ยังมีขนาดเล็กและขาดความชัดเจนว่าจะทดแทนสินค้าในหมวดเกษตรได้อย่างไรในระยะสั้น

จุดยืนในการเจรจาโดยเกณฑ์นี้ก็คือ เปิดตลาดข้าวโดยยอมแลกกับสินค้าอื่นหากจำเป็น เช่น รถยนต์นำเข้าสำเร็จรูป ที่มีความจุกระบอกสูบเกินกว่า 3,000 c.c. หรือสินค้าในหมวดเคมีภัณฑ์ ยาง และพลาสติก เป็นต้น เนื่องจาก net gain ที่ได้จากการเปิดตลาดข้าวที่ได้แสดงไว้ข้างต้น

1.2 Minimized Loss from Trade + Cooperative Sectors Criteria

ภายใต้สถานการณ์ที่ 2 การใช้ความได้เปรียบในเชิงเปรียบเทียบ ดังแสดงได้จากดัชนี IIT หรือ MIIT ที่มีค่าต่ำกว่า 0.3 อาจมีข้อจำกัดในการปรับปรุงสถานะของ gain from trade ให้ดีขึ้นเหมือนในสถานการณ์ที่ 1 เนื่องจากสินค้าในหมวดข้าวเปลือกไม่ได้รวมอยู่ในการพิจารณา นโยบายที่น่าจะเป็นไปได้ก็คือ การลดความเสียหายจากการขาดดุลการค้าที่จะเกิดขึ้นจากการจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีฯ และพยายามเพิ่มการส่งออกเพื่อให้ได้ดุลการค้าเพิ่มขึ้น

การป้องกันสินค้าในหมวดที่จะขาดดุลการค้าเพิ่มขึ้นจากการลดภาษีดังแสดงใน ตารางที่ 3.12 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสินค้าอุตสาหกรรมภายใต้ highly sensitive track โดยอาจเริ่มพิจารณาจากสินค้าในหมวดผลิตภัณฑ์จากโลหะ ไปจนถึง อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (ลำดับที่ 4 – 11 ในตารางที่ 5.1)

ในขณะเดียวกันควรเจรจาให้สินค้าที่มีความได้เปรียบในดุลการค้าที่เพิ่มขึ้นจากการลดภาษีให้อยู่ใน normal track โดยอาจพิจารณาจากสินค้าเกษตร 5 อันดับแรกในตารางที่ 3.12 เป็นจุดเริ่มต้น

สินค้าที่ควรพิจารณาเป็น cooperative sectors อาจพิจารณาได้จากดัชนี IIT หรือ MIIT ที่มีค่ามากกว่า 0.7 ในตารางที่ 3.14 หรือ 3.15 เพื่อเป็นแนวทางในการแสวงหาความร่วมมือระหว่างไทยและเกาหลี

ตารางที่ 5.1 สรุปจุดยืนในการเจรจาภายใต้สถานการณ์ที่ 2

	Min. Loss from Trade		Cooperation
เกณฑ์ในการพิจารณา	ขาดดุลการค้าเพิ่มจากการเปิดเสรีฯ	เกินดุลการค้าเพิ่มจากการเปิดเสรีฯ	MIIT > 0.7
จุดยืนในการเจรจา	Sensitive/Highly Sensitive Track	Normal Track	Normal Track
	1. Paper Products 2. Wearing apparel 3. Manufactures nec. 4. Metals nec. 5. Metal Products 6. Ferrous Metals 7. Machinery and equipment nec. 8. Motor Vehicles & parts 9. Textiles 10. Chemical, Rubber & Plastic 11. Electronic equipment	1. Meat Products nec. 2. Food Products nec. 3. Crop nec. 4. Vegetables, Fruits & Nuts 5. Sugar	1. Wheat 2. Textiles 3. Business Sector 4. Trade 5. Construction 6. Communication

ข้อเสนอของชนิด/ประเภทของสินค้า ในรายสาขาหรือกลุ่มสินค้าตามข้อเสนอในสถานการณ์ที่ 1 และ 2 จะปรากฏในภาคผนวก 5 (1)

1.3 เสนอให้ทำ Positive List ที่จะลดหรือยกเว้นภาษีให้สินค้าประเภทใดบ้าง เพื่อใช้เป็นหลักในการเจรจา ทั้งนี้เนื่องจาก

(1) จะเห็นได้ชัดว่าแต่ละฝ่ายมุ่งเน้นหนักไปในเรื่องใด ซึ่งจะทำให้สามารถใช้เป็นตัวต่อรอง (trade off chips) ได้

(2) เพราะหากเป็น negative list ซึ่งระบุว่าไม่รวมสินค้าใดบ้าง จะมีผลทางกฎหมายให้ตีความได้ว่าครอบคลุมถึงสินค้าอย่างอื่นทั้งหมด

(3) ทำให้การจัดทำกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า (ROO) และกลไกการขจัดข้อพิพาท (DSM) สามารถรองรับความประสงค์ของคู่เจรจาได้อย่างถูกต้องและชัดเจน

ทั้งนี้จำเป็นต้องใช้ถ้อยคำที่เห็นได้ค่อนข้างชัดเจนว่า สินค้าแต่ละประเภทยังมีลักษณะอย่างไร

2-3

(เพื่อมิให้มีการตีความบิดเบือนเป็นอย่างอื่น

ได้) เนื่องจากในแง่กฎหมาย หากสินค้าซึ่งถึงแม้ถ้อยคำจะเปิดช่องให้ครอบคลุมถึงได้ หากมีลักษณะสำคัญแตกต่างจากตัวอย่างก็ไม่ถือว่าเข้าข่ายประเภทสินค้านั้นๆ

1.4 ข้อสังเกตบางประการ

(1) โดยเปรียบเทียบระหว่างข้อเสนอทั้ง 2 ที่ปรากฏใน 1.1 และ 1.2 อาจกล่าวได้ว่า ข้อเสนอแรก (1.1) อาจเป็น first best policy ที่สอดคล้องกับเป้าหมายของการเจรจาเปิดเสรีทางการค้าในระบบทวิภาคีมากที่สุด เนื่องจาก (ก) เป็นการเปิดเสรีใน substantially sector ของไทยมากที่สุด และ (ข) ง่ายต่อการเจรจา เพราะมี focus อยู่ที่สินค้าหลักเพียงตัวเดียว เมื่อเปรียบเทียบกับข้อเสนอที่สอง (1.2) ที่ยุ่งยาก และผลประโยชน์จากการเปิดเสรีน้อยกว่ามาก

(2) สินค้าในหมวดข้าวของไทยและรถยนต์ของเกาหลี อาจถือได้ว่าเป็น Gordian Knot ที่สำคัญและเป็นรูปธรรมระหว่างทั้ง 2 ประเทศมากที่สุด การบรรลุถึงข้อตกลงการเปิดเสรีการค้าทวิภาคีโดยปราศจากการเปิดตลาดสินค้าข้าวของไทย ย่อมไม่เป็นผลดีต่อข้อตกลงดังกล่าวกับสาธารณชน และเช่นเดียวกันในกรณีรถยนต์ของเกาหลี การบรรลุข้อตกลงเปิดเสรีข้าวกับรถยนต์ ทำให้ผู้เจรจาสามารถอ้างได้ว่ามี reciprocal gain ระหว่างกันในตลาดหลักว่าเป็น win-win solution ระหว่างกันอย่างชัดเจน

(3) การเปิดเสรีฯ สินค้ารถยนต์สำเร็จรูป ความจุกระบอกสูบเกินกว่า 3,000 c.c. อาจเป็นข้อตกลงที่ส่งผลให้การเจรจาทวิภาคีกับคู่ค้าอื่นๆ เช่น ไทย-ญี่ปุ่น หรือ อาเซียน-ญี่ปุ่น สามารถบรรลุถึงข้อสรุปได้ง่ายขึ้น เพราะเกาหลีกับญี่ปุ่นต่างก็มีแนวโน้มที่จะแข่งขันกันเปิดตลาดสินค้าของตนเองในภูมิภาคนี้อยู่แล้ว การที่เกาหลีสามารถบรรลุข้อตกลงในตลาดสำคัญของตน ในขณะที่คู่แข่ง เช่น ญี่ปุ่น ยังไม่สามารถกระทำได้ ย่อมเป็นตัวเร่งเร้าที่สำคัญต่อคู่เจรจา เช่น ญี่ปุ่น ในการโอนอ่อนผ่อนตามข้อเสนอของไทยไม่มากนัก

(4) ในเรื่องการค้าบริการและการลงทุนนั้น ในปัจจุบันอยู่ในกระบวนการเจรจาทำข้อตกลงในรายละเอียดเพื่อเสริมความตกลงแม่บทในกรอบของ AFAS ที่มีได้อยู่ภายใต้กรอบของความตกลงจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนหรือที่รู้จักในชื่อของ AFTA

AFAS จึงเป็นความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียนที่ยังไม่ได้บรรลุข้อตกลงที่ชัดเจน มีแต่เพียงกรอบให้เจรจากัน นอกจากนี้แล้วในการเจรจา AKFTA ก็มีลำดับการเจรจาในเรื่องการค้าบริการภายหลังจากการบรรลุข้อตกลงการค้าสินค้า (TIG) เพราะฉะนั้นหากทำความเข้าใจถึงผลประโยชน์ของฝ่ายไทยแต่เพียงฝ่ายเดียวย่อมส่งผลกระทบต่อความตกลงเรื่องการค้าบริการในอาเซียนที่กำลังเจรจาอยู่หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าภายในอาเซียนด้วยกรอบ AFAS ก็ยังไม่มีรายละเอียดหรือกฎระเบียบที่สามารถนำมาอ้างอิงได้ในแต่ละสาขา หากไทยหรือรัฐสมาชิกของ AFAS ไปทำข้อตกลงที่ย่อมเป็นการตัดสินใจล่วงหน้า (Predetermine) ต่อความตกลง AFAS ที่จะมีต่อไปจึงไม่สมควรที่จะกระทำ

1.5 จุดยืนในการเจรจา

จากการประมวลผลกระทบและข้อสังเกตต่างๆ ที่ปรากฏในรายงานนี้ จุดยืนในการเจรจาของประเทศไทย ในภาพรวมควรเป็นดังนี้

(1) สถานะของคู่สัญญาจะมีผลอย่างมากต่อไทยและอาเซียน เนื่องจากหากไม่มีการทำสัญญาทวิภาคีในนามอาเซียนกับเกาหลีก็ไม่สามารถที่จะนำผลประโยชน์ของกลุ่มสมาชิกอาเซียนไปเจรจาต่อรองเพราะโดยพื้นฐานแล้วการเจรจาในนามอาเซียนหมายความว่า คู่เจรจา(เกาหลี) ย่อมจะได้ประโยชน์ จากการเจรจาเพียงครั้งเดียวแล้วผูกพันกับรัฐสมาชิก 10 ประเทศ ซึ่งทางฝ่ายเกาหลีย่อมต้องมีข้อเสนอที่ดีกว่ากรณีเจรจาและทำสัญญากับรัฐสมาชิกอาเซียนแต่เพียงลำพัง หากประสงค์จะเจรจาในนามของรัฐสมาชิกที่มีอาเซียนก็ควรที่จะแยกเจรจาและทำสัญญาเพราะจะไม่มีการสับสนหรือขัดแย้งในผลประโยชน์ที่จะนำมาแลกเปลี่ยนกับคู่เจรจา (เกาหลี)

(2) ข้อบกพร่องที่สำคัญของการเจรจาในนามอาเซียนแบบที่ได้กระทำกับจีนและจะมีผลต่อการเจรจา AKFTA หากยึดถือรูปแบบเป็นแบบอย่างในการเจรจาก็คือแต่ละรัฐสมาชิกมีแนวโน้มที่จะเสนอสิ่งจูงใจ (incentive) ในนามของรัฐสมาชิกให้ดีกว่าของอาเซียนเพื่อให้ได้ในสิ่งที่ต้องการ และมีโอกาสอย่างมากที่จะทำให้ข้อตกลง AFTA เป็นสิ่งที่ inferior หรือด้อยกว่าข้อตกลงของรัฐสมาชิกที่ทำกับคู่เจรจา

(3) หากสถานะของคู่สัญญามิใช่ในนามของอาเซียนหรือยังไม่แน่ชัดว่าจะเข้าไปในของอาเซียนหรือไม่ **ประเทศไทยไม่ควรจะเจรจาต่อไป** เพราะมีโอกาสอย่างมากที่จะมีการขัดแย้งในผลประโยชน์และ/หรือ นำเอาผลประโยชน์ของฝ่ายไทยมาเป็นเครื่องต่อรองโดยสมาชิกอื่นๆ เสมือนหนึ่งมีการเจรจาในนามอาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการค้าบริการที่หากรัฐสมาชิกใดสามารถเจรจาตกลงในนามรัฐสมาชิกกับเกาหลีได้ก่อนก็จะเป็นตัวตั้งให้ข้อตกลงในรายละเอียดของ AFAS เป็นไปตามข้อตกลงทวิภาคีนั้นเนื่องจากการตกลงไปก่อนหน้านี้แล้ว

ในเรื่องของการค้าสินค้า (TIG) ก็เช่นกันการเจรจาในนามอาเซียนจะเป็นผลดีกว่าเพราะใน AFTA สามารถบรรลุข้อตกลงในรายละเอียดในหลายๆ เรื่องได้แล้ว เช่น ROO หากมิได้เจรจาในนามอาเซียนจะก่อให้เกิดความสับสนเป็นอย่างมากเพราะจะก่อให้เกิด Loop hole ในการหลบเลี่ยง ROO เพราะผู้ส่งออกจะ

เลือก (หลบหลีก) ข้อตกลงที่ตนได้ประโยชน์ (เสียประโยชน์) มากที่สุด ทำให้สภาพการบังคับใช้ ROO หดไปในที่สุด

2. (Framework Agreement)

1

2.1 ความตกลงแม่บทจะเป็นกรอบของการเจรจาทั้งหมดซึ่งมีความสำคัญมากเพราะจะมีผลเป็นกรอบสำหรับการเจรจาความตกลงในรายละเอียดต่อไป ซึ่งหากใช้ความระมัดระวังไม่เพียงพออาจมีผลเป็นการตัดสินค้าซึ่งฝ่ายไทยต้องการผลักดันให้รวมอยู่ในกรอบของความตกลงนี้ออกไปหมดเช่น การใช้เกณฑ์ Tariff Line อาจมีผลเป็นการตัดข้าวออกจากรายการสินค้าที่จะได้รับยกเว้นภาษีก็ได้ ดังนั้นหากฝ่ายเกาหลียื่นข้อเรียกร้องนี้ไว้ก็ต้องระบุเป็นเงื่อนไขให้ชัดเจนว่า “This provision shall not in any case be construed to exclude rice from enjoying the duty free privilege under this agreement”

นอกจากนั้นควรระบุโดยแจ้งชัดด้วยว่า “To ensure the trade facilitation in keeping with the prevailing international trade law and practice, any rules and/or regulations which are tantamount to a *de facto* non tariff trade barriers shall be eliminated”

และโดยที่มีหลักการเรื่องโควตาขั้นต่ำสำหรับข้าวตามข้อผูกพันของรัฐสมาชิกขององค์การ การค้าโลก ภายใต้กรอบความตกลงทั่วไปซึ่งไทยมีสิทธิที่จะได้รับตามหลัก MFN อยู่แล้ว การเจรจาวิภาคตินี้ น่าจะเจรจาให้ได้สิทธิที่ดีกว่านั้น

สิ่งที่สำคัญที่สุดที่ต้องเจรจากำหนดหลักการที่แน่นอนให้ได้ก่อนอื่นในอันดับต่อมาคือ Mutual Recognition Agreement (MRA) ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งในเรื่อง Trade facilitation เกี่ยวกับการยอมรับความสมบูรณ์ (validity) ของหนังสือรับรองคุณภาพและมาตรฐานสินค้าของกันและกันเช่น หนังสือรับรองของภาคีฝ่ายหนึ่งว่า ผัก ผลไม้หรือข้าวที่ส่งออกภายใต้ความตกลงนี้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ในความตกลงนี้แล้ว จะต้องเป็นที่ยอมรับของคู่ภาคีอีกฝ่ายหนึ่งด้วย มิฉะนั้นจะส่งผลกระทบต่อ การส่งออกสินค้าที่เน่าเสียได้ (perishable goods) เช่น ผัก ผลไม้และผลิตภัณฑ์เกษตรอื่นๆทั้งหมดเพราะหากผ่าน การตรวจในตอนส่งออกแล้วยังต้องผ่านการตรวจในต่อนำเข้าอีกจะทำให้สินค้าค้างอยู่เป็นเวลานานขึ้นอีกมากและอาจเน่าเสียได้เป็นจำนวนมาก

เพราะฉะนั้นจึงต้องเจรจาทำ MRA กำกับไว้ด้วยเสมอสำหรับความตกลงลักษณะนี้ ดังเช่นที่ปรากฏในข้อเสนอของฝ่ายอาเซียนในมาตรา 3.2 (a) (I) ของร่างความตกลงแม่บทฯ (ซึ่งฝ่ายเกาหลีมิได้เสนอไว้) ทั้งนี้เพื่อมิให้เกาหลีมีโอกาสกำหนดมาตรการในด้านการตรวจสอบซ้ำซ้อนที่จะเป็นรูปแบบหนึ่งของ NTB ในลักษณะเดียวกับทางปฏิบัติของจีน โดยให้ต่างฝ่ายต่างก็ยอมรับ การรับรองคุณภาพสินค้า Quality Control (QC) Certification ของกันและกัน โดยให้ยึดเป็นหลักการว่า หากประเทศผู้ส่งออกมีหนังสือรับรองคุณภาพ

สินค้าแล้วก็ไม่จำเป็นต้องมีการตรวจสอบคุณภาพสินค้าในการนำเข้าทุกราย โดยหากมีสาเหตุอันควรเชื่อว่าคุณภาพสินค้านั้นอาจ จะไม่ได้มาตรฐานก็เลือกตรวจสอบในลักษณะสุ่มตัวอย่าง (sampling check at random) เฉพาะรายนั้นได้ แทนที่จะตรวจสอบในรายละเอียดทุกรายไป อันจะทำให้สะดวกแก่การค้าระหว่างประเทศด้วย เพราะถึงอย่างไรก็มีหลักประกันตามกฎหมายอยู่แล้วว่า หาก QC ของประเทศผู้ส่งออกไม่ได้มาตรฐานก็จะเป็นการละเมิดความตกลงระหว่างประเทศ อันเป็นสาเหตุที่จะเรียกร้องค่าเสียหายหรือเงินชดเชยได้

2.2 ในส่วนที่เกี่ยวกับคู่ภาคี มีข้อสังเกตว่า การเจรจาจัดตั้งเขตการค้าเสรีกับเกาหลี ทำให้ได้ 2 ระดับ กล่าวคือ ในระดับทวิภาคีระหว่างไทยกับเกาหลี และในระดับทวิภาคีระหว่างเกาหลีกับอาเซียน ดังนั้น การกำหนดท่าทีในการเจรจาจึงต้องแตกต่างกันระหว่างความตกลงทวิภาคีไทยเกาหลีกับความตกลงระดับเกาหลีกับอาเซียน มิฉะนั้นก็ไม่มี ความจำเป็นที่จะต้องแยกทำเป็นสองระดับดังกล่าว ทำนองเดียวกับที่ทำกับจีน

สำหรับร่างความตกลงฉบับนี้เห็นได้ชัดว่าเป็นกรณีหลัง กล่าวคือเป็นความตกลงระหว่างเกาหลีกับอาเซียน ซึ่งมีนิติฐานะเป็นองค์การระหว่างประเทศที่เป็นบุคคลระหว่างประเทศแตกต่างหากจากรัฐสมาชิกและมีความสามารถที่จะทำสนธิสัญญาในนามของอาเซียน ได้ดังจะเห็นได้จากข้อบทที่ 1.4 ที่เป็นข้อเสนอของอาเซียนหรือข้อบทที่ 1.3 ที่เป็นข้อเสนอของเกาหลีในร่างความตกลงแม่บทฯ ดังนั้นจึงควรเขียนให้ชัดว่าเป็นความตกลงระหว่างเกาหลีกับอาเซียน มิใช่ระหว่างเกาหลีกับประเทศสมาชิกของอาเซียน ซึ่งในกรณีหลังนี้จะมีผลเท่ากับเป็นการเจรจาทำสนธิสัญญา 10 ฉบับพร้อมกันไปหรือจะกลายเป็นความตกลงพหุภาคี

อย่างไรก็ดีหากเป็นเจตนารมณ์และนโยบายที่จะยืนยันให้ทำในนามของประเทศสมาชิก มิใช่ในนามของอาเซียนการที่ให้สิงคโปร์เป็นหัวหน้าคณะ ในการเจรจา ย่อมขัดต่อลักษณะของการทำการตกลงประเภทนี้

แต่หากเป็นเจตนารมณ์ของอาเซียนที่จะทำความตกลงนี้เป็นความตกลงทวิภาคีระหว่างเกาหลีกับอาเซียน ประเทศอาเซียนต้องมีท่าทีร่วมกัน โดยจะต้องมีการประชุมกำหนดท่าทีของอาเซียนที่จะใช้เจรจาต่อรองกับเกาหลี แล้วให้เลขาธิการอาเซียนเป็นผู้เจรจาในนามของอาเซียนหรือหากจะคงหลักการเดิมให้สิงคโปร์เป็นหัวหน้าคณะในการเจรจาก็ต้องได้รับมอบอำนาจจากเลขาธิการอาเซียน และในการเจรจาประเทศสมาชิกอาเซียนจะแถลงท่าทีที่ขัดแย้งกันเองมิได้

ดังนั้นย่อหน้าแรกของร่างความตกลงแม่บทควรระบุแต่เพียงว่าเป็นความตกลงระหว่างเกาหลีกับอาเซียน มิใช่กับประเทศสมาชิกของอาเซียนหรือใช้ถ้อยคำใดๆ ที่จะมีผลทางกฎหมายในทำนองนั้น

2.3 ในประเด็นเกี่ยวกับกรอบการเจรจามีเรื่องสำคัญที่พึงพิจารณาเพราะจะมีผลกระทบต่อพันธกรณีของรัฐคู่ภาคีฝ่ายต่างๆในความตกลงที่จะทำขึ้นหลายประการอาทิ

(.)

ความเข้าใจที่ว่าอาเซียนไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคลระหว่างประเทศ (International juridical personality) และมีได้เป็นบุคคลระหว่างประเทศ (Subject of International Law) จึงไม่สามารถทำสนธิสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศในนามของอาเซียนได้ เป็นความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังจากที่สถานะของเลขาธิการอาเซียนได้เปลี่ยนจากที่เดิมเป็นเพียงเลขาธิการของสำนักเลขาธิการของอาเซียน (Secretary General of the ASEAN Secretariat) มาเป็นเลขาธิการอาเซียน (ASEAN Secretary General) มีศักดิ์ศรีและฐานะเทียบเท่ารัฐมนตรี โดยมีทั้งเอกสิทธิ์และความคุ้มกัน (Privileges and immunity) ในประเทศอาเซียนทุกประเทศ การที่ตีความว่าอาเซียนไม่มีสถานะเป็นบุคคลระหว่างประเทศ จะเป็นการตีความ *in absurdum* ซึ่งขัดต่อหลักการตีความกฎหมายเพราะเลขาธิการอาเซียนเป็นเลขาธิการ“ ”อาเซียน ดังนั้นอาเซียนเองจึงต้องมีตัวตน (Entity) ตามกฎหมายเสียก่อนจึงจะสามารถมีเลขาธิการได้ มิฉะนั้นก็ไม่สามารถมีเลขาธิการได้ อนึ่งการที่เลขาธิการอาเซียนและตัวอาเซียนเองได้รับเอกสิทธิ์และความคุ้มกันในประเทศอาเซียนทุกประเทศก็แสดงว่าอาเซียนมีฐานะเป็นนิติบุคคลแยกต่างหากจากประเทศสมาชิกจึงได้สามารถมีสิทธิและหน้าที่หรือพันธกรณีตามกฎหมายระหว่างประเทศระหว่างกันและกันได้ยิ่งกว่านั้นแม้แต่ ในสมัยที่เลขาธิการอาเซียนยังเป็นเพียงเลขาธิการของสำนักเลขาธิการของอาเซียน อาเซียนก็จะต้องมีตัวตนและมีสถานะเป็นนิติบุคคลระหว่างประเทศอยู่แล้ว เพราะว่าการที่สำนักเลขาธิการของอาเซียนและตัวเลขาธิการของสำนักเลขาธิการอาเซียนเองได้รับเอกสิทธิ์และความคุ้มกันในประเทศอินโดนีเซีย เป็นผลมาจากความตกลงก่อตั้งสำนักงานใหญ่ (Headquarter Agreement) ซึ่งทำระหว่างประเทศอินโดนีเซียกับอาเซียนอันเป็นรูปหนึ่งของสนธิสัญญาที่มีแต่บุคคลระหว่างประเทศ (Subjects of international law) เท่านั้นที่มีความสามารถตามกฎหมาย (Legal capacity) ที่จะทำได้

(.)

-

ประเด็นพิจารณา

?

ถึงแม้อาเซียนจะมีสถานะเป็นนิติบุคคลและเป็นบุคคลระหว่างประเทศแยกต่างหากจากประเทศสมาชิกก็ไม่มีอะไรห้ามที่รัฐสมาชิกจะทำความตกลงระหว่างประเทศในนามของประเทศสมาชิกของอาเซียน ถ้าเห็นว่าประเทศชาติจะได้รับผลประโยชน์มากกว่าที่จะทำในนามของอาเซียนซึ่งในอดีตก็เคยมีกรณีตัวอย่าง (Precedents) มาบ้างแล้ว

การที่เคยมีการทำความตกลงในนามของประเทศสมาชิกของอาเซียนมาแล้ว มิได้หมายความว่าจะต้องทำในลักษณะเดียวกันนั้นตลอดไป จะทำความตกลงในนามของอาเซียนไม่ได้ ถ้าจะทำใน

นามของอาเซียนเพื่อให้เป็นเขตการค้าเสรีทวิภาคี (Bilateral FTA) ในความหมายที่แท้จริง (*stricto sensu*) ก็ย่อมทำได้

ดังนั้น หากเป็นนโยบายของส่วนราชการเจ้าของเรื่องซึ่งได้รับความเห็นชอบจาก ค.ร.ม.แล้วว่าจะไม่ทำในนามของอาเซียนและเลือกที่จะทำในนามของประเทศสมาชิกของอาเซียนเพราะเห็นว่าจะจะเป็นผลดีต่อประเทศชาติมากกว่า ก็ย่อมทำได้ แต่มีไว้ว่าต้องทำเช่นนั้นเพราะมีข้อคิดขัดทางกฎหมายว่าอาเซียนไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคลระหว่างประเทศ

2.4 นัยสำคัญ (implication)

(1) ถ้าเป็นนโยบายที่จะทำเป็นความตกลงระหว่างเกาหลีกับประเทศสมาชิกของอาเซียนก็ควรจะแยกกันเจรจาเสียเลย ไม่ควรจะเจรจาทำความตกลงร่วมกันโดยให้ประเทศอาเซียนประเทศใดประเทศหนึ่งเป็นประธานหรือเป็นหัวหน้าคณะเว้นแต่จะมีการประชุมกำหนดทำที่กันในทุกๆ เรื่องเสียก่อนเพื่อเจรจาแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กันว่าประเทศใดจะยอมเสียผลประโยชน์ใดให้เป็นข้อต่อรองกับเกาหลีเพื่อจะให้ประเทศใดได้รับผลประโยชน์ใดจากเกาหลีเป็นการตอบแทน ซึ่งในกรณีเช่นนั้นก็ควรทำในนามของอาเซียนเสียเลยเพื่อให้มีอำนาจต่อรองกับเกาหลีมากขึ้น เพราะจะเป็นการเจรจาในฐานะ“กลุ่มการค้า” (Trade bloc) ซึ่งในกรณีเช่นนั้นควรระบุให้ชัดตามข้อเสนอของฝ่ายเกาหลีในมาตรา 1 bis ของร่างความตกลงว่าด้วยการค้าสินค้าฯ ว่า “The provisions of this Agreement apply to the trade and economic relations between, on the one side, Korea and, on the other side, the ASEAN States, but not to the trade relations between individual ASEAN States, unless otherwise provided for in this Agreement”.

การทำความตกลงในนามของประเทศอาเซียนแต่ละประเทศโดยเจรจากับเกาหลีร่วมกัน แล้วแยกทำเป็นความตกลงทวิภาคีระหว่างเกาหลีกับไทยอีกต่างหากในลักษณะเดียวกับที่ทำกับจีน นอกจากจะซ้ำซ้อนกับการเจรจทำความตกลงกับเกาหลีในระดับทวิภาคีที่สามารถเจรจาแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กันสองฝ่ายได้อย่างสมดุลแล้ว ยังจะเป็นช่องทางให้ประเทศอาเซียนอื่นๆ สามารถเอาผลประโยชน์ของไทยไปแลกกับเกาหลีเพื่อให้ได้ผลประโยชน์ที่ตนต้องการก็ได้ และโดยที่ผลประโยชน์ของประเทศอาเซียนไม่ได้สอดคล้องกันทั้งหมด มีผลประโยชน์ในหลายๆ เรื่องของประเทศอาเซียนอื่นๆ ที่ขัดแย้งกับผลประโยชน์ของไทย เมื่อเห็นว่าประเทศไทยเสนอสิ่งจูงใจ (Incentives) ใดที่อาจทำให้ฝ่ายไทยได้รับประโยชน์ที่ประเทศนั้นก็ต้องการ ประเทศนั้นก็อาจเสนอสิ่งจูงใจที่ดีกว่าเพื่อแย่งผลประโยชน์นั้นไปจากไทยก็ได้

ดังนั้นถ้าจะ ก็น่าจะทำเป็นความตกลงทวิภาคีระหว่างเกาหลีกับอาเซียนเสียเลย ทั้งนี้โดยจะต้องมีการเจรจากำหนดทำที่ร่วมกันเพื่อแบ่งปันแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างประเทศอาเซียนด้วยกันอย่างเป็นธรรมเสียก่อน และถ้าจะทำในนามของประเทศอาเซียนแต่ละประเทศก็ควรแยกเจรจากันเสียเลยเพื่อมิให้มีการฉวยโอกาสเอารัดเอาเปรียบกันดังกล่าวข้างต้นได้

ยิ่งกว่านั้นหากยังตกลงกันยังไม่ได้ว่าความตกลงนี้จะทำเป็นความตกลงทวิภาคีระหว่างอาเซียนกับเกาหลีหรือจะทำเป็นความตกลงระหว่างเกาหลีกับประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศจะส่งผลกระทบต่อความตกลงฉบับนี้ในส่วนอื่นอีกเป็นอันมาก ตัวอย่างเช่นในกฎข้อ 5 เรื่อง Cumulative Rule of Origin ซึ่งเนื้อหาและ

ถ้อยคำที่ต้องใช้ในตัวบทขึ้นอยู่กับข้อตกลงในประเด็นดังกล่าวว่าจะทำในรูปแบบใด หากทำเป็นความตกลงระหว่างเกาหลีกับประเทศสมาชิกอาเซียนแต่ละประเทศ ก็ใช้หลักการ Cumulative Rule of Origin ไม่ได้ เพราะหลักการนี้หมายความว่าสินค้านั้นๆ อาจจะมีแหล่งกำเนิดในประเทศอาเซียนเกินกว่า 1 ประเทศขึ้นไปก็ได้

(2) คำว่า “ท่าที” หรือ “นโยบาย” ของอาเซียนหมายความว่าประเทศอาเซียนทุกประเทศมีความเห็นพ้องต้องกันเช่นนั้น เพราะการลงมติในอาเซียน ต้องกระทำโดยฉันทามติ (consensus) ดังนั้น “ท่าที” หรือ “นโยบาย” ของอาเซียนจะขัดต่อท่าที” หรือ “นโยบาย” ของประเทศไทยไม่ได้ เพราะหากประเทศไทยไม่เห็นด้วยก็มีฉันทามติไม่ได้ การไม่คัดค้านจะมีผลให้ข้อเสนอของประเทศอาเซียนอื่นๆ ผูกพันประเทศไทยทั้งๆ ที่ท่าทีนั้นขัดต่อผลประโยชน์ของไทย

(3) ในประเด็นที่เกี่ยวกับขอบเขตการใช้บังคับ (scope of application) ของความตกลงนี้ว่าจะครอบคลุมถึงเขตเศรษฐกิจพิเศษของเกาหลีใต้ที่ก่อตั้งในเกาหลีเหนือตามสัญญาเช่าในบริเวณที่เรียกว่าเกซ็อง (Gaesong Industrial Complex) หรือไม่ เป็นประเด็นที่จะมีผลกระทบต่อกร่างเกณฑ์ของแหล่งกำเนิดสินค้าในกฎข้อ 2 ของร่างความตกลงว่าด้วย Rules of origin ด้วย ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องนี้มีข้อพิจารณาว่า

สถานะของเขตเศรษฐกิจพิเศษดังกล่าวของเกาหลีเทียบเคียงได้กับสถานะของฮ่องกงในสมัยที่ยังอยู่ใต้สัญญาเช่าระหว่างอังกฤษกับจีนอยู่ ซึ่งโดยหลักการแล้ว ในเมื่อเขตเศรษฐกิจพิเศษดังกล่าวอยู่ภายใต้เขตอำนาจของเกาหลีใต้ จึงถือได้ว่า เพื่อวัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจ เขตเศรษฐกิจพิเศษนี้เป็นดินแดนของเกาหลีใต้ ในเรื่องการค้าระหว่างประเทศจึงน่าจะอยู่ใต้บังคับของความตกลงนี้ได้ อย่างไรก็ดีเพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาข้อพิพาทกันในวันข้างหน้าและนโยบายที่จะให้ความตกลงนี้มีขอบเขตการใช้บังคับถึงเขตเศรษฐกิจดังกล่าวด้วยก็ควรระบุให้ชัดว่า “For the purpose of the application of this agreement, the Republic of Korea shall include (ระบุบริเวณที่เกี่ยวข้องในเกาหลีเหนือ)”

(4) ในส่วนที่เกี่ยวกับ การค้าบริการในทางปฏิบัติจริงทั้งฝ่ายอาเซียนและเกาหลีคงมิได้ใช้ประโยชน์มากนัก เพราะเท่าที่ผ่านมาเกาหลีก็มีได้นิยามที่จะเข้ามาค้าบริการในอาเซียน และหากจะมีอยู่บ้างก็เพียงในเรื่องกิจการร้านอาหารเท่านั้น แต่สำหรับประเทศไทยอาจมีผลประโยชน์อยู่บ้างในเรื่องการท่องเที่ยว ซึ่งซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวจากเกาหลีมาเที่ยวประเทศไทยมากกว่าที่นักท่องเที่ยวไทยไปเที่ยวเกาหลีดังนั้นหากเปิดให้ชาวเกาหลีและคนไทยเข้าไปทำหน้าที่ล่ามให้มัคคุเทศก์ในดินแดนของกันและกันได้ในช่วงเวลาที่แต่ละฝ่ายยังขาดมัคคุเทศก์ที่มีความรู้ภาษาท้องถิ่นนั้นก็จะช่วยส่งเสริมกิจการท่องเที่ยวในประเทศของกันและกันได้ ส่วนการเปิดเสรีสำหรับมัคคุเทศก์ในทางปฏิบัติแล้วคงจะเป็นไปได้ยากเพราะตามกฎหมายไทยผู้ที่จะเป็นมัคคุเทศก์จะต้องผ่านเกณฑ์ที่เคร่งครัดมาก ในขณะที่ฝ่ายเกาหลีน่าจะสนใจอยู่ในเรื่องเดียวคือการโทรคมนาคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการค้าโทรศัพท์มือถือ ซึ่งเป็นสาขาที่ประเทศไทยไม่มีศักยภาพที่จะเข้าไปประกอบธุรกิจเกาหลีได้เลยและในเมื่อการค้าโทรศัพท์มือถือจำเป็นจะต้องใช้ย่านความถี่ด้วย หากเกาหลีขอให้เปิดเสรีการค้าบริการด้านนี้ และเป็นนโยบายที่จะเปิดตลาดให้เพื่อแลกเปลี่ยนกับผลประโยชน์ตอบแทนด้านอื่นก็ควรระบุเป็นเงื่อนไขและหลักการเอาไว้ให้ชัดเจนว่าการเปิดเสรีการค้าบริการสาขานี้ไม่ก่อให้เกิดสิทธิที่ฝ่ายเกาหลีจะใช้ย่านความถี่ (frequencies) ในโคเวต้าของประเทศไทย มิใช่ระบุแต่เพียงว่า “subject to availability of

frequencies” เช่นเดียวกับที่ประเทศไทยตั้งเป็นข้อสงวนเอาไว้ในข้อผูกพัน (commitments) ของไทยในองค์การการค้าโลก ซึ่งนอกจากจะไม่สามารถกีดกันมิให้ต่างชาติเข้ามาใช้คลื่นความถี่ของไทยได้แล้ว ยังมีผลเป็นการผูกพันตนเองโดยปริยายด้วยว่าหากมีย่านความถี่ที่ต้องให้

ดังนั้นข้อตกลงในเรื่องการค้าบริการกับอาเซียนจึงไม่น่าจะมีผลกระทบต่อประเทศไทย แต่ถ้าความตกลงนี้ครอบคลุมถึงการค้าบริการด้วยก็น่าจะมีผลดีบ้างที่ทำให้ความตกลงมีลักษณะเบ็ดเสร็จ (comprehensive) ซึ่งสอดคล้องกับเงื่อนไขของการก่อตั้งเขตการค้าเสรี ตามมาตรา XXIV ของแอกดต์

(5) ในส่วนที่เกี่ยวกับการลงทุนระหว่างไทยกับเกาหลีเอง ไม่น่าจะมีช่องทางที่เกาหลีจะขยายการลงทุนในประเทศไทยออกไปจากที่เป็นอยู่ในปัจจุบันได้อีกมากนักเพราะเกาหลีลงทุนในประเทศไทยในแทบทุกด้านอยู่แล้วอีกทั้งกฎหมายไทยว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนก็ให้สิทธิประโยชน์แก่นักลงทุนต่างชาติมากอยู่แล้ว เช่นกันส่วนฝ่ายไทยเองสำหรับการค้าภาคบริการ ก็มีศักยภาพที่จะไปลงทุนในเกาหลีได้ค่อนข้างจำกัดมากหากจะมีอยู่บ้าง ส่วนมากก็จะเน้นอยู่ในประเภทที่เป็น individual suppliers เช่นไปเปิดกิจการร้านอาหารไทยและ spa เท่านั้น ดังนั้นถ้ามีการเจรจาในเรื่องนี้ก็ให้ความสำคัญกับการลดข้อจำกัดในเรื่องการเข้าเมือง ซึ่งในทางปฏิบัติ นานาชาติมักจำกัดไว้เพียงสำหรับบุคคลากรเพียงบางกลุ่ม เช่นเฉพาะผู้บริหารหรือหัวหน้างาน อาทิ หัวหน้าพ่อกครัวสำหรับกิจการร้านอาหารและผู้จัดการสำหรับ spa ในขณะที่โดยสภาพของธุรกิจประเภทนี้จำเป็น ต้องอาศัยผู้ที่มีความเชี่ยวชาญและความสามารถส่วนตัว เช่นพ่อกครัวและผู้มีทักษะด้านการนวด จึงจะดำเนินกิจการได้จริง หากเปิดให้แก่ผู้บริหารและหัวหน้างาน ส่วนลูกมือต้องใช้คนท้องถิ่น จะไม่มีทางที่จะดำเนินกิจการให้ประสบความสำเร็จได้เลย

ส่วนด้านการค้าสินค้าที่ไทยมีศักยภาพที่จะส่งออกไปเกาหลีได้นั้นก็ต้องให้ความระมัดระวังในเรื่องระเบียบข้อบังคับภายในของเกาหลีที่อาจเป็น NTB สำหรับสินค้าไทย ได้ (โปรดดูรายละเอียดในบทที่ 4) ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงมิให้ประสบปัญหาเดียวกับในกรณีของจีนซึ่งฝ่ายจีนจ่ายภาษีมูลค่าเพิ่มในประเทศไทยเพียง 7% แต่ฝ่ายไทยต้องจ่ายถึง 17% สำหรับผักและผลไม้ที่ส่งออกไปยังประเทศจีน

นอกจากนี้ฝ่ายไทยอาจใช้ความตกลงเขตการค้าเสรีเป็นช่องทางดึงดูดให้นักลงทุนจากประเทศอื่นๆที่มีได้เป็นรัฐภาคีในความตกลงฉบับนี้เข้ามาใช้ประเทศไทยเป็นฐานในการผลิตสินค้าที่นักลงทุนนั้นๆมีศักยภาพที่จะผลิตเพื่อส่งออกไปขายที่เกาหลีโดยควรจะสำรวจด้วยว่านอกจากจะส่งออกสินค้านั้นไปประเทศเกาหลีแล้ว ยังมีตลาดในเขตการค้าเสรีอื่นใดที่ประเทศไทยร่วมเป็นสมาชิกอยู่ด้วยประเทศใดบ้างที่มีอุปสงค์สำหรับสินค้าประเภทเดียวกันนั้น เพื่อดึงดูดนักลงทุนจากต่างประเทศให้เข้ามาลงทุนในประเทศไทยให้มากยิ่งขึ้นอีก

อย่างไรก็ตาม ด้วยเหตุผลที่ได้กล่าวไว้แล้ว(ในข้อ(4)หน้า158-159) การเจรจาทำความตกลงในเรื่องนี้อาจกระทบต่อการเจรจาเรื่องการค้าบริการและการลงทุนในกรอบของอาเซียนได้ ดังนั้นในขณะนี้จึงอาจยังไม่เหมาะสมที่จะเร่งเจรจาในด้านการค้าภาคบริการในขณะนี้

(6) ร่างความตกลงนี้ความสำคัญที่สุดอีกประการหนึ่งอยู่ที่ภาคผนวก1 เพราะจะเป็นตัวกำหนดขอบเขตว่าความตกลงนี้ครอบคลุมถึงเรื่องใดบ้าง

อย่างไรก็ดี สิ่งที่มีความสำคัญในการเจรจาอาจยิ่งกว่าการระบุประเภทและขอบเขตของสินค้าที่อยู่ภายใต้กรอบของร่างความตกลงนี้คือ กฎเกณฑ์ในการวินิจฉัยว่าสินค้าใดมีแหล่งกำเนิดสินค้าในเขตการค้าเสรีหรือไม่ โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระ (substance) และส่วนที่เป็นกระบวนการในการพิจารณา (procedure) ทั้งนี้เพราะการกำหนดเกณฑ์การพิจารณาแหล่งกำเนิดของสินค้า(rules of origin)อาจเขียนในลักษณะจำกัด(restrictive)อันจะเป็นผลให้ประโยชน์ของไทยถูกบั่นทอนลงได้เป็นอย่างมากในลักษณะของอุปสรรคทางการค้าที่ไม่อยู่ในรูปของพิกัดศุลกากร(NTB) ทั้งนี้โดยจะต้องกำหนดเกณฑ์ให้ชัดเจนทั้งในเรื่อง local content และแหล่งกำเนิดของชิ้นส่วนและส่วนประกอบ โดยควรให้จำกัดอยู่เพียงชิ้นเดียว มิใช่ให้สืบย้อนหลังไปด้วยว่าก่อนหน้าแหล่งกำเนิดนั้น ส่วนประกอบนั้น มีที่มาจากที่ใด เช่น ชิ้นส่วนและส่วนประกอบใดที่มีอยู่ในตลาดของประเทศไทย หากนำมาใช้ประกอบสินค้าสำเร็จรูป ต้องถือว่ามีแหล่งกำเนิดและ local content ในประเทศไทยแล้ว มิฉะนั้นอาจตีความให้ครอบคลุมย้อนหลังไปได้อีกด้วยว่า ชิ้นส่วนและส่วนประกอบเหล่านั้นนำเข้ามาจากประเทศอื่นหรือไม่ ซึ่งหากเปิดช่องให้ตีความเช่นนั้นได้ จะทำให้สินค้าที่มีแหล่งกำเนิดในประเทศไทยที่จะได้รับสิทธิประโยชน์จากความตกลงนี้เกือบจะไม่มีเลย นอกจากนั้นเรื่องแหล่งกำเนิดและ local content ไม่ควรจะให้ใช้เกณฑ์ที่เข้มงวดกว่า CEPT Scheme ของ AFTA (ดูรายละเอียดในข้อสังเกตเรื่อง Rules of Origin)

(7) เรื่องทรัพย์สินทางปัญญาซึ่งฝ่ายอาเซียนเป็นผู้เสนอเองเป็นกลยุทธ์ที่ไม่สู้จะเหมาะสมนักเพราะเทคโนโลยีของเกาหลีพัฒนาไปไกลกว่าของอาเซียนมาก ดังนั้นฝ่ายที่มีแนวโน้มว่าจะเป็นผู้ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาน่าจะเป็นฝ่ายอาเซียนมากกว่า อย่างไรก็ตามเมื่ออาเซียนได้เสนอไปแล้ว เมื่อฝ่ายเกาหลีไม่คัดค้านซึ่งมีผลเท่ากับเป็นการรับเอา(adoption) ย่อมมีผลผูกพันทั้งสองฝ่าย แต่ในเมื่อประเทศอาเซียนบางประเทศโดยเฉพาะประเทศไทยยังมีปัญหาเรื่องการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาเป็นอย่างมาก เพราะให้การคุ้มครองเพียงไม่กี่ประเภท ดังนั้นเพื่อมิให้มีปัญหาพิพาทกันในภายหลัง ควรจะเพิ่มข้อความไปด้วยว่า “ตาม TRIPs Agreement” ซึ่งเป็นผลจากการเจรจาพหุภาคีภายใต้เกดส์ ซึ่งประเทศกำลังพัฒนามีอำนาจต่อรองสูงกว่าการเจรจาวิภาคี และถือได้ว่าเป็นมาตรฐานสากลอยู่แล้ว และไม่ควรเป็นอย่างยิ่งที่จะรับหลักการในรูปของ TRIPs Plus ดังเช่นตามที่สหรัฐอเมริกาต้องการ

(8) ในด้านการใช้ถ้อยคำไม่ควรใช้ถ้อยคำที่ต่างกันสำหรับสินค้าหรือเรื่องเดียวกัน ในร่างความตกลงเดียวกัน มิฉะนั้นตามหลักการตีความสนธิสัญญาต้องสันนิษฐานไว้ว่ามีความหมายแตกต่างกัน ตัวอย่างเช่นในร่างความตกลงบางครั้งใช้ คำว่า goods บางครั้งใช้ว่า products เป็นต้น แต่หากจะคงถ้อยคำที่แตกต่างกันไว้ก็ควรทำความเข้าใจกันในการเจรจากับฝ่ายเกาหลีให้ชัดเจนว่าแต่ละคำมีความหมายและขอบเขตอย่างไร และคำที่แตกต่างกันนั้นมีผลแตกต่างกันอย่างไร โดยให้จัดบันทึกในรายงานการประชุม (agreed minutes) ด้วย เพื่อใช้เป็นเอกสารอ้างอิงในกรณีที่มีปัญหาการตีความถ้อยคำเหล่านี้ในอนาคต

(9) ในร่างความตกลงแม่บท ส่วนที่เกี่ยวกับข้อบท 1.4 ของอาเซียนหรือ 1.3 ของเกาหลี ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างความตกลงแม่บทนี้และความตกลงอื่น ในแง่กฎหมาย กฎหมายพิเศษย่อมมีอันดับศักดิ์เหนือกว่ากฎหมายทั่วไป ตามหลัก *lex specialis derogat generalis* ดังนั้นจึงไม่น่าต้องมีข้อความในข้อบท

ดังกล่าว เพราะว่าความตกลงกับอาเซียนถือได้ว่าเป็นความตกลงทั่วไปสำหรับประเทศอาเซียน ดังนั้นหากประเทศอาเซียนแต่ละประเทศแยกทำความตกลงทวิภาคีกับเกาหลีความตกลงฉบับหลังย่อมมีฐานะเป็นความตกลงพิเศษที่ขกเว้นจากหลักทั่วไปในความตกลงระหว่างเกาหลีกับอาเซียนเฉพาะในความสัมพันธ์ระหว่างเกาหลีกับประเทศสมาชิกอาเซียนนั้น

และหากยอมรับหลักการตามข้อเสนอของเกาหลีก็ควรตัด ย่อหน้า 2 ออกทั้งหมด มิฉะนั้นจะเป็นการกำหนดเป็นหลักการให้ต้องมาเจรจากันอีกว่าจะให้มีเรื่องใดบ้างที่ทำความตกลงหักล้างความตกลงแม่บทมิได้ และอาจมีผลกระทบต่อความตกลงก่อตั้งอ้าฟต้าซึ่งจะทำให้เกิดปัญหายุ่งยากในภายหลัง

(10) ในประเด็นเกี่ยวกับการขอความเห็นชอบจากรัฐสภาตามมาตรา 224 ของรัฐธรรมนูญซึ่งทางราชการมักจะถูกโจมตีอยู่เสมอว่าขัดต่อรัฐธรรมนูญ เพราะไปทำความตกลงแล้ววางฉบับและกำลังจะทำความตกลงอีกหลายฉบับโดยมิได้ขอความเห็นชอบจากรัฐสภา มีประเด็นข้อกฎหมายที่พึงพิจารณาว่า ในการที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีของความตกลงมาร์ราเกชซึ่งทำให้ประเทศไทยเป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลกนั้น ไทยได้ขอความเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติ(ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ) แล้ว ทำให้หลักการต่างๆรวมทั้งของแอกต์(ซึ่งไทยก็เป็นสมาชิกอยู่ด้วย)มีผลใช้บังคับต่อประเทศไทยทั้งหมด ซึ่งรวมถึงเรื่องการก่อตั้งเขตการค้าเสรีตามมาตรา 24 ของแอกต์ด้วย ดังนั้น การทำความตกลงก่อตั้งเขตการค้าเสรีซึ่งกระทำภายใต้กรอบขององค์การการค้าโลก (WTO) จึงไม่ต้องขอความเห็นชอบจากรัฐสภาอีก ในทำนองเดียวกับการยอมรับผลการเจรจาการค้าพหุภาคีระหว่างประเทศในการประชุม WTO ซึ่งเป็นความตกลงเพิ่มเติมจากพันธกรณีที่มิได้อยู่ในขณะที่ยังเป็นสมาชิกของ WTO ที่รัฐสมาชิกทั้งหลายต้องปฏิบัติตาม เช่นการค้าภาคบริการ เป็นต้น

แต่หากมีข้อตกลงใดในความตกลงก่อตั้งเขตการค้าเสรี ที่ยังไม่มีกฎหมายรองรับ เช่นเรื่องการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งปัจจุบันกฎหมายไทยยังคุ้มครองไม่หมดทุกเรื่อง เมื่อสภานิติบัญญัติให้ความเห็นชอบต่อการเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลกแล้ว หากจำเป็นต้องคุ้มครองเพิ่มเติมในเรื่องอื่นใด รัฐสภาก็ต้องออกกฎหมายอนุวัติการหรือแก้ไขกฎหมายให้รองรับข้อผูกพันนั้นๆให้ มิฉะนั้นประเทศไทยก็จะตกอยู่ในฐานะผู้ละเมิดสนธิสัญญาระหว่างประเทศซึ่งจะทำให้ต้องรับผิดชอบต่อภาคีอีกฝ่ายหนึ่งตามหลัก State responsibility

(11). มีประเด็นที่อาจถูกยกขึ้นพิจารณาในการเจรจาอีกประเด็นหนึ่งที่ฝ่ายไทยควรเตรียมกำหนดทำไว้ล่วงหน้า คือปัญหาเรื่อง denial of benefits ซึ่งเป็นหลักการที่รัฐมีสิทธิที่จะไม่ให้วิสาหกิจของรัฐภาคีอีกฝ่ายหนึ่งได้รับสิทธิประโยชน์ (benefits) จากความตกลงก่อตั้งเขตการค้าเสรีได้ ในกรณีที่วิสาหกิจของรัฐภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง โดยนิตินัยอาจมีสัญชาติของรัฐนั้น แต่โดยพฤตินัย วิสาหกิจนั้นอยู่ใต้การควบคุมและบริหารของคนชาติของรัฐอื่นที่มีได้ร่วมเป็นภาคีด้วย ซึ่งอาจมิได้ในกรณีที่วิสาหกิจนั้นถูกควบรวมกิจการ(taken over) โดยวิสาหกิจของรัฐอื่น ซึ่งทางปฏิบัติของนานาชาติในเรื่องนี้ยังแตกต่างกันอยู่มากโดยขึ้นอยู่กับผลประโยชน์ของประเทศของตนในแต่ละเรื่องว่าทางเลือกใดจะให้ประโยชน์สูงสุดแก่รัฐนั้นในกรณีนั้น ทั้งนี้มีข้อพึงพิจารณาว่าหากมุ่งที่จะส่งเสริมให้มีการลงทุนจากต่างประเทศให้มากที่สุดก็อาจไม่ใช่สิทธิตามหลัก denial of benefits ก็ได้ แต่ก็จะเป็นผลให้วิสาหกิจของรัฐที่สามซึ่งมิได้ร่วมเป็นภาคีในความตกลงก่อตั้งเขตการค้าเสรีนั้นได้รับประโยชน์จาก

การยกเว้นมิต้องเสียภาษีศุลกากรขาเข้าของไทยได้โดยฝ่ายไทยไม่มีสิทธิที่จะได้รับสิทธิประโยชน์เดียวกันนั้น ในประเทศของวิสาหกิจของรัฐที่สามได้

(12).ควรมีข้อบทสุดท้าย หรือข้อบทภาคบริหาร(final clauses หรือ administrative clauses)เอาไว้ด้วยว่า หลังจากที่ใช้ความตกลงนี้แล้วทุกๆ 4 หรือ 5 ปี(แล้วแต่จะตกลงกัน) รัฐภาคีจะพิจารณาทบทวนความตกลงนี้เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับสถานการณ์และปัญหาใหม่ๆ ได้

3.

(Rules of Origin)

ในร่างความตกลงว่าด้วยการค้าสินค้าแห่งความตกลงแม่บทว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจในลักษณะเปิดเสรีระหว่างสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และสาธารณรัฐเกาหลี และในร่างภาคผนวกเกี่ยวกับ Rules of Origin and Operational Certification Procedures for the ASEAN-Korea Free Trade Area สิ่งที่มีความสำคัญในการเจรจามากยิ่งขึ้นกว่าการระบุประเภทและขอบเขตของสินค้าที่อยู่ภายใต้กรอบของความตกลงนี้คือ กฎเกณฑ์ในการวินิจฉัยว่าสินค้านั้นมีแหล่งกำเนิดสินค้าในเขตการค้าเสรีหรือไม่ โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระ(substance) และส่วนที่เป็นกระบวนการพิจารณา(procedure) ทั้งนี้ เพราะการกำหนดเกณฑ์สำหรับการพิจารณาแหล่งกำเนิดของสินค้า (rules of origin) อาจเขียนในลักษณะจำกัด (restrictive) อันเป็นผลให้ประโยชน์ของไทยถูกบั่นทอนลงได้เป็นอย่างมากในลักษณะของอุปสรรคทางการค้าที่ไม่อยู่ในรูปของพิกัดศุลกากร (NTB) ทั้งนี้โดยจะต้องกำหนดเกณฑ์ให้ชัดเจนในประเด็นต่างๆดังต่อไปนี้

3.1 เรื่อง local content และแหล่งกำเนิดของชิ้นส่วนและส่วนประกอบโดยสมควรให้จำกัดอยู่เพียงชั้นเดียว มิใช่ให้สืบย้อนหลังไปด้วว่าก่อนหน้าแหล่งกำเนิดนั้น ส่วนประกอบนั้น มีที่มาจากที่ใด เช่น ชิ้นส่วนและส่วนประกอบใดที่มีอยู่ในตลาดของประเทศไทย หากนำมาใช้ประกอบสินค้าสำเร็จรูป ต้องถือว่ามีแหล่งกำเนิดและ local content ในประเทศไทยแล้ว มิฉะนั้นอาจตีความให้ครอบคลุมย้อนหลังไปได้อีกด้วว่า ชิ้นส่วนและส่วนประกอบเหล่านั้นนำเข้าจากประเทศอื่นหรือไม่ ซึ่งหากเปิดช่องให้ตีความเช่นนั้นได้ จะทำให้สินค้าที่มีแหล่งกำเนิดในประเทศไทยเกือบจะไม่มีเลย นอกจากนั้นเรื่องแหล่งกำเนิดและ local content ไม่ควรจะให้ใช้เกณฑ์ที่เข้มงวดกว่า CEPT Scheme ของ AFTA ซึ่งกำหนดไว้ให้มีเพียง 40% ซึ่งจะสอดคล้องกับหลักการในข้อ 4 ของร่างกฎเกณฑ์เกี่ยวกับ Rules of Origin and Operational Certification Procedures for the ASEAN-KOREA Free Trade Area

แต่ถ้าให้มีการสืบย้อนเรื่องต้นกำเนิดของสินค้าขึ้นไป 2 ชั้น ก็จะทำให้มีโอกาสเกิดข้อพิพาทกันได้มาก และจะสร้างปัญหาให้ประเทศอาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับประเทศไทยเป็นอย่างมากได้ในภายหลัง ถ้าจะให้มีการตกลงเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทโดยบุคคลที่สามเช่นการวินิจฉัยชี้ขาดโดยอนุญาโตตุลาการหรือรูปแบบอื่นที่มีผลผูกพันตามกฎหมายในทำนองเดียวกัน ซึ่งเป็นเหตุผลสนับสนุนอีกประการหนึ่งให้สมควรตัดเรื่องการระงับข้อพิพาทด้วยวิธีการนี้ มิฉะนั้นจะมีปัญหาทำนองเดียวกับที่เจรจากับญี่ปุ่น ซึ่งในเรื่อง local content requirement ทางฝ่ายญี่ปุ่นต้องการให้กำหนดถึงในระดับ 100% ตัวอย่างเช่นสินค้าประเภทสิ่งทอ ค้ายี่

ใช้ทอผ้าต้องมาจากญี่ปุ่นหรือประเทศไทยเท่านั้น ซึ่งจะเป็นผลให้สิ่งทอของไทยที่จะส่งออกไปญี่ปุ่นโดยปลอดภาษีได้เกือบไม่มีเลย เพราะวัตถุดิบในการผลิตสินค้าของไทยไม่ว่าจะเป็นสิ่งทอหรือเครื่องใช้ไฟฟ้าหรืออิเล็กทรอนิกส์จะมีส่วนประกอบที่ต้องนำเข้าเสมอ ในขณะที่ AFTA กำหนดให้มี local content เพียง 40% เท่านั้น

3.2 ฝ่ายไทยไม่ควรยอมรับเงื่อนไขและข้อจำกัดในลักษณะเดียวกับที่จีนเรียกร้อง ยกตัวอย่าง เช่นจะยอมรับการนำเข้าผักผลไม้เพียงจากสวนหรือแหล่งผลิตที่จีนได้ให้ความเห็นชอบแล้ว เพราะ จะเป็นช่องทางที่จำกัดขอบเขตของการเปิดการค้าเสรีในลักษณะเป็น NTB แฝงได้ในภายหลัง ทั้งนี้เพราะในเมื่อต้องมีการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานสินค้าในตอนส่งออกอยู่แล้วย่อมไม่จำเป็น ที่จะต้องมาจำกัดแหล่งกำเนิดของสินค้านั้นอีกและ QC ควรควบคุมเฉพาะคุณภาพของสินค้าเท่านั้น ไม่ควรให้ต่างชาติเข้ามาควบคุมถึงกระบวนการผลิตเหมือนกับกรณีที่ทำกับจีนที่กำหนดให้ไทยต้องรับรอง Good Agricultural Practice ด้วย

3.3 สำหรับร่างตัวบทด้วย rules of origin and operational certification procedures for AKFTA ข้อเสนอของอาเซียนในข้อ 2 (a) ส่วนที่ขยายความว่า wholly obtained/produced or จะเป็นผลให้ประเทศไทยได้รับประโยชน์จากความตกลงนี้น้อยมากเพราะสินค้าของไทยส่วนใหญ่มักจะผลิตโดยใช้วัตถุดิบตลอดจนชิ้นส่วนและส่วนประกอบที่นำเข้าจากต่างประเทศเพราะราคาถูกกว่าและหรือมีคุณภาพสูงกว่าที่มีหรือผลิตในประเทศไทยจึงควรตัดคำขยายความส่วนนี้ออกซึ่งจะสอดคล้องกับทางปฏิบัติของอาเซียนในกรอบของ AFTA ที่กำหนดให้ต้องมี local content เพียง 40% เท่านั้น

แต่ในมาตรา 2 ของร่างความตกลงการค้าสินค้า ควรยืนยันให้ใช้คำว่า products ตามข้อเสนอของอาเซียน เพราะเป็นเรื่องของการให้ผลปฏิบัติเยี่ยงคนชาติซึ่งควรจำกัดขอบข่ายให้แคบที่สุด

3.4 มาตรา 5 ของร่างความตกลงว่าด้วยการค้าสินค้าฯ ในส่วนที่เกี่ยวกับ rules of origin โดยหลักการแล้วจะต้องใช้สำหรับความตกลงนี้ทั้งหมดทุกเรื่อง ดังนั้นหาก rules of origin and the operational certification procedures ตาม annex 3 ที่กล่าวถึงในมาตรา 5 คือ ร่างตัวบทด้วยเรื่องนี้(ตามที่ส่งแนบมาเพื่อพิจารณา) มาตรานี้ควรตัดออกทั้งหมด เพราะถ้าคงไว้จะมีผลว่านอกจาก products หรือ goods แล้วแต่จะเลือกใช้คำไหนเรื่องอื่นๆ ในความตกลงจะนำเกณฑ์นี้มาใช้มิได้

ทั้งนี้เนื่องจากตามหลักการแล้ว Rules of origin ต้องใช้ทั้งสำหรับ goods and products และสำหรับความตกลงทั้งฉบับ หากตัดส่วนใดส่วนหนึ่งออกหรือระบุให้ใช้เฉพาะส่วนใดก็จะมีผลในลักษณะเดียวกันว่าจะทำให้เกิดช่องโหว่ว่าสำหรับเรื่องอื่นๆจะใช้ rules of origin ได้

3.5 ในประเด็นที่เกี่ยวกับ Cumulative Rule of Origin โดยที่ local content หมายความว่า ทุกอย่างต้องมีต้นกำเนิดในเขตการค้าเสรี ซึ่งครอบคลุมดินแดนของประเทศในเขตทั้งหมดรวม 11 ประเทศ (ประเทศอาเซียนทั้ง 10 และเกาหลี) ดังนั้นหลักการควรจะเป็นรวม 11 ประเทศ ทั้งนี้ภายใต้หลักการให้ดูย้อน (trace back) ได้แค่ 1 ชั้นเท่านั้น วัตถุดิบชิ้นส่วนหรือส่วนประกอบนั้นมีต้นกำเนิดในเขตการค้าเสรีอาเซียนเกาหลีใน 11 ประเทศก็เพียงพอ แม้ว่าชิ้นส่วนสินค้านำเข้าจากนอกเขตการค้าเสรี ถ้ามีต้นกำเนิดในเขตการค้าเสรีถึง 40% ก็เข้าข่ายที่จะได้รับสิทธิประโยชน์ตามความตกลง

การจำกัดปริมาณของ local content ให้มีต้นกำเนิดในเขตการค้าเสรีเพียง 40 % จะมีประโยชน์แก่ประเทศอาเซียนมากกว่าเกาหลี เพราะเกาหลีผลิตสินค้าทุกอย่างได้ในลักษณะเบ็ดเสร็จ ในขณะที่ประเทศอาเซียนจะมี local content 100% ได้เฉพาะสินค้าเกษตรเท่านั้น ส่วนสินค้าแปรรูปและอุตสาหกรรมต้องมีบางส่วนนำเข้าจากต่างประเทศ ถ้าจำกัดให้ต้องนำเข้าจากเขตการค้าเสรีก็จะไม่สามารถใช้วัตถุดิบและส่วนประกอบที่นำเข้าจากต่างประเทศและมีราคาต่ำกว่าได้

ดังนั้นหากยังคงตกลงกันยังมีได้ว่าความตกลงนี้จะทำเป็นความตกลงทวิภาคีระหว่างอาเซียนกับเกาหลีหรือจะทำเป็นความตกลงระหว่างเกาหลีกับประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศจะส่งผลกระทบต่อความตกลงฉบับนี้ในส่วนอื่นอีกเป็นอันมาก โดยเฉพาะในเรื่องนี้ กล่าวคือ กฎข้อ 5 ของร่างกฎเกณฑ์เกี่ยวกับ Rules of origin ในเรื่อง Cumulative Rule of Origin ซึ่งเนื้อหาและถ้อยคำที่ต้องใช้ในตัวบทขึ้นอยู่กับข้อตกลงในประเด็นดังกล่าวว่าจะทำเป็นความตกลงรูปแบบใด โดยหากเป็นความตกลงทวิภาคีระหว่างเกาหลีกับแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียน กฎเกณฑ์ในเรื่องนี้ก็ย่อมไม่อาจนำมาใช้ได้เพราะมีอาจประเมิน local content ในลักษณะรวมกับประเทศสมาชิกอื่นของอาเซียนได้

3.6 Fish & Fishery Products ในส่วนที่เกี่ยวกับความในข้อ 3 เรื่อง Wholly Obtained Products ของร่าง Rules of Origin and Operational Certification Procedures for the ASEAN-Korea Free Trade Area หากถือหลักว่า local content จะต้องมีปริมาณอย่างน้อย 40 % ข้อ (g) ที่เกี่ยวกับ ผลิตภัณฑ์จากการทำประมงทางทะเล และผลิตภัณฑ์ทางทะเลอื่นๆซึ่งจับจาก...(Products of sea fishing and other marine products taken from) จะมีผลกระทบต่อ การส่งออกสินค้าที่เกี่ยวข้องประเภทนี้ของไทยเป็นอย่างมากเพราะทรัพยากรประมงในน่านน้ำไทยมีเหลืออยู่น้อยมาก สินค้าประมงสำเร็จรูปส่วนใหญ่ของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลิตภัณฑ์ปลาทูน่าเกือบทั้งหมดของไทยอาศัยวัตถุดิบจากการจับของเรือประมงชาติอื่น โดยเฉพาะจากเรือประมงญี่ปุ่นซึ่งเป็นคู่แข่งกับเกาหลี ฝ่ายเกาหลีจึงต้องการให้มีข้อจำกัดเป็นพิเศษในเรื่องผลิตภัณฑ์ประมงเพื่อมิให้ญี่ปุ่นได้รับประโยชน์จากความตกลงนี้ แต่ผู้เสียประโยชน์คือไทยซึ่งเป็นผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์ปลาทูน่าในอันดับต้นๆของโลก โดยวัตถุดิบเกือบทั้งหมดมิได้มาจากการประมงของเรือประมงไทยหรือแม้แต่เรือประมงต่างชาติที่ชักธงไทยในลักษณะเป็น flag of convenience

ดังนั้น หากเป็นนโยบายของส่วนราชการเจ้าของเรื่องที่จะคุ้มครองการส่งออกผลิตภัณฑ์ปลาทูน่าของไทยก็ควรตัดข้อความในส่วนที่เกี่ยวกับ fisheries products ออกทั้งหมด โดยทำความเข้าใจกับฝ่ายเกาหลีว่า ในเมื่อมี local content requirement ว่าจะต้องมี origin ในเขตการค้าเสรีภายใต้ความตกลงนี้ไม่น้อยกว่า 40% อยู่แล้ว ก็ไม่น่าจะต้องระบุนรายละเอียดเกี่ยวกับต้นกำเนิดและที่มาของวัตถุดิบ แต่ทั้งนี้ใน rules of origin ต้องระบุให้ชัดว่า origin requirement มิได้เน้นอยู่ที่ตัววัตถุดิบและต้องนิยามคำว่า origin ให้ครอบคลุมถึงกระบวนการ (process) ทั้งหมดในการผลิตซึ่งรวมทั้ง (process) ของการบรรจุกระป๋อง หีบห่อ ตลอดจนค่าแรง ภาษี ค่าขนส่ง ค่าประกันภัยและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ด้วย มิฉะนั้น ผลิตภัณฑ์ปลาทูน่าซึ่งเป็นที่มาของรายได้หลักจากการส่งออกอย่างหนึ่งของประเทศไทยจะถูกตัดออกจากขอบข่ายของการใช้บังคับของความตกลงนี้

คำว่า high seas ซึ่งฝ่ายอาเซียนเป็นผู้เสนอจะมีขอบเขตแคบกว่าคำที่ฝ่ายเกาหลีเสนอว่า the outer limit of the territorial seas ซึ่งหากระบุว่า **beyond** the outer limit of territorial seas จะครอบคลุมอาณาบริเวณมากกว่า เพราะถ้าใช้คำว่า high seas จะทำให้ขอบเขตการใช้บังคับน้อยลงไปถึง 200 ไมล์ทะเล

ในส่วนที่เกี่ยวกับเรือน่าจะตัดออกทั้งหมดเพราะเรือประมงของไทยมีอยู่เพียงไม่กี่ลำที่มีศักยภาพที่จะทำการประมงในทะเลหลวงหรือน่านน้ำสากลได้ การที่ให้มีข้อจำกัดในเรื่องเรือประมงจะทำให้วัตถุประสงค์ส่วนใหญ่ของสินค้าประมงถูกตัดออกเกือบหมด

หากใช้คำว่า "หรือ" ตามที่ฝ่ายเกาหลีเสนอ จะรวมถึงเรือที่ใช้ flag of convenience ด้วย แต่ถ้าใช้คำว่า "และ" ตามข้อเสนอของฝ่ายอาเซียนจะครอบคลุมได้แคบกว่า

แต่อย่างไรก็ดีไม่ว่าจะใช้สำนวนใดก็เป็นผลร้ายต่อประเทศไทยทั้งสิ้นตราบเท่าที่มีข้อจำกัดเรื่องเรือประมงอยู่ด้วย เพราะเรือของไทยเกือบทั้งหมดไม่มีศักยภาพที่จะออกไปทำการประมงน้ำลึกในทะเลหลวงได้ ดังนั้นผลิตภัณฑ์ปลาทูน่าซึ่งเป็นสินค้าขาออกหลักของไทยจึงใช้ปลาทูน่าที่จับโดยเรือต่างชาติเป็นวัตถุดิบเกือบทั้งหมดโดยเฉพาะจากเรือเกาหลีและญี่ปุ่น ด้วยเหตุนี้เกาหลีจึงต้องการให้มีข้อจำกัดไว้ เพื่อมิให้ญี่ปุ่นได้รับประโยชน์จากความตกลงนี้ แต่หากจะรักษาผลประโยชน์ของไทยควรตัดเรื่องเรือออกทั้งหมดเพื่อให้ครอบคลุมถึงผลิตภัณฑ์ปลาทูน่าที่แปรรูปจากปลาทูน่าทั้งที่ซื้อจากเกาหลีและญี่ปุ่น

3.7 ส่วนคำว่า customs control or customs surveillance ในข้อ 8 อาจมีผลให้รัฐนั้นมีสิทธิตรวจสินค้าที่ผ่านแดนได้ซึ่งไม่น่าจะชอบด้วยเหตุผลและหลักการตามกฎหมายเพราะสินค้านี้ได้เป็นสินค้านำเข้า

ดังนั้นในส่วนที่เกี่ยวกับข้อขัดแย้งที่ฝ่ายเกาหลีต้องการมี customs control หรือ customs surveillance ด้วย นั้นมีข้อพิจารณาในประเด็นข้อกฎหมายว่าปรกติสินค้านี้จะต้องผ่าน customs control ก็ต่อเมื่อเป็นสินค้านำเข้าประเทศเท่านั้น แต่สินค้า transit มิได้เป็นสินค้านำเข้าจึงไม่น่าจะเกี่ยวกับศุลกากร ดังเช่นสินค้าในเรือที่ใช้สิทธิเดินเรือผ่านโดยสุจริต (innocent passage) ผ่านน่านน้ำอาณาเขต (territorial waters) หรือแม้แต่ภายในน่านน้ำภายใน (internal waters) ในกรณีที่น่านน้ำภายในหรือน่านน้ำภายในของประเทศหมู่เกาะซึ่งเส้นทางที่เดินเรือผ่านนั้นเคยเป็นเส้นทางเดินเรือระหว่างประเทศก่อนที่จะมีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล UNCLOS 1982 เขตอำนาจของรัฐชายฝั่งในเรื่องการศุลกากรก็ใช้ต่อสินค้าในเรือที่ใช้สิทธิเดินเรือผ่านโดยสุจริตไม่ได้ ดังนั้นโดยหลักการเดียวกันนี้ สินค้า transit จึงไม่น่าจะอยู่ใต้ customs control หรือ customs surveillance เพราะไม่ถือว่าเป็นการนำเข้า (import) ข้อความที่ฝ่ายเกาหลีเสนอมาซึ่งขีดเส้นใต้ไว้ จึงน่าจะตัดออกทั้งหมด

4.

โดยสปิริตของอาเซียนประเทศอาเซียนไม่นิยมที่จะดำเนินความสัมพันธ์ในลักษณะเผชิญหน้ากัน (confrontational) และเลือกที่จะเจรจากันฉันมิตร (amicable) มากกว่า ดังนั้นกลไกการระงับข้อพิพาทใดที่จะมี

ผลและรูปแบบในการทำงานเกี่ยวกับการวินิจฉัยชี้ขาด โดยอนุญาโตตุลาการเป็นสิ่งที่พึงจะหลีกเลี่ยง เพราะความตกลงประเภนี้มีลักษณะมุ่งในเรื่องความร่วมมือกันระหว่างประเทศสมาชิกมากกว่าที่จะให้มีการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทว่าฝ่ายใดผิดฝ่ายใดถูก ซึ่งในกรณีเช่นนั้น โดยหลักการแล้วอาจต้องมีการชดเชยค่าเสียหายด้วยยกตัวอย่างเช่นปัญหาเรื่อง rules of origin ซึ่งน่าจะอิงกับหลักการของอาฟต้าที่กำหนดให้มี local content เพียงในระดับหนึ่งเท่านั้น มิใช่ต้องมีแหล่งกำเนิดในประเทศสมาชิกทั้งหมด มิฉะนั้นผลก็จะออกมาในการทำงานเกี่ยวกับความตกลงที่กำลังเจรจากับญี่ปุ่นซึ่งกำหนดให้วัตถุดิบที่นำมาใช้ผลิตสินค้าประเภทสิ่งทอและเสื้อผ้าต้องมีแหล่งกำเนิดในประเทศไทยทั้งหมด ซึ่งเป็นผลให้ไทยสามารถส่งออกสินค้าไปยังประเทศญี่ปุ่นโดยปลอดภาษีได้ในปริมาณที่น้อยมาก เพราะวัตถุดิบที่ใช้ในการทอผ้าและผลิตสินค้าประเภทสิ่งทอของไทยส่วนใหญ่ใช้วัตถุดิบที่นำเข้าจากต่างประเทศซึ่งถูกกว่าที่มีในประเทศไทย จึงไม่คุ้มกับการใช้เป็นข้อต่อรองแลกเปลี่ยนกับสินค้าอื่นที่นำเข้าจากญี่ปุ่น

ที่เป็นปัญหาข้อพิพาทระหว่างฟิลิปปินส์กับไทยซึ่งฟิลิปปินส์นำเข้าจากต่างประเทศ เข้ามาบรรจุขวดและหีบห่อและส่งออกมายังประเทศไทย โดยขอใช้สิทธิการได้รับยกเว้นภาษีด้วย ซึ่งก่อให้เกิดข้อพิพาทระหว่างกันเกี่ยวกับเรื่องนี้ แต่ทั้งสองฝ่ายก็ใช้วิธีเจรจารวมขอมกันแทนที่จะระงับข้อพิพาทในรูปของการเป็นความกัน (litigation) และเมื่อมาเลเซียยังไม่พร้อมที่จะเปิดเสรีการค้ารถยนต์ตามกำหนดที่ตกลงกันได้ภายใต้กรอบของอาฟต้าซึ่งถึงแม้จะกระทบกระเทือนต่อผลประโยชน์ของไทยในเรื่องการส่งออกรถยนต์ ทั้งสองฝ่ายก็ใช้วิธีเจรจารวมขอมผ่อนปรนต่อกัน โดยไม่ถึงขั้นการเป็นความกันแต่อย่างใด

เพราะฉะนั้นเรื่องใดที่มีลักษณะเป็นการวินิจฉัยชี้ขาดโดยบุคคลที่สามและมีลักษณะบังคับจึงควรตัดออก ดังเช่นเรื่องการอนุญาโตตุลาการและประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่มาตรา 5 ถึง 15 ของร่างความตกลงซึ่งให้อำนาจ ตามมาตรา 5 แก่รัฐฝ่ายที่ร้องเรียนในการจัดตั้งคณะอนุญาโตตุลาการขึ้นได้ฝ่ายเดียวหากการปรึกษาหารือตามมาตรา 3 ไม่ประสบความสำเร็จภายใน 60 วัน โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยความยินยอมจากฝ่ายที่เป็นคู่พิพาทแต่อย่างใด

นอกจากนี้คณะอนุญาโตตุลาการยังอาจทำคำตัดสินโดยใช้หลักเสียงข้างมากได้ในกรณีที่ไม้อาจบรรลุข้อยุติด้วยหลักฉันทามติ ตามข้อ 18 ของร่างภาคผนวก 2 ว่าด้วย กฎเกณฑ์และกระบวนการสำหรับกระบวนการพิจารณาของคณะอนุญาโตตุลาการ

ยิ่งกว่านั้นรายงานสุดท้ายของคณะอนุญาโตตุลาการยังผูกพันรัฐฝ่ายต่างๆในข้อพิพาทโดยไม้อาจอุทธรณ์ได้แต่อย่างใด ตามความในข้อ 12 ของร่างความตกลง

อีกทั้งเมื่อพิจารณาในทางปฏิบัติที่ผ่านมา แม้แต่ในระหว่างรัฐสมาชิกของอาเซียนเองก็ตามก็ไม่ใช้กลไกประเภนี้และจะใช้อนุญาโตตุลาการเฉพาะในเรื่องข้อพิพาทระดับภาคเอกชนเท่านั้น โดยไม่ใช้ในภาครัฐบาลโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการตีความสนธิสัญญา หากใช้การระงับข้อพิพาทในระดับรัฐบาลในเรื่องการใช้หรือตีความสนธิสัญญา หากมีการวินิจฉัยชี้ขาดโดยอนุญาโตตุลาการก็จะเกิดความรับผิดชอบระหว่างประเทศซึ่งรัฐต้องรับผิดชอบเป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาและไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการนี้ซึ่งเน้นที่ความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการค้า มิใช่ที่การระงับปัญหาพิพาทต่างๆ เช่นในกรณีปัญหาแหล่งกำเนิดของวิสกี้ที่

พิพาทกันที่กล่าวถึงข้างต้นในเรื่องการตีความว่าการซื้อเหล้าวิสกีจากสเปนหรือฝรั่งเศสมาบรรจุขวดในฟิลิปปินส์แล้วส่งออกมาจำหน่ายในประเทศไทยจะถือว่าเหล้านั้นมีแหล่งกำเนิดในอาเซียนหรือไม่ เป็นต้น อันขัดต่อสปริตและหลักการของความตกลงเพื่อความร่วมมือประเภนี้ เพราะแม้แต่กลไกในการระงับข้อพิพาทภายใต้กรอบของแอกต์และองค์การการค้าโลกก็ยังไม่ถึงขั้นการระงับข้อพิพาทภาคบังคับ โดยอนุญาโตตุลาการ

โดยสรุปแล้ว ส่วนใดที่เป็นการระงับข้อพิพาทที่มีลักษณะรวมชอมกันควรจะได้รับได้ โดยเฉพาะเรื่องการปรึกษาหารือในมาตรา 3 และการระงับข้อพิพาททางการทูตหรือทางการเมืองอื่นๆ เช่นที่ปรากฏในมาตรา 4 เรื่อง การจัดเจรจา การประนีประนอมและการไกล่เกลี่ย เนื่องจากปราศจากผลผูกพันและบังคับทางกฎหมายซึ่งแม้จะทำให้การระงับข้อพิพาทต้องใช้เวลาบ้าง แต่ก็ให้หลักประกันและความมั่นใจแก่รัฐภาคีในความตกลงว่าสามารถร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในโครงการนี้โดยที่อำนาจอธิปไตยของตนไม่ถูกจำกัดลงจากกลไกระงับข้อพิพาทภาคบังคับ

6

(1)

เพื่อให้ทราบถึงรายละเอียดในระดับสินค้าแต่ละสาขา/หมวด ว่าควรจะมีสินค้าประเภทใดอยู่ใน normal การคัดเลือกสินค้าจะกระทำใน 5 ประเภท ได้แก่ A, B, C, D และ E โดยจัดกลุ่มตามหมวดสินค้าที่ปรากฏในข้อเสนอเชิงนโยบายโดยภาพรวม

ความหมายของสินค้าในแต่ละประเภทมีดังต่อไปนี้

- A หมายถึง สินค้าที่มียอดการส่งออกเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยการส่งออกของประเทศไทย และความต้องการนำเข้าสินค้านั้นในตลาดโลกเพิ่มขึ้นสูงกว่าค่าเฉลี่ยการขยายตัวของตลาดโลกโดยรวม
- B หมายถึง สินค้าที่มียอดการส่งออกเพิ่มขึ้นในอัตราที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยการส่งออกของประเทศไทย แม้ว่า ความต้องการนำเข้าสินค้านั้นในตลาดโลกเพิ่มขึ้นสูงกว่าค่าเฉลี่ยการขยายตัวของตลาดโลกโดยรวม
- C หมายถึง สินค้าที่มียอดการส่งออกเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยการส่งออกของประเทศไทย ในขณะที่ความต้องการนำเข้าสินค้านั้นในตลาดโลกลดลงต่ำกว่าค่าเฉลี่ยการขยายตัวของตลาดโลกโดยรวม
- D หมายถึง สินค้าที่มียอดการส่งออกเพิ่มขึ้นในอัตราที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยการส่งออกของประเทศไทย และความต้องการนำเข้าสินค้านั้นในตลาดโลกลดลงต่ำกว่าค่าเฉลี่ยการขยายตัวของตลาดโลกโดยรวม
- E หมายถึง สินค้าที่มีการค้าระหว่างไทยและเกาหลี แต่ไม่ได้รวมอยู่ในประเภทที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เนื่องจากมูลค่าการส่งออกโดยรวมมีค่าไม่สูงมากนัก

1. Meat Products nec

HS code	รายละเอียด	
HS 020713	ชิ้นชำแหละของไก่ชนิดแกลลัสโดเมสติกส์ สด แช่เย็น	E
HS 020714	ชิ้นเนื้อและส่วนอื่นของไก่ชนิดแกลลัสโดเมสติกส์ แช่แข็ง	E
HS 020733	เปิด ห่าน หรือ ไก่ต็อก ทั้งตัว แช่แข็ง	E
HS 020734	ดับชนิดไขมันมาก เปิด ห่าน หรือ ไก่ต็อก ทั้งตัวสด แช่เย็น	E
HS 020736	เนื้อส่วนอื่นๆของเป็ดแช่เย็นจนแข็ง	E
HS 020741	เนื้อและส่วนอื่นที่บริโภคได้ของสัตว์ปีกเลี้ยง สด แช่เย็นหรือแช่เย็นจนแข็ง	D
HS 020890	เนื้อส่วนอื่นๆของสัตว์สด แช่เย็น หรือแช่แข็ง	E

HS 021090	เนื้อและส่วนอื่นของสัตว์ที่บริโภคใส่เกลือ เช่นน้ำเกลือ แฮ้งหรือรมควัน	A
HS 150420	ไขมันและน้ำมันของปลาบริโภคไม่ได้	E
HS 160232	เนื้อไก่หรือเนื้อของไก่ปรุงแต่งทำให้ไม่เสียหาย	E
HS 160239	เนื้อสัตว์ปีก หรือเนื้อสัตว์ปีก หรือส่วนอื่นๆของสัตว์ปีก	A

2. Food Products nec

HS code	รายละเอียด	
HS 030420	เนื้อปลาแบบฟิลเลแช่เย็น	A
HS 030490	เนื้อปลาอื่นๆแช่แข็ง	E
HS 030613	สัตว์น้ำจำพวกครัสตาเซีย---กุ้งอื่นๆ เช่นกุ้งกุลาดำ กุ้งก้ามกราม	D
HS 030749	สัตว์น้ำจำพวกโมลลัสก์ และสัตว์น้ำที่ไม่มีกระดูกสันหลังนอกจากสัตว์น้ำจำพวกครัสตาเซียและโมลลัสก์---หมีกกระดอง หมีกกล้วย	C
HS 030759	ปลาหมึกยักษ์ หรือปลาหมึกสายแช่เย็นจนแข็ง	E
HS 030799	แมงกะพรุนใส่เกลือหรือตากแห้ง	E
HS 051191	ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากปลาหรือสัตว์น้ำจำพวกครัสตาเซีย โมลลัสก์	E
HS 071040	ข้าวโพดหวานดิบ หรือทำให้สุกแช่แข็ง	E
HS 071190	พืชผักต่างๆผสมกันไว้ไม่ให้เสียหายชั่วคราว	E
HS 071290	พืชผักอื่นๆแห้ง	E
HS 081190	ผลไม้และลูกนัตอื่นๆแช่เย็นจนแข็ง	E
HS 110230	แป้งข้าวเจ้า	E
HS 110419	ธัญพืชอื่นๆ ทำให้แบนหรือทำเป็นเกล็ด	E
HS 110429	ธัญพืชอื่นๆ เอาเปลือกออก ทำเป็นเม็ดกลม ผ่าน หรือบดแตก	E
HS 110620	แป้งมันสำปะหลัง แป้งอื่นๆจากสาหร่ายหรือรากหัวของพืช	E
HS 110630	แป้ง แป้งหยาบ และผงที่ทำจากผลไม้	E
HS 110813	สตาร์ชทำจากมันฝรั่ง	E
HS 110814	สตาร์ชและอินูลิน (Manioc (cassava) starch)	D
HS 130219	น้ำเลี้ยงและสิ่งสกัดจากพืชอื่นๆ	E
HS 130239	วุ้นและยางข้นอื่นๆได้จากผลิตภัณฑ์พืช	E
HS 160414	ปลาทูน่า ทั้งตัวหรือเป็นชิ้นไม่บด	E
HS 160420	ปลาที่ปรุงแต่งหรือทำให้ไม่เสียหายอื่นๆ คาร์เวียร์และของที่ใช้แทนคาร์เวียร์ที่ทำจากไข่ปลา	D

HS 160510	ปู	A
HS 160520	กุ้ง	A
HS 160590	สัตว์น้ำจำพวกครัสตาเซีย โมลลัสก์และสัตว์น้ำที่ไม่มีกระดูกสันหลังอื่นๆ ที่ปรุงแต่งหรือทำไว้ไม่ให้เสีย	D
HS 170290	น้ำตาลอื่นๆ รวมถึงน้ำตาลอินเวิร์ต	E
HS 170410	หมากฝรั่งจะเคลือบน้ำตาลหรือไม่ก็ตาม	E
HS 170490	ขนมอื่นๆที่ทำจากน้ำตาล	E
HS 180500	ผงโกโก้ที่ไม่เติมน้ำตาล หรือสารที่ทำให้หวานอื่นๆ	E
HS 180610	ผงโกโก้ที่เติมน้ำตาล หรือสารที่ทำให้หวานอื่นๆ	E
HS 180620	ช็อกโกแลตเป็นก้อน แผ่นหนักเกิน 2 กก.	E
HS 180632	ช็อกโกแลตเป็นก้อน แผ่น ไม่มีไส้	E
HS 180690	อาหารปรุงแต่งอื่นๆที่มีโกโก้ผสม	E
HS 190120	ของผสมและแป้งจัดไว้สำหรับทำขนม	E
HS 190190	อาหารปรุงแต่งอื่นๆ ที่ทำจากแป้ง อาหารปรุงแต่งที่ปนนมสำหรับใช้เลี้ยงทารก	E
HS 190219	เส้นหมี่ หรือเส้นก๋วยเตี๋ยว วุ้นเส้น	E
HS 190410	อาหารปรุงจากธัญพืชทำให้พองฟู ข้าว อบ หรือปิ้ง	E
HS 190510	ขนมปังกรอบ	E
HS 190590	ขนมปัง เพสทรี เค้ก บิสกิตและขนมจำพวกเบเกอรี่อื่นๆ	A
HS 200580	ข้าวโพดหวานปรุงแต่งไม่แช่เย็นจนแข็ง	E
HS 200590	ข้าวโพดอ่อนปรุงแต่งไม่ใช้น้ำส้มสายชู ไม่ได้แช่เย็นจนแข็ง	E
HS 200600	ผลไม้ ลูกนัต และส่วนอื่นๆของพืชเชื่อมหรือฉาบ	E
HS 200820	สับปะรดบรรจุภาชนะอัดลม	E
HS 200892	ผลไม้ต่างๆผสมกันปรุงแต่งไม่ให้เสีย	E
HS 200899	ส่วนอื่นๆของพืชปรุงแต่งบริโภคได้	E
HS 200949	น้ำสับปะรดบรรจุภาชนะอัดลม	E
HS 200980	น้ำผลไม้หรือน้ำพืชผักอื่นๆชนิดใดชนิดหนึ่ง	E
HS 210320	ซอสมะเขือเทศ	E
HS 210390	ซอสและของปรุงแต่งสำหรับทำซอส ของผสมที่ใช้ปรุงรส และของผสมที่ใช้ชูรส	B
HS 210410	ซूप ซุปข้นและของปรุงแต่ง	E
HS 210420	อาหารปรุงแต่งที่มีส่วนผสมรวมเข้าเป็นก้อนเนื้อเดียวกัน	E
HS 210690	อาหารปรุงแต่งอื่นๆ	E

HS 230120	ปลา สัตว์น้ำจำพวกครัสตาเซีย โมลลัสก์ ที่ป่นหรือทำเป็นเฟลเลด	E
HS 230910	อาหารปรุงแต่งอื่นๆ สำหรับสุนัขหรือแมว	E
HS 230990	อาหารปรุงแต่งใช้ในการเลี้ยงสัตว์อื่นๆ	E

3. vegetables fruits & nuts

HS code	รายละเอียด	
HS 070310	หอมหัวใหญ่สด หรือแช่เย็น	E
HS 071331	ถั่วเขียวผิวมัน	E
HS 071339	ถั่วอื่นๆ	E
HS 071410	มันสำปะหลังอัดเม็ด	E
HS 080119	มะพร้าวทั้งลูกปอกเปลือกหรือไม่ก็ตาม	E
HS 080430	สับปะรดสด	E
HS 081090	ผลไม้สด เช่น ลำไย เงาะ น้อยหน่า ลิ้นจี่ ลองกอง ชมพู	C
HS 081340	ผลไม้อื่นๆ แห้ง	E

4. Crop nec

HS code	รายละเอียด	
HS 060110	หัว หน่อ แขนง เหง้า ตุ่มตาและแง่ง ยังไม่งอก	E
HS 060220	ต้นไม้มาก่อนที่ผสมผลบริโภคได้ จะตัดตา ต่อกิ่งหรือไม่	E
HS 060290	ต้นไม้อื่นๆ	E
HS 060310	ดอกไม้สด	E
HS 060390	ดอกไม้แห้ง ซ้อมสี จัดทำเป็นช่อดอกไม้ หรือเพื่อการประดับ	E
HS 090111	กาแฟไม้ได้คั่ว ไม่แยกเอาคาเฟอีนออก	E
HS 090411	พริกในตระกูลไปเปอร์ไม่บดหรือป่น	E
HS 090412	พริกในตระกูลไปเปอร์บดหรือป่น	E
HS 090420	พริกในตระกูลแคปซิกัมแห้ง	E
HS 090830	เร่ว	E
HS 091010	จิง	E
HS 091091	ของผสมที่ระบุไว้ในหมายเหตุ 1 (ข) ในตอนนี้	E
HS 091099	เครื่องเทศอื่นๆ	E
HS 120991	เมล็ดพันธุ์ฝักอื่นๆ	E

HS 120999	เมล็ดผลและสปอร์อื่นๆ	E
HS 121190	พรรณไม้และส่วนของพันธุ์ไม้ต่างๆ (ใบพลู)	E
HS 121299	เมล็ดแดงโม เมล็ดพืชอื่นๆ	E
HS 121300	ฟางและเกลบของธัญพืช	E

5. Sugar

HS code	รายละเอียด	
HS 170111	น้ำตาลดิบจากอ้อยชนิดเซนตริฟิวกัล น้ำตาลทรายแดง	E
HS 170199	น้ำตาลทรายขาว	E
HS 170310	กากน้ำตาลอื่นๆ	E

(2)

SMEs

“SMEs Star 111”

การวิจัยวิเคราะห์ค่าแนวโน้มการขยายตัว(หดตัว) (t) ของมูลค่าการส่งออก/นำเข้าแต่ละเรื่อง เช่น มูลค่าส่งออกของสินค้า i หรือมูลค่านำเข้าสินค้า i โดยรวมของตลาดโลก ทำโดยวิเคราะห์สหสัมพันธ์ถดถอย (regression analysis) ของมูลค่าฯ (V_x) ในแต่ละปีรวม 5 ปี ($x = 0,1,2,\dots,4$) เพื่อให้ได้ค่าคงที่ (a) และค่าสัมประสิทธิ์ (b) ของสมการเส้นตรง (1)

$$Y_x = a + bx$$

หรือ $\text{Log } V_x = \text{Log } V_0 + x \text{Log}(1+t)$

จากสมการคำนวณแนวโน้ม $V_x = V_0(1+t)^x$

โดยหาค่า t จากการแก้สมการ $b = x \text{Log}(1+t)$

ค่าเฉลี่ยแนวโน้มสำคัญ (t) ที่ต้องวิเคราะห์หาได้แก่

- T_i = แนวโน้มฯ มูลค่าส่งออกสินค้า i ของประเทศไทย
- t_{avg} = แนวโน้มฯ เฉลี่ยมูลค่าส่งออกโดยรวมทุกสินค้าของประเทศไทย
- W_i = แนวโน้มฯ มูลค่าการนำเข้าสินค้า i จากประเทศต่างๆ ในตลาดโลก
- w_{avg} = แนวโน้มฯ เฉลี่ยมูลค่าการนำเข้าโดยรวมทุกสินค้าในตลาดโลก

การวิจัยได้เปรียบเทียบค่าแนวโน้มต่างๆ ข้างต้น เพื่อคัดและจัดกลุ่มสินค้าที่มีศักยภาพการส่งออกของประเทศไทย จากนั้นจึงศึกษาสภาพการแข่งขันในตลาดโลกและในตลาดนำเข้าหลักของไทย

การรวบรวมศึกษาข้อมูลพบว่าสินค้าส่งออกควรจำแนกชนิดในระดับ Harmonized Standard Classification 6 หลัก ซึ่งสินค้าภายใต้การจำแนกดังกล่าวมีจำนวนทั้งสิ้น 5,300 ชนิด การวิจัยได้คัดเลือกสินค้าจำนวน 200 ชนิด ที่มีมูลค่าส่งออกสูงสุด (รวม ปี 2540 – 2544)

สินค้าส่งออก 200 อันดับแรก มี 111 ชนิดที่ประเทศไทยมีแนวโน้มมูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้นพร้อมกับแนวโน้มมูลค่าการนำเข้าของตลาดโลกที่เพิ่มขึ้นเช่นกัน (เฉลี่ย 5 ปี : 2540-2544)

ศักยภาพการแข่งขันและการขยายตลาด / มูลค่าการส่งออกของสินค้า 111 ชนิด สามารถแบ่งออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

A (Affluent) 68 รายการ ซึ่งแนวโน้มการเพิ่มยอดส่งออกสินค้านั้น (T_i) เพิ่มขึ้นในอัตราสูงกว่าค่าเฉลี่ยแนวโน้มการส่งออกของประเทศไทย ($t_{avg} = 5.1%$) และความต้องการนำเข้าสินค้านั้นในตลาดโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น (W_i) สูงกว่าค่าเฉลี่ยแนวโน้มการขยายตัวของตลาดโลกโดยรวม ($w_{avg} = 3.8%$) กล่าวคือ

$$T_i > t_{avg} \quad \text{และ} \quad W_i > w_{avg}$$

สินค้านี้ระดับ A ถือว่ามีศักยภาพสูงสุด และภาครัฐ – เอกชนไทยควรต้องส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันอย่างเต็มที่ เพื่อขยายการส่งออก ตลอดจนรักษาการเป็น Champions หรือ Winners in growth markets ไว้

B (Boosting) 12 รายการ

$$T_i < t_{avg} \quad \text{แต่} \quad W_i > w_{avg}$$

แม้ว่าแนวโน้มการขยายตัวของสินค้าชนิดนี้จะอยู่ในอัตราที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของตลาดโลก (3.8%) แต่ความถนัดความพร้อมในการผลิตและส่งออกของไทยยังจำกัด เมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยแนวโน้มการส่งออกสินค้าไทยโดยรวม (5.1%) กล่าวคือ ไทยยังไม่ได้พัฒนาความสามารถในการส่งออกสินค้านี้ได้ดีเท่ากับสินค้าส่งออกชนิดอื่นๆ ของเรา จึงความสามารถของผู้ผลิต / ส่งออกไทยที่มีจำกัดนี้ จำเป็นต้องรีบแก้ไขโดยค้นหาปัญหาและอุปสรรคที่แท้จริง อย่างน้อยเพื่อให้การส่งออกสินค้านี้เติบโตทันต่อการขยายตัวสูงของตลาดโลก

C (Cautious) 20 รายการ

$$T_i > t_{avg} \quad \text{แต่} \quad W_i < w_{avg}$$

สินค้าไทยมีแนวโน้มการส่งออกเพิ่มขึ้นสูงเมื่อเทียบกับสินค้าส่งออกชนิดอื่นๆ ของไทย ในขณะที่ตลาดโลกของสินค้าชนิดนั้น มีแนวโน้มการขยายตัวไม่มาก ทั้งนี้หากเทียบกับสินค้าชนิดอื่นในตลาดโลก โดยรวมที่ขยายตัวมากกว่า อาจถือได้ว่าตลาดนำเข้าสินค้าชนิดนั้นเสมือนกำลังหดตัว โดยสินค้าไทยมีส่วนแบ่งตลาดเพิ่มขึ้น ภาครัฐและเอกชนควรเพิ่มความพยายามในการส่งเสริมสินค้าเหล่านั้นรวมถึงการใช้กลยุทธ์การพัฒนาแบบมุ่งตลาดเฉพาะ (Niche Marketing Strategies)

D (Disadvantage) 11 รายการ

$$T_i < t_{avg} \quad \text{และ} \quad W_i < w_{avg}$$

สินค้าไทยกลุ่มนี้ถือเป็นกลุ่มมีความเสี่ยงสูง มีแนวโน้มส่วนแบ่งของการส่งออกสินค้าไทยที่ลดลงพร้อมกับตลาดโลกที่มีแนวโน้มการเติบโตต่ำ จำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงทั้งด้านความสามารถการผลิตและการกระตุ้นส่งเสริมการขายในตลาดโลก หรือเพิ่มสินค้าชนิดใหม่ที่มีศักยภาพทดแทนโดยอาศัยปัจจัยการผลิตของสินค้ากลุ่ม D นี้

“

”

1

5

วันจันทร์ที่ 29 สิงหาคม 2548

เวลา 13.30 – 16.00 น.

. . .
 คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 . . .
 คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 .
 คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

ผู้แทนกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

การเจรจา FTA การเจรจาส่วนใหญ่จะใช้เวลานาน เพราะมีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กันอย่างไรเราถึงจะได้ประโยชน์จาก FTA แต่ไทยควรคำนึงถึงการเจรจาแล้วควรที่จะเพิ่มมูลค่าการส่งออกให้มากขึ้นขายสินค้าได้มากขึ้น ขณะเดียวกันเราก็ต้องยอมรับการเข้ามาของชาวต่างชาติด้วย แต่สุดท้ายเราก็ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะได้มาก-น้อยจะขึ้นกับความสามารถของการเจรจาไม่ได้ขึ้นอยู่กับกระทรวงใดกระทรวงหนึ่งและภาคเอกชนควรจะให้ความร่วมมือว่าสิ่งไหนดี ไม่ดีต้องบอกแก่ภาครัฐบาล

การเจรจาทั้ง WTO อาเซียน ไทย-ญี่ปุ่น ผลลัพธ์จะยังไม่ได้เหมือนกับที่เราต้องการทั้งหมดแต่ต้องดูว่าเราได้มันคุ้มค่ากับสิ่งที่เราเสียไปหรือไม่ จำเป็นที่ต้องเจรจาต่อไปจนเรายอมรับได้และเขาก็ยอมรับข้อเสนอของเราได้ ไทยตอนนี้ไม่ได้เป็นประเทศด้อยพัฒนาแล้วสิ่งเหล่านี้ต่างประเทศจะมองเราเปลี่ยนไปว่าเป็นประเทศที่เป็นคู่แข่งมากกว่าดังนั้นเวลากำหนดนโยบายเขาก็จะคิดอย่างรอบคอบที่สุด

ในอนาคตจะมีกรอบความร่วมมือที่มากกว่า FTA เช่น CEPT ดังนั้นไทยควรที่จะแสวงหาโอกาสที่เราจะไปร่วมมือกับข้อตกลงกับการค้าระหว่างประเทศให้มากขึ้น เช่น ในกลุ่มประเทศยุโรปมีการพัฒนาเป็นสหภาพยุโรปที่สามารถเทียบเคียงประเทศสหรัฐได้ สิ่งนี้อาเซียนควรจะให้มีความสำคัญในการร่วมมือกันทาง

เศรษฐกิจให้มากขึ้น ขอย้ำสิ่งที่สำคัญคือภาคเอกชนต้องทำการปรับตัวให้การค้าระหว่างประเทศให้มากกว่าเดิม ต้องมีความเข้มแข็งภาคอุตสาหกรรมของเขาเอง ทำอย่างไรจะเพิ่มมูลค่าสินค้าในการส่งออก หรือแม้กระทั่ง เกษตรที่ทำการเพาะปลูกก็ควรได้รับประโยชน์

ในเรื่องประเทศคู่ค้าของเกาหลีส่วนใหญ่ที่สำคัญจะเป็น สหรัฐ จีน ญี่ปุ่น อาเซียนยังไม่ใช่เป้าหมายหลักของเกาหลี โครงสร้างในการค้าขายอาเซียนกับเกาหลีมีสินค้าที่สำคัญ เช่น สินค้าอิเล็กทรอนิกส์ หรือยานยนต์ จากเกาหลี ขณะที่ไทยส่งออกสินค้าเกษตรและแร่ธาตุ เกาหลีทำ FTA กับประเทศแรกคือ ซิลี โดยมีการเซ็นสัญญาและมีผลการบังคับใช้แล้วโดยมีข้อตกลงที่จะลดภาษีทันทีได้แก่ สินค้าอิเล็กทรอนิกส์ ซิลีมี Product ที่สำคัญได้แก่ ทองแดง ระยะเวลาในการดำเนินการลดภาษีให้แล้วเสร็จภายใน 10 ปี ประเด็นอุปสรรคที่สำคัญของการทำข้อตกลงดังกล่าวก็คือสินค้าเกษตร ทางออกในการแก้ปัญหาที่ต่างฝ่ายถ้อยคนละก้าว กล่าวคือ เกาหลียอมลดสินค้าบางรายการ เช่นเครื่องซักผ้า ตู้เย็น ออกจากการเจรจาทำข้อตกลง ขณะเดียวกันซิลีก็ยอมลดแอปเปิ้ล และแพร์ออกเช่นกัน จึงทำให้บรรลุข้อตกลงได้ ตอนนี้ประเทศเกาหลีที่อยู่ระหว่างการเจรจา เกาหลี-ญี่ปุ่น และ เกาหลี-อาเซียน

การวิเคราะห์ผลกระทบจากการเปิดเสรีการค้าในกรณีแบบจำลองสมมุติให้ ในสถานการณ์ 1 ที่มีการลดภาษีเป็นศูนย์ทั้งหมด ข้ามมาเป็นตัวแรกที่ควรพิจารณากับประเทศเกาหลีที่เราจะได้ประโยชน์ ในปัจจุบันข้าวถูกมาตรการที่มีโชภาษีเพื่อไม่ให้เราขายได้มากเช่น กำหนดโควตานำเข้า มีการประมูลให้ราคาต่ำสุด รัฐบาลกำหนดให้ผู้นำเข้าเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับสินค้านี้ดังกล่าว และมีการกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะในการทำงาน กรอบการเจรจาเป็นอีกเรื่องที่มีความสำคัญเพราะหากเจรจาในนามประเทศไทยซึ่งเป็นรัฐสมาชิกอาเซียน เราจะเสียเปรียบเพราะขาดอำนาจต่อรองและมีแนวโน้มที่รัฐสมาชิกอื่นนำผลประโยชน์ของอาเซียนไปต่อรองในนามของตนเอง

ถ้าเราแลกข้าวกับรถยนต์ 3000 cc ของเกาหลีทั้ง 2 ฝ่ายจะได้ประโยชน์เพราะจะทำให้เกาหลีมีข้ออ้างได้ว่าตนเองก็ไม่เสียเปรียบแม้จะยอมให้มีการนำเข้าข้าวได้อย่างเสรีก็ตาม การเปิดตลาดรถยนต์ 3000 cc ในกรณีนี้จะมีผลประโยชน์ต่างตอบแทนเป็นรูปธรรมที่ฝ่ายเกาหลีมองดูแล้วสามารถเอาชนะคู่แข่งเช่นญี่ปุ่นได้ เมื่อเปรียบเทียบในกรณีสถานการณ์ที่ 2 ที่ไม่ยกเว้นภาษีข้าว เราจะเป็นฝ่ายรับเสียมากกว่าเพราะ GDP Growth ไทยจะลดลง เพราะมีแนวโน้มที่สินค้าเราจะขาดดุลมากขึ้น ข้อได้เปรียบอีกประการหนึ่งของสถานการณ์ที่ 1 ก็คือมีจุดยืนในการเจรจาที่ชัดเจน นั่นคือเน้นแต่ว่าไทยควรจะทำอย่างไรไม่ให้ข้าวหลุดจากการเจรจา ในขณะที่กรณีภาคบริการไทยยังไม่มีความชัดเจนในอาเซียนที่จะไปเจรจากับเกาหลี ภายในอาเซียนเองก็ยังไม่มีความชัดเจนร่วมกันที่ชัดเจนเป็นเพียงแค่กรอบในการเจรจาดังนั้นจึงยังอยู่ห่างไกลจากความเป็นจริง ดังนั้นเราควรจะบรรลุข้อตกลงในด้านการค้าสินค้าเสียก่อนและละเว้นข้อตกลงด้านบริการไว้ก่อน

ในเรื่องการลงทุนไม่ควรนำเอาการลงทุนมาเกี่ยวข้องในการเจรจาเพราะดูจากในอาเซียนที่มีหน่วยงานส่งเสริมการลงทุนมาก ซึ่งผลประโยชน์ที่ได้จากการส่งเสริมการลงทุน เช่น BOI ของไทยจะมีประโยชน์มากกว่า FTA เสียอีก จึงไม่ควรให้ผลประโยชน์ซ้ำซ้อนกัน

. .

- ไทยเป็นสมาชิกของ AFTA การทำข้อตกลง FTA รายประเทศ จะเปิดโอกาสให้นักลงทุนต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในไทยจะได้รับประโยชน์จากสิทธิพิเศษที่ไทยได้ในฐานะสมาชิกของอาเซียน ในเรื่องการส่งออกที่ไม่ต้องเสียภาษีสถานะของกลุ่มเจรจาระหว่างอาเซียนหรือรัฐสมาชิกอาเซียนจึงมีความสำคัญ
- เขตการค้าเสรี ASEAN เป็นแรงจูงใจให้นักต่างชาติเข้ามาลงทุนในไทย และในปัจจุบันประเทศจีนกับอินเดียเป็นประเทศที่ได้รับความสนใจจากนักลงทุนต่างประเทศ ดังนั้นประเทศไทยจึงต้องปรับตัว โดยการพยายามเปิดการค้าเสรีระหว่างประเทศขึ้น
- ข้อพิจารณาว่า ASEAN ไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคลต่างประเทศและไม่สามารถทำนิติกรรมใดๆ ได้เป็นความเข้าใจผิด สามารถเปิดการเจรจาในนามของ ASEAN หรือมิใช่ก็ได้แล้วแต่นโยบาย

.

ข้อเสนอแนะในการเจรจาการค้าเสรีไทยกับเกาหลี จากมุมมองนักกฎหมาย

1. ก่อนจะไปเจรจากับต่างประเทศ ไทยจะต้องมีเอกภาพ และกำหนดท่าทีของตนเองเสียก่อน ว่าต้องการอะไรและจะถอยได้แค่ไหน ซึ่งต้องกำหนดให้ชัดเจน
2. ควรทำข้อตกลงในนามของ ASEAN เพราะจะมีอำนาจการต่อรองมากกว่า
3. ก่อนจะไปทำข้อตกลง FTA กับ ประเทศนอกกลุ่ม ASEAN สมาชิก ASEAN แต่ละประเทศควรกำหนดท่าทีที่ชัดเจนเสียก่อน เพราะถ้าไม่มีการกำหนดท่าทีของแต่ละประเทศให้ชัดเจน อาจจะทำให้ประเทศในกลุ่ม ASEAN บางประเทศเรียกร้องอะไรบางอย่างต่อเกาหลี ซึ่งอาจจะมีผลเสียต่อไทย (ประเทศดังกล่าวอาจจะไม่ทราบ)
4. การเจรจาแต่ละครั้งต้องมีนักกฎหมายต่างประเทศไปด้วย มิเช่นนั้นอาจจะถูกโกงได้ด้วยภาษากฎหมาย ซึ่งเป็นสิ่งที่นักเศรษฐศาสตร์ไม่ถนัด
5. การทำ FTA แต่ละประเทศควรมีข้อเรียกร้องที่แตกต่างกันในแต่ละประเทศที่ไทยจะทำข้อตกลง เพราะว่าแต่ละประเทศมีสินค้าส่งออกและนำเข้าแตกต่างกัน ไทยจะเรียกร้องข้อตกลงที่เหมือนกันในทุกประเทศได้อย่างไร

6. ต้องให้ความสนใจกับ Mutual Recognition Agreement(MRA) ซึ่งเป็นเครื่องช่วยลดอุปสรรคการค้าที่ไม่ได้อยู่ในรูปพิกัดศุลกากร ตัวอย่างเช่น สินค้าที่นำเข้าได้ง่าย ถึงแม้ไม่มีภาษีแต่ถ้าใช้เวลาในการตรวจนาน จะทำให้นำเข้าเสียได้ และควรกระทำในลักษณะของการสุ่มตรวจ

7. ควรจะศึกษาถึงผลกระทบของการเปิดการค้าเสรีนอกกลุ่มประเทศ ASEAN ที่จะทำขึ้นใหม่ว่า จะกระทบต่อข้อตกลงที่เคยทำไว้แล้วอย่างไร และถ้ามีผลกระทบจะมีทางแก้ไขอย่างไร ควรจะมี Framework ก่อนการเจรจา

8. ควรจะมีข้อกำหนดในการระงับข้อพิพาทด้วยสันติวิธีด้วย

9. ควรจะทำความเข้าใจระหว่างคณะทำงานในการร่างข้อตกลง(นักกฎหมายและนักเศรษฐศาสตร์) เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายเข้าใจซึ่งกันและกัน

- : ในข้อความ “ทั้งนี้ความตกลงนี้ไม่รวมข้อขัดแย้งที่ประเทศเกาหลีมีกับประเทศอาเซียน”

มีประเด็นปัญหาที่ว่า ถ้าเกิดข้อพิพาทระหว่างเกาหลีกับประเทศในอาเซียนอื่นมันจะเกิดปัญหากับประเทศไทยหรือไม่ เพราะการพิคสัญญาระหว่างสองประเทศนั้นอาจส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในแง่ที่ว่าประเทศไทยอาจสูญเสียประโยชน์ และประเทศไทยไม่สามารถเอาผิดประเทศดังกล่าวได้ เช่น ประเทศไทยและประเทศฟิลิปปินส์ทำสัญญากับประเทศเกาหลีในเรื่อง การลดภาษีนำเข้าศูนย์เปอร์เซ็นต์ แต่ปรากฏว่าประเทศฟิลิปปินส์นั้นพิคสัญญากับประเทศเกาหลีโดยไม่ลดภาษีให้เพื่อปกป้องเกษตรกรในประเทศ ทำให้ประเทศเกาหลีนั้นไม่สามารถขายสินค้าในประเทศฟิลิปปินส์ได้ จึงหันมาทุ่มตลาดในประเทศไทยแทน เกษตรกรในประเทศไทยจึงเดือดร้อน และประเทศไทยไม่สามารถบังคับให้ประเทศฟิลิปปินส์ทำตามกฎเกณฑ์ได้ ซึ่งประเด็นนี้ ดร.วิสูตรให้ความเห็นว่าไม่สามารถเกิดขึ้นได้เพราะว่าถ้าประเทศฟิลิปปินส์พิคสัญญาประเทศเกาหลีก็พิคอยู่แล้ว และถ้าเป็นอย่างนั้นประเทศไทยอาจยกประเทศฟิลิปปินส์เป็นกรณีตัวอย่างและไม่ลดภาษีบ้าง สุดท้ายประเทศเกาหลีจึงเป็นประเทศที่เดือดร้อนถ้าไม่เอาผิดกับประเทศฟิลิปปินส์ ซึ่งไม่มีทางเป็นไปได้ ประเทศเกาหลีอาจจะต้องปรับประเทศฟิลิปปินส์ตามข้อตกลง ในประเด็นนี้ดร.วิสูตรได้กล่าวว่าจริงๆแล้วการเจรจาภายนอก(อาเซียน)ไม่ยากเท่ากับการเจรจภายใน(อาเซียน)เพื่อให้ได้กรอบการเจรจาที่ตั้งใจไว้

- : บางครั้งทำไมอาเซียนเสนอในข้อตกลงว่าเป็นอาเซียน 11 ประเทศ บางครั้งเป็นอาเซียน 10+1 ประเทศ ทำให้การพูดถึงอาเซียนจึงไม่ได้กรอบที่แน่นอน

- : การพิจารณาข้อความในข้อตกลงต้องพิจารณาให้ดี การตัดข้อความออกเพราะอะไร ทำไมต้องตัดออก ซึ่งถ้าตัดออกแล้วความหมายเหมือนเดิมก็ไม่จำเป็นต้องตัดออก การแก้ไขจำเป็นต้องมีเหตุผลรองรับ

- : ทำไมเวทีหนึ่งเราใช้กรอบการเจรจาในนามประเทศไทย ทำไมอีกเวทีจึงใช้ในนามอาเซียน จำเป็นต้องมีกรอบการเจรจาและเหตุผลที่ต้องคำนึงถึง

- : ประเทศไทยควรหากรอบความร่วมมือกับประเทศที่มีความต้องการเหมือนประเทศไทยในกลุ่มอาเซียนเพื่อทำการเจรจากับกลุ่มประเทศอื่น โดยอาจยกเว้นประเทศที่มีความต้องการไม่เหมือนกับประเทศไทยหรืออาจมีผลประโยชน์ที่ขัดแย้งกับประเทศไทย เพื่อป้องกันการขัดแย้งกันในภายหลัง เช่น ประเทศสิงคโปร์นั้นมีการเปิดเสรีค่อนข้างมากแล้วประเทศไทยก็ไม่จำเป็นต้องนำประเทศสิงคโปร์เข้าร่วมในกลุ่มการเจรจากับประเทศอื่นๆ แต่ควรร่วมกลุ่มกับประเทศอินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ เป็นต้น

ผู้เข้าร่วมสัมมนา ประมาณ 20 คน

“

”

2

1

วันอังคารที่ 18 ตุลาคม 2548

เวลา 13.30 – 16.00 น.

. . .
คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

. . .
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

.
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

. . .

การศึกษาผลกระทบจากการเปิดเสรีการค้าในนาม ASEAN ผลกระทบต่อไทยอย่างไรพิจารณาจาก power point พบว่าคู่ค้าหลักของเกาหลีไม่ใช่ไทยแต่เป็นประเทศ สหรัฐอเมริกา จีน ฮองกง ประเทศแรกที่เกาหลีได้ทำ FTA คือ ซิลี ญี่ปุ่น สิงคโปร์ โดยซิลีมีความก้าวหน้ามากที่สุดเพราะข้อตกลงมีผลบังคับใช้แล้ว ในขณะที่ สิงคโปร์ได้มีการลงนามแล้วแต่ยังไม่มีผลการบังคับใช้ ส่วนกับญี่ปุ่นได้มีการหยุดการเจรจา

สาเหตุสำคัญของเกาหลีในการเจรจา FTA มาจากแรงผลักดันจากกลุ่มพ่อค้าและเอกชนของเกาหลีเป็นผู้นำมิใช่ภาครัฐบาลดังเช่นในกรณีของซิลี ในปัจจุบันเกาหลีมีการกีดกันการส่งออกข้าวไทยเพราะข้าวไทยห้ามขายให้แก่ผู้บริโภคโดยตรงแต่ต้องนำไปทำการแปรรูปเป็นอย่างอื่น ๆ ก่อนที่จะขาย จากผลการศึกษาที่ได้ในงานศึกษานี้ได้เสนอแนะเชิงนโยบาย คือ ควรนำข้าวแลกรถยนต์ความจุกระบอกสูบเกิน 3000 cc ซึ่งจะส่งผลให้ ไทยและเกาหลีได้ประโยชน์ทั้ง 2 ฝ่ายอย่างเป็นทางการ

การตกลงทำ FTA มีประโยชน์อย่างไรเมื่อไทยทำในนามอาเซียน- เกาหลี ไม่ควรมองแค่ปริมาณการค้า และมูลค่าการค้าแต่ควรมองในแง่การลงทุนด้วยที่ไทยจะได้รับด้วย ในแง่กฎหมายอาเซียนมีฐานะเป็นนิติบุคคล ระหว่างประเทศ มิฉะนั้นก็คงทำความตกลงว่าด้วยสำนักงานใหญ่ (Headquarter Agreement) ไม่ได้ เอกสิทธิ และความคุ้มกันหรือแม้แต่เลขอาธิการอาเซียนก็มีไม่ได้ ดังนั้นถ้าจะทำความตกลง FTA ในนามอาเซียน- เกาหลี ก็สามารทำได้ แต่ควรมีการเจรจากำหนดทำที่ร่วมกันของอาเซียนก่อน (ไม่ว่าจะทำในนามของอาเซียนหรือในนามประเทศอาเซียนก็ตาม) ว่าประเทศใดจะยอมสละผลประโยชน์เพื่อให้ประเทศอื่นได้รับผลประโยชน์อะไร เพื่อแลกเปลี่ยนกับการที่ตนจะได้รับประโยชน์อะไร มิฉะนั้นประเทศอาเซียนอื่นอาจนำผลประโยชน์ของไทยไปแลกเปลี่ยนกับเกาหลีเพื่อให้ตนได้รับผลประโยชน์บางอย่างได้ ซึ่งตรงนี้ยากกว่าการตกลงภายนอกเพราะต้องแบ่งสรรผลประโยชน์ภายในก่อนว่าประเทศไหนจะยอมรับอะไรหรือได้อะไรก่อนที่จะไปตกลงกับเกาหลี

สิ่งที่ไทยจะต้องดูให้ดีคือ เรื่องแหล่งกำเนิดสินค้า เพราะสินค้าส่วนใหญ่มิได้มีแหล่งกำเนิดภายในประเทศไทยหรืออาเซียนเองทั้งหมด เพราะส่วนประกอบ (component parts) หรือวัตถุดิบของสินค้าไทยส่วนมากจะนำเข้าจากต่างประเทศ เช่น ปัจจุบันไทยส่งออกทูน่าแต่ไทยซื้อปลาทูน่าจากต่างประเทศเข้ามาบรรจุกระป๋องเพื่อส่งออก ดังนั้นในการเจรจา FTA ไทย-เกาหลี ในเรื่องแหล่งกำเนิดสินค้าถ้ายอมรับหลักการว่าปลาทูน่าจะต้องจับโดยเรือประมงไทย สินค้าปลาทูน่าของไทยจะไม่ได้รับประโยชน์จากความตกลงนี้เลย

เห็นด้วยกับความสำคัญของการกำหนดกรอบการเจรจาที่จะส่งผลในเรื่องอำนาจการต่อรอง และผลประโยชน์ที่ได้รับถ้ามีข้อตกลงระหว่าง ASEAN-เกาหลีได้ จะมีผลกระทบต่อไทยมากน้อยแค่ไหนระหว่างข้อตกลงเดิม ASEAN-AFTA โดยข้อตกลงมันมีข้อส่งเสริมกันหรือขัดแย้งกันในแง่กรอบความร่วมมือการค้า+บริการ กรอบความร่วมมือการลงทุน มิใช่สักแต่ทำการเจรจา ต้องดูภาพรวมว่ามันขัดแย้งหรือส่งเสริมกันด้วย ดังนั้นเวลาจะทำอะไรใหม่ของเก่าที่เคยตกลงไว้แล้วควรดูด้วย โดยมีประเด็นที่ไทยควรให้ความสำคัญประกอบด้วย

1. กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า ต้องระมัดระวัง เช่น หากมีการกำหนดไว้ 2 ชั้นอาจจะดูไปถึงวัตถุดิบว่าต้องเป็นแหล่งกำเนิดในประเทศนั้นๆ เช่น ผลิตภัณฑ์ประมงมาแปรรูปในประเทศไทยยังไม่พอและยังต้องระบุให้เรือเดินทะเลต้องเป็นของไทยด้วยอย่างนี้ไทยแย้

2. เรื่องการรับรองมาตรฐานสินค้า ควรทำความตกลง MRA ว่าเมื่อได้รับการรับรองคุณภาพสินค้าว่าได้มาตรฐานตามความตกลงในประเทศผู้ส่งออกแล้ว ก็สมควรที่จะได้รับการรับรองจากประเทศผู้นำเข้าด้วยให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ผู้นำเข้าไม่ควรตรวจสอบซ้ำอีกเพราะผู้ส่งออกได้ตรวจแล้วไม่เช่นนั้นจะเกิดปัญหาการ

ตรวจสินค้าซ้ำซาก ถ้าเป็นสินค้าซึ่งนำเข้าคล้ายเช่นผักและผลไม้กว่าสินค้าจะถึงปลายทางก็จะนำเข้าเสียได้มาก แม้แต่สินค้าอื่น ๆ ถ้าส่งถึงปลายทางซ้ำไป ก็อาจเสียโอกาสด้านการตลาดได้

3. เรื่องกลไกในเรื่องระงับข้อพิพาทโดยมีการจัดตั้งอนุญาโตตุลาการ(หน่วยงานกลางเป็นผู้พิจารณาชี้ขาดโดยไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากคู่กรณี) แต่ขณะนี้ประเทศสมาชิก ASEAN กันเองไม่รับเกณฑ์ในเรื่องนี้แต่นิยมใช้วิธีการทางการทูตในการเจรจามากกว่า ซึ่งมันจะส่งปัญหาที่กลุ่ม ASEAN ยังไม่มีการยอมจำกัดอธิปไตยโดยไม่ยอมรับหน่วยงานกลางในการระงับข้อพิพาททางการค้า อย่างไรก็ตามในประเด็นนี้ถ้ามีการจัดตั้งอนุญาโตตุลาการ จะมีผลดี-ผลเสียต่อไทยอย่างไร ซึ่งมันจะกระทบต่อภาพรวมในการเจรจาหรือไม่เป็นประเด็นที่ควรจะศึกษาต่อไป

:

G-TAP

?

ดร.วิสูตร ชี้แจงว่าภาคบริการมีน้ำหนักน้อยมาก ทำให้ทางคณะวิจัยเน้นเรื่องสินค้าเป็นหลัก โดยข้อเท็จจริง บริการไทยในเกาหลีน้อยมาก เช่น สปา ร้านอาหารไทย ยังมีอยู่น้อย

ศ.ดร.จตุรนต์ เสริมว่า ASEAN มีกรอบการค้าภาคบริการ(AFAS)ซึ่งมีการประชุมกันหลายรอบโดยแต่ละประเทศจะยกภาคบริการใดมา ร่วมในการเจรจา แต่ยังไม่บรรลุเป็นข้อตกลงหรือพันธกรณีระหว่างประเทศที่เป็นรูปธรรมชัดเจนเหมือน AFTA ดังนั้นไทยควรคุยกันก่อนว่าไทยจะเอาอะไร โดยมีข้อตกลงร่วมกันก่อนจึงจะไปคุยกันภายนอกในนาม ASEAN ได้ แต่ปัจจุบันยังมีได้ประชุมกันภายในเลย

รศ.ดร.ชวินทร์ ชี้แจงต่อ จริงๆภาคบริการใน G-TAP มีประมาณ 4-5 Sector แต่เนื่องจากการจัดบันทึกข้อมูลมีอยู่อย่างกระจัดกระจายไม่เป็นระเบียบ ทำให้การวิเคราะห์ผลกระทบไม่แสดงถึงความสำคัญในด้านบริการในฐานะผลประโยชน์ของไทย ทำให้ไม่รู้ว่าจะเสนออะไร และ ASEAN ก็ไม่มีจุดยืนด้านบริการร่วมกัน

:

FTA

-

รศ.ดร.ชวินทร์ ชี้แจงว่าการทำ FTA เกาหลี-ญี่ปุ่น หยุดเพราะไม่สามารถตกลงภาคเกษตรกรรมเพราะโครงสร้างการค้าเกาหลี-ญี่ปุ่นมีโครงสร้างทางเศรษฐกิจคล้ายคลึงกัน โดยเฉพาะด้านอุตสาหกรรม ดังนั้นยังเปิดจะเป็นการแข่งขันกันมากกว่า จึงหยุดการเจรจา นอกจากนี้ยังมีประเด็นด้านการเมืองภายในด้วย เช่น คนเกาหลีต่อต้านไม่ซื้อสินค้าญี่ปุ่นเนื่องจากนายกรัฐมนตรีญี่ปุ่น ไปเยี่ยมสุสานทหารที่ตายในสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งทหารเหล่านั้นเคยทำทารุณกับประชาชนชาวเกาหลี ส่งผลให้ชาวเกาหลีไม่พอใจ

ในกรณีเกาหลี การทำ FTA เป็นแรงผลักดันจากภาคเอกชนภายในประเทศผลักดันให้รัฐบาลดำเนินการ จึงมีความพร้อมมากกว่าไทยในขณะที่ไทยทำในนามรัฐบาลก่อนในขณะที่ภาคเอกชนไทยยังตามไม่ทัน ทางแก้ไขควรรีให้ภาคเอกชนเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันภายในประเทศให้พร้อมก่อนที่จะเปิด FTA

: + FTA Telecom

Audio-visual

มีข้อพิจารณาว่า

1. หากยอมเปิดเสรีการค้าบริการด้านนี้ให้เกาหลี รัสเซีย ญี่ปุ่น และคู่เจรจาความตกลงก่อตั้งเขตการค้าเสรีรายอื่นๆ เช่น สหรัฐฯ ญี่ปุ่น จีน และแม้แต่อินเดียอาจขึ้นเป็นกรณีตัวอย่าง (precedent) เพื่อขอสิทธิทำนองเดียวกันด้วย
2. ประเทศไทยไม่มีศักยภาพที่จะเข้าไปเปิดกิจการแข่งขันกับวิสาหกิจอื่นๆ ในสาขาเหล่านี้ในประเทศเหล่านั้นได้เลย ในขณะที่ศักยภาพของประเทศเหล่านั้นในการค้าบริการสาขาเหล่านี้สูงมาก การเปิดการค้าเสรีดังกล่าวจึงเป็นการให้ประโยชน์ฝ่ายเดียวมากกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่อง Audio-visual ซึ่งจะมีผู้ฟังและผู้ชมที่เป็นคนไทยในประเทศเหล่านั้นน้อยมาก รายได้ไม่ว่าจะเป็นจากค่าโฆษณาสินค้าหรือค่าสมาชิก cable radio หรือ cable TV จึงไม่น่าจะมีทางที่จะมากพอที่คุ้มทุนได้เลย
3. ส่วนทางด้าน Telecom ซึ่งรวมทั้งการค้าบริการโทรศัพท์มือถือ โทรศัพท์ตามสาย โทรสารกับการส่งไปรษณีย์และส่งพัสดุด้วย หากเห็นว่าการเปิดเสรีการค้าบริการโทรคมนาคมเหล่านี้ในตลาดของประเทศเหล่านั้นได้และถึงแม้จะเปิดตลาดให้ประเทศเหล่านั้นเข้ามาดำเนินกิจการในประเทศไทยก็พอจะรับมือและแข่งขันในตลาดในประเทศของไทยได้และจะทำให้คนไทยได้ใช้บริการด้านนี้ในราคาต่ำด้วย ถ้าจะยอมเปิดตลาดให้โดยแลก เปลี่ยนกับสิ่งที่ไทยต้องการมากกว่าเช่น ข้าวและผลิตภัณฑ์ข้าว(เช่น บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป) อย่างน้อยควรจะต้องขอสงวนไว้ 2 ประการด้วยกัน คือ
 - 3.1 ในเมื่อการค้าบริการทั้ง 2 สาขานี้จำเป็นต้องใช้ย่านความถี่ (frequency) จึงควรกำหนดเป็นเงื่อนไขเอาไว้ให้ชัดว่า การเปิดเสรีการค้าบริการทั้ง 2 สาขานี้ “does not entitle the beneficiaries of this Agreement to utilize the frequencies quota of Thailand” ทั้งนี้ ถึงแม้ว่าไทยจะตั้งขอสงวนไว้ใน WTO ว่า “Subject to the availability of frequency” เท่านั้นซึ่งยังไม่เพียงพอที่จะคุ้มครองผลประโยชน์ของไทยเพราะอาจตีความ *a contrario* ได้ว่า “ถ้ามีก็ต้องให้” เพราะความตกลงนี้เป็น PTA ซึ่งเป็นความตกลงพิเศษ จึงเป็นข้อยกเว้นจาก commitment ภายใต้อาณัติ WTO ซึ่งเป็นความตกลงทั่วไป
 - 3.2 สำหรับกิจการด้าน Audio-visual ซึ่งมีอิทธิพลต่อ public opinion ได้มากจะต้องตั้งขอสงวนเอาไว้ด้วยว่า ประเทศไทยสงวนสิทธิที่ censor การเสนอข่าวหรือรายการใดๆก็ตามที่ขัดต่อผลประโยชน์อย่างร้ายแรงหรือที่ก่อให้เกิดผลเสียหายต่อประเทศไทยหรือที่กระทบกระเทือนต่อสถาบันมหากษัตริย์ของไทย
 - 3.3 ในด้านการก่อสร้าง โดยข้อเท็จจริงในปัจจุบันก็มีการเข้ามาดำเนินแต่ฝ่ายเดียวโดยผู้ประกอบการเกาหลีอยู่แล้วอันเนื่องมาจากข้อจำกัดในเรื่องสัดส่วนของผู้ถือหุ้นต่างชาติไม่สามารถมีผลได้ในทางปฏิบัติ ถ้า ASEAN ยังไม่มีจุดยืนในการเจรจาไม่ควรเปิดเสรีกับเกาหลี เพราะบางส่วนของเจรจาในนาม WTO แล้วก็คืออยู่แล้วเนื่องจากเป็นเกณฑ์ขั้นต่ำที่สุดที่ประเทศกำลังพัฒนาไม่เสียเปรียบมากนัก หาก

แยกเปิดเสรีในนามประเทศไทยโอกาสเสียเปรียบจะมีมากเพราะเกาหลีอาจได้ประโยชน์จาก Government Procurement ที่เกาหลีมีมาตรฐานสูงกว่า ในขณะที่ฝ่ายไทยอาจเสียเปรียบในเรื่อง มาตรฐานในการกำหนด MRA

ผู้เข้าร่วมสัมมนา ประมาณ 100 คน

- Brühlhart , M. (1994) *Marginal Intra – Industry Trade : Measurement and Relevance for the Pattern of Industrial Adjustment* . **Weltwirtschaftliches Archiv** , Vol. 130 , p.600–613
- Cheong , Inkyo. (2002) , *Korea’s FTA Policy : Focusing on Bilateral FTAs with Chile and Japan*. **Discussion Paper No. 02-02** , Korea Institute for International Economic Policy , Seoul
- Chung , Hae-Kwan (2003) , *The Korea – Chile FTA : Significance and Implications*. **East Asian Review** , Vol. 15 No. 1 , Spring , p.71-86
- Grubel , H.G. and P.J. Lloyd (1975) , **Intra – Industry Trade** , MacMillian Press Ltd., Great Britain
- Hertel , T.W. (1998) , *Global Trade Analysis Project* , Cambridge University Press , England
- Joint Study Group (2003) , **Korea – Singapore Free Trade Agreement** , Mimeo , October
- Kang , J.I. and S.S. Lim (2001) , *Korean Agriculture into the New Millennium*. **Korea’s Economic Prospects : From Financial Crisis to Prosperity** , Edward Elgar Publishing , Inc., Cheltenham
- Kim , Jae-hong. (2002) , *Entry Regulation : Theory and Practice* , **Working Paper** , Korea Economic Research Institute , Seoul
- Lee , Jung – Hwan. (2002) , *Korean Experience with Structural Adjustment in Agriculture : Issues and Prospects* , **Structural Adjustment in Agriculture in Asia and the Pacific** , Asian Productivity Organization , Tokyo
- Lee , Jung – Hwan. (1998) , *Transformation of Agricultural Structure : From Beginning to End* , **Research Monograph No. 21** , Korea Rural Economic Institute (in Korean) , Seoul
- Lim, Jung-Hwan and Song-Soo Lim. (2004), *The Road Ahead for Korean Agriculture: Soft landing on a new Plateau in the WTO*, Korea Rural Economic Institute , Seoul
- Lim , Song – Soo. (2002) , *Non – Trade Concerns in WTO Negotiations* , **Research Report C2002 -39** , Korea Rural Economic Institute (in Korean) , Seoul
- Ostry , Jonathan. (1990) , Trade liberalization in developing countries : initial trade distortions and imported intermediate inputs , IMF Working Paper WP/90/100
- บัวรัตน์ ศรีนิล และคณะ (2546), *สรุปผลการศึกษาเบื้องต้นศักยภาพสินค้าและตลาดส่งออกเป้าหมายสำหรับ SMEs, สถาบันเครื่องสำอางมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, ปทุมธานี*